

**TARGETING
EXTREMISM
AND
CONSPIRACY
THEORIES**

Bekämpa konspirationsteorier

Seminariematerial för vuxenutbildare

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

2022

Projektinformation

Projektnamn:	TEACH
Projektets titel:	Att sikta in sig på extremism och konspirationsteorier
Projektnummer:	2019-1-DE02-KA204-006167
Nationell myndighet:	NA BIBB
Projektwebbsida:	www.teach-erasmus.eu
Projektledarskap:	Dr. Sebastian Fischer Institut für Didaktik der Demokratie, Leibniz University of Hannover
Projektledning:	Elizaveta Firsova
Författare:	TEACH-konsortiet
Framställningsdatum:	01.01.2022

Konsortium

Leibniz
Universität
Hannover

Institut für
Didaktik der
Demokratie

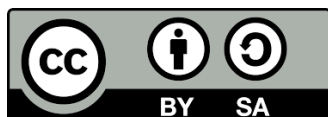
ADA UND THEODOR LESSING
VOLKSHOCHSCHULE
HANNOVER

Folkuniversitetet

*Det här projektet har finansierats med stöd från Europeiska kommissionen. Den här publikationen speglar endast författarnas åsikter, och Kommissionen kan inte hållas ansvarig för något användande som kan göras med informationen som finns däri.
Inlämningsnummer: 2019-1-DE02-KA204-006167*

Det här dokumentet av TEACH är licensierat under CC BY-SA 4.0.
För att se en kopia av den här licensen, besök <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0>.

Innehåll

Introduktion – Handboken TEACH om att bekämpa konspirationsteorier	9
Varning för obehagligt innehåll (triggervarning)	13
Friskrivningsklausul	13
Modul 1: Antisemitiska konspirationsteorier	15
Introduktion	15
Målen med den här modulen	16
Dag 1	17
Uppvärmning 1: Museivandring i den judiska konspirationen	17
Övning 1.1: Lära känna den judiska världsmakten – Konspiratoriskt tänkesätt	19
Avslutning 1: Hisspresentation: Vad har jag lärt mig idag om konspirationsteorier?	23
Dag 2	24
Uppvärmning 2: Twitterpausen	24
Övning 2.1: "Barbara Streisand är ansvarig för den omfattande bidöden!" ... Va?	26
Avslutning 2: "Vad tar du med dig från dagens seminarietillfälle?"	29
Dag 3	30
Uppvärmning 3: South Park och judiska konspirationsteorier	30
Övning 3.1: "Normala saker på internet" (?)	31
Övning 3.2: Scenariospel – Konspirationsteorifabriken	33
Avslutning 3: Tyst konversation	35
Modul 2: Antifeministiska konspirationsteorier	37
Introduktion	37
Målen med den här modulen	40
Dag 1	41
Uppvärmning 1: Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?	41
Övning 1.1: Känner du till kännetecknen för antifeministiska konspirationsteorier?	43
Övning 1.2: Hur du analyserar antisemitiska konspirationsteorier – i <i>din</i> klass!	45
Övning 1.3: Hantera konspirationsteorier – ett svårt steg för alla	47
Avslutning 1: Tysta reflektioner kring högljudda fenomen	49

Dag 2	51
Uppvärmning 2: Låt oss komma igång och hitta samband!	51
Övning 2.1: Regler och förbud gällande konversationer	52
Övning 2.2: Antifeministiska konspirationsteorier – Ett hot mot demokratin? (Svaret är ja.)	54
Övning 2.3: Argumentationsstrategier och möjligheter till åtgärder	57
Avslutning 2: Reflektion är nyckeln – Sammanfatta!	60
Modul 3: Antimuslimska konspirationsteorier	62
Introduktion	62
Syftet med den här modulen	63
Dag 1	65
Uppvärmning 1: Improviserat nätverkande om seminariets ämnen	65
Övning 1.1: Utforskning: Antimuslimska konspirationsteorier och närliggande koncept	66
Övning 1.2: Antimuslimska konspirationsteorier – en översikt	70
Övning 1.3: Anhängare av "Det stora befolkningsutbytet" i praktiken – Utforskande av ämnet via en TV-dokumentär	74
Avslutning 1: Nya insikter och ställda frågor	78
Dag 2	80
Uppvärmning 2: 1 – 2 – 4 – alla!	80
Övning 2.1: Närma sig islam på det lekfulla sättet	82
Övning 2.2: Kasta sig in i den galna världen av "Det stora befolkningsutbytet" på sociala medier	86
Övning 2.3: Koncept för att hantera antimuslimska konspirationsteoretiker	91
Modul 4: Modul 4: Antivetenskapliga konspirationsteorier	96
Introduktion	96
Målen med den här modulen	97
Dag 1	99
Uppvärmning 1: Lär känna mig och konspirationsteorierna som omger oss	99
Övning 1.1: Argumentationsfällor	101
Avslutning 1: Ge en, Ta en.	105

Dag 2	106
Uppvärmning 2: Konspirationsteorimemory	106
Övning 2.1: Konspirationsteoridetektor	108
Avslutning 2: Lärdomar?	111
Modul 5: Konspirationsteorier och (sociala) medier	113
Introduktion	113
Målen med den här modulen	114
Dag 1	115
Uppvärmning 1: Media och konspirationsteorier	115
Övning 1.1: Bli bekant med sociala medier och dess betydelse för konspirationsteorier	117
Övning 1.2: Media, desinformation, konspiration	119
Övning 1.3: Falskt innehåll, falsk information, falska nyheter	121
Avslutning 1: Kort reflektion	125
Dag 2	126
Uppvärmning 2: En sanning och två lögner	126
Övning 2.1: Förbättrad känslighet för delade videoklipp och kortfilmer	127
Övning 2.2: Skapa videoinspelningar	130
Övning 2.3: Färdigheter i faktagranskning	132
Avslutning 2: Verifiering av information	134
Dag 3	135
Uppvärmning 3: Självreflektion och hantering av konspirationsteorier	135
Övning 3.1: Redovisning av enkätresultaten	136
Övning 3.2: Hur man kan utvärdera personer och deras beteende i fall av otillräcklig information	138
Avslutning 3: Nyttan av lärdomar	140

Bilagor	141
Extramaterial Modul 1: Antisemitiska konspirationsteorier	142
Uppvärmning 1: Museivandring i den judiska konspirationen	143
Övning 1.1: Lära känna den judiska världsmakten – Konspiratoriskt tänkesätt	152
Uppvärmning 2: Twitterpausen	162
Övning 2.1: "Barbara Streisand är ansvarig för den omfattande bidöden!" ... Va?	163
Övning 3.1: "Normala saker på internet" (?)	167
Övning 3.2: Scenariospel: Konspirationsteorifabriken	180
Avslutning 3: Tyst konversation	194
Extramaterial Modul 2: Antifeministiska konspirationsteorier	195
Introduktion: Presentation av modulen och terminologin	196
Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?	197
Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?	199
Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?	200
Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?	201
Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?	202
Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?	203
Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?	204
Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?	205
Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?	206
Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?	207
Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?	208
Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?	209
Övning 1.1: Känner du till kännetecknen för antifeministiska konspirationsteorier?	210
Övning 1.1: Känner du till kännetecknen för antifeministiska konspirationsteorier?	211
Övning 1.1: Känner du till kännetecknen för antifeministiska konspirationsteorier?	212
Övning 1.2: Hur du analyserar antisemitiska konspirationsteorier – i din klass!	214
Övning 1.3: Hantera konspirationsteorier – ett svårt steg för alla	220

Uppvärmning 2: Låt oss komma igång och hitta samband!	221
Övning 2.2: Antifeministiska konspirationsteorier – Ett hot mot demokratin? (Svaret är ja.)	222
Övning 2.3: Argumentationsstrategier och möjligheter till åtgärder	224
Extramaterial Modul 3: Antimuslimska konspirationsteorier	226
Övning 1.1: Utforskning: Antimuslimska konspirationsteorier och närliggande koncept	227
Övning 1.2: Antimuslimska konspirationsteorier – en översikt	231
Övning 1.2: Antimuslimska konspirationsteorier – en översikt	236
Övning 1.2: Antimuslimska konspirationsteorier – en översikt	238
Övning 1.2: Antimuslimska konspirationsteorier – en översikt	239
Övning 1.2: Antimuslimska konspirationsteorier – en översikt	240
Övning 1.2: Antimuslimska konspirationsteorier – en översikt	243
Övning 1.2: Antimuslimska konspirationsteorier – en översikt	244
Övning 1.2: Antimuslimska konspirationsteorier – en översikt	246
Övning 1.3: Anhängare av "det stora befolkningsutbytet" i praktiken	248
Uppvärmning 2: 1 – 2 – 4 – alla!	249
Övning 2.1: Närma sig islam på det lekfulla sättet	250
Övning 2.2: Kasta sig in i den galna världen av "Det stora befolkningsutbytet" på sociala medier	258
Övning 2.3: Koncept för att hantera antimuslimska konspirationsteoretiker	259
Övning 2.3: Koncept för att hantera antimuslimska konspirationsteoretiker	262
Övning 2.3: Koncept för att hantera antimuslimska konspirationsteoretiker	265
Övning 2.3: Koncept för att hantera antimuslimska konspirationsteoretiker	267
Extramaterial Modul 4: Antivetenskapliga konspirationsteorier	274
Övning 1.1: Argumentationsfällor	275
Uppvärmning 2: Konspirationsteorimemory	277
Övning 2.1: Presentation av konspirationsdetektorn	280
Övning 2.1: Konspirationsdetektor	281
Extramaterial Modul 5: Konspirationsteorier och (sociala) medier	282
Uppvärmning 1: Media och konspirationsteorier	283

Övning 1.2: Media, desinformation, konspiration	291
Övning 1.3: Falskt innehåll, falsk information, falska nyheter	293
Övning 2.1: Presentation om hur man granskar videoklipp och bilder	295
Uppvärmning 3: Självreflektion och hantering av konspirationsteorier	296
Övning 3.1: Redovisning av resultaten av TEACH-enkäten	301
Övning 3.1: Redovisning av enkätresultaten	302
Övning 3.2: Hur man kan utvärdera personer och deras beteende i fall av otillräcklig information	303
Övning 3.2: Hur man kan utvärdera personer och deras beteende i fall av otillräcklig information	304

Introduktion – Handboken TEACH om att bekämpa konspirationsteorier

”Pandemin är en bluff”, ”sionisterna är drivkraften bakom spridningen av covid-19-viruset”, Bill Gates använder pandemin för att injicera mikrochip i befolkningen”.

Efter att ha hållit världen i sitt grepp i över ett år, har covid-19-pandemin också gjort avtryck på konspirationsteoretiker runtom i världen.

Konspirationsteorier – vanligtvis definierade som anklagelser om att mäktiga personer eller organisationer smider planer i hemlighet för att kontrollera allmänheten – har länge varit ett viktigt inslag i diskursen i det västerländska samhället. De senaste åren har det blivit ännu tydligare: konspirationsteorier är en del av det europeiska samhället; de byggdes inte upp från grunden och de är här för att stanna. Det västerländska samhället har ställts inför, och ställs inför, konspirationsteorier som har ökat i antal och popularitet både innan och under pandemin, och kommer att fortsätta göra det även i framtiden: USA:s tidigare president som i ett offentligt uttalande främjar tanken om att klimatförändringen bara är en bluff, coronademonstranter runtom i hela Europa som ifrågasätter virusets existens, eller en framväxande högerextremistisk rörelse som strävar efter att förtala demokratiska institutioner – alla dessa utvecklingar har gemensamt att de har en radikal kärnpunkt som grundar sig på konspirationsteorier.

Vid en granskning av forskningsresultat från de senaste årtiondena blir det uppenbart att konspirationsteorier finns i alla moderna samhällen, och att de under de senaste årtiondena har blivit alltmer inflytelserika, framförallt sedan den digitala kommunikationens framväxt. Viktigt nog är de långt ifrån att vara ett marginellt fenomen. Konspirationsteorier har spelat en viktig roll i historien (t.ex. under förföljelsen av judar runtom i hela Europa under nazisternas styre) och de fortsätter att ha stor betydelse i vår nutid. Det vore naivt att betrakta konspirationsteorier som abstrakta tankar och idéer helt frikopplade från verkligheten: exempelvis våldsmannen som utförde attacken i Halle (Tyskland) 2019, senare identifierad som en 27-årig tysk nynazist, försökte storma synagogan under den judiska högtiden Jom Kippur med hemgjorda sprängmedel och vapen. Hans mål var att döda så många judar som möjligt; han fantiserade om konspirationsteorin känd som ”Det stora befolkningsutbytet” (The Great Replacement) och rättfärdigade sina handlingar i sitt manifest förlitandes på antisemitiska och antifeministiska konspirationsteorier.

Den 2 november 2020 skedde en terroristattack i Wien, Österrike, som dödade fyra personer och skadade ytterligare 23. Dådet, antagligen motiverat av ett antisemitiskt konspiratoriskt tänkesätt, ägde rum i närheten av Stadttempel, den viktigaste synagogan i Wien. Verkliga effekter av konspiratoriska tänkesätt i Bulgarien kan observeras i den ganska utbredda tveksamheten mot covid-19-vaccinet, och – i det långa loppet – i hur antiromism påverkar livet för den romska minoriteten i landet. I Bulgarien är det betydligt mer sannolikt att romer utsätts för polisvåld jämfört med resten av den bulgariska befolkningen. Dessutom är romer diskriminerade i olika strukturella former, t.ex. på bostadsmarknaden och i utbildning. Den här diskrimineringen är djupt rotad i antiromska konspirationsteorier och stereotyper, som delvis stöds av regeringen.

I den skandinaviska kontexten ledde konspirationsteorier till en av de mest brutala och uppoffrande tragedierna i Europa 2011 när ett norskt sommarläger för unga socialdemokrater attackerades av terroristen Anders Behring Breivik, som mördade 77 personer och skadade över 300. Han utgav ett manifest precis innan attacken som var starkt påverkat av konspirationsteorin om "Eurabien".

De här exemplen är avskyvärda, men de är inte unika. Våldsamma attacker har skett de senaste åren inte bara i Europa utan också globalt, och diskriminering av etniska grupper är också ett världsomfattande problem. Den gemensamma nämnaren för alla dessa exempel är ett underliggande mönster av konspirationsteorier.

I TEACH-projektet (www.teach-erasmus.eu) har vi genomfört en enkätundersökning för att fråga vuxenutbildare från Tyskland, Österrike, Sverige och Bulgarien om de har ställts inför konspirationsteorier under de senaste åren (undersökningen genomfördes mellan maj och augusti 2020). Även om uppfattningen om konspirationsteorier vid institutioner för vuxenutbildning varierar beroende på såväl konspirationstypen som landet, är det tydligt att vuxenutbildare i alla länder ställs inför konspiratoriska tänkesätt i sina klassrum. Vuxenutbildare i långsiktiga sammanhang, såsom kvällskurser för personer som eftersträvar en examen i formell utbildning, möts i högre utsträckning av konspiratoriska tänkesätt, vilket kan anknyta till det faktum att deltagare och lärare vanligtvis spenderar hela dagar tillsammans och diskuterar ämnen mer djupgående. Dock förekommer det också vid engångshändelser såsom offentliga föreläsningar och diskussioner där närvaron av konspirationsteoretiker i publiken kan bli en stor utmaning för utbildaren.

Med den här handboken skulle vi vilja erbjuda en möjlighet för vuxenutbildare att anordna seminarier vid sina institutioner som inte bara kommer att ge kunskap om olika aspekter av särskilda konspirationsteorier, utan även erbjuda en möjlighet att reflektera över sin egen förmåga att interagera med personer i klassrummet som tror på konspirationsteorier.

De övergripande målen med TEACH-handboken är att:

1. Ge kunskap om olika aspekter av och bakgrunden till ett antal populära konspirationsteorier.
2. Utrusta vuxenutbildare med färdigheter för att känna igen konspirationsteorier.
3. Ge insikter om (sociala) mediers roll i spridningen av konspirationsteorier.
4. Låta vuxenutbildare bli bekanta med samhälleliga och psykologiska särdrag hos personer som tror på konspirationsteorier, vilket leder till en bättre förståelse för varför människor ansluter sig till sådana teorier.
5. Ge förslag på hur man kan reagera på konspirationsteorier i sitt eget klassrum.

Handboken tillhandahåller läroplaner för seminarier som ska hållas som interna evenemang vid institutioner för vidareutbildning av deras lärarkår.

Det finns fem olika grundläggande seminarier som fokuserar på fem typer av konspirationsteorier:

- Antisemitiska konspirationsteorier
- Antifeministiska konspirationsteorier
- Antimuslimska konspirationsteorier
- Konspirationsteorier som ifrågasätter vetenskap
- Konspirationsteorier och media (den här modulen innehåller också övningar i mediekompetens)

För var och en av dessa seminariemoduler ger handboken förslag på ett två- till tredagars seminarium. Läroplanerna är utformade på ett sådant sätt att vuxenutbildningsleverantörer (AEPs) kan genomföra ett seminarium i princip baserat på ingenting mer än den här handboken. Varje läroplan inkluderar ett antal aktiviteter som ska genomföras med deltagarna. Vårt standardformat är en tvådagars klassrumsutbildning med 20 deltagare, men naturligtvis är alla fria att anpassa formatet efter sina egna behov. De flesta övningarna kan också anpassas

till distansundervisning. Alla aktiviteter är utformade för interaktivt arbete i en grupp av elever (till skillnad från exempelvis att helt enkelt föreläsa för en klass) och sörjer för deltagarnas livs- och yrkeserfarenheter. Tillsammans med läroplanerna tillhandahåller handboken allt material som behövs för att genomföra gruppaktiviteterna.

Genom att endast använda den här handboken kan ett seminarium anordnas utan mycket mer efterforskningar om konspirationsteorier.

Vidare är tre endagsmoduler landspecifika och behandlar konspirationsteorier som är viktiga i den österrikiska, den bulgariska och den svenska kontexten men mindre kända (eller irrelevanta) i andra länder. Tillgänglig finns också en läroplan för ett endagsseminarium för att introducera konspirationsteorier i allmänhet. Detta kan erbjudas som en inledning till ett av tvådagarsseminarierna som fokuserar på en speciell typ av konspirationsteorier.

Därför är de här specifika modulerna bara inkluderade i handboksversionen för respektive land samt som en fristående handbok, tillgänglig på vår hemsida (www.teach-erasmus.eu).

Användare kan överväga att kombinera aktiviteter från flera moduler om de vill erbjuda ett seminarium med blandade ämnen som är skräddarsytt för specifika behov och intressen i deras organisation.

Varning för obehagligt innehåll (triggervarning)

TEACH-handbokens innehåll består av texter och visuellt material och annat innehåll som vissa deltagare kan uppfatta som stötande och/eller traumatiserande.

Handbokens mål för undervisning är att tillhandahålla ett öppet forum för det kritiska och medborgerliga utbytet av tankar och idéer. Vissa delar av handboken och diskussionerna kommer antagligen att beröra känsliga ämnen såsom antisemitiskt och främlingsfientligt motiverat våld och även kvinnohatande övertygelser. Det här innehållet kan vara stötande för vissa, så vi som TEACH-grupp uppmanar dig att förbereda dig själv och deltagarna på ditt seminarium känslomässigt i förväg. Om du tror att dina deltagare kan uppleva diskussionen eller till och med själva deltagandet i övningarna som traumatiserande, kan du välja att uppmana dina deltagare att fritt välja att (inte) delta i diskussionen om vissa ämnen eller att lämna klassrummet.

Vi ber dig att förvarna deltagarna om potentiellt stötande innehåll och att uppmana alla deltagare att hjälpa till att skapa en atmosfär av ömsesidig respekt och lyhördhet. Dessutom ber vi dig att inte göra något diskriminerande uttalande som du kan beröra utan sammanhang. Se till att anknyta allt material till ett sammanhang, och klargör att syftet med modulerna är en ingående undersökning av konspirationsteoretiskt innehåll för att kunna skydda sig själv på bästa möjliga sätt i händelse av en konfrontation med den typen av innehåll¹.

Friskrivningsklausul

- 1. Privat läge (privat surfning) är användbart för vissa aktiviteter:** i många av de föreslagna aktiviteterna kommer deltagarna behöva använda sina privata digitala enheter. Därför skulle vi vilja råda utbildaren att påpeka för deltagarna innan uppgifterna genomförs att det kan vara bra att göra efterforskningar om konspirationsteorier i privat läge för att motverka att den privata sökmotorn ändras.
- 2. Information om extramaterial:** allt extramaterial namnges enligt följande system: **ModulX_övning/uppvärmning/avslutning_nummer_ytterligare information.** Till exempel: titeln **M1_övning 2.1_kännetecknen** betyder att det här extramaterialet kommer från Modul 1 och för den första övningen från Dag 2.

¹ Anpassad från University of Waterloo (2021): Trigger Warning. Hämtad från: <https://uwaterloo.ca/centre-for-teaching-excellence/trigger>

MODUL 1:

Antisemitiska konspirationsteorier

Modul 1: Antisemitiska konspirationsteorier

Introduktion

Konspirationsteorier erbjuder en enkel lösning i svåra tider och tillfredsställer behovet av ett tillgängligt förklaringsmönster, i den bemärkelsen att de kan verka förklara händelser och samband som inte är förstådda eller som är svåra att se igenom, och därmed ger dem mening. Känslan av att ha sett igenom vad som är dolt och att nu tillhöra kretsen av de "vetande" leder till en omvärdering av ens egen person och förser individen med en förmodad känsla av trygghet.

Vissa konspirationsteorier beskyller "judarna" för att i hemlighet kontrollera samhällssektorer och för att styra dessa mot deras särskilda intressen snarare än allmännyttan, och därmed fräter sönder samhället. Judar är syndabockar för katastrofer och beskylls för saker som har fått fel. Populära exempel på sådana antisemitiska konspirationsteorier är påståenden att attacken mot World Trade Centre och andra byggnader i USA i september 2011 (känd som 9/11) organiserades av den amerikanska regeringen, eller utfördes av Mossad, Israels utländska underrättelsetjänst.

Genom historien har konspirationsteorier visat sig vara flexibla. I Europa var judar syndabockar redan under medeltiden, allra främst för att ha orsakat digerdöden. Den nya vågen av antisemitism inom covid-19-pandemin innefattar en rad olika inslag som tar vid precis där medeltiden slutade: judarna, sionisterna och/eller staten Israel bär skulden för pandemin och/eller har mycket att tjäna på den.

Konspirationsteorier är ett av antisemitismens främsta kännetecken och en av de främsta orsakerna till varför antisemitism skiljer sig från andra former av diskriminering. Till skillnad från andra minoriteter uppfattas judar som mäktiga och inflytelserika, och det är deras integration i olika majoritetssamhällen som utgör kärnan i konspirationsteorier. Traditionellt sett har konspirationsteorier varit en viktig del av högerextremistiska ideologier och har absorberats av nya generationer. Sådant tänkande kan också påträffas inom den radikala vänstern. De är också förenade med ideologierna inom vissa typer av religiös fundamentalism. Däremot tyder representativa studier också på att det finns en hög popularitet för de här konspirationsteorierna även i samhällets "mittpunkt".

Enligt TEACH-undersökningen (se: www.teach-erasmus.eu) möter omkring 4-5 procent av vuxenutbildarna i Tyskland, 6 procent i Österrike, 8 procent i Sverige

och närmare 50 procent i Bulgarien regelbundet antisemitiska konspirationsteorier på sina arbetsplatser. Den antisemitiska konspirationsteorin som är mest påtaglig är föreställningen om att judar härskar över internationella finansinstitut. 6,2 procent av utbildarna i Tyskland, 10,7 procent i Österrike, 9,1 procent i Sverige och 38,8 procent i Bulgarien angav att de har ställts inför det påståendet (judar härskar över internationella finansinstitut) under det senaste året "väldigt ofta" till "ibland".

Målen med den här modulen

Övergripande syfte:

Målet med den här modulen är att noga undersöka olika antisemitiska konspirationsteorier. Utöver att presentera grundläggande terminologi tjänar den här modulen till att bringa klarhet i olika historiska och nutida aspekter av antisemitiska konspirationsteorier, samt deras ursprung, deras yttringar och deras psykologiska lockelse.

Det övergripande syftet är att bemyndiga vuxenutbildningslärare i deras förmåga att hantera antisemitiska konspirationsteorier och att utveckla förslag för att kunna hantera dem i deras egna klassrum.

Hur den ska användas:

Det här programmet är främst tänkt att användas för utbildning av vuxenutbildningslärare. Programmet kan användas som en del av en vidareutbildningskurs eller i kombination med andra moduler (t.ex. vår modul om islamofobi eller antifeminism) eller som ett fristående seminarium.

Dag 1

Uppvärmning 1: Museivandring i den judiska konspirationen

Syfte	Syftet med det här steget är en första introduktion till olika konspirationsteorier som kretsar kring antisemitism. Stegen ger insikter om de relevanta begreppen för ämnet konspirationsteorier. En första reflektion över de egna erfarenheterna av antisemitiska konspirationsteorier borde äga rum.
Varaktighet	45 minuter
Förberedelser	1. Utbildaren sätter upp konspirationsteoriaffischerna (M1_uppvärmning_1_bildA – M1_uppvärmning_1_bildG) i rummet (det här är museet från och med nu). 2. Utbildaren delar ut post it-lappar till alla deltagare i två olika färger.
Material	• Pennor • Post it-lappar i två olika färger, en för att anteckna intryck, en för att anteckna känsla
Resurser	• Bilder på konspirationsteorier (M1_uppvärmning_1_bildA – M1_uppvärmning_1_bildG)
Övrigt	Om du behöver viss bakgrundsinformation om de olika konspirationsteorierna som visas på affischerna, se extramaterial: M1_uppvärmning_1_förklaring

Instruktioner:

Steg I: Museivandring (10-15 minuter)

- Utbildaren ber deltagarna att gå på museivandring och titta på alla bilder i två omgångar
- Utbildaren ber varje deltagare att skriva ner sina intryck av bilderna på post it-lappar och att placera dem intill bilderna.
 - Omgång A: *Vad visar bilden?* (Post it-lappar i färg A)
 - Omgång B: *Vilka typer av känslor upplever du?* (Post it-lappar i färg B)
- Efter att ha fullföljt det här steget, ber utbildaren deltagarna att samlas i en cirkel och samlar in intrycken från post it-lapparna som nu sitter uppe på väggarna bredvid bilderna.

Steg II: Gruppdiskussion (25-30 minuter)

- *Vilka teman har alla dessa påståenden gemensamt?* (Viktiga nyckelord: antisemitism och konspirationsteorier)
- Utbildaren borde fråga om deltagarna någonsin har ställts inför de här eller andra antisemitiska konspirationsteorier (t.ex. i offentligheten, i familjen, i klassrummet, i sociala medier).
- Utbildaren borde fråga om deltagarna vet hur dessa påståenden utvecklades och "vad som ligger bakom" dessa konspirationsteorier.
- Övergång till första steget: Utbildaren påpekar att samhället som vi lever i (demokratiska, liberala strukturer som borde garantera varje persons frihet och integritet) har en plikt att stoppa den aktiva spridningen av sådana konspirationsteorier, eftersom att de inte förblir bara teorier, utan faktiskt leder till våld. Utbildaren skulle kunna namnge några aktuella exempel där antisemitiska konspirationsteorier har lett till våld mot judar. För förslag kan du se texten "Överblick: Antisemitiska konspirationsteoriernas dragningskraft i dagens samhälle" ([Övning_1.1_överblick](#)).

Övning 1.1: Lära känna den judiska världsmakten – Konspiratoriskt tänkesätt

Syfte	Målet med den här enheten är att förmedla kunskap om antisemitiska konspirationsteorier, deras ursprung och deras yttringar. Konspirationsteoriernas psykologiska lockelse borde också förmedlas, och samband mellan antisemitiska teorier borde vidkännas. Dessutom är målet att bemyndiga vuxenutbildningslärare i deras egen förmåga att hantera antisemitiska konspirationsteorier och att utveckla idéer och förslag för att kunna hantera dem i deras egna klassrum.
Varaktighet	3,5–5 timmar
Material	• Indexkort
Resurser	• Överblick: Antisemitiska konspirationsteoriernas dragningskraft i dagens samhälle (M1_övning_1.1_överblick) • Artikel A: Samma men olika: Tre antisemitiska konspirationsteorier (M1_övning_1.1_artikelA) • Artikel B: Varför tro på antisemitiska konspirationsteorier? (M1_övning_1.1_artikelB) • Bild på Georg Soros (M1_övning_1.1_soros)

Instruktioner:

Steg I: Inledningen: Antisemitiska konspirationsteoriernas dragningskraft (25-40 minuter)

- Utbildaren ber deltagarna att utbyta erfarenheter av konspirationsteorier i mindre grupper och att föra anteckningar (2-3 personer per grupp) i enlighet med frågorna:
 - *Har de någonsin ställts inför antisemitiska konspirationsteorier?*
 - *Har antisemitiska konspirationsteorier någonsin varit ett problem i deras professionella arbete?*
- Utbildaren avslutar den mindre diskussionsrundan genom att be varje grupp att presentera sina viktigaste diskussionspunkter.
- Utbildaren borde också se till att anknyta antisemitism inte bara till historien (t.ex. Shoah, 9/11) utan också försöka anknyta det till dagens rörelser (t.ex. QAnon-rörelsen, högerextremistiska konspirationsteorier om judisk överhöghet, antisemitism som är påtaglig på sociala medier; se: "Överblick: Antisemitiska konspirationsteoriernas dragningskraft i dagens samhälle" ([M1_Övning_1.1_överblick](#)))

Steg II: Grupparbete: Lära känna den konspiratoriska världsåskådningen (60-90 minuter)

- Utbildaren delar in deltagarna i mindre grupper (3-5 personer per grupp).
- Varje grupp borde få en av de två artiklarna (artikel A eller artikel B, se "Resurser" nedan).
- Utbildaren ber varje grupp:
 - att läsa texten (varje deltagare läser tyst för sig själv)
 - att använda indexkort och anteckna svaren på följande två frågor.
 - Grupp A (läser artikel A: [M1_övning_1.1_artikelA](#)):
 - *Vilka anklagelser mot eller tillskrivningar av judiska personer kan hittas i din text?*
 - *Vad tror du det är som får människor att tro på de här konspirationsteorierna?*
 - Grupp B (läser artikel B: [M1_övning_1.1_artikelB](#)):
 - *Vilka typer av motiveringar har människor för att tro på konspirationsteorier?*
 - *Kan du komma på några andra motiveringar som inte nämndes i texten?*

Efter att grupperna har diskuterat frågorna, ber utbildaren alla grupper att återsamlas i helklass och låter varje grupp presentera sina resultat. Målet är att varje grupp också blir bekant med artikeln som de inte läste (kortet borde användas som visuella hjälpmedel, deltagarna kan sätta upp dem på väggen eller använda dem när de presenterar resultaten från grupparbetet).

Steg III: De antisemitiska smyga-bakom-George Soros-konspirationsteorierna (15-20 minuter)

- Utbildaren visar bilden på George Soros, som en utskrift eller via en projektor (se Resurser).
- Utbildaren blandar grupperna på ett sätt så att varje grupp består av minst en person som har läst artikel A och en person som har läst artikel B.
- Utbildaren ber grupperna att besvara följande frågor:
 - *Vilka anklagelser mot eller tillskrivningar av George Soros görs?*
 - *Varför är bilden antisemitisk?*

- Vilken typ av motivering kan ligga bakom de här anklagelserna?
- Utbildaren ber deltagarna att skriva ner alla punkter på indexkort och att sätta upp dem på väggen så att alla deltagare kan se de viktigaste punkterna för nästkommande övning.

Steg IV: Redovisning (30 minuter)

- Sittandes på stolar i en cirkel ska grupperna nu sammanställa sina arbetsresultat. Låt varje grupp förklara sina tankar och förslag (och anknyta dem till artiklarna).
- Utbildaren leder en diskussion i vilken deltagarna diskuterar om de håller med motiveringarna som angavs av de tidigare grupperna, eller om de har några ytterligare förslag...
- Utbildaren borde klargöra att bilden speglar en antisemitisk fantasi och att den närs av förutfattade meningar och antydanden.

Steg V: Vad skulle du göra? (60-90 minuter)

- Gruppen är nu bekant med konspirationsteorin kopplad till Georg Soros.
- Utbildaren beskriver följande scenario:

På en av dina lektioner kommer ämnet om rättvis fördelning av resurser och rikedomar upp. En deltagare säger omedelbart, "Med Georg Soros som ledare för den judiska maffian, kommer världen ändå aldrig att bli rättvis!" (Det här är ett uttalande som ursprungligen gjordes av den amerikanska konspirationsteoretikern Alex Jones.)

Som en parantes för utbildaren: Det här är bara ett exempel på ett möjligt scenario, om ett annat intressant scenario skulle komma på tal i de tidigare diskussionerna (se: Steg I eller Steg II), kan du naturligtvis vara flexibel och använda det andra scenariot.

- Utbildaren delar åter igen in deltagarna i mindre grupper (3-4 personer) och ber dem fundera på hur de eventuellt skulle (eller inte skulle) reagera på det uttalandet. Låt varje grupp förbereda ett kort scenframträdande i vilket de återskapar den situationen och visar hur de själva skulle hantera den. Beroende på gruppens kunskap och motivation, kan utbildaren också uppmana publiken (de andra grupperna) att hoppa in och också bli en aktiv del av gruppens framförande (t.ex. kan en person från den andra gruppen ta över rollen som vuxenutbildare). Deltagaren som spelar personen som

uttalade konspirationsteorin behöver inte nödvändigtvis försvara teorin. Han/hon kan helt enkelt kvarstå genom att nertona sitt framträdande för att blockera någon annan förklaring genom att säga: "Du har dina källor, jag har mina".

- Tillbaka i helklass inleder utbildaren en diskussion i vilken deltagarna kan dela med sig av hur de kände sig i den här situationen (trygga eller otrygga, reflektion över deras egna reaktioner).

Steg VI: Reflektion (10 minuter)

- Utbildaren delar ut ett indexkort till varje deltagare.
- Deltagarna skriver ner en ny sak som de har lärt sig under övningen om antisemitiska konspirationsteorier eller om sig själva. Utbildaren låter varje deltagare presentera sitt kort.

Avslutning 1: Hisspresentation: Vad har jag lärt mig idag om konspirationsteorier?

Syfte	Deltagarna summerar och återger vad de lärde sig under dagens lektion. De reflekterar över vad de har lärt sig och överför det till sitt eget verksamhetsområde.
Varaktighet	10-20 minuter
Förberedelser	Utbildaren ber varje deltagare att kort reflektera över vad han/hon har lärt sig idag och utifrån det förbereda ett uttalande. Uttalandet borde avsluta med en reflektion av vad personen skulle vilja ta med sig från seminariedagen till sin egen yrkesverksamhet (= lektioner / förslag / kunskaper / medvetenhet).

Instruktioner:

- Utbildaren sätter en klocka på två minuter. Deltagarna letar upp en partner var. Under de två minuterna berättar först partner A kortfattat vad han/hon lärde sig idag om antisemitiska konspirationsteorier och vad han/hon skulle vilja ta med sig från seminariedagen till sin egen yrkesverksamhet.
- När klockan ringer har turen kommit till partner B att framföra sin hissrepresentation för partner A.
- Efter fyra minuter (varje partner fick varsin tur) byter paren med varandra och nya par bildas. Du kan repetera det här steget 2-3 gånger.

Dag 2

Uppvärmning 2: Twitterpausen

Syfte	Syftet med det här steget är en första introduktion till konspirationsteorier relaterade till familjen Rothschild. Steget ger insikter om de relevanta begreppen för ämnet konspirationsteorier. En första reflektion över ens egna metoder för att hantera antisemitiska konspirationsteorier borde äga rum.
Varaktighet	30-45 minuter
Förberedelser	Utbildaren tittar på twitterinlägget och blir bekant med det. Användarnamnet är inte äkta, men inlägget är det. Inlägget leker med "Rothschild-konspirationsteorin" (Rothschild är en väldigt känd judisk familj, för mer information se: M1_Övning 1.1 artikelA). I det här inlägget framläggs påståendet att Rothschild-klanen uppges ha orsakat försvinnandet av Malaysia Airlines flyg MH370 för att ta kontroll över ett halvledarföretag.
Material	• Pennor • Papper (anteckningar) • Projektor
Resurser	• Twitterinlägg (M1_uppvärmning_2_twitterinlägg) (utskrivet eller via projektor)

Instruktioner:

Steg I: Gruppdiskussion A "Twitterpaus" (10-15 minuter)

- Utbildaren presenterar för deltagarna Twitterinlägget från @real.doe ([M1_uppvärmning_2_twitterinlägg](#)) (som utskrift eller via en projektor).
- Utbildaren delar in deltagarna i smågrupper (3-4 personer per grupp).
- Utbildaren ber grupperna att diskutera följande frågor:
 - Vilka är dina första intryck?
 - Är någon av er redan bekant med konspirationsteorin kring Rothschild?
 - Vilka anklagelser mot eller tillskrivningar av judiska personer kan hittas i inlägget?

Steg II: Gruppdiskussion B (10-15 minuter)

- Utbildaren ber grupperna att sammanfatta de viktigaste punkterna som har diskuterats inom arbetsgrupperna i enlighet med uppgiften.
- Observera: Om nyckelordet "konspirationsteori" inte framkommer, borde utbildaren se till att vägleda deltagarna till den slutsatsen (dvs. att inlägget har ett konspirationsteoretiskt narrativ).

- Utbildaren förklarar kortfattat konspirationsteorin kring Rothschild, exempelvis på följande sätt:

"En mångårig antisemitisk konspirationsteori antar att en grupp judar ledda av medlemmar i bankfamiljen Rothschild har manipulerat valuta och utövat påverkan på regionala och nationella händelser sedan början av 1800-talet i syfte att uppnå personlig rikedom och/eller världsdominans. Antisemitiska konspirationsteoretiker hävdar att familjen Rothschild lade sig i den amerikanska revolutionen, finansierade nazism och/eller den ryska revolutionen, låg bakom attackerna mot World Trade Center (9/11) och anlade staten Israel. De påstår också att familjen Rothschild är vissa av de främsta arkitekterna bakom en förestående "ny världsordning" som kommer att utplåna nationaliteter och förslava mänskligheten."

Steg III: Avrundning (10 minuter)

- I helklass inleder utbildaren en diskussion:
 - *Känner deltagarna, efter det här undervisningstillfället, att de har kännedom om grundtankarna bakom konspirationsteorin kring Rothschild?*
 - *Anser de att det här är relevant för dagens antisemitism?*
 - *Extrafråga: Hur skulle de bete sig om någon konfronterade dem med samma påstående som nämnes i inlägget?*

**Övning 2.1: "Barbara Streisand är ansvarig för den omfattande bidöden!" ...
Va?**

Syfte	Syftet med den här enheten är att förmedla kunskap om antisemitiska konspirationsteorier. Fokus ligger på frågan hur konspirationsteorier uppkommer och hur konspirationsteoretiker får dem att fastna. Deltagarna kommer att sätta sig in i någon annans position, nämligen a) en konspirationsteoretiker och b) en person som avslöjar eller diskrediterar deras egna påståenden. Dessutom är målet att bemyndiga vuxenutbildningslärare i deras egen förmåga att känna igen konspirationsteorier och att utveckla tankar och förslag för att hantera dem i deras egna klassrum.
Varaktighet	3-4 timmar
Material	• Pennor • Papper (anteckningar) • Projektor
Resurser	• Arbetsblad: Kännetecken för konspirationsteorier. (M1_övning 2.1_kännetecken) • Överblick: Konspirationsteoriernas dragningskraft i dagens samhälle (M1_övning 1.1_överblick) • Konspirationsteoribiljetter, gröna och gula: (M1_övning 2.1_konspirationsbiljetter)

Instruktioner:

Steg I: Konspirationsteorier och deras närvaro i mitt liv (15-20 minuter)

- Utbildaren frågar deltagarna om de någonsin har ställts inför konspirationsteorier i deras privatliv eller yrkesliv.
- Utbildaren låter deltagarna reflektera över deras erfarenheter:
 - *Var kom de i kontakt med konspirationsteorier?*
 - *Hur visste de att det här var en konspirationsteori?*
 - *Hur reagerade de?*
- Utbildaren delar ut arbetsbladet "Kännetecken för konspirationsteorier" ([M1_övning 2.1_kännetecken](#)) och sammanfattar kortfattat de tre punkterna.

Steg II: Utveckla din egen konspirationsteori (40-60 minuter)

- Utbildaren delar in deltagarna i smågrupper (3-5 personer) och förser dem med arbetsmaterialet: a) Arbetsblad ([M1_övning_2.1_kännetecken](#)) och b) Överblick ([M1_övning_1.1_överblick](#)).
- Utbildaren ber smågrupperna att läsa de två korta sammanfattningarna noggrant.
- Medan deltagarna läser, besöker utbildaren grupperna och delar ut två konspirationsbiljetter per grupp. Varje grupp borde få en **gul** biljett och en **grön** biljett ([M1_övning_2.1_konspirationsbiljetter](#)). (Biljetterna förser dem med element som ska ingå i deras teorier.)
- De här båda biljetterna utgör grunden på vilken varje grupp borde utveckla sin egen antisemitiska konspirationsteori.

Observera: Lärarna borde påminna deltagarna om att på det här seminariet håller vi oss till överenskommelsen att inte utveckla antidemokratiska eller sårande narrativ: utveckla någonting som är så absurt att det är långt ifrån de mer alldagliga konspirationsteorierna. Exempel på en acceptabel teori: "Judiska elitsoldater ligger bakom Bermudatriangeln". Ju galnare desto bättre.

- Så snart som deltagarna har kommit på ett förslag på en (helst extremt absurd) antisemitisk konspirationsteori, ber utbildaren dem att skriva ner deras grundtanke:
 - Vad fokuserar konspirationsteorin på?
 - Vem mer är inblandad?
 - Vilken typ av större föreställning omfattar den?

Steg III: Skapa ett skyddsnät för din konspirationsteori! (45-60 minuter)

Ett skyddsnät är en samling ytterligare argument och berättelser som hjälper till att försvara teorin mot attacker från motståndare som inte tror på teorin (försök till att avslöja eller diskreditera teorin).

- Grupperna instrueras att förbereda en redovisning av sin konspirationsteori.
- För att hitta bra argument kan sökningar göras på internet, men deltagarna kan också skapa sina helt egna förklaringar. De får använda alla tekniker för vilseledande upplysningar som finns tillgängliga: använda felunderrättelser, tolka uppgifter felaktigt, "plocka russinen ur kakan" osv.

- Resultatet kan presenteras på olika sätt (pressmeddelande, kort videoklipp, nyhetssändning ... Det finns inga gränser för gruppernas kreativitet.)

Steg IV: Redovisning (45-60 minuter)

- Varje grupp presenterar sin konspirationsteori för en annan grupp
- Efter att samtliga grupper har presenterat sina teorier inleds en "debatt": Den andra gruppen borde försöka argumentera mot den presenterade konspirationsteorin och övertyga dem om att deras teori var felaktig. Den presenterande gruppen borde hålla sig till sin teori så långt det är möjligt. När det inte längre finns några ytterligare argument kan grupperna byta: den andra gruppen presenterar sin teori och den första gruppen lyssnar först och argumenterar sedan emot den.

Steg V: Reflektion (30 minuter)

- Återkalla grupperna till plenarsammanträde
- Låt deltagarna sammanfatta sina erfarenheter och upplevelser av hela övningen:
 - *Hur kändes det att utveckla en konspirationsteori? Var det enkelt? Var det svårt?*
 - *Hur kom de på "skyddsnätet" för sin konspirationsteori?*
 - *Hur gick redovisningen?*
 - *Vilka typer av tankar / idéer / känslor fick och upplevde de medan de utvecklade en konspirationsteori och medan de presenterade den för den andra gruppen?*
 - *Skulle deras reaktion i deras riktiga verksamhetsområde (ifall att någon i deras undervisningsgrupp presenterade samma typ av absurda konspirationsteorier) skilja sig från reaktionen som de upplevde under redovisningen?*

Avslutning 2: "Vad tar du med dig från dagens seminarietillfälle?"

Syfte	Deltagarna summerar och återger vad de lärde sig under dagens möte. De reflekterar över vad de har lärt sig och överför det till sitt eget verksamhetsområde.
Varaktighet	20-30 minuter
Material	• Fyra stora pappersark • Pennor

Instruktioner:

- Sätt upp fyra affischer på rummets fyra väggar, affischer rubricerade med ett av följande uttalanden vardera:

1. *Vilket budskap ska jag ta med mig härifrån idag?*
2. *Ifall att någon konfronterar mig med en konspirationsteori i mitt yrkesliv, kommer jag att...*
3. *Antisemitiska konspirationsteorier är...*
4. *Det här är ämnet som jag vill fördjupa mig i efter dagens seminarium:*

- Låt deltagarna gå omkring i rummet och skriva ner sina personliga svar på frågorna.
- Ge deltagarna möjligheten att offentligt kommentera sina tankar och förslag.

Dag 3

Uppvärmning 3: South Park och judiska konspirationsteorier

Syfte	Syftet med det här steget är skapa en smidig och satirisk ingång till en diskussion om antisemitiska konspirationsteorier. Genom att välja den här introduktionen kan utbildaren motverka att överväldiga deltagarna genom att direkt konfrontera dem med deras egna upplevelser och erfarenheter. Videoklipppet illustrerar hur antisemitiska konspirationsteorier är innefattade i vardagssituationer, där man till en början inte skulle förvänta sig dem. Dessutom visar det hur absurda förklaringarna är som människor skapar för att verifiera sina konspirationsteorier. Vidare demonstrerar det vilka faror och fatala konsekvenser konspirationsteorier kan få.
Varaktighet	30 minuter
Material	• Avsnitt 9, säsong 10 av South Park. Avsnittet finns tillgängligt på engelska, tyska och med undertexter på andra språk. • Projektor/skärm • Bärbar dator
Övrigt	Utbildaren måste kontrollera i förväg om avsnittet finns tillgängligt i hans/hennes land och huruvida det finns tillgängligt på rätt språk eller med undertexter. Det enklaste sättet att hitta avsnittet på är genom att skriva in avsnittets namn i en sökmotor.

Instruktioner

Steg I: Titta på avsnittet "Mystery of the Urinal Deuce" (20 minuter)

- Utbildaren måste öppna southpark.de (se "Material" nedan och spela upp avsnitt 9, säsong 10.

Steg II: Utbyte av erfarenheter av konspirationsteorier (10 minuter)

- Efter att deltagarna har tittat på klippet, borde utbildaren fråga dem om deras erfarenheter av antisemitiska konspirationsteorier och vilka de känner till eller har ställts inför i sin egen undervisning. Gruppen borde prata kortfattat om sina erfarenheter. Diskutera varför konspirationsteorier är så lockande för många människor.

Övning 3.1: "Normala saker på internet" (?)

Syfte	Syftet med den här övningen är att göra deltagarna känsliga för att upptäcka antisemitiska konspirationsteorier. Gruppen kommer att sätta samman en uppsättning utmärkande drag och kännetecken för antisemitiska konspirationsteorier genom att analysera karikatyrier. I slutet borde deltagarna kunna identifiera och definiera antisemitiska konspirationsteorier. Övningen fokuserar på den visuella representationen av judar, påstådda karaktärsdrag, känslor och vanliga antisemitiska konspirationsteorier. I slutet ges deltagarna möjligheten att testa sina nya kunskaper i en frågesport.
Varaktighet	60-90 minuter
Förberedelser	• Skriv ut arbetsbladen (M1_övning_3.1_karikatyrierA-F) • Förse varje grupp med indexkort (minst 10 per grupp)
Material	• Indexkort • Pennor till grupperna • Magneter/tejp för att samla ihop korten efteråt • En tavla/vägg
Resurser	• Arbetsblad M1_övning_3.1_karikatyrierA – M1_övning_3.1_karikatyrierF (antalet utskrifter beror på det totala antalet deltagare och på antalet grupper) • Arbetsblad M1_övning_3.1_kännetecken • Arbetsblad M1_övning_3.1_frågesport (Du kan antingen skriva ut frågesporten eller presentera PDF-dokumentet digitalt) • Arbetsblad M1_övning_3.1_lösningar_frågesport (Bara för instruktören och behöver inte delas ut)
Övrigt	• Uppmärksamma att bladet M1_övning_3.1_kännetecken också behövs för nästa övning "Konspirationsteorifabriken". • Det är möjligt att använda ett digitalt verktyg, såsom <i>Padlet</i>, istället för indexkort.

Instruktioner

Steg I: Smågrupper analyserar karikatyrier (35 minuter)

- Deltagarna borde delas in i 4-6 grupper (beroende på kursens storlek). Utbildaren delar ut en kopia av arbetsbladen [M1_övning_3.1_karikatyrierA](#) – [M1_övning_3.1_karikatyrierF](#) till varje grupp.

Observera: Det finns sex olika versioner av M1 (A,B,C,D,E,F). Utbildaren borde dela ut olika versioner till varje grupp.

Grupperna analyserar sina karikatyrrer med hjälp av frågorna på arbetsbladet. Sedan skriver de ner sina svar på indexkorten.

Steg II: Diskutera resultaten med alla deltagare (15 minuter)

- Efter att grupperna har slutfört steget, samlar de ihop sina indexkort på tavlan och grupperar de i kategorier såsom: visuell representation av judar, karaktärsdrag, känslor och vanliga antisemitiska konspirationsteorier. Syftet är att skapa en definition av judiska konspirationsteorier. Utbildaren är tänkt att övervaka det här steget och ge förslag på en struktur.
- Diskutera resultaten med deltagarna och red ut vissa indexkort eller lägg till någonting om en viktig aspekt saknas. Utbildaren kan kontrollera resultaten genom att använda det tillhandahållna lösningsbladet ([M1_övning_3.1_kännetecken](#)).

Steg III: Testa dina kunskaper i en frågesport (30 minuter)

- Nu får deltagarna möjligheten att tillämpa sina nyvunna kunskaper i en frågesport [M1_övning_3.1_frågesport](#). Utbildaren presenterar de olika scenarierna och deltagarna måste avgöra huruvida det presenterade materialet innehåller en antisemitisk konspirationsteori eller inte. (15 minuter)
- Utbildaren kan kontrollera gruppens svar genom att använda det tillhandahållna lösningsbladet [M1_övning_3.1_lösningar_frågesport](#).
- Efteråt delar utbildaren ut bladet [M1_övning_3.1_kännetecken](#) till deltagarna. Därmed har deltagarna en kortfattad sammanfattning av de tidigare ihopsamlade kännetecknen för antisemitiska konspirationsteorier.

Övning 3.2: Scenariospel – Konspirationsteorifabriken

Syfte	Syftet med det här steget är att uppleva hur konspirationsteorier skapas och vilka typer av svårigheter man ställs inför när man försöker motbevisa dem. Den här övningen är upplagd som ett rollspel. Först måste deltagarna komma på en egen konspirationsteori i smågrupper. Därefter måste de försvara sin teori och försöka motbevisa de andra gruppernas konspirationsteorier. Varje grupp får ett rollkort innehållande allmän information om deras roll och konspirationsteorin som de måste representera.
Varaktighet	3 timmar
Förberedelser	Utbildaren måste skriva ut arbetsbladen M1_övning_3.2_partiA – M1_övning_3.2_partiE , M1_övning_3.2_regering . Det finns olika versioner beroende på antalet grupper.
Material	• Penna • Papper • Bärbar dator, smarttelefon osv. för efterforskningar (övningen kan också genomföras utan en dator och internet) • Namnskyltar (för partierna att skriva sina namn på under diskussionen)
Resurser	• Scenario: M1_övning_3.2_scenario • Rollspelskort: M1_övning_3.2_partiA – M1_övning_3.2_partiE, M1_övning_3.2_regering
Övrigt	Trots att det här seminariet behandlar konspirationsteorier ska inga antisemitiska eller andra former av rasistiska, sexistiska osv. konspirationsteorier skapas. Se till att din konspirationsteori är alltför absurd för att skada någon i verkliga livet.

Instruktioner:

Steg I: Presentation av scenariot (5 minuter)

- Utbildaren berättar historien om de blodiga floderna för deltagarna med användning av [M1_övning_3.2_scenario](#). Utbildaren kan läsa upp scenariot högt och visa bilderna för deltagarna.

Steg II: Utveckla konspirationsteorier och en beredskapsplan (2 timmar)

- Utbildaren delar in gruppen i 5-6 mindre grupper (beroende på gruppstorleken) och tilldelar dem olika roller. Det måste finnas en grupp som representerar regeringen. De andra grupperna representerar olika partier.
- Utbildaren delar ut arbetsbladen [M1_övning_3.2_partiA](#) – [M1_övning_3.2_partiE](#), [M1_övning_3.2_regering](#) till grupperna. Arbetsbladen innehåller detaljerad information för grupperna och deras steg.
- Utbildaren bistår grupperna medan de arbetar antingen med en konspirationsteori eller med strukturen på det speciella mötet.
- Trots att "regeringsgruppen" är ansvarig för att hålla koll på tiden, kan utbildaren också hålla koll på tiden.

Steg III: Pressmeddelanden och speciellt möte (75 minuter)

- Varje parti får tre minuter på sig att presentera sin konspirationsteori och sin beredskapsteori för de andra.
- Efteråt håller regeringen i det speciella mötet. Partierna och regeringen har 45 minuter på sig att diskutera sina tankar och förslag.
- När tiden är slut måste regeringen komma överens om en konspiration. De får tio minuter för att diskutera sitt beslut.

Avslutning 3: Tyst konversation

Syfte	Deltagarna reflekterar över rollspelet och vad de har lärt sig under dagens seminarium. De reflekterar över strategier som kan hjälpa dem i deras egen undervisning.
Varaktighet	60 minuter
Förberedelser	Utbildaren förbereder affischerna. Han/hon skriver olika frågor i mitten på varje affisch. Möjliga frågor (och en exempelaffisch) är listade i M1_avslutning_3_tyst_konversation .
Material	• 6 affischer • 1 penna för varje deltagare
Resurser	• Föreslagna frågor M1_avslutning_3_tyst_konversation

Instruktioner

Steg I: Första rundan av den tysta konversationen (10 minuter)

- Utbildaren måste placera en affisch per grupp på ett separat bord (t.ex. för 6 grupper behövs 6 stora affischer totalt). Det är viktigt att det finns tillräckligt med utrymme för de mindre grupperna att sitta runt affischen.
- Varje grupp börjar vid olika bord (affischer). Deltagarna borde inte tala! Det är tänkt att de ska besvara frågan genom att skriva ner sina tankar på affischen.
- Efter 4 minuter måste grupperna rotera sin affisch medsols på bordet och läsa vad de andra gruppmedlemmarna har skrivit. De kan anknyta till det genom att skriva någonting precis bredvid.

Steg II: Utbyte mellan smågrupperna (40 minuter)

- Efter ytterligare 4 minuter roterar de mindre grupperna medsols runt borden. Därmed sitter varje grupp vid ett annat bord med en annan affisch och fråga. Proceduren kommer att upprepas. Deltagarna har 4 minuter på sig att besvara frågan och att läsa kommentarerna från föregående grupp. Sedan roterar de affischen vid sitt bord, läser kommentarerna och kan lägga till någonting.
- Proceduren upprepas tills att varje grupp har besvarat alla frågor.

Steg III: Sammanfattning (10 minuter)

- Utbildaren samlar in affischerna och sammanfattar resultaten och seminariedagens händelser och aktiviteter.

MODUL 2:

Antifeministika konspirationsteorier

Modul 2: Antifeministiska konspirationsteorier

Introduktion

Kontext: Feminism och antifeminism

Begreppet feminism hänvisar till olika rörelser (politiska, kulturella och ekonomiska) som arbetar för att säkerställa att kvinnor får samma rättigheter som män och att kvinnors rättigheter skyddas. Feminism fokuserar främst på rättigheter såsom rätten till abort och självbestämmande om sin egen kropp, samt äganderätt, lika lön och arbetsrätt. Således har feminismen åtagit sig att bekämpa alla former av diskriminering av kvinnor.²

Antifeminister är personer som vänder sig emot feminism, som inte erkänner lika rättigheter mellan män och kvinnor och som försöker ogiltigförklara den feministiska rörelsen.³ I extrema former av antifeminism blir det här en konspirationsteori. Antifeministiska konspirationsteorier överlappar ofta med konspirationsteorier om media eller antisemitism. Vidare finns det många olika former och konspirationsteorier av antifeminister. Den här gruppen av människor är dock inte homogen, eftersom att de individuella antifeministerna argumenterar på olika sätt. Däremot antar de allra flesta antifeministiska konspirationsteoretikerna att feminism är en hemlig konspiration för att upphäva traditionella livsstilar och motarbeta män.

Till exempel finns det vissa antifeminister, såsom mansrättsaktivisten Arne Hoffman, som antar att media kontrolleras av kvinnorättsrörelsen och feminism. Andra går så långt som att säga att deras eget land ligger i feminismens händer. De här argumentationsstrukturerna är typiska för konspirationsteorier.⁴

Antifeminister hävdar ofta att feminism syftar till att förstärka icke-traditionella levnadssätt. Feminism vill ge kvinnor och män friheten att själva bestämma vilken väg de ska välja i livet. Däremot ser antifeminister feminismens ansträngningar som ett omskolningsprogram, varvid personer med traditionella livsstilar blir undertryckta.⁵ En annan, mer konkret form av antifeministiska

² Drucker, S. A. (2018): Betty Friedan: The Three Waves of Feminism, hämtad från <http://www.ohiohumanities.org/betty-friedan-the-three-waves-of-feminism/>

³ Rosenbrock, H. (2012): Die antifeministische Männerrechtsbewegung. Denkweisen, Netzwerke und Online-Mobilisierung. *Schriften des Gunda-Werner-Instituts*, 8, s. 26.

⁴ Ibid., s. 70.

⁵ Ibid., s. 73.

konspirationsteorier är den att Rockefeller Foundation uppfann feminism för att hetsa båda könen mot varandra i kapitalistiska syften.⁶

I samband med antisemitiska konspirationsteorier är vissa antifeminister övertygade om att feminism är en uppfinning av judar som eftersträvar dominans av kvinnor.⁷ Många antifeminister fruktar att feminism skulle leda till fallande födelsetal bland kvinnor från västländer. Därmed kan befolkningen sakta men säkert ersättas av (främst muslimska) migranter. Därmed är det en variant av den högerextremistiska konspirationsteorin kallad "det stora befolkningsutbytet". Vissa antifeministiska konspirationsteorier har också en rasistisk eller antisemitisk kärna.⁸ Tro på en hemlig konspiration som kontrollerar media och/eller staten och som diskriminerar personer med annorlunda levnadssätt är tydliga indikationer på en konspirationsteori.

Antifeministiska konspirationsteorier attackerar pluralitet och mångfald i samhället samt demokratiska värderingar. Därför utgör de här myterna en särskild utmaning för politiken.⁹ Därför erbjuder den här modulen vuxenutbildningslärare kunskaper om antifeministiska konspirationsteorier och övningar för att hantera de här myterna. I den här modulen tas inte bara den kognitiva nivån i beaktande, utan även den emotionella nivån, för att hantera konspirationsteorier.

Terminologi:

Feminism förstås som att betyda politiska och sociala rörelser som förespråkar jämlikhet mellan män och kvinnor. Feminism försöker bryta könsroller och vidtar åtgärder mot sexism.

Antifeminism förstås som att betyda politiska och sociala motståndsrörelser till feminism. Antifeminister motsätter sig feminism eller feministiska sakfrågor.

⁶ Ibid.

⁷ Stern, F. (2007): Antisemitismus und Antifeminismus: eine zeitdiagnostische Studie der Vermittlung von Vorurteilen., s. 94.

⁸ Blum, R./Rahner, J. (2020): Triumph der Frauen? Das weibliche Antlitz des Rechtspopulismus und -extremismus in ausgewählten Ländern. I: Friedrich-Ebert-Stiftung (Ed.): Forum Politik und Gesellschaft 1. s. 3.

⁹ Wilde, G./Meyer, B. (2018): Angriff auf die Demokratie. Die Macht des Autoritären und die Gefährdung demokratischer Geschlechterverhältnisse. Eine Einleitung. I: Femina Politica 1, s. 9.

Antifeministiska konspirationsteorier kombinerar konspirationsteoretiska och antifeministiska aspekter. Centralt för alla konspirationsteorier är att konspirationsteoretiker antar en hemlig konspiration. Konspiratörerna strävar efter en plan för att stärka sina egna intressen – på allmänhetens bekostnad.

Enligt antisemitiska konspirationsteorier är antingen (populära) feminister konspiratörerna, eller så är den feministiska rörelsen instrumentaliserad av särskilda institutioner eller grupper (t.ex. judar, politiker) för att de ska uppnå sina egna mål.

I samband med övningarna och forskningsuppgifterna kan deltagarna stöta på begreppet "incel". En incel är en person, oftast en man, som lever i ofrivilligt celibat. En egenskap hos incels är deras uttalade kvinnohat. Kvinnor och preventivmedel beskylls för att hindra vissa män från att ha sex, vilket innebär att kvinnor är "skyldiga" män det. Digitala forum för incels innehåller ofta fantasier som glorifierar våld. Det finns vissa likheter med vit makt eftersom att de delar liknande hatobjekt (kvinnor, framförallt attraktiva kvinnor, och attraktiva män).¹⁰

I incelgemenskapen är människor ofta klassificerade enligt vissa kategorier med avseende på deras attraktivitet och antagna karaktärsdrag. Beskrivningarna av de här kategorierna präglas av fördomar, generaliseringar och hat. De här kategorierna avgör också ett visst "värde" för de här personerna, som kan ses, bland annat, från kopplingen mellan kategorierna och den välkända 10-poängsskalan ("Den genomsnittliga Stacy är en 10 av 10!").¹¹

Incelrörelsen går ibland så långt som att hävda att män har en rättighet/manlig grundläggande rättighet till kvinnor eller kvinnors kroppar, som de nekas på grund av överdrivet krävande attraktiva kvinnor och på grund av "alfahannar" som har framgång med kvinnor. Det här rättfärdigar också våld som ett medel för att göra anspråk på den här rättigheten. Ett extremt exempel är skjutningarna i Plymouth 2021, som tyvärr inte är en isolerad händelse.¹²

¹⁰ Zimmermann, S./Ryan, L./Duriesmith, D. (2018): Recognizing the Violent Extremist Ideology of 'Incels'. Hämtad från: https://www.researchgate.net/publication/328081163_Who_are_Incels_Recognizing_the_Violent_Extremist_Ideology_of_'Incels'

¹¹ Jennings, R. (2018): Incels Categorize Women by Personal Style and Attractiveness, Hämtad från: <https://www.vox.com/2018/4/28/17290256/incele-chad-stacy-becky>

¹² Casciani, D./De Simone, D.I (2021): Incels: A new terror threat to the UK? Hämtad från: <https://www.bbc.com/news/uk-58207064>.

Om du vill använda den här introduktionen som en ingång, kan du använda presentationen i bilagan ([M2_Introduktion_presentation](#)).

TEACH-kontext:

TEACH-undersökningen, som genomfördes 2020, visade att 8,6 procent av tyska, 21,9 procent av österrikiska, 4,2 procent av svenska och 21,9 procent av bulgariska vuxenutbildningslärare hör väldigt ofta eller åtminstone regelbundet från sina kursdeltagare att den nuvarande diskursen beträffande kön börjar bli allt svårare att kontrollera. 2,4 procent (Tyskland), 4,7 procent (Österrike), 2,4 procent (Sverige) respektive 16,9 procent (Bulgarien) svarade att de hörde väldigt ofta eller regelbundet att feminister vill förstöra den traditionella familjen.

Påståendena att de nuvarande politiska åtgärderna syftar till att aktivt försvaga mäns ställning och att feminism leder till färre födslar, vilket leder till massinvandring från muslimska länder, hördes också i klassrummet.

Om du inkluderar svaren från de vuxenutbildningslärare som bara hör de här påståendena ibland, är siffrorna alarmerande höga. För mer information om resultaten från enkätundersökningen, besök webbsidan www.teach-erasmus.eu.

Målen med den här modulen

Övergripande syfte:

Målet med den här modulen är att noggrant undersöka olika antifeministiska konspirationsteorier. Utöver att presentera grundläggande begrepp, ger den här modulen insikter om olika aspekter av antifeministiska konspirationsteorier samt deras ursprung, deras yttringar och deras psykologiska lockelse. Huvudsyftet med den här modulen är att bistå vuxenutbildningslärare med hjälp för att hantera antifeministiska konspirationsteorier.

Det övergripande målet är att bemyndiga vuxenutbildningslärare i deras förmåga att hantera antifeministiska konspirationsteorier och att utveckla förslag och strategier för att hantera dem i deras egna klassrum.

Hur den ska användas:

Det här programmet är främst tänkt att användas för utbildning av vuxenutbildningslärare. Det kan användas som en vidareutbildningskurs eller i kombination med andra moduler (t.ex. vår modul om antisemitism) eller som ett fristående endagsseminarium.

Dag 1

Uppvärmning 1: Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?

Syfte	Syftet med det här paketet är att bli bekant med grunderna i antifeministiska konspirationsteorier. Deltagarna aktiverar sin nuvarande kunskap och lär sig de viktigaste begreppen om antifeministiska konspirationsteorier.
Varaktighet	60 minuter
Material	Tillgång till internet, internetuppkopplad enhet (om deltagarna arbetar med <i>Padlet</i> eller <i>Mindmeister</i>) eller papper, post it-lappar, pennor
Resurser	- Underlag "Kännetecken för antifeministiska konspirationsteorier" (M2_uppvärmning_1_kännetecken) - Bilder för Steg II (M2_uppvärmning_1_bilder): foton från pexels.com Observera! Dessa mem (på engelska memes) visar antifeministiskt, sexistiskt och diskriminerande innehåll och modellerades på befintliga antifeministiska mem. Bilderna borde bara användas i ett reflekterande sammanhang och borde ifrågasättas kritiskt.
Övrigt	Det finns en tillhörande avslutningsaktivitet till den här uppvärmningsaktiviteten vid Dag 2, Avslutning 2 "Reflektion är nyckeln – sammanfatta".

Instruktioner:

Steg I: Fastställ begrepp (45 minuter)

- Deltagarna bildar grupper om fyra personer. Alla deltagare i en grupp skapar en tankekarta tillsammans – antingen som en affisch eller med verktyget *Padlet* alternativt *Mindmeister*. Fokus borde ligga på följande begrepp: kön, feminism, antifeminism, antigenusism, jämställdhetsintegrering, konspirationsteori.
- Deltagarna borde fylla i på tankekartan vad de förstår med begreppen, hur de anknyter till varandra och – ifall att de inte är bekanta med dessa begrepp – vad begreppen skulle kunna innebära och vilka de inte förstår. Om en affisch skapas, borde anteckningarna skrivas på post it-lappar. Post it-lapparna borde sedan tas bort och sättas dit igen (se Dag 2, Avrundning, Steg I).

- Utbildaren förklarar vad som kännetecknar antifeministiska konspirationsteorier via ett underlag ([M2_uppvärmning_1_kännetecken](#)).
- Därefter borde det finnas tid för frågor och diskussioner om övningen och underlaget.

Steg II: Konspirationsteorier på bilder (15 minuter)

- Deltagarna bildar en cirkel av stolar. I mitten placeras bilder på olika antifeministiska konspirationsteorier ([M2_uppvärmning_1_bilder](#)). Varje deltagare väljer en bild och förklarar varför den passar in i ämnet för seminariet eller varför den inte gör det.
 - *Vilka konspirationsteoretiska motiv kan ses på bilden?*
 - *Varför passar bilden in i kursen, eller varför gör den inte det?*
- Observera! Dessa mem visar antifeministiskt, sexistiskt och diskriminerande innehåll och modellerades på befintliga antifeministiska mem. Bilderna borde bara användas i ett reflekterande sammanhang och borde ifrågasättas kritiskt.

Övning 1.1: Känner du till kännetecknen för antifeministiska konspirationsteorier?

Syfte	Syftet med en här aktiviteten är att göra det möjligt för deltagarna att hantera inslagen i antifeministiska konspirationsteorier och att särskilja dem från sexistiska, icke-konspiratoriska påståenden.
Varaktighet	1,5 timmar
Material	• Pennor • Papper
Resurser	• Bland bilagorna finns det en enkel version av hur en "konspirationsteorimaskin" skulle kunna se ut och en mall så att deltagarna inte behöver rita maskinen själva om de inte vill. (M2_övning_1.1_maskin) • Arbetsblad "Antifeministiska påståenden" (M2_övning_1.1_påståenden)

Instruktioner:

Steg I: Konspirationsteorimaskin (45-60 minuter)

- För att befästa sina kunskaper om antifeministiska konspirationsteorier skapar deltagarna en "konspirationsteorimaskin". En maskin med en typ av tratt ritas tillsammans med hela klassen eller i smågrupper.
- I grupper om 3-5 personer funderar deltagarna på vilka komponenter/"ingredienser" maskinen behöver för att producera en antifeministisk konspirationsteori. Fokus ligger på frågan om vad som får en konspirationsteori att fungera.
- Deltagarna ritar in de komponenter som måste falla ner i tratten, och markerar vilka som är nödvändiga och vilka som valfritt kan kastas in i maskinen. Maskinen har också en utgång som ger ifrån sig en antifeministisk konspirationsteori. För det formulerar deltagarna en konkret antifeministisk konspirationsteori som kan vara resultatet av "ingredienserna" som kastades i.
- "Ingredienserna" kan ta upp olika aspekter: plattformar som kan användas, typ av språk/formuleringar, typer av känslor som teorin borde behandla, ideologier som understödjer konspirationsteorin osv.
- I det sista steget presenterar varje grupp sin maskin. Det borde finnas tid för diskussion.

Steg II: Antifeministiska kontra sexistiska påståenden (30-40 minuter)

- Alla deltagare får ett pappersark med olika antifeministiska, konspiratoriska och sexistiska påståenden ([M2_övning_1.1_påståenden](#)).
- Deltagarna borde känna igen när det är en konspirationsteori eller ett diskriminerande påstående och de borde kunna motivera sitt val.
- Därefter fastställer deltagarna vilken konspirationsteori som ligger bakom påståendet och vad som motiverar det (t.ex. religion, högerextremistisk politisk synvinkel).
- De som blir klara först bildar grupper om två och jämför sina svar. Slutligen presenteras resultaten i helklass. Det borde finnas tid för diskussion.

Övning 1.2: Hur du analyserar antisemitiska konspirationsteorier – i *din* klass!

Syfte	Syftet med den här aktiviteten är att analysera och reflektera över egna erfarenheter i deltagarnas egna klasser. Dessutom tar deltagarna itu med kännetecknen för konspirationsteorier och hur de kan avslöja dem.
Varaktighet	2,5-3 timmar
Material	• Internet • Internetansluten enhet
Resurser	• Underlag "Överblick över Antifeminism" (M2_övning_1.2_överblick_historia_text) • Metoder för att avslöja och motbevisa (M2_övning_1.2_metoder_avslöja) • Förslag på efterforskningar om konspirationsteoretiskt innehåll på internet: ◦ Antifeministiska mems på Pinterest ◦ <u>Sökväg</u>: Gör en internetsökning på "Pinterest antifeministiska mems" (när du klickar på länken till Pinterest kan du se flera mems utan att registrera dig på webbsidan) ◦ Alternativt mems på Giphy <u>Sökväg</u>: Gör en internetsökning på "giphy" □ på den webbsidan kan du söka på "antifeminist" eller motsvarande kommandon Deltagarna kan undersöka förslag för att avslöja konspirationsteorier här: • Verktyg för att bekämpa vilseledande information <u>Sökväg</u>: Sök på internet på "rand.org." □ Besök webbsidan och sök på "Verktyg som bekämpar vilseledande information på nätet" • Eftersom att konspirationsteorier ofta sprids med hjälp av falska nyheter, kan kapitel 4 i den här texten hjälpa deltagarna med den här övningen: <u>Upptäck: troll och bottar (förkortning av robotar)</u> • <u>Sökväg</u>: Sök på internet på "upptäck Erasmus", besök webbsidan och klicka på: Resultat □ Grunderna i manipulation i sociala nätverk (IO1) □ KOMPENDIUM (välj det språk som du föredrar) □ bläddra ner till kapitel 4

	• Deltagarna söker efter faktagranskningssidor som ägnar sig åt konspirationsteorier och falska nyheter från deras land.
--	--

Instruktioner:

Steg I: Bakgrund och argumentationsstrategier för antifeminism (15 minuter)

- Utbildaren introducerar antifeministiska konspirationsteorier ([M2_övning_1.2_överblick](#)). Bakgrunden till och utvecklingen av feminism och feministiska rörelser diskuteras. Dessutom borde antifeministiska konspirationsteoretikers argument namnges och avfärdas.

Steg II: Antifeministiska konspirationsteorier i den egna klassen (45 minuter)

- Det här steget kan genomföras individuellt eller i grupper om två eller tre. Deltagarna begrundar om de känner till eller har hört antifeministiska konspirationsteorier på sina egna kurser som går bortom sexistisk diskriminering och som innehåller konspiratoriska inslag. Dessa presenteras sedan på kursen. Tillsammans med utbildaren och övriga klassen, undersöker och kontrollerar deltagarna huruvida deras påståenden är en konspirationsteori och varför.

Steg III: Analysera och avslöja konspirationsteorier (1,5 – 2 timmar)

- Utbildaren och deltagarna pratar om metoderna som nämns i dokumentet [M2_övning_1.2_metoder_avslöja](#). Utbildaren presenterar kortfattat alla metoder och deltagarna får tid för att ställa frågor om dem.
- Deltagarna bildar grupper om tre personer. Varje grupp söker efter antifeministiska konspirationsteorier på internet (inlägg på sociala medier, webbsidor, mems, videoklipp, falska nyhetsartiklar osv.). Grupperna analyserar vilken motivering som ligger bakom konspirationsteorin, vilka motiv som framträder och vilket uttryck (emotionalisering, uppenbarligen faktabaserad osv.) som används. Sedan utvecklar deltagarna strategier för att avslöja den här konspirationsteorin (omvänd bildsökning på Google, webbsidor som avslöjar falska nyheter osv.). Dokumentet [M2_övning_1.2_metoder_avslöja](#) kan hjälpa deltagarna med den här uppgiften..
- Sedan presenteras konspirationsteorierna, och varje grupp visar resten av klassen hur de här konspirationsteorierna kan avslöjas och vilka tecken på konspirationsteorier som deras inlägg/videoklipp/mem visar.

Övning 1.3: Hantera konspirationsteorier – ett svårt steg för alla

Syfte	Syftet med den här aktiviteten är att utveckla och reflektera över dina egna möjligheter att vidta åtgärder i vuxenutbildning. Deltagarna reflekterar över situationer i vilka konspirationsteorier uttrycks. Deltagarnas känslor hanteras också. Under genomförandet av den här övningen utvecklar deltagarna åtgärdsstrategier som de kan använda i sina klassrum.
Varaktighet	3 - 3,5 timmar
Material	• Penna • Papper • Papperskort • Häftande tejp
Resurser	• Mall för riktlinjer (M2_övning_1.3_mall_riktlinjer)
Övrigt	Avslutning 1 "Tysta reflektioner kring högljudda fenomen" är väldigt passande för den här övningen.

Instruktioner:

Steg I: Analysera situationer i det egna klassrummet (75 minuter)

- I enskilt arbete besvarar deltagarna frågan vad de vill uppnå i sitt eget klassrum gällande hanteringen av konspirationsteoretiska påståenden: *Skulle de vilja klargöra direkt, ifrågasätta deltagaren, bocka av ämnet så snabbt som möjligt, osv.? Vilken situation strävar de efter?*
- Deltagarna skriver också ner olika situationer i vilka en vuxenstuderande uttrycker en konspirationsteori.
- Sedan funderar deltagarna på vilka situationer de uppfattar som störande och varför, när de skulle reagera på påståendet/beteendet och när de skulle bortse ifrån uttalandet för att föra klassen framåt.
- I nästa steg bildar deltagarna grupper om två. Paret jämför sina anteckningar och tar itu med också varandras situationer. Paret borde reflektera över svaren tillsammans.
- Nu skriver paret ner beskrivningarna av situationerna på olika kort. Korten limmas fast på framsidan av en anslagstavla som är placerad längst fram i klassrummet. I helklass diskuterar deltagarna alla situationer och hur de borde hantera dem.
- Utbildaren påpekar att det är en fara för demokratiska värderingar att ignorera extrema åsikter och påståenden.

Steg II: Utveckla riktlinjer (2 timmar)

- Deltagarna bildar smågrupper om ungefär fyra personer i varje. De deltagare som har liknande intressen av att ägna sig åt konspirationsteorier eller som undervisar inom liknande ämnesområden borde bilda en grupp.
- För att göra detta, skriver varje deltagare ett nyckelord på tavlan. Nyckelordet borde beskriva deltagarnas verksamhetsområde. Utbildaren kan dela in deltagare från liknande områden i en grupp.
- Varje grupp har steget för att utveckla riktlinjer för att hantera konspirationsteorier. Följande punkter borde inkluderas:
 - *Vilka möjligheter till åtgärder har jag, vilka kan reaktionerna bli, känner sig de andra deltagarna obekväma med det konspirationsteoretiska påståendet, vad kan jag uppnå med de olika möjligheterna till åtgärder, vem kan jag kontakta/fråga för att få hjälp och stöd?*
- (Om Steg I (Dag 1, Övning 1.3) har gjorts innan, kan resultaten av diskussionen och reflektionen användas i det här steget.)
- Riktlinjerna kan presenteras grafiskt eller som text. Du kan hitta ett exempel på en grafisk mall i bilagan ([M2_övning_1.3_mall_riktlinjer](#)).
- Sedan hängs riktlinjerna upp på väggen. Alla deltagare tittar på alla vidareutvecklingar och skriver ner alla eventuella kommentarer eller frågor om en riktlinje. Sedan reflekterar deltagarna över alla riktlinjer tillsammans i helklass.

Avslutning 1: Tysta reflektioner kring högljudda fenomen

Syfte	Syftet med avslutningen är att reflektera kring möjligheterna till åtgärder som diskuterades i övningarna och att fastställa deras fördelar för deltagarens egna kurser. Vidare ska seminariets viktigaste innehåll sammanfattas i en stencil.
Varaktighet	30 minuter
Förberedelser	Dag 1, Övning 1.3, Steg I
Material	• Tillgång till internet • Internetansluten enhet • Penna • Papper
Övrigt	Den här avslutningen fungerar bäst om övning 1.3 " <i>Hantera konspirationsteorier – ett svårt steg för alla</i> " har genomförts innan.

Instruktioner:

Steg I: Viskningsgrupper (15 minuter)

- För att hålla ljudnivån låg bildas så kallade viskningsgrupper. Deltagarna bildar grupper om två eller tre. Deltagarna borde leta efter personer som de ännu inte har pratat med eller som de har pratat väldigt lite med just den här dagen. Detta ökar möjligheten för mer varierande repetition och reflektion, eftersom att nya perspektiv kan föras samman.
- Grupperna diskuterar följande frågor:
 - *I vilken möjlighet till åtgärder ser jag eventuella svagheter?*
 - *Vilken möjlighet till åtgärder är inte användbar för mig och varför inte?*
 - *Vad skulle jag vilja lära mig mer om, vad har jag lärt mig tillräckligt om vid det här laget?*
 - *Vad önskar jag för nästa dag på seminariet?*
- Medan detta pågår borde deltagarna anteckna och de borde ta hänsyn till sitt verksamhetsområde/arbetsområde. Om seminariet äger rum digitalt är verktyget *Edupad*, i vilket alla deltagare kan registrera sina resultat, optimalt. Deltagarna förblir anonyma och kan fritt uttrycka sina åsikter. Deltagarna kan också föra anteckningar på ett pappersark och sedan lämna in dem.
- Den här reflektionsövningen ger utbildaren en överblick över deltagarnas åsikter, kritik och behov.

Steg II: Individuellt arbete: Föra anteckningar (10-15 minuter)

- I den sista övningen borde deltagarna skriva ner de fem viktigaste aspekterna av seminariet i enskilt arbete. Arbetet med den här stencilen kommer att återupptas på den andra seminariedagen.
- Till exempel kan deltagarna besvara följande frågor:
 - *Vad lärde jag mig idag?*
 - *Vad vill jag verkligen komma ihåg?*
 - *Vad överraskade mig?*
 - *Vilka aspekter skulle jag vilja veta/forska mer om?*
 - *Frågan som stencilen är baserad på skulle kunna vara: Vilka delar av seminariets innehåll vill jag verkligen komma ihåg?*

Dag 2

Uppvärmning 2: Låt oss komma igång och hitta samband!

Syfte	Syftet med den här uppvärmningen är att aktivera deltagarnas tidigare kunskaper och att skapa en lekfull introduktion till den andra seminariedagen.
Varaktighet	1 timme
Material	• Penna • Papper
Resurser	• Bingobricka (rutnät) • Begrepp för bingospelet M2_uppvärmning_2_bingo

Instruktioner:

Steg I: Konspirationsbingo (45-50 minuter)

- För att göra seminariet mer avslappnat kan en lekfull uppvärmningsmetod väljas: konspirationsbingo.
- Deltagarna överväger vilka nio begrepp som ofta används i diskussioner om konspirationsteorier och skriver in dem i rutorna på en bingobricka. Utbildaren läser upp en fiktiv konversation om konspirationsteorier som han/hon skapar med användning av begreppen på bingobrickan ([M2_uppvärmning_2_bingo](#)). Den som först fyller en rad vinner (typisk bingoregel). Sedan diskuteras vilka av dessa påståenden som redan har hörts i deltagarnas klassrum.

Steg II: Tankeström – Låt det flöda! (10 minuter)

- Deltagarna har exakt två minuter på sig att skriva ner alla sina associationer till antifeminism och konspirationsteorier. Deltagarna borde inte sluta skriva. Om de inte kommer på nya associationer efter ett tag, skriver de exempelvis "Jag tänker, jag tänker, jag tänker" eller upprepar det sista ordet de har skrivit tills de kommer på nya associationer.
- Deltagarnas olika begrepp kan sedan diskuteras i helklass. Det här innebär att tidigare innehåll kan repeteras tillsammans.

Övning 2.1: Regler och förbud gällande konversationer

Syfte	Syftet med den här aktiviteten är att aktivera tidigare kunskaper om olika argumentationsstrategier. Deltagarna reflekterar över konversationsbeteenden, hur de känner för det och hur de skulle reagera på dem.
Varaktighet	2 timmar
Förberedelser	Det borde säkerställas att deltagarna antingen kan läsa de rekommenderade forskningstexterna på en digital enhet eller att utbildaren har skrivit ut dem på förhand via länkarna nedan.
Material	• Penna och papper/indexkort • Internet • Internetansluten enhet • Projektor
Resurser	• "The conspiracy theory handbook" ("Handbok i konspirationsteorier"): ◦ <u>Sökväg</u>: Gör en internetsökning på "The Conspiracy Theory Handbook Stephan Lewandowsky John Cook" □ klicka på PDF-länken "climatechangecommunication.org" • "Tulane News: The best way to fight a conspiracy theory isn't with facts" ("Det bästa sättet att bekämpa en konspirationsteori är inte med fakta") ◦ <u>Sökväg</u>: Gör en internetsökning på "Tulane news" □ besök webbsidan och sök på "Expert: The best way to fight a conspiracy theory isn't with facts" □ klicka på länken från den 9 oktober 2020. Om länkarna är inaktuella kan du själv söka efter kommunikationsstrategier som hanterar konspirationsteorier. Det finns otaliga resurser som kan vara till hjälp för att ta sig an uppgiften nedan.

Instruktioner:

Steg I: Reflektera över språket (40 minuter)

- I självständigt arbete funderar deltagarna på vilka antifeministiska/sexistiska beteenden och vilka antifeministiska/sexistiska fraser de upplever som störande i konversationer och vilka de upplever som

trevliga (t.ex. "Du är annorlunda än de andra kvinnorna" betyder att det finns ett problem med de flesta andra kvinnorna). Deltagarna tänker tillbaka på tidigaste samtalssituationer.

- Sedan reducerar deltagarna sina anteckningar till ett fåtal nyckelord. Utbildaren skapar två ordmoln på *Mentimeter* – ett för positiva konversationsbeteenden och ett för oönskade sådana. Så snart alla deltagare har fyllt i sina nyckelord framträder ordmolnen. De här visuella representationerna diskuteras i helklass (varför någonting är störande, varför någonting är trevligt, vilka nyckelord som ofta nämnes och varför osv.). Alternativt kan nyckelorden skrivas på svarta tavlan. Istället för att skriva samma nyckelord flera gånger kan ett "+" ritas bredvid det först nämnda nyckelordet.
- Resultaten diskuteras tillsammans.

Steg II: Hitta din egen kommunikationsstil (75 minuter)

- Deltagarna söker på internet efter kommunikationsstrategier för att hantera konspirationsteorier. Texterna som förslås under "Resurser" är lämpliga för detta.
- Deltagarna skriver ner de råd och förslag som de skulle vilja använda i framtiden i sina egna kurser.
- Deltagarna bildar grupper om två och har en konversation. En person antar rollen som en antifeministisk konspirationsteoretiker. Den andra personen försöker använda kommunikationstipsen som de skrev ner. Sedan byter de roller med varandra.
- I slutet reflekterar hela gruppen över konversationerna. Utbildaren frågar deltagarna vilka emotionella reaktioner de olika beteendena skapar hos dem som deltagare i konversationen. På det här sättet reflekterar klassen över vilken reaktion på vilken handling som kan följa i en konversation. Det här skapar en övergång till konspirationsteorier i deras egna kurser, eftersom att deltagarna borde inkludera sina egna erfarenheter från sina kurser.

Övning 2.2: Antifeministiska konspirationsteorier – Ett hot mot demokratin? (Svaret är ja.)

Syfte	Syftet med den här aktiviteten är att deltagarna undersöker konspirationsteoriernas påverkan på demokratin. Deltagarna borde vidkänna att antifeministiska konspirationsteorier är ett hot mot demokratin.
Varaktighet	2 timmar
Förberedelser	För Steg I måste utbildaren säkerställa att minst en av de föreslagna forskningstexterna kan läsas digitalt av deltagarna, eller så måste utbildaren välja 1-2 texter i förväg och skriva ut dem till deltagarna.
Material	• Penna och papper • Internetansluten enhet • Internet
Resurser	• Underlagstext om "Demokrati och antifeministiska konspirationsteorier" M2_övning_2.2_antifeminism_demokrati_text • Forskningstexter för Steg I (hyperlänkar): ◦ 'Agenda Europe': an extremist Christian network in the heart of Europe ◦ Anti-feminism is making right-wing stances socially acceptable ◦ Can feminists be blamed for Corona? ◦ Contentious Neocatholics going political: the Italian perspective ◦ Europe heads to the polls: right-wing networks form along family policy issues ◦ Feminist policy as collateral damage? ◦ From weirdoes to political actors - the journey of Slovak gender ideology rhetoric ◦ New courage instead of new taboos - overcoming dilemmas of gender politics in the EU ◦ Organized Anti-Feminism in Turkey: A Quick Bild ◦ Pandemic management on the backs of women in Hungary ◦ Retraditionalization, Coronavirus Conspiracies, and Anti-Feminism Sökväg för texterna som anges ovan: Sök på internet på "Heinrich Böll Stiftung Gunda Werner Institute" □ besök webbsidan och se

	till att du väljer engelska som språk □ sök efter respektive artikelnamn. • Triumph of the Women? (Hyperlänk) Sökväg: Sök på internet på "Friedrich Ebert Stiftung" □ besök webbsidan och sök efter "Triumph of the women? The Female Face of Right-wing Populism and Extremism" □ klicka på den första länken, som leder dig till: "Triumph of the Women? The Female Face of Right-wing Populism and Extremism – 03 Case study United States of America Cynthia Miller-Idriss" Om länkarna är inaktuella kan du söka efter texter om antifeminism och demokrati själv. Webbsidan för Heinrich Böll Stiftung Gunda Werner Institute tillhandahåller många artiklar.
--	--

Instruktioner:

Steg I: Vad betyder demokrati för mig? (60 minuter)

- Deltagarna begrundar vad demokrati betyder för dem och vad de tycker är särskilt viktigt med det. De funderar kring vad kvinnors rättigheter har att göra med demokrati. Idékläckningen kan genomföras med hjälp av digitala verktyg såsom *Padlet* alternativt på svarta tavlan.
- Deltagarna får ett underlag om varför antifeministiska konspirationsteorier är antidemokratiska och hotar våra demokratiska värderingar ([M2_övning_2.2_antifeminism_demokrati_text](#)). Utbildaren hänvisar till deltagarnas tidigare nämnda påståenden.
- För att deltagarna ska få en större insikt i kopplingen mellan demokrati och antisemitism läser de en av texterna som de kan hitta under "källor". Utbildaren (eller deltagarna själva) väljer en av de föreslagna texterna. Om du föredrar någonting på ditt modersmål kan du istället föreslå någon annan text om antifeminism.
- Sedan diskuteras underlaget på kursen och frågor reds ut ([M2_övning_2.2_antifeminism_demokrati_text](#)).
- Under diskussionen skriver utbildaren upp de viktigaste punkterna på svarta tavlan.

Steg II: En värld utan demokratiska värderingar? (60 minuter)

- Deltagarna begrundar vilka demokratiska värderingar som är allra viktigast för dem och vilka som har störst påverkan på deras liv.

- Sedan skriver varje deltagare en kort text om hur ett samhälle skulle se ut utan några demokratiska värderingar. Fokus borde ligga på jämlikhet och konspiratoriskt tänkande. De här dystopiska berättelserna gör det tydligt hur viktig demokratin är.
- I grupper om två eller tre diskuterar deltagarna sina berättelser och presenterar de aspekter som de har beskrivit i sina texter.
- Sedan funderar de över vilka regler och lagar det finns i deras land för att motverka och förebygga de här missförhållandena och problemen.
- Slutligen diskuteras resultatet och övningen med alla deltagare.

Övning 2.3: Argumentationsstrategier och möjligheter till åtgärder

Syfte	Syftet med den här aktiviteten är att testa möjligheter till åtgärder och argumentationsstrategier och att sammanföra dem i ett rollspel. Dessutom lär sig deltagarna att analysera situationer på ett reflekterande sätt. Det här borde få deltagarna att känna sig tryggare med att hantera konspirationsteorier på sina egna lektioner.
Varaktighet	2,5-3 timmar
Material	• Penna • Papper
Resurser	• Kort med olika argumentationsstrategier och beteendemässiga alternativ i en konversation (M2_övning 2.3_argumentationsstrategier) • Förslag på antifeministiska konspirationsteoretiska påståenden (M2_övning 2.3_antifeministiska_påståenden)
Övrigt	Beskrivning av fiskskålsmetoden: klicka här Sökväg: Gör en internetsökning på "Facing history" □ klicka på länken "facinghistory.org" □ besök webbsidan och sök på "Fishbowl" □ klicka på "Teaching strategy Fishbowl" 1. 3-5 personer spelar upp kurssituationen (se Steg I ovan) 2. Övriga deltagare står runt gruppen och lyssnar. 3. Om en deltagare från den yttre cirkeln vill ta del av rollspelet, klappar han/hon någon från den inre cirkeln på axeln. 4. Båda personerna byter plats. Alltså byts deltagarna ut konstant och olika argument lyfts fram utan att alltför många personer pratar samtidigt.

Instruktioner:

Steg I: Argumentationsrollspel (100-120 minuter)

- Deltagarna får kort med olika argumentationsstrategier och beteendialternativ i en konversation ([M2_övning 2.3_argumentationsstrategier](#)). Det här följs av ett rollspel.
- Rollerna är som följer: vuxenutbildningslärare, deltagare på en vuxenutbildningskurs och deltagare som uttalar sig om konspirationsteorier. Deltagarna ges en kort stund för att förbereda sig för sina roller.

- Sedan bildar deltagarna grupper om ungefär fem personer (alternativ: fiskskålsmetoden) och spelar upp en kurssituation: Vuxenutbildningsläraren håller sin lektion. En av deltagarna avbryter undervisningen genom att göra antifeministiska konspirationsteoretiska uttalanden (**M2_övning_2.3_antifeministiska_påståenden**)
- De andra deltagarna överväger hur de skulle reagera på det här (kvar i sin roll). Utbildaren har nu chansen att testa olika möjligheter till åtgärder.
- I ett andra steg reflekterar gruppen över rollspelet:
 - *Hur kände jag mig i min roll?*
 - *Vilka önskemål och behov hade min roll?*
 - *Hur kände jag för de olika möjligheterna till åtgärder?*
 - *Förväntade jag mig andra reaktioner?*
 - *Vad överraskade mig? osv. (15 minuter)*
- Nu är rollerna ombytta och andra möjliga åtgärder och argumentationsstrategier används. **(30 minuter)**
- En annan diskussion följer. Sedan diskuteras resultaten av rollspelet och diskussionsgrupperna med hela klassen. **(20 minuter)**
- Rollspelet visar att det ofta är svårt att agera spontant. Däremot, om en deltagare uttrycker en konspirationsteori, kan man vara missnöjd med sin egen reaktion som en vuxenutbildningslärare i retrospektiv. För att vara beredd nästa gång, hjälper det att reflektera över situationen på avstånd.

Efter rollspelet rekommenderas en paus så att deltagarna kan koncentrera sig bättre på sitt enskilda arbete efter den här metoden.

Steg II: Hur man analyserar! (40 minuter)

- I grupper om två till tre personer tänker deltagarna tillbaka på en situation i vilken en deltagare på deras kurs uttrycker en konspirationsteori. För att göra detta, skapar de ett analyschema:
 - *Hur ofta kommer personen på konspirationsteorier?*
 - *Vad uttalas, vad är antytt?*
 - *Vad kände de andra deltagarna, hur reagerade de?*
 - *Kom det en vändpunkt där jag tappade kontrollen över konversationen?*
 - *Vad skulle jag göra annorlunda nu och hur?*
 - *Vad hade de närvarande personerna för motiv?*
 - *Hur reagerade vem?*
 - *Eskalerade situationen?*

- *Fick ämnet mer utrymme än nödvändigt? Om så, genom vad?*
 - *När nåddes den här punkten?*
 - *Hur kunde jag ha förhindrat detta?*
 - *Varför agerade jag som jag gjorde i det ögonblicket?*
- Deltagarna väljer 3-4 av dessa frågor till sitt analysschema.
- Sedan bildar deltagarna grupper om två och diskuterar sina protokoll. Efteråt finns det lite tid till att ställa frågor till hela klassen och till utbildaren.

Avslutning 2: Reflektion är nyckeln – Sammanfatta!

Syfte	Syftet med det här paketet är att reflektera över seminariet och att slutföra tidigare steg/texter. Deltagarna producerar resultat som de kan använda även efter seminariet.
Varaktighet	45 minuter
Förberedelser	• Dag 1, Uppvärmning, Steg I • Dag 1, Avslutning, Steg II
Material	• Penna och papper • Internet • Internetansluten enhet
Övrigt	Observera! Den här uppgiften fungerar bara om Uppvärmning 1 "<i>Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?</i>" (från Dag 1) har genomförts innan. Vidare anknyter Steg III från den här avslutningen till Steg II från Avslutning I "<i>Tyst reflektion över högljudda fenomen</i>". Dock fungerar den här avslutningen även utan att ha genomfört Avslutning 1.

Instruktioner:

Steg I: Granska *Padlet* (15 minuter)

- Deltagarna reviderar sin *Padlet* eller affisch som skapades Dag 1. Därmed begrundar de innehållet som de nyligen har förvärvat samtidigt som de tar till sig ny kunskap.

Steg II: Slutföra stencilen (15 minuter)

- Liksom i slutet av den första seminariedagen sammanfattar deltagarna det viktigaste innehållet som de anser är särskilt relevant i stencilen. De tar sitt verksamhetsområde i beaktande. Det här tillåter deltagarna att läsa snabbt även efter kursen.

Steg III: Sammanfatta tillsammans (15 minuter)

- Slutligen reflekterar deltagarna över hela seminariet och det viktigaste innehållet repeteras tillsammans. Genom att göra det tar de hänsyn till sitt verksamhetsområde.

MODUL 3:

Antimuslimska konspirationsteorier

Modul 3: Antimuslimska konspirationsteorier

Introduktion

Konspirationsteorier om islam och muslimer har hamnat i skymundan under pandemin. Ett besök till de ökända grogrunderna för konspirationsteorier, såsom meddelandetjänsten "Telegram", kommer till exempel att ta upp ett överflöd av påståenden om covid-19; det kommer också att ta upp påståenden om att presidentskapet i USA "stals" 2020 från den republikanska kandidaten; eller om att konservativa åsikter har "eliminrats" från akademisk diskurs, osv. Konspirationsteorier om islam använda på ett iscensatt sätt för att undertrycka (eller fundamentalt förändra) europeisk kultur och den europeiska befolkningen hade sina glansdagar i Europa åren efter 2015 när, som en konsekvens av krig i Syrien, miljontals syrianer lämnade sina hem, främst för att ta sin tillflykt till gränsande länder, och ungefär en miljon av dem till Europa¹³. Dock kan man med stor säkerhet utgå ifrån att antimuslimska konspirationsteorier kommer att växa sig starka igen så snart som det finns en ny ökning av invandring orsakad av någon regional eller global tragedi. Därför är det viktigt att vara medveten om antimuslimska konspirationsteorier eftersom att de fortsätter att finnas och spridas i samhällets snårskog.

Antimuslimska konspirationsteorier kommer i en rad olika former. Den mest påtagliga är för närvarande teorin om "Det stora befolkningsutbytet" (the "Great Replacement"), och, väldigt liknande, men med lite annorlunda accenter och rötter, teorin om "Eurabien". Deras spridning skiljer sig en aning i fråga om land ("Eurabien" är mest populär i romanska länder). Andra inslag i antimuslimska konspirationsteorier är "Love Jihad", "hemliga muslimer", myterna kring Sharialagarna, "Kalergiplanen" osv. De här teorierna och övertygelserna presenteras i mer detalj i introduktionsartikeln (se resurserna till den här seminariemodulen).

För de som vill anordna ett seminarium om antimuslimska konspirationsteorier är det starkt rekommenderat att läsa den här artikeln som förberedelse.

Det är viktigt att vara medveten om de olika teorierna, deras teoretiska understöd och inte minst deras ursprung. När man spårar dessa teorier bakåt i tiden kommer

¹³ Siffror tillhandahållna av Mediendienst Integration (MDI), juni 2021.

man att upptäcka att samtliga av dem, trots att de har blivit massivt populariserade via sociala medier, i grund och botten är rotade i teorier som var, ganska traditionellt, noggrant angivna i böcker av författare såsom Renaud Camus (Frankrike), Gisèle Littman (UK), David Lane (US) och många andra.

Det är också viktigt att komma ihåg att antimuslimska konspirationsteorier inte kan separeras från antimuslimsk rasism¹⁴ å ena sidan och från högerextremistiska rasistiska ideologier å andra sidan. Därför är en resa för att upptäcka vidden av antimuslimska konspirationsteorier oundvikligen en resa in i världen av den yttersta högerkanten av det västerländska samhället.

Enligt TEACH-enkätundersökningen som genomfördes 2020, ställs 3-5 procent av vuxenutbildningslärare i Tyskland, Österrike och Sverige "ofta" inför antimuslimska konspirationsteorier på arbetsplatsen. Andelen vuxenutbildningslärare som angav att de möter sådana påståenden "åtminstone ibland" är omkring 15 procent.

Till exempel, påståendet att det egna landet "riskerar att bli en islamisk stat snart" möter 12,4 procent av vuxenutbildningslärarna i Tyskland, 21,3 procent i Österrike och 12,7 procent i Sverige åtminstone ibland under deras lektioner.

Det fjärde landet i studien, Bulgarien, har betydligt högre siffror. De uppgår till 25 procent för "ofta" och 50 procent för "åtminstone ibland" för alla antimuslimska påståenden som presenterades i studien. För mer information, besök: www.teach-erasmus.eu.

Syftet med den här modulen

Det här konceptet med ett seminarium har skapats för att möjliggöra för vuxenutbildningsinstitutioner att erbjuda sin personal ett utbildningstillfälle där de kan börja få kännedom om antimuslimska konspirationsteorier på ett interaktivt sätt. Den önskvärda effekten skulle vara att lärare och utbildare blir medvetna om fenomenet och att de kan, för det första, känna igen antimuslimska konspirationsmyter när de ställs inför dem i exempelvis klassrummet, och för det

¹⁴ Diskussion om begreppet "rasism" och dess tillämplighet på islam eller muslimer, se introduktionsuppsatsen i Resurser: (M3_övning_1.2_introduktion).

andra, att de redan har utarbetat någon strategi för sig själva för hur de ska reagera på antimuslimska konspiratoriska tänkesätt.

Dag 1

Uppvärmning 1: Improviserat nätverkande om seminariets ämnen

Syfte	Den här aktiviteten syftar till att få deltagarna i kontakt med varandra. Deltagarna får ett första intryck av ämnet och börjar samtala med varandra om det.
Varaktighet	20-30 minuter
Förberedelser	Utbildaren borde vara välbekant med metoden för att kunna leda den störningsfritt. Därför: läs instruktionerna noggrant. (För mer information, sök efter metoden "improviserat nätverkande" på internet.)
Material	• Öppen yta, så att alla kan röra sig fritt • Något akustiskt föremål för att utbildaren ska kunna markera övergången mellan stegen i övningen (ljudskål, gonggong eller liknande.)

Instruktioner:

Den här aktiviteten kräver en öppen yta för att deltagarna ska kunna myllra fritt. Metoden som används här är känd under namnet "Improviserat nätverkande".

- Öppen yta. Deltagarna sprider ut sig för att skapa en slumpmässig folksamling. På lärarens signal söker alla upp en partner för en kort dialog, där alla har exakt två minuter på sig att uttrycka sina tankar om två frågor. En medlem i paret börjar utveckla, den andra lyssnar uppmärksamt och försöker memorera det väsentliga.
 - *Vilka erfarenheter hade jag redan haft av antimuslimska teorier?*
 - *Har jag några förslag på hur man kan motverka spridningen av antimuslimska teorier?*
- Efter två minuter (ljudsignal av utbildaren) byter paren roller med varandra: den som lyssnade börjar nu presentera sina tankar och förslag, och den andra lyssnar. Efter ytterligare två minuter ger utbildaren en ny signal, paren skiljs åt med en vänskaplig hälsning, börjar myllra och varje individ söker upp en ny partner (som han/hon inte har pratat med än) från någonstans i folkvimlet.
- Detta sammantaget kommer att genomföras tre gånger, så till slut kommer alla att ha pratat med tre andra deltagare (helst sådana som de inte kände sedan tidigare).

Övning 1.1: Utforskning: Antimuslimska konspirationsteorier och närliggande koncept

Syfte	Med den här övningen börjar grupperna närma sig antimuslimska konspirationsteorier genom att fundera på vilka fenomen som anknyter till det ämnet. De använder sina allmänna kunskaper och sina personliga erfarenheter för att definiera ett moln av fenomen som behöver beaktas när man tänker på antimuslimska konspirationsmyter. Resultatet av den här övningen kommer att vara en karta med begrepp på ett stort papper. Det faktiska innehållet kommer att variera beroende på gruppen, deras erfarenheter, deras tidigare sysselsättning med ämnet osv. Därför är övningen utformad för att vara väldigt öppen och lämna utrymme för alla typer av förkunskaper. En effekt av aktiviteten kan vara att gruppen upptäcker att ämnet islam (och framförallt hur vi förhåller oss till det) är viktigt för dem och förtjänar mer uppmärksamhet. Länk till den avslutande aktiviteten i slutet av seminariet: den resulterande kartan borde användas att återkomma till i seminariets avslutande del: • <i>Har vi täckt in begreppen som vi samlade här?</i> • <i>Har vissa blivit irrelevanta?</i> • <i>Har andra dykt upp som skulle behöva läggas till, nu, med vårt nyutvecklade perspektiv?</i>
Varaktighet	60 minuter
Material	• Anslagstavla • Indexkort • Pennor • Nålar eller tejp
Resurser	• M3_övning_1.1_prov_whiteboardtavla - Provdesign för pappersväggen/whiteboardtavlan • M3_övning_1.1_uppsats - Del av en uppsats av Pia Lamberty, som diskuterar för- och nackdelarna med olika begrepp för "konspirationsteori"

Instruktioner:

Steg I: Introduktion (5 minuter)

- Gruppen sitter i en halvcirkel riktade mot en anslagstavla.
- Utbildaren introducerar ämnet¹⁵:
"Vårt ämne idag är antimuslimska konspirationsteorier. Eftersom att vi precis ska inleda seminariet, och eftersom att vi kan komma från olika bakgrunder och ha olika förkunskaper, föreslår jag att vi först samlar våra tankar om det begreppet – antimuslimska konspirationsteorier. Det här kommer sedan att forma våra fortsatta aktiviteter; i det ser vi var vår gemensamma förståelse för ämnet är."

[Utbildaren borde skriva upp begreppet på whiteboardtavlan eller anslagstavlan]

"Jag skulle helt enkelt vilja uppmana er att ropa ut begrepp som ni anser anknyter till ämnet (antimuslimska konspirationsteorier), eller som definierar det på något sätt, eller som annars behöver tas i beaktande."

- Utbildaren fäster ett stort pappersark med texten "antimuslimska konspirationsteorier" i mitten av anslagstavlan, så att det kan utgöra mittpunkten i en tankekarta.

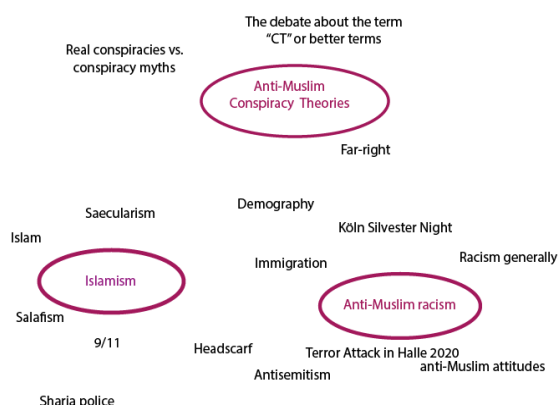
Steg II: Spåande efter begrepp (10 minuter)

- Deltagarna ropar nu ut termer som de anser anknyter till antimuslimska konspirationsteorier. Utbildaren antecknar begreppen på indexkort (eller ser sig om efter andra gruppmedlemmar att göra detta) och fäster dem på anslagstavlan, i en rak kolumn längst till vänster på anslagstavlan.
- Av de ihopsamlade begreppen väljer gruppen (ledd av läraren) ut 3-5 som verkar vara nyckelord. (Det kan vara t.ex. "antimuslimska konspirationsteorier", "islamism", "antimuslimsk rasism", men det lämpliga urvalet beror på vad gruppen tillför, och på utbildarens personliga inställning).
- De här nyckelorden markeras med färg (eller ringas in) och placeras i mitten av pappret med lika stort avstånd (t.ex. kan de utgöra en triangel).

¹⁵ Formuleringen här är naturligtvis bara ett förslag.

Steg III: Forma molnet (15 minuter)

- Med nyckelord placerade centralt på anslagstavlan, och med samlingen av ytterligare begrepp som väntar i en kolumn på vänster sida, tar nu utbildaren ett kort i taget och låter gruppen bestämma var i mittfältet kortet bör placeras så att det anknyter meningsfullt till nyckelbegreppen som redan finns där.
- Nedan finns ett exempel på hur detta slutligen kan se ut (men igen: ditt resultat kan vara helt annorlunda). (Bilden finns också tillgänglig bland resurserna för den här modulen: [M3_övning_1.1_prov_whiteboardtavla](#))
- Notera att tanken är att de flesta begreppen kommer att relatera till flera "nyckelord". Det här kan indikeras genom närhet, eller ännu tydligare genom att dra linjer av olika tjocklek.

Anmärkning 1: I det här exemplet hade ett bättre beslut kanske varit att ha "islam" (vänster sida) som nyckelord istället för "islamism". På seminariet kan du när som helst strukturera om din karta och förbättra den.

Anmärkning 2: Det här molnet av begrepp kommer också hjälpa utbildaren att bedöma gruppens attityder och tänkesätt, och att upptäcka vissa problematiska fördomar och förutfattade meningar som kräver ett ingripande.

Steg IV: Klargöra begrepp som är otydliga genom att diskutera dem - (20 minuter)

- Parallellt med skapandet av molnet kan lektionen användas till att klargöra begrepp om det behövs. Utbildaren sätter igång den här processen genom

att fråga efter begrepp som verkar avgörande för en definition – vilket kommer att leda till diskussion när det finns motstridiga åsikter.

- Här följer exempel på ämnen som kan uppstå:
 - **Rasism utan ras** – det finns inga raser bland människor. Varför använder vi ändå "rasism" för att benämna vad som neutralt borde kallas "grupprelaterad fiendskap"?
 - **Islam är inte en ras** – även om det finns raser bland människor, så är islam inte en ras.
 - **Konspirationsteorier** – en ungefärlig definition borde finnas tillgänglig för deltagarna. Om de har arbetat med ämnet redan (t.ex. i andra moduler i TEACH-serien), kan de ha en passande definition nära till hands. Om inte, kommer det vara viktigt att diskutera ämnet med dem och att gemensamt komma fram till en fungerande definition av "konspirationsteori" med gruppen.

Steg V: Avslutande diskussion (10 minuter)

- När tankekartan väl är skapad, följer en kort sammanfattande diskussion i helklass. Utbildaren kan använda frågor såsom:
 - *Vad lärde vi oss?*
 - *Vilka är följderna av seminariet?*
 - *Finns det ämnen som vi genast borde täcka eller klargöra?*

Övning 1.2: Antimuslimska konspirationsteorier – en översikt

Syfte	Deltagarna får ett intryck av de största grenarna inom antimuslimsk konspirationsspridning genom att först läsa och diskutera texter förberedda för syftet, och därefter utvidga sina kunskaper genom att göra egna efterforskningar om valda ämnen (ämnen som de anser vara hjälpsamma för ändamålet eller intressanta).
Varaktighet	2 timmar
Förberedelser	Utbildare borde förbereda sig själva genom att noggrant studera materialet som tillhandahålls för den här övningen (se Resurser), samt den separata "Introduktionstexten" till det här seminariet (M3_övning_1.2_Introduktion). Detta kan kräva 2-4 timmar av förberedelser, beroende på hur bekant utbildaren är med ämnet.
Material	• Whiteboardtavla/Anslagstavla för introduktion och diskussion i helklass • Bordsöar för grupparbete • Datorer/mobila enheter med internetuppkoppling (det bästa vore att deltagarna tar med sig sina egna bärbara datorer och att det finns trådlöst internet i seminarielokalen). • Idealiskt: en skrivare tillgänglig för att skriva ut skärmbilder tagna i samband med efterforskningar.
Resurser	• För läraren: "Introduktionsuppsats" på temat antimuslimska konspirationsteorier, Resurser M3_övning_1.2_Introduktion • Texter (osv.) om olika antimuslimska konspirationsteorier, se Resurser: ○ M3_övning_1.2_det stora befolkningsutbytet ○ M3_övning_1.2_eurabien ○ M3_övning_1.2_kalergiplanen ○ M3_övning_1.2_love_jihad ○ M3_övning_1.2_sharialagarna ○ M3_övning_1.2_hemliga_muslim ○ M3_övning_1.2_islamofobi ○ M3_övning_1.2_kontrajihadism

Instruktioner:

Möblering: Bänkar (eller grupper av stolar) för smågrupper (3-5 personer) i olika delar av rummet, var och en försedd med utskrifter av materialet [se nedan,

Resurser]. Materialet är texter (och illustrationer) för att introducera de största grenarna inom antimuslimska konspirationsövertygelser som för närvarande (2021) sprids i delar av samhället.

Steg I: Introduktion (15 minuter)

- Deltagarna sitter tillsammans i en cirkel runt en anslagstavla eller whiteboardtavla.
- Läraren ger en väldigt kort introduktion till antimuslimska konspirationspåståenden som nämndes i [M3_övning 1.2_Introduktion](#). Det borde vara tillräckligt att skriva upp namnen på konspirationsteorierna på whiteboardtavlan eller anslagstavlan, för att låta gruppen fokusera på dem. (De första fyra ämnena är väsentliga och borde täckas företrädesvis; de resterande fyra kan användas t.ex. med större grupper med fler smågrupper för grupparbete, eller såklart när deltagarna är särskilt intresserade av dem.)
- För varje begrepp på whiteboardtavlan (anslagstavlan), ber utbildaren gruppen att komma på nyckelord, förklaringar eller rena gissningar för att kortfattat förklara eller illustrera dem. Nyckelorden samlas ihop (på indexkort eller skrivna på whiteboardtavlan) bredvid begreppen. Därmed blir anslagstavlan en karta över nuvarande kunskaper och antaganden.

Steg II: Utforska begreppen i smågrupper (60 minuter)

- Nu ber utbildaren gruppen att bilda smågrupper (2-4 personer), där varje grupp kommer att fokusera på ett av begreppen.
- Utbildaren måste komma på ett sätt att tilldela ämnen till grupperna. Han/hon kan försöka låta deltagarna själva bilda smågrupper för varje ämne utifrån nyfikenhet eller intresse.
- Grupper, nu samlade runt sina separata bord i olika delar av rummet, läser texterna som tillhör ämnet som de har tilldelats. (På sina bord borde de hitta texten om alla begrepp, se nedan under "Resurser" så att de kan läsa dem också, om de bestämmer sig för det.)
- Utbildaren förklarar stegen för dem. Det är tre steg i rad, såsom presenteras nedan. Utbildaren borde skriva upp några nyckelord på whiteboardtavlan (eller liknande) för att hjälpa deltagarna att memorera stegen.

Grupp Steg 1 – Läs och förstå

Läraren förklarar:

Ditt steg är nu att läsa texterna (för ämnet som din grupp har tilldelats). Det är steg 1.

Texterna är inte enkla, eftersom att ämnena ibland är väldigt komplexa. I det här läget behöver du bara försöka sätta dig in i ämnet så bra du kan.

När frågor uppkommer kan ni börja diskutera direkt och hjälpa varandra med förståelsen.

Grupp Steg 2 – Identifiera frågor

Läraren förklarar:

Du kommer att ställas inför saker som är nya för dig. Förbered en lista med frågor/begrepp att klargöra. (Den här listan kommer att användas senare i helklass, så spara den.). Det är steg 2.

Grupp Steg 3 – Efterforskningar för svar och visuellt material

Läraren förklarar:

Steg 3: Försök att besvara era öppna frågor med hjälp av gruppens gemensamma kunskaper och genom att göra efterforskningar för ändamålet med användning av era datorer / mobila enheter¹⁶.

Försök att hitta visuellt material relaterat till "din" antimuslimska konspirationsteori (internetsökning). Det kan vara omslagssidor till böcker publicerade i ämnet; foton på populära förespråkare; internetmem; skärmbilder av diskussioner på sociala medier osv.)¹⁷

Steg III: Dela erfarenheten med hela klassen (45 minuter)

- Utbildaren återkallar alla till plenumsammanträde.
- Varje grupp presenterar nu:
 1. Huvuddragen av konspirationsteorin – med sina egna ord (bara några få meningar)

¹⁶ När deltagarna använder sociala medier via sina egna enheter eller konton, borde utbildaren poängtera för dem att de kanske vill använda privat läge.

¹⁷ Hur ska materialet samlas in? Det beror på tillgänglig utrustning. Idealet vore att ha en utskriftstation (dator + skrivare) så att deltagarna kan skicka skärmbilder (via e-post) till utskrift. En annan lösning är att samla ihop skärmbilder på en dator för varje grupp, och att inför presentationen i helklass ansluta den datorn till projektorn. Utbildare måste bestämma hur de ska lösa detta utifrån vilka möjligheter som finns i deras lokal.

2. Frågor som gruppen hade (lista med frågor sammanställd i ett tidigare steg)
 3. Bildbevis på den praktiska förekomsten av konspirationsteorin (utskrifter eller projektioner på en skärm)
- När alla grupper är klara med sina redovisningar diskuterar gruppen (i helklass):
 - *Vilket är vårt allmänna intryck?*
 - *Har vi personligen stött på dessa konspirationsteorier vid något tillfälle i våra liv?*
 - *Vad tycker vi om det?*

Övning 1.3: Anhängare av "Det stora befolkningsutbytet" i praktiken - Utforskande av ämnet via en TV-dokumentär

Syfte	Deltagarna kommer att få insikter om antimuslimska konspirationsteoriers sociala kontext, framförallt konspirationen känd som "Det stora befolkningsutbytet". Deltagarna kommer att lära sig tankarna bakom "Det stora befolkningsutbytet". De kommer också att bli medvetna om kopplingen mellan konspiratoriska övertygelser om "Det stora befolkningsutbytet" och terrorism. De olika aktiviteterna i det här inslaget är utformade för att uppmuntra deltagarna att påbörja en process av efterforskningar och diskussion om ämnet.
Varaktighet	4 timmar
Förberedelser	Utbildaren borde vara bekant med materialet, dvs. han/hon borde ha tittat på videoklippet i förväg (M3_övning_1.3_videoklipp).
Material	• Bildskärm av lämplig storlek för gruppen; möjligheten att täcka för fönstren i rummet för bättre sikt. • Anslagstavla med tillräckligt med papper, indexkort osv. • Vanligt skrivpapper för deltagarna att anteckna på. • Mobila enheter (eller stationära datorer) i tillräckligt antal för att bilda grupper om 2-3 deltagare där varje grupp är utrustad med en.
Resurser	• M3_övning_1.3_videoklipp – Informationspaket om videodokumentären "<i>Der große Austausch</i>".

Instruktioner:

Steg I: Titta på dokumentären (30 minuter)

- Utbildaren spelar upp TV-dokumentären "*Der große Austausch*" (se Resurser)

Kommentar om språkversioner:

Tysktalande deltagare kan titta på dokumentären såsom den officiellt utgavs. För andra deltagare finns följande möjligheter:

- a. Använda automatisk undertextning på YouTube på olika språk. YouTube tillåter språkställningar¹⁸.

Filmen tar 30 minuter, och det är rekommenderat att se den i helhet. För seminarier på andra språk än tyska kan utbildaren välja att bara visa de första 20 minuterna, för att hålla det kortare.

Överväg en paus: Efter filmvisningen kan en kort paus vara lämplig.

Steg II: Allmän diskussion (15 minuter)

- Deltagarna samlas i plenarsammanträde runt en anslagstavla. Utbildaren leder diskussionen. Utbildaren kan ställa (några av) följande frågor:
 - *Vad såg vi?*
 - *Vilken roll har "Det stora befolkningsutbytet" i dokumentären?*
 - *Vad kan vi säga om människorna som presenterades som anhängare av föreställningen om "Det stora befolkningsutbytet"? Vad kan vara deras motivering?*
 - *Vilka element av teorin "Det stora befolkningsutbytet" presenterades i dokumentären?*
 - *Hanterade dokumentären ämnet på ett adekvat sätt?*
 - *Har vi personliga erfarenheter av anhängare som de som visades i dokumentären?*
- Svar kan skrivas på indexkort och nålas fast på anslagstavlan.

Steg III: Identifiera ämnen som behöver klargöras ytterligare (45 minuter)

- Deltagarna är tillbaka i plenarsammanträde. Utbildarens roll kan övertas av en annan (erfaren) för ändamålet passande utbildare.
- Steget för gruppen är nu att identifiera ämnen från dokumentären som är otydliga och kräver mer bakgrundsinformation.
- För att uppnå detta, ber utbildaren gruppen att dela upp sig i smågrupper (om 2-3 personer, antalet beror på tillgängligheten till filmvisningsenheter). Varje grupp måste ha en filmvisningsenhet tillgänglig (vanligtvis en av deltagarnas bärbara datorer).
- Smågrupperna tittar på dokumentären igen (de kan enkelt stoppa filmen på sina enheter när det behövs) och skriver ner ämnen som de känner kräver mer bakgrundsinformation (= frågor de tycker borde klargöras).

¹⁸ Kvalitetsgranskad för den engelska översättningen i juni 2021.

- Sådana ämnen kan innefatta (men är naturligtvis inte begränsade till):
 - *Vad hände i Hanau i februari 2020? (19.02.2020)*
 - *Vad hände i Halle i oktober 2019? (09.10.2019)*
 - *Vad hände i Christchurch (Nya Zeeland) i mars 2019? (15.03.2019)*
 - *Känner vi till några liknande händelser i andra länder (inklusive vårt eget land)? Vilka händelser?*
 - *Vilka är personligheterna på TV (eller YouTube) som framträder i korta videoinslag?*
 - *Vad är "Kalogriplanen" och vem var egentligen Richard Coudenhove-Kalergi?*
 - *Vilka är de olika kanalerna som pratar om "Det stora befolkningsutbytet (Lägg märke till de små anmärkningarna om filmkällor i det översta hörnet till höger om filmcitaten i dokumentären.)*

Kommentar 1: I det här skedet är tanken att samla ihop frågor som filmen gav upphov till, inte än att försöka besvara dem. Det kommer istället att göras i ett senare skede.

Kommentar 2: För grupper i icke-tysktalande länder är det rekommenderat att särskilt fundera på liknande fenomen, grupper, personligheter, utgivare, händelser och tänkesätt i det egna landet

- Efter omkring 30 minuter av grupparbete återvänder alla till plenarsammanträde, och de olika smågrupperna presenterar sina frågor. Utbildaren (eller den för ändamålet lämpliga utbildaren) hjälper till att fästa anteckningar (indexkort) på anslagstavlan och att sortera dem.
- När alla ämnen som verkade intressanta har nålats fast på anslagstavlan, bestämmer gruppen tillsammans vilka ämnen som är mest brådskande eller intressanta att klargöra. (Vissa kanske redan har klargjorts under diskussionen). Var och en av smågrupperna tilldelas 2-3 ämnen att göra efterforskningar om.

Steg IV: Bakgrundsforskning i smågrupper (45 minuter)

- Smågrupperna gör nödvändiga efterforskningar för att klargöra frågorna som de har blivit tilldelade. De använder sina bärbara datorer (eller alternativa enheter) för att söka efter information ¹⁹. Syftet är att samla information som sedan kan presenteras i helklass.

Steg V: Utbyta information (30 minuter)

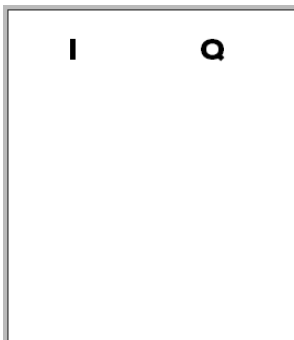
- Tillbaka i plenarsammanträde redovisar grupperna resultatet av sina efterforskningar.
- Viktig information sätts upp på anslagstavlan i syfte att skapa en tankekarta för att ge ett sammanhang till dokumentären.

Steg VI: Avslutande diskussion

- Diskussion ledd av utbildaren:
 - *Vad upplevde vi:*
 - *Har vi kommit till nya insikter?*
 - *Har vårt intryck av "Det stora befolkningsutbytet" och liknande övertygelser förändrats på något sätt?*
 - *Vad blir konsekvenserna av att ägna sig åt konspiratoriska övertygelser?*

¹⁹ Alla andra former av informationsinsamling är också acceptabla, men sekundärforskning (skrivbordsundersökningar) på internet är antagligen den mest tillgängliga formen i en seminarsituation.

Avslutning 1: Nya insikter och ställda frågor

Syfte	Deltagarna erinrar sig vad de har upplevt idag, i två aspekter: a) saker de har lärt sig eller insikter de har fått, och b) nya frågor som har uppkommit. Dessa sätts upp på anslagstavlan.
Varaktighet	20 minuter
Förberedelser	En affisch krävs med ett stort "I" (insikter) och ett stort "F" (frågor) högst upp, som såhär:
Material	• Anslagstavla • Pappersremсор • Pennor • Nålar

Instruktioner:

- Deltagarna sitter tillsammans vända mot en anslagstavla. Alla har 6 indexkort och en penna.
- Utbildaren ber deltagarna att erinra sig vad de har upplevt idag. På indexkorten ska deltagarna skriva ner:
 - a) Tre saker de lärde sig / saker som var nya för dem / ämnen eller begrepp där de kände att de kom till nya insikter / ämnen som de tycker att de har ändrat sin inställning till eller uppfattning om.
 - b) Tre frågor som de har kommit på genom seminariet. Det här kan vara frågor, tvivel, olösta problem osv.
- Deltagarna får 5 minuter till att fundera och förbereda sina indexkort.

- Sedan ber utbildaren om en frivillig som kan börja presentera sina nya insikter och sina nya frågor. Samtidigt som den frivilliga presenterar, når han/hon fast dem på anslagstavlan, under rubrikerna "I" respektive "F".
- De andra deltagarna följer efter. När ämnen upprepas kan deltagarna nåla fast sina kort bredvid befintliga sådana, och de fastnålade korten kan naturligtvis omplaceras när som helst för att skapa en mer meningsfull ordning.
- När alla insikter och frågor har diskuterats försöker utbildarna komma på några avslutande ord för dagen.

Dag 2

Uppvärmning 2: 1 - 2 - 4 - alla!

Syfte	Deltagarna samspelar med varandra genom att använda en gruppbaserad arbetsmetod som kallas 1-2-4-alla. De kommer snabbt på idéer om hur man kan reagera på antimuslimska konspirationsteorier.
Varaktighet	20 minuter
Förberedelser	Hela aktiviteten kräver att deltagarna går omkring och bildar smågrupper spontant. Därför är det bra att ha tillräckligt med utrymme i lokalen.
Material	- Papper - Pennor för alla deltagare - Blädderblock, eller liknande verktyg för utbildaren - Ett akustiskt föremål, t.ex. en gonggong, för att markera övergången till nästföljande steg i spelet
Resurser	M3_uppvärmning_2 - Utformning av blädderblock för att läraren ska visualisera spelreglerna för gruppen

Instruktioner:

Steg I: Introduktion (5 minuter)

- Utbildaren samlar gruppen runt sig, står (sitter inte) och förklarar vad som kommer hända härnäst – nämligen ett spel kallat "1-2-4-alla".
- För att göra spelreglerna tydliga för alla, är det bra att visa stegen på ett blädderblock ([M3_uppvärmning_2](#))
 - Jag kommer att presentera en fråga för er. Sedan får alla en minut att fundera på den.*
 - Frågan lyder: Vilka möjligheter ser du för att regera på antimuslimska konspiratoriska påståenden eller antimuslimsk rasism?*
 - Du begrundar den här frågan en minut för dig själv, i tyst självreflektion. Du borde skriva ner dina tankar på ett papper, eftersom att det hjälper dig att fokusera.*
 - Sedan vänder du dig om och söker efter en annan person som råkar vara tillgänglig. Ni två bildar ett par. Ni diskuterar kortfattat era tankar och förslag. Ni har två minuter på er.*
 - Sedan söker varje par efter ett annat par. De bildar en kvartett och delar sina tankar och förslag med varandra. De borde försöka framhäva för sig själva de idéer som verkade mest övertygande för dem. – Ni har 4 minuter på er.*

- Sedan kommer jag att kalla tillbaka alla igen.

Steg II: Utbyta idéer i par och i grupper (6 minuter)

- På utbildarens signal börjar spelet, med stegen såsom de beskrivs ovan (1 minut för självreflektion; 2 minuter för att utbyta idéer i par; 4 minuter för att diskutera idéerna i grupper om 4). Utbildaren kontrollerar den exakta tiden och markerar övergångar med en gonggong (eller ett liknande föremål).

Steg III: Utbyta idéer (5 minuter)

- När deltagarna har återsamlats ber utbildaren smågrupperna att i tur och ordning dela med sig av sina bästa (!) idéer – endast en eller två per grupp. Grupper som delar med sig av sina idéer borde försöka undvika idéer som redan har nämnts. Utbildaren skriver ner alla idéer på ett stort pappersark eller på svarta tavlan.

Steg IV: Reflektion (4 minuter)

- Reflektera i en öppen diskussion om samlingen av tankar och förslag som har antecknats på blädderblocket.

Övning 2.1: Närma sig islam på det lekfulla sättet

Syfte	På det här seminariet kan vi knappast ge en omfattande introduktion till islam, eftersom att islam är ett väldigt brett och mångfacetterat historiskt och kulturellt fenomen. Därför är den här aktiviteten utformad för att göra deltagarna mer medvetna om islam som ett kulturellt fenomen. Aktiviteten är främst utformad för personer av typisk icke-islamisk europeisk bakgrund. Det kommer att uppmuntra dem att erinra sig sin grundläggande förståelse för islam och kan eventuellt inspirera dem att lära sig mer om islam.
Varaktighet	60 minuter
Förberedelser	• Utbildaren behöver vara bekant med reglerna för de fyra spelen för att kunna förklara dem. • Utbildaren måste också förbereda de olika uppsättningarna av spelkort genom att skriva ut dem från M3_övning_2.1_spelkort, allra helst på tjockare papper, och sedan klippa ut dem.
Material	• Bordsöar för grupperna att samlas runt och spela – så många som det finns grupper (oftast 4-5) • Uppsättningar av spelkort måste skrivas ut och klippas ut (4-5 hela uppsättningar) innan seminariet
Resurser	• M3_övning_2.1_spelkort – Spelkort för spel 1, 2, och 3

Instruktioner:

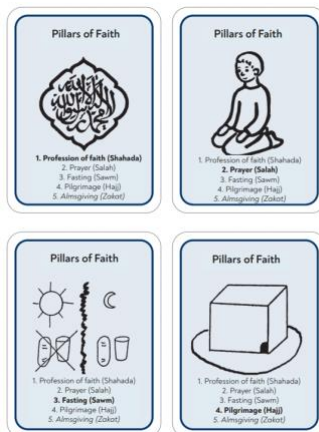
Bord i olika hörn av rummet, vart och ett för att hysa 3-5 deltagare. Varje bord är försett med en uppsättning spelkort ([M3_övning_2.1_spelkort](#)).

Steg 1: Bilda grupper och introduktion (5 minuter)

- Utbildaren delar in deltagarna i grupper om 3-5.
- Om det finns deltagare med goda kunskaper om islam är det en bra idé att se till att varje grupp innefattar en av dem.
- Utbildaren ger instruktioner för att spela det första spelet, och låter sedan grupperna spela i 15 minuter. Efter 15 minuter kommer nästa spel att förklaras och spelas. Och så vidare.

Spel 1: Kems (Sets of Four)

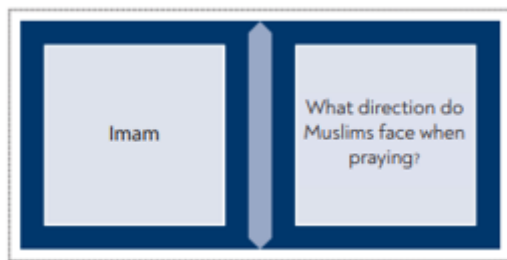
- Kems är ett enkelt kortspel, ofta spelat av barn (med kort som visar bilar, skepp eller andra häftiga saker). För de som ändå inte är helt bekanta med reglerna längre, anges reglerna nedan:
- Kort som används: **M3_övning 2.1_spelkort** (och häri: "Kems")

- Deltagarna bildar grupper om 3-5.
- Varje grupp får en uppsättning spelkort.
- Korten blandas och delas sedan ut till deltagarna.
- Deltagarna tittar på sina kort. Målet är att samla ihop uppsättningar med fyra kort (det finns fem uppsättningar med fyra kort, i kategorierna (1) de fem pelarna, (2) arabiska, (3) profeter, (4) moské och (5) bön. På varje kort står det vilka andra kort i uppsättningen som saknas.)
- Spelet börjar med personen till vänster om den som delade ut korten. Den här personen ber en annan valfri spelare om ett kort som han/hon behöver. Om den personen har det kortet måste han/hon ge det, och person 1 fortsätter att be andra spelare om kort. Om, däremot, person 2 inte har det efterfrågade kortet, går turen över till person 2 att be andra spelare om kort.
- När korten byts mellan spelarna, delar deltagarna med sig av sin kunskap om ämnet i fråga, och lyfter därmed hela gruppens kunskaper om centrala begrepp och företeelser inom islam.
- När en spelare har lyckats få en uppsättning med fyra likadana kort, lägger han/hon dem korten öppet på bordet.
- Vinnaren är den som har flest hela uppsättningar framför sig.

Spel 2: Domino

- Kort som används:: [M3_övning_2.1_spelkort](#) – och häri: “Domino”

- Dominokort delas ut till gruppmedlemmarna i tur och ordning. Det finns 22 kort i spelet.
- Ett slumpmässigt kort placeras med framsidan uppåt i mitten av bordet.
- Deltagarna kontrollerar om de har ett kort som passar ihop med ena sidan av kortet (i vardera riktningen).
- Deltagarna turas om att lägga sina kort. En spelare som inte har ett passande kort står över sin tur.
- När ett kort läggs ut försöker gruppen se till att ämnet som nämns på kortet är förstått, och på så sätt utbyter de kunskap med varandra.
- Vinnaren är den som först blir av med alla sina kort.

Spel 3: Memory

- Kort som ska användas: [M3_övning_2.1_spelkort](#), och häri: “Memory”

- Spelet består av 40 kort. Korten läggs på bordet med framsidan (textsidan) neråt, vanligtvis placerade i en kvadrat (eller två separata kvadrater för Frågor respektive Svar.)
- Nu turas spelarna om att ta upp ett frågekort och vända på det, så att alla kan se vad som står på det. Sedan tar spelaren ett kort från svarshögen och hoppas välja det motsvarande kortet. Om han/hon väljer rätt kort tar han/hon båda korten. Om inte, vänds korten igen så att de inte kan läsas. Nu är det nästa spelares tur.

- Därmed blir deltagarna bekanta med 22 begrepp som är grundläggande för islam.

Ämnen som omfattas i spelet: Mecka, koranen, Allah, alkohol och fläskkött, minaret, de fem dagliga böerna, ramadan, fredag, profet, det arabiska språket, inte äta eller dricka i dagsljus, ärkeängeln Gabriel, flykten från Mecka år 622 (Hijra), sura, muslimer, Abraham och Ismail, Kaba.

Övning 2.2: Kasta sig in i den galna världen av "Det stora befolkningsutbytet" på sociala medier

Syfte	Konspiratoriska övertygelser och konspiratoriska tänkesätt är inte alltid synliga i samhället. Ofta lever de och frodas i det dolda. YouTube började ta bort konspirationsteoretiskt innehåll nyligen men andra sociala mediekkanaler, såsom Telegram, används fortfarande för att främja konspirationsteorier. Målet med den här uppgiften är att utnyttja den här "liberala" hållningen på Telegram och att använda plattformen för att utforska antimuslimska konspirationsövertygelser såsom "Det stora befolkningsutbytet" där.
Varaktighet	2,5 timmar
Förberedelser	Deltagarna behöver tillgång till Telegram (applikation för mobila enheter). Alternativ för att komma åt Telegram under seminariet: 1. Deltagarna har redan ett Telegramkonto (på sina privata enheter) och använder det för seminariet. 2. Deltagarna har redan ett konto men vill inte "förgifta" det genom att söka efter innehåll relaterat till konspirationsmyter. I sådana fall kan de skapa ett nytt, separat konto som de senare raderar. 3. Deltagarna har sina egna mobila enheter (mobiltelefon eller surfplatta) men använder ännu inte Telegram. De kan installera applikationen och skapa ett konto. De kan senare avsluta kontot och radera applikationen. 4. Seminarielidaren kan ge åtkomst till Telegram för personer som arbetar under seminariet med en dator (stationär eller bärbar) på följande sätt:
Material	• En stor anslagstavla (och pennor, indexkort, nålar) – för att definiera sökstrategier. • Mobila enheter med Telegram-applikationen installerad och redo att användas på dem. • Papper och pennor för att anteckna under grupparbetet. • En bildskärm för att visa resultat från internet, kopplad till en enhet som kör Telegram.

	Runda klisterlappar (myntstorlek) att fästa på pappersutskrifter för att räkna poäng.
Resurser	M3_övning_2.2_strategier – lista med möjliga sökstrategier på Telegram – bara för att ge ett exempel.

Instruktioner:

Steg I: Allmän information som ges av utbildaren (15 minuter)

- Utbildaren introducerar lektionen:

Vi kommer nu att utforska det konspiratoriska tänkandet om "Det stora befolkningsutbytet". Vi ska försöka besöka platser där övertygelser som kretsar kring antimuslimska frågor sprids. Vad vi ska göra är att söka igenom "Telegram"-kanaler med syftet att försöka hitta innehåll som anknyter till antimuslimska konspirationsteorier.

Varför Telegram? För att till skillnad från Youtube och Twitter, har Telegram nästintill inte några regler. I princip allting kan publiceras på Telegram, praktiskt taget utan hänsyn till anständighet eller ens landets lagar.

- Utbildaren kan också lägga till grundläggande information om Telegram om det behövs:

Telegram är en meddelandetjänst som från början skapades i Ryssland ²⁰ men som nu drivs från olika platser runtom i världen ²¹, med påstådda flera hundra miljoner användare världen över.

Telegram är gratis att använda. Det tillåter olika former av kommunikation (chattar osv.). En form är "Grupper", en annan är "Kanaler". Grupper kan ha upp till 200,000 medlemmar (som kan jämföras med WhatsApp där den motsvarande siffran är 256). I Grupper kan alla medlemmar dela någonting med alla andra. Den andra formen är "Kanaler". Dessa kan alla prenumerera på, men det är bara ägaren av Kanalen som kan publicera innehåll.

Kanaler markeras med en liten megafon:

📢 [Pat Condell Freespeech Reloaded](#)

²⁰ Grundarna Nikolai och Pawel Durow

²¹ För mer bakgrundsinformation: <https://de.wikipedia.org/wiki/Telegram> [Juni 2021]

Grupper markeras med en liten grupp av människor:

 Pat Condell Freespeech Reloaded

- Utbildaren borde också varna deltagarna att läsande av Telegramkanaler (eller att ansluta sig till grupper där) med konspirationsteoretiskt innehåll kan bli psykologiskt utmanande eftersom att deltagarna med största sannolikhet kommer att se stötande innehåll. Utbildaren borde göra deltagarna medvetna om att de kan avbryta den här aktiviteten när som helst.
- Om deltagarna använder sina egna enheter (och inte redan är Telegramanvändare) och därmed måste installera applikationen särskilt för seminariet, borde utbildaren göra deltagarna medvetna om fallgropar och datasäkerhetsrisker associerade med Telegram.²².
- Utbildaren sammanfattar steget:
Steget är: Vi kommer att försöka hitta chattar på Telegram (Grupper, Kanaler) som kommunicerar om ämnen inspirerade av eller relaterade till antimuslimska konspirationsteorier.
- Slutligen förkunnar utbildaren:
Men låt oss först utarbeta en gemensam strategi för att söka efter dessa ämnen på Telegram.

Steg II: Utveckla en sökstrategi (grupparbete) – (30 minuter)

- För det här steget ber utbildaren deltagarna att bilda grupper om 3-5 personer.
- Grupperna borde vara blandade med personer som har erfarenhet av Telegram och personer som inte har det. Det är också bra för varje grupp att bestå av minst en person med viss kännedom om (antimuslimska) konspirationsspridare i det angivna landet/språket.
(Förslag på strategier, se [M3_övning 2.2_strategier](#))
- Här är tanken att utnyttja gruppens gemensamma kunskap, inte att följa en linje som på förhand har bestämts av personerna som utformade seminariet.
- Utbildaren vill kanske göra deltagarna medvetna om att det också finns många falska konton på Telegram. Det finns också en blå sköld för

²² Om utbildaren inte har tillräckliga kunskaper om det här, borde han/hon uppdatera sina kunskaper i förväg. Information om frågor rörande dataskydd på Telegram finns lättillgänglig på internet, t.ex. på webbsidan <https://de.wikipedia.org/wiki/Telegram>.

verifierade konton tillhörande vissa personligheter såsom politiker och andra offentliga personer, även om den här skölden inte heller alltid är fullt pålitlig.

- Grupperna diskuterar sina sökstrategier i 20 minuter, samtidigt som de antecknar för att kunna komma ihåg och rapportera. De kan också använda tiden för att testa sina strategier.
- Efter 20 minuter återkallar utbildaren alla till plenarsammanträde. Grupperna presenterar sina strategier (metoder/förslag/bra och dåliga erfarenheter).
- Tillsammans antecknar hela gruppen på anslagstavlan (eller whiteboardtavlan) för att samla ihop gruppens gemensamma visdom. (10 minuter)
- Som ett resultat borde slutligen alla i rummet ha en uppfattning om hur de ska gå vidare för att söka efter specifikt innehåll på Telegram.

Steg III: Hitta innehåll, som kan eskalera snabbt (60 minuter)

- Nu bildar deltagarna nya grupper om 3-5 (utbildaren måste bestämma om grupperna ska vara samma som tidigare eller om han/hon föredrar att de blandas om). Mindre grupper är bättre, men då behövs fler enheter som kör Telegram.
- Grupperna påbörjar sökandet efter relevant innehåll på Telegram (med användning av sökstrategierna som diskuterades i föregående steg). De borde anteckna sina steg (protokoll på papper), framförallt "bra" sökresultat.
- Beroende på vilken utrustning som finns tillgänglig, gör grupperna följande:
 - Tar skärmbilder och skriver ut dem (i A4-format)
 - Förbereder sig för att visa resultaten på en stor bildskärm i rummet (sparar länkar eller använder återigen skärmbilder)
- Grupperna har 60 minuter till sitt förfogande (utbildaren avgör).

Steg IV: Redovisa resultaten i helklass (30 minuter)

- Deltagarna samlas nu i helklass, och grupperna redovisar sina resultat. De visar dem (på bildskärm eller genom att nåla fast utskrifter på anslagstavlan) och förklarar dem för övriga deltagare. Framförallt förklarar de varför de anser att inlägget är relevant eller intressant i förhållande till "antimuslimska konspirationsteorier".
- När alla relevanta inlägg har presenterats, ber utbildaren alla att skriva ner sin åsikt om innehållet. Framförallt tankar om varför de presenterade

inläggen skulle kunna utgöra en fara för den muslimska befolkningen och för våra demokratiska värderingar borde skrivas ner på post it-lappar. Alla tankar och idéer borde antecknas på post it-lappar och sättas upp på väggarna runtom i klassrummet.

Steg V: Avslutande diskussion i helklass (15 minuter)

- *Vad lärde vi oss?*
- Föreställ dig att du inte läser nyhetstidningar eller tar del av "konventionella" nyheter på TV och radio, utan att kanaler på Telegram är din främsta informationskälla.
 - *Vilken värld lever du i? Vad känner du?*
 - *Vad skulle du ha för politisk ståndpunkt? Hur skulle du rösta?*
 - *Känner du till personer som verkar leva i en sådan värld? Hur kommunicerar du med dem?*

Övning 2.3: Koncept för att hantera antimuslimska konspirationsteoretiker

Syfte	Den här övningen gör det möjligt för deltagarna att bli bekanta med flertalet koncept som kan vara till hjälp för att hantera extremistiska världsåskådningar, konspiratoriska tänkesätt och antimuslimsk konspirationsspridning i synnerhet. Deltagarna bekantar sig med fyra olika koncept som anknyter till "hur man bör reagera när man möter konspirationsteoretiker". I mindre grupper kommer deltagarna att försöka anknyta koncepten till sina egna erfarenheter. Sedan, i en process inspirerad av världskafémetoden, börjar de kommunicera med varandra om de fyra koncepten så att alla till slut har fått möjlighet att få kännedom om dem och att diskutera dem.
Varaktighet	2,5 timmar
Förberedelser	Rummet förbereds med fyra stationer: bord, täckta med ett stort papper (hädanefters kallat "bordsduk") som det går att rita på. (Alternativt kan ett blädderblock eller en affisch användas). Pennor i olika färger måste finnas tillgängliga. Varje bord är också utrustat med material som presenterar fyra koncept från psykologi och samhällsvetenskap som är till hjälp för att hantera förespråkare för problematiska världsåskådningar. Varje station har materialet för ett av de fyra ämnena. Varje station har också ett namn för de fyra koncepten skrivet i versaler: 1. Behovstrappan (M3_övning 2.3_behovstrappan) 2. Intressentmodellen (M3_övning 2.3_intressentmodellen) 3. Teorier om hur grupprelaterad fiendskap uppstår (M3_övning 2.3_orsaker_fiendskap) 4. Alternativ när man ställs inför konspirationsspridare (M3_övning 2.3_katalog_över_alternativ)
Material	• Fyra stationer i rummet: bord med stora papper ("bordsduk") att rita på; pennor. • För den avslutande diskussionen behövs stolar till den vanliga gruppcirkeln.
Resurser	• M3_övning 2.3_intressentmodellen - Intressentmodellen (text att läsa)

	• M3_övning_2.3_orsaker_fiendskap - Teorier om orsaker till grupprelaterad fiendskap (text att läsa) • M3_övning_2.3_behovstrappan - Behovstrappan (text att läsa) • M3_övning_2.3_katalog_över_alternativ - En katalog över alternativ när man möter högerextremistiska konspirationsanhängare (text att läsa)
--	---

Instruktioner:

Steg I: Introduktion till metoden som kommer att användas (10 minuter)

- Utbildaren förklarar kortfattat vad som kommer att hända nu. Här följer ett exempel på vad han/hon kan säga:

"Nästa övning handlar om att bli bekant med ett antal koncept som kan vara till hjälp vid hanteringen av svåra världsåskådningar såsom konspirationsteorier. Ofta är det till hjälp att förstå lite av psykologin som ligger bakom. Naturligtvis kan vi inte klargöra alla psykologiska aspekter av konspiratoriskt tänkande i allmänhet. Vad vi kommer att göra är att arbeta med fyra olika koncept som är hjälpsamma i samtliga fall. Du kommer att få vetskap om de fyra koncepten alldeles strax.

Först ska vi dela in er i fyra grupper. De fyra grupperna kommer att arbeta vid de fyra stationerna här i rummet i 30 minuter, där ni kommer att bekanta er med koncepten. Varje grupp kommer att arbeta med ett koncept. Tanken är att ni läser materialet. Var vänliga och skapa för er själva någon form av grupprutin för att först förstå innehållet, tänka igenom det och sedan också visualisera konceptet och era tankar genom att rita på bordsduken. Ni får ungefär en halvtimme på er för detta.

När detta väl är gjort, kommer vi att öppna upp för världskaféet. Alla kan ströva omkring fritt och se vad som händer vid de andra stationerna; delta i diskussionen där; ställa frågor; bidra; eller lämna stationen när ämnet inte är intressant längre.

Varje station borde ha en person som känner sig ansvarig för den och som stannar vid den även under kafépromenaden. Tanken är att genom att kommunicera med varandra om de olika koncepten, kommer alla i kontakt med

alla fyra koncept och har ett visst meningsfullt utbyte om dem med andra. I slutet kommer vi att samlas i helklass och diskutera."

Steg II: Studera koncepten – och vara kreativ med dem (45 minuter)

- Utbildaren ber deltagarna att fördela sig jämnt på de fyra stationerna.
- Med användning av det tillhandahållna materialet ([M3_övning_2.3_intressentmodellen](#); [orsaker_fiendskap](#); [behovstrappan](#); [katalog_över_alternativ](#)) försöker varje station först att få en förståelse för det koncept som har tilldelats dem. De borde
 - a) läsa texten och sedan
 - b) försöka hitta praktiska exempel, användningsfall eller argument för (eller emot) modellen, baserade på sina egna erfarenheter.
- Vid varje station borde grupperna försöka **visualisera** konceptet och sina tankar om det genom att rita på **bordduken** med pennor. Genom att rita, skriva, klottra och skissa skapar de en bild, en tankekarta, ett bildmanus eller vad annat som helst som kan hjälpa dem att strukturera och dokumentera sina tankar, och senare att presentera detta för andra.

(Gruppen vid station 4 "Alternativ när man ställs inför konspirationsspridare" kan alternativt välja att presentera ämnet via en minidramatisering.)

Steg III: Dela med sig av sina tankar – Världskafé (45 minuter)

- Efter ungefär 45 minuter ger utbildaren en signal.
- Vid det här laget borde varje station ha utsett en "väktare" för sitt ämne. Väktarens uppgift är att stanna vid bordet, även när andra lämnar det för att ströva omkring.
- Alla andra börjar nu ströva omkring för att se vad som pågår vid de andra borden. Människor ger sig in i diskussionerna och arbetsprocesserna där och försöker ansluta sig. De kan be personer där att presentera sina tankar och konstverk, de kan också flika in sina egna tankar och göra egna anteckningar eller skisser på borddukarna.
- Den här kafésituationen varar i 45 minuter.
- Sedan samlas alla i plenum för att diskutera vad de lärde sig och upplevde.

Steg IV: Gruppdiskussion – (30 minuter)

- Utbildaren ropar in alla och ber dem att sätta sig i en cirkel. Utbildaren ger alla en möjlighet att dela med sig av sina tankar och erfarenheter. Möjlig fråga att inleda med:
 - *Vad var, utifrån ditt eget perspektiv, det mest användbara som du tar med dig från den här övningen?*
 - *Hur kan vi bemöta människor som sprider konspirationsteorier?*
 - *Går detta att tillämpa även i era klassrum och på era kurser och seminarier?*
 - *Har ni haft möten med konspirationsteoretiker eller spridare av hatpropaganda som ni inte kunde hantera på ett bra sätt?*
 - *Är koncepten som vi diskuterade här till hjälp i sådana situationer?*
- (I fall att grupp 4 valde att göra en dramatisering (rollspel) istället för en teckning, har de möjligheten att spela upp den nu.)

MODUL 4:

Antivetenskapliga konspirationsteorier

Modul 4: Antivetenskapliga konspirationsteorier

Introduktion

Kontext:

Antivetenskap är avfärdandet av traditionella vetenskapliga uppfattningar och metoder, eller deras utbyte mot obevisade eller medvetet vilseledande teorier. Antivetenskapliga konspirationsteorier ifrågasätter och avfärdar giltigheten av fakta som läggs fram av forskarvärlden. Den här attityden har blivit vanligare det senaste decenniet. Till exempel har konspirationsteoretiker som misstror vetenskap de senaste åren hävdade att global uppvärmning är en bluff, att vaccin är farliga och att covid-19-viruset sprids via 5G-teknologi. De här konspirationsövertygelserna kan leda till allvarliga konsekvenser för exempelvis folkhälsan med sjunkande vaccinationsnivåer och kan skapa motstånd mot miljöpolitik.²³

Konspirationsteorier om global uppvärmning, covid-19-viruset och vaccin spelar alla på misstron till vetenskap och spänningen mellan personlig frihet och behovet av att skydda samhället som en helhet.²⁴ Logiken bakom dessa konspirationsteorier är att ifrågasätta allting som "etablissemangen" – däribland forskarvärlden – säger eller gör. Konspirationsteoretiker kräver direkta, utförliga och definitiva svar på alla sina frågor, och ett misslyckande med att tillhandahålla dessa svar kan tolkas som "bevis" för att de presenterade faktauppgifterna är del av en vilseledande konspiration.²⁵

Det finns en lång rad antivetenskapliga konspirationsteorier, från övertygelsen om att jorden är platt till hävdandet att vaccin ger upphov till autism. I den här modulen är de teman som kommer att diskuteras inom antivetenskapliga konspirationsteorier: konspirationsteorier om anti-vaccination, förnekande av klimatförändringar och covid-19-relaterade konspirationsteorier. Inom dessa kategorier finns det många olika konspirationsteorier som ibland överlappar och blandas med desinformation (vilseledande information) och felaktiga

²³ T.Goertzel, 'Conspiracy Theories in Science', EMBO reports, publicerad digitalt 11 juni 2010 (vol. 7), s. 493-499.

²⁴ J. Rosen, 'How to Keep Covid-19 Conspiracies Contained', Scientific American, publicerad digitalt 6 juni 2020. <https://www.scientificamerican.com/podcast/episode/how-to-keep-covid-19-conspiracies-contained/>.

²⁵ T.Goertzel, 'Conspiracy Theories in Science', EMBO reports, publicerad digitalt 11 juni 2010 (vol. 7), s. 493-499.

uppglysningar. Skillnaden mellan antivetenskapliga konspirationsteorier och vetenskaplig desinformation är att konspirationsteorier innefattar övertygelsen om att en hemlig och ondskefull grupp ligger bakom konspirationen, medan desinformation (avsiktligt) sprider information som är falsk men som inte nödvändigtvis anses drivas av hemliga och ondskefulla krafter. Till exempel, att hävda att vaccin innehåller substanser som orsakar skada är desinformation; om du istället hävdar att regeringen stoppar farliga substanser i vaccin för att i hemlighet medvetet skada befolkningen så har du en konspirationsteori.

TEACH-sammanhang:

TEACH-enkäten som genomfördes 2020, bara 4-6 månader efter utbrottet av covid-19, visade att många vuxenutbildningslärare ibland hör om covid-19-relaterade konspirationsteorier från elever "ibland" till "väldigt ofta". I Sverige hade 14 procent av utbildarna hört elever i klassrummet uttrycka covid-19-relaterade konspirationsteorier, i Tyskland var resultatet 21 procent, i Österrike 32,8 procent och i Bulgarien 70 procent. Resultaten visar tydligt att covid-19-relaterade konspirationsteorier är någonting som vuxenutbildningslärare kan möta i sina klassrum och som de borde vara beredda på att hantera.

Konspirationsteorier om klimatförändringar, till exempel att klimatförändringarna inte är orsakade av människan (utan istället sprider någon föreställningen om klimatförändringar för att dra nytta av det), hördes av vuxenutbildningslärare "ibland" till "ofta" av 10 procent i Tyskland, 12,6 i Österrike, 14,5 i Sverige och 35,7 i Bulgarien.

Konspirationsteorier anknutna till antivaccination, till exempel att vaccin orsakar autism, hördes av vuxenutbildningslärare "ibland" till "ofta" av 19,6 procent i Tyskland, 34,3 procent i Österrike, 19,1 procent i Sverige och 63 procent i Bulgarien.

Konspirationsteorin som vuxenutbildningslärare vid tiden för enkäten mötte allra oftast är den om att coronaviruset tros vara skapat i ett laboratorium (Tyskland: 27,5 procent, Österrike: 43,8 procent, Sverige: 21,8 procent, Bulgarien: 84,4 procent).

Målen med den här modulen

Målet med den här modulen är att noggrant undersöka olika antivetenskapliga konspirationsteorier. Utöver att presentera grundläggande terminologi tjänar den

här modulen till att ge insikter om olika aspekter av antivetenskapliga konspirationsteorier. Modulens centrala syfte är att ge vuxenutbildningslärare hjälp och stöd för att hantera antivetenskapliga konspirationsteorier

Det övergripande målet är att bemyndiga vuxenutbildningslärare i deras förmåga att hantera antivetenskapliga konspirationsteorier och att utveckla förslag och strategier för att hantera dem i sina egna klassrum.

Hur den ska användas

Det här programmet är främst tänkt som en utbildning för vuxenutbildningslärare. Det här programmet kan användas som en del av en vidareutbildningskurs eller i kombination med andra moduler (t.ex. vår modul om antisemitism) eller som ett fristående endagsseminarium.

Dag 1

Uppvärmning 1: Lär känna mig och konspirationsteorierna som omger oss

Syfte	Syftet med det här inslaget är att stifta bekantskap med de andra deltagarna och att "bryta isen" innan utbildningen börjar. Vidare syftar det till att identifiera deltagarnas förförståelse för konspirationsteorier.
Varaktighet	30- 60 minuter (beroende på gruppstorlek)
Förberedelser	Bildande av par: Utbildaren sätter gruppen i en cirkel och utser en person i cirkeln till "startpunkt". Den personen vänder sig sedan till personen till höger, och de två bildar ett par. Ihopparandet fortsätter tills alla har en partner. (Om deltagarantalet är udda kan utbildaren kliva in eller låta dem bilda en grupp om tre).
Material	• Whiteboardtavla • Indexkort, eller liknande, för att föra anteckningar.

Instruktioner:

Steg 1: Introduktionscirkel (15 minuter):

- Utbildaren ber deltagarna att presentera sig själva för varandra genom att besvara följande frågor:
 - *Vad heter du?*
 - *Vad arbetar du med?*
 - *Vilket land (eller stad, region osv.) kommer du ifrån?*
 - *Varför deltar du på den här utbildningen?*
 - *Finns det någon konspirationsteori som du har hört talas om och vad kommer du ihåg från den konspirationsteorin?*
 - *Har du stött på en konspirationsteori som har nämnt i din arbetsmiljö? Om ja, berätta lite om den situationen.*
- Efter att alla är klara med frågorna, ber utbildaren paren att presentera varandra för resten av gruppen genom att återberätta vad deras partner svarande på frågorna. Paren kan hjälpa varandra om de har svårt att komma ihåg alla svar.
- Medan paren presenterar varandra för gruppen antecknar utbildaren på whiteboardtavlan de konspirationsteorier, situationer och/eller påståenden som nämns.

Steg II: Bekanta konspirationsteorier (15 minuter)

- När alla har presenterat varandra riktar utbildaren uppmärksamheten mot whiteboardtavlan och går igenom de konspirationsteorier som har framkommit. Utbildaren går igenom varje konspirationsteori en i taget och ber deltagarna att räcka upp handen om de har hört talas om konspirationsteorin tidigare. Utbildaren antecknar hur många personer som räcker upp handen för de olika konspirationsteorierna för att få en överblick över deltagarnas erfarenheter och förkunskaper.
- Innan utbildaren går vidare, ger han/hon en sista kommentar om eller gör en sammanfattning av det som framkom under övningen. Utbildaren använder följande frågor för att sammanfatta resultatet:
 - *Nämnde flera personer samma konspirationsteorier?*
 - *Hade de hört talas om några konspirationsteorier tidigare?*
 - *Hade någon stött på en KONSPIRATIONSTEORI i sin arbetsmiljö?*

Övning 1.1: Argumentationsfällor

Syfte	Syftet med det här paketet är att bli bekant med olika argumentationsstrategier som ofta används av personer som tror på konspirationsteorier. Dessutom är syftet att förbättra förmågan att identifiera situationer där personer använder vilseledande argumentation. Genom att utveckla den här färdigheten kommer personer att kunna bemöta argumentationstekniken snarare än att tvista om "fakta" som de kanske inte har så mycket kunskap om.
Varaktighet	4,5 - 6 timmar (beroende på gruppstorlek och diskussionsnivån)
Förberedelser	• Skriv ut Bilaga 1 – Argumentationsfällor (PDF-fil) och dela ut den till grupperna för presentationen under Steg I. • Skriv ut Bilaga 2 –Handledning i hur man pratar med någon som tror på konspirationsteorier och dela ut den till grupperna för Steg II. • Efterforskningar för att hitta videoklipp eller inlägg (på sociala medier eller bloggar) som visar konspirationsteoretiskt innehåll (använd nyckelord som "Pandemin är en bluff", "Anti-vaccination" eller gör efterforskningar om populära konspirationsteoretiker: Alex Johns, David Icke, Kelly Brogan (eller någon känd personlighet från ditt hemland)).
Material	• Stora pappersark (affischer) • Pennor • Post it-lappar eller indexkort • Dator eller smarttelefon med internetuppkoppling • Projektor
Resurser	• M4_övning_1.1_argumentationsfällor – Argumentationsfällor • Handledning i hur man pratar med någon som tror på konspirationsteorier tillhandahållen av europeiska utrikestjänsten (EEAS): klicka här • Sökväg: www.eeas.europa.eu, Sök på: "My friend thinks Bill Gates will microchip humanity", välj artikeln skriven av den albanska delegationens press- och informationsgrupp (Publiceringsdatum: 09/11/21).
Övrigt	• Om du använder engelska videoklipp: språket kan anpassas till ditt nationalspråk med automatiskt översatta

	undertexter. Videoklippen kan också spelas upp långsammare om de pratar för snabbt. Alla inställningar kan göras i videoklippets nedre högra hörn genom att klicka på inställningar-ikonen. ⚙️
--	--

Instruktioner:

Steg I: Introduktion till argumentationsfällor (20-30 minuter)

- Utbildaren går igenom affischen ([M4_övning_1.1_argumentationsfällor](#)) med de olika argumentationsfällorna som kan användas av personer som försöker övertyga andra om olika konspirationsteorier eller rättfärdiga sina egna övertygelser.
- Utbildaren ser till att beskriva varje argumentationsfälla och ge exempel.
- Innan utbildaren fortsätter, frågar han/hon deltagarna om de förstod alla exempel.

Steg II: Studera videoklipp (60-90 minuter)

- Deltagarna delas in i grupper om 3-4 personer och utbildaren tilldelar dem ett videoklipp eller ett inlägg.
- Utbildaren förklarar att materialet visar konspirationsteorier.
- Deltagarna studerar sitt tilldelade material i gruppen och identifierar vilka argument som används. Efter att ha identifierat flera argument (kan skrivas ner i punktform) borde deltagarna undersöka om argumenten som de identifierade kan paras ihop med några av argumentationsfällorna från den inledande presentationen.
- Deltagarna kanske måste lyssna på videoklippen och läsa materialet flera gånger för att identifiera vilka argument som personerna i ljudinspelningarna använder.

Steg III: Diskussion (60 minuter)

- Deltagarna diskuterar följande i sina grupper:
 - *Vilken var din spontana reaktion när du tittade på videoklipppet?*
 - *Var det lätt eller svårt att identifiera vilka argument som lades fram?*
 - *Hur uppfattade du argumenten innan du analyserade dem?*
 - *Var det lätt eller svårt att urskilja vilken information som var sann eller falsk?*
 - *Har du någonsin befunnit dig i en situation där du har kämpat med att bemöta en person som framför argument för en konspirationsteori eller*

alternativ information? Om ja, vad var svårt med det? Om inte, hur tror du att du skulle reagera?

Steg IV: Redovisning av resultaten (45-60 minuter, beroende på gruppstorlek):

- Utbildaren ber varje grupp att hålla en kort presentation på max 10 minuter vardera där de:
 1. Kortfattat presenterar sitt videoklipp/inlägg (vad det handlade om)
 2. Redogör för de främsta argumenten som personerna i videoklippen/inläggen lägger fram
 3. Försöker identifiera några av argumentationsfällorna i videoklippen/inläggen (förklarar vilka argument som kan paras ihop med vilken argumentationsfälla och varför).
- När alla har redovisat videoklippsuppgiften öppnar utbildaren upp för att redovisa diskussionerna. Utbildaren ställer frågorna och låter personer från de olika grupperna ge en sammanfattning av vad de diskuterade.

Steg V: Bemöta konspirationsteoretiska övertygelser (60-90 minuter)

Det är inte alltid enkelt att veta hur man ska prata med någon som tror starkt på konspirationsteorier. I det här steget uppmuntras deltagarna att diskutera vilka taktiker och metoder de har använt eller skulle använda om de ställdes inför idéer och argument liknande de i videoklippen/inläggen.

- Deltagarna stannar kvar i sina grupper och utbildaren delar ut ett stort pappersark (kan anpassas till att använda digitala verktyg såsom *Padlet*)
- Gruppen spånar och skriver ner (på pappret eller på indexkort) idéer/sätt/taktiker/metoder som de anser är bra att använda när man pratar med någon som tror på konspirationsteorier. Detta kan utgå från tidigare kunskaper, erfarenheter eller intuition. Alla tankar och förslag är välkomna; det här är inte ett läge att kritisera. Deltagarna ägnar omkring 10-15 minuter åt detta.
- Sedan kommer gruppen att gå igenom allting som har skrivits ner, punkt för punkt.
- Personen som skrev det förklarar och sedan diskuterar gruppen huruvida alla håller med eller inte om den föreslagna metoden/taktiken. Deltagarna ägnar omkring 15 minuter åt detta.
- Utbildaren ber deltagarna att lösa följande handledning tillhandahållen av EEAS (europeiska utrikestjänsten): [klicka här](#)

- Sökväg: www.eeas.europa.eu, Sök på: "My friend thinks Bill Gates will microchip humanity", välj artikeln skriven av den albanska delegationens press- och informationsgrupp (Publiceringsdatum: 09/11/21).
- Efter att deltagarna har läst handledningen, ber utbildaren deltagarna att diskutera följande i sina grupper:
 - *Stämde de sex rekommendationerna som tillhandahålls i handledningen överens med några av idéerna och förslagen som ni samlade på pappret?*
 - *Vad har ni för tankar om handledningen? Kommer rekommendationerna att vara användbara för er? Kan ni implementera dem i ert yrkesliv?*
 - *Håller ni med handledningen? Saknar den någonting eller tog den upp aspekter som ni inte hade tänkt på tidigare?*
 - *Om ni var tvungna att välja en princip att aldrig glömma när man samtalar med någon som tror på konspirationsteorier, vilken skulle det vara?*

Steg VI: Avrunda (15 minuter)

- Innan övningen avslutas ger utbildaren en sammanfattning av diskussionerna. Utbildaren kan också ge en reflektion av att det kan vara svårt att diskutera med någon som är starkt övertygad av sina egna trosuppfattningar och som har ägnat åtskilliga timmar åt att söka efter "faktauppgifter" som stödjer den teorin. Om du inte har så goda kunskaper i ämnet kan det vara svårt att bemöta dessa "faktauppgifter" som läggs fram i argumenten.
- Tanken med dagens övning var att förse deltagarna med verktyg för att kunna identifiera när personer använder sig av argument som är vilseledande oavsett argumentens innehåll. Genom att kunna urskilja när någon för fram ett argument baserat på selektiv vetenskap (väljer ut de bästa bitarna) eller hänvisar till okunskap, kan du bemöta argumenten som felaktiga utan att bli inblandad i en diskussion eller dispyt om "faktauppgifter".

Avslutning 1: Ge en, Ta en.

Syfte	Syftet med den här avslutande aktiviteten är för deltagarna att reflektera över vad de har lärt sig under seminariet och vad de kommer att ta med sig från det in i sina yrkesliv. Vidare ger aktiviteten en möjlighet att höra och reflektera över vad de andra deltagarna tar med sig från seminariet.
Varaktighet	30 minuter
Material	• Penna • Papper

Instruktioner:

- För att avrunda dagen ber utbildaren samtliga deltagare att ta ett A4-papper och på vardera sidan skriva "Ge en" respektive "Ta en". På "Ge en"-sidan skriver deltagarna ner fyra saker som de har lärt sig och/eller kommer att ta med sig in i yrkeslivet från dagens seminarium.
- Sedan kommer deltagarna att resa sig och mingla med fyra olika personer (försöka prata med personer som de inte har varit i samma grupp med tidigare).
- I par: Person 1 presenterar en av de fyra punkterna som han/hon skrev på "Ge en"-sidan. Person 2 skriver ner på "Ta en"-sidan vad hans/hennes partner berättar.
- Sedan upprepas proceduren i paret i ombytta roller. När det första paret har utbytt sina lärdomar hittar deltagarna en ny partner och upprepar processen.
- När aktiviteten är avslutad borde varje person ha sina egna fyra lärdomar nedskrivna på "Ge en"-sidan och fyra lärdomar från fyra olika deltagare på papprets "Ta en"-sida.

Dag 2

Uppvärmning 2: Konspirationsteorimemory

Syfte	Syftet med den här aktiviteten är att bli bekant med aktuella konspirationsteorier om global uppvärmning, anti-vaccinering och covid-19. Syftet är också att öppna upp för diskussion om de olika konspirationsteorierna som presenteras i spelet och att få en överblick över vilka konspirationsteorier deltagarna har kunskaper om och erfarenheter av från innan de kom till utbildningen.
Varaktighet	45-60 minuter
Förberedelser	Utbildaren skriver ut så många uppsättningar av memory-spelet som behövs för deltagarna. (Memory spelas av minst 2 spelare upp till 4 eller 5; varje par behöver ett spel.) Utbildaren ser till att ha läst igenom materialet i memory-spelet för att få en grundläggande uppfattning om alla presenterade konspirationsteorier.
Resurser	• M4_uppvärmning_2_memory – KONSPIRATIONSTEORIER-memory

Instruktioner:

CT-memory (CT är en förkortning för konspirationsteorier) består av uppsättningar av papperskort, där den ena hälften har namnet på en konspirationsteori och där den andra hälften ger en kort beskrivning av konspirationsteorin. Korten har också ett nummer i det nedre vänstra hörnet som indikerar vilka kort som bildar ett par. Spelarnas mål är att para ihop som många namn med förklaringar som möjligt. Spelet består av 20 konspirationsteorier.

För att ge deltagarna en utmaning kan du spela med alla kort, men kom ihåg att syftet med övningen är att bli bekant med olika konspirationsteorier. Om det blir för svårt att avsluta spelet kan deltagarna vända upp kortens rätsida och para ihop dem som en grupp. Ett annat alternativ är att spela med färre kort redan från början och att i slutet presentera korten som inte ingick i spelet.

Steg 1: Spela memory-spelet (30-45 minuter)

- Deltagarna delas in i grupper om två till fem spelare, och utbildaren delar ut en uppsättning spelkort till varje grupp [M4_uppvärmning_2_memory](#).

- Deltagarna blandar korten och lägger sedan ut dem mellan sig på bordet. Korten läggs uppochner så att texten är dold.
- Den första spelaren väljer två av korten och vänder upp dem för att se vad som står på dem.
- Nu finns det två scenarier:
 - Korrekt matchning: En spelare får ett par om de två korten matchar. När en matchning har gjorts plockar spelaren upp båda korten och lägger dem framför sig. Den spelaren får sedan ett nytt försök, och fortsätter tills att han/hon missar.
 - Felaktig matchning: En spelare missar om de två vända korten inte matchar. När en spelare missar vänder han/hon tillbaka korten med textsidan neråt, på samma plats där de låg innan. Därmed går turen över till nästa spelare. Alla spelare försöker komma ihåg vilka kort som har vänts, för framtida matchningar.
- Spelet fortsätter tills att alla kort har parats ihop och tagits bort från spelytan. Alla spelare räknar sedan sina matchande par. Spelaren med flest par vinner.

Steg II: Diskussion (15 minuter)

Diskussion: Efter att ha avslutat spelet stannar deltagarna kvar i sina grupper och går igenom konspirationsteorierna på korten.

- *Finns det några konspirationsteorier på korten som du inte har hört talas om tidigare?*
- *Har du träffat någon som förespråkar någon av konspirationsteorierna som ingår i spelet?*

Övning 2.1: Konspirationsteoridetektor

Syfte	Syftet med den här övningen är att förse deltagarna med ett analytiskt verktyg som de kan använda när de bedömer ny information som de tror skulle kunna vara en konspirationsteori. Genom att använda det här verktyget kommer deltagarna, på ett strukturerat sätt, kunna gå igenom tio steg som kommer att hjälpa dem att avgöra om informationen som de tar del av är mer trolig att vara sann eller falsk. Vidare kommer deltagarna att kunna använda det här verktyget när de pratar med någon som tror starkt på konspirationsteorier genom att ställa frågorna som är listade i de tio stegen utan att vara alltför avfärdande eller nedlåtande.
Varaktighet	4,5 - 5 timmar
Förberedelser	Utbildaren ser att ha M4_uppvärmning_2_memory - KONSPIRATIONSTEORIER-memory utskrivet för att ha en lista över vilka konspirationsteorier som ingår i spelet.
Material	• Datorer eller mobiltelefoner med internetuppkoppling, minst en enhet per två personer • Projektor för PPT • Whiteboardtavla/Blädderblock (+ pennor)
Resurser	• M4_uppvärmning_2_memory - KONSPIRATIONSTEORIER-memory • M4_övning_2.1_PPT_konspirationsdetektor - Konspirationsteoridetektorn (PPT-presentation) • M4_övning_2.1_lista_konspirationsdetektor - Lista över KONSPIRATIONSTEORIER (utskriven till alla deltagare)
Övrigt	Utbildaren kan rekommendera deltagarna att söka efter information om konspirationsteorier i privat läge för att undvika att logaritmerna skickar stora mängder information om konspirationsteorier senare.

Instruktioner:

Steg I: Gräva djupare (60 minuter)

- Utbildaren delar in gruppen i par och ber paren att välja en av konspirationsteorierna från Memory-spelet som de vill lära sig mer om. (Om gruppen inte har spelat Memory-spelet skriver utbildaren ut det från Bilaga 6 och tittar på vilka konspirationsteorier som ingår i spelet).

- Deltagarna kommer med största sannolikhet uppmärksamma att vissa av konspirationsteorierna överlappar i fråga om teman och ursprung; om deltagarna vill så kan de titta närmare på fler än en konspirationsteori. (Se bara till att undvika att välja konspirationsteorin om att Bill Gates injicerar mikrochip i hela befolkningen genom covid-19-vaccin eftersom att den kommer att användas som ett pedagogiskt exempel senare).
- Utbildaren ber paren att göra efterforskningar om konspirationsteorin som de valde (genom att använda artiklar, videoklipp, poddar osv. som finns tillgängliga på internet) och försöka besvara följande frågor:
 - *Vad handlar konspirationsteorin om?*
 - *Vem ligger bakom den påstådda konspirationen? (En individ, ett land, en regering osv.)*
 - *Vem annars behöver vara involverad i den påstådda konspirationen för att göra den möjlig att genomföra?*
 - *Vilka bevis eller argument lyfts fram av konspirationsteoretikern om varför det här är en "riktig konspiration"?*
 - *Vad tror konspirationsteoretikern att konspirationen försöker uppnå, och varför?*
 - *Om konspirationsteorin var framgångsrik, vilka skulle konsekvenserna bli?*
 - *Finns det några varianter (alternativa föreställningar) av din valda konspirationsteori? Förklara.*

Steg II: Dela resultaten (45-60 minuter)

- Utbildaren ber deltagarna att dela med sig av sina resultat med övriga gruppen genom att följa frågorna och redovisa sina svar. Utbildaren klargör att om deltagarna inte kunna hitta svaren på alla frågor så är det helt okej.
- Varje par borde få ungefär 5-10 minuter till sin redovisning (beroende på seminariegruppens totala storlek).

Steg III: Konspirationsteoridetektorn (30-45 minuter)

- Utbildaren öppnar PPT-presentationen (M4_övning_2.1_PPT_konspirationsdetektor) på en stor skärm och presenterar den för gruppen. PPT-presentationen går igenom de tio "kontrollpunkterna" som har publicerats av Scientific American²⁶, som personer kan fråga sig själva när de stöter på en tvivelaktig teori för att

²⁶ <https://www.scientificamerican.com/artikel/the-conspiracy-theory-director/>

avgöra huruvida teorin möjligtvis kan vara sann eller om den högst troligtvis är falsk och konspiratorisk. PPT-presentationen använder som ett exempel teorin om att Bill Gates injicerar mikrochip i människor via vaccinationer.

- Efter presentationen lämnar utbildaren PPT-bildspelets sista bildruta synlig på skärmen, eftersom att den kommer att användas i nästa steg.

Steg IV: De tio kontrollpunkterna (60 minuter)

- Efter att PPT-presentationen har hållits ber utbildaren deltagarna att gå igenom de tio kontrollpunkterna för att se om konspirationsteorin som de gjorde efterforskningar om mest troligtvis är sann eller falsk (de kanske behöver göra ytterligare efterforskningar).
- Utbildaren delar ut listan över kontrollpunkter från Bilaga 8 och ber deltagarna att försöka besvara alla tio frågor.
- När alla är klara presenterar paren sina resultat i helklass, och de grundar sin analys på konspirationsteoridetektorns tio punkter.

Steg V: Vilka andra förutsättningar krävs? (30-45 minuter)

- Utbildaren öppnar den sista bildrutan i PPT-presentationen ([M4_övning_2.1_PPT_konspirationsdetektor](#), Bildruta 15 "Vad saknas?"). Utbildaren går igenom exemplet som ges i bildrutan och leder en diskussion om vilka andra förutsättningar som krävs för att slutsatsen (att Bill Gates försöker injicera mikrochip i människor) ska vara korrekt (se PPT-presentation).
- Efter diskussionen i helklass ber utbildaren paren att genomföra samma typ av analys av deras valda konspirationsteori:
 - *Vilka använda förutsättningar skulle krävas för att faktiskt göra konspirationsteorins påståenden/anklagelser rimliga, och hur troligt är detta?*

Avslutning 2: Lärdomar?

Syfte	Syftet med den här övningen är att avrunda dagens aktiviteter och diskussioner och att anknyta inläringen till deltagarnas egna (yrkes)liv.
Varaktighet	15 – 30 minuter

Instruktioner:

- Deltagarna parar ihop sig och ställer följande frågor till varandra gällande vad de har lärt sig under dagens seminarium:
 - *Vad har du lärt dig idag?*
 - *Varför är det här viktigt?*
 - *Vilken del av dagens seminarium var särskilt intressant för dig?*
 - *Vet du mer om konspirationsteorier och hur du ska hantera diskussioner om konspirationsteorier efter dagens seminarium? Om inte, vad saknar du?*
 - *Hur kan du tillämpa det du har lärt dig idag i ditt yrkesliv (eller privatliv)?*
- Efter att ha avslutat diskussionen roterar paren och pratar med åtminstone en person till och går igenom samma frågor.

MODUL 5:

**konspirationsteorier
och (sociala) medier**

Modul 5: Konspirationsteorier och (sociala) medier

Introduktion

Om vi ser tillbaka på valen i USA men även i stora delar av Europa blev det tydligt att ett växande antal elever håller sig informerade om aktuella politiska och andra medborgerliga händelser via sociala mediekkanaler. Former av automatisk kommunikation kan ha påverkan på opinionsbildning. Viktiga frågor är:

- Vem styr och kontrollerar diskursen på sociala medier?
- Äger diskussionen fortfarande rum där överhuvudtaget?
- Är allting som finns tillgängligt på internet tillförlitlig information?

Syftet med den här modulen är att höja reflektionsnivån och känsligheten för konspirationsteorier som kan spridas på internet samt att förse utbildare och lärare i vuxenutbildning med resurser för att förebygga och ta strid mot att konspirationsteorier sprids bland deltagarna i deras klasser. Det finns en stark koppling mellan konspirationsteorier och sociala medier, i och med att sociala medier inte är begränsade av regler och bidrar starkt till spridningen av konspirationsteorier.

Falsk information och falska nyheter är inte någonting nytt. Däremot har det blivit ett hett ämne de senaste åren. Traditionellt sett får människor sina nyheter från betrodda källor, journalister och mediekkanaler som är förpliktigade att följa strikta riktlinjer och uppförandekoder. Dock har internet banat väg för ett nytt sätt att publicera, sprida och konsumera information och nyheter med ytterst lite reglering och få redaktionella normer och principer. Nu för tiden får många människor sina nyheter från sociala medier och sociala nätverk, och ofta kan det vara svårt att avgöra huruvida historierna är trovärdiga eller inte. Informationsöverflöd och den allmänna bristen på människors förståelse för hur internet fungerar – och hur yrkesjournalistik i västerländska samhällen fungerar – har också bidragit till en ökning av falska nyheter, bluffhistorier och konspirationsteorier. Därför är främjande av känsligheten för delade videoklipp och bilder publicerade på de mest populära plattformarna såsom YouTube, Facebook, Instagram, TikTok, och Twitter, och tillhandahållandet av verktyg för att känna igen konspirationsteorier i videoklipp, några av sätten att utrusta och informera sig själv och andra om farorna med internet och att konsumera innehåll kritiskt istället för att tanklöst tro på möjligtvis falsk information.

Enligt TEACH-enkäten ställs mellan 12,6 och 22,3 procent av tyska, österrikiska och svenska vuxenutbildningslärare och 60,8 procent av bulgariska vuxenutbildningslärare inför åsikter från sina deltagare om media såsom: "medier döljer systematiskt sanningen", vilket är ett av de centrala påståendena i konspirationsteorier relaterade till media.

Målen med den här modulen

Syftet med den här modulen är att bemyndiga vuxenutbildningslärare att förbättra sin mediekompetens genom att få erfarenhet av aktiviteter som innefattar att identifiera de kognitiva och emotionella reaktionerna som underbygger konspiratoriskt tänkande och att utvidga sin repertoar av metoder och tekniker för att hantera dem.

Modulen omfattar metoder och tekniker för att utbilda eleverna i att verifiera äktheten på innehållet och informationen som presenteras via dynamisk eller statisk visualisering och att främja deras kritiska tänkande, kommunikation och självreflektion. Skälen till att dela en konspirationsteori är desamma, vilket leder till att innehåll delas eller gillas på sociala medier. Detta hänvisar återigen till mediekompetens i två riktningar – identifikation och förebyggande av konspirationsteorier och extremism och hantering av digital kommunikation på den här linjen.

Framförallt kommer modulen att berika utbildarnas digitala mediekompetens i att använda sociala medier och digitala medier, förbättra deras känslighet för delade videoklipp och förbättra deras förmåga att påverka sårbarhet för de negativa effekterna av konspirationsteorier.

Hur den ska användas

Den här modulen kan användas som en del av en vidareutbildningskurs, i kombination med andra moduler från TEACH-handboken. Den kan också implementeras som ett fristående seminarium. Den som anordnar ett seminarium utifrån det här konceptet är fri att flytta om övningarna eller korta ner seminariet från tre dagar till exempelvis två dagar genom att välja bara vissa delar av de föreslagna aktiviteterna. Där en övning är baserad på insatser från en tidigare övning, finns detta angivet i beskrivningen.

Dag 1

Uppvärmning 1: Media och konspirationsteorier

Syfte	Syftet med den här aktiviteten är en första introduktion till karaktären och de främsta typerna av sociala medier, sociala nätverk och digitala medier. Simuleringsspelet ger insikter om de relevanta begreppen för ämnet konspirationsteorier och medias mäktiga roll.
Varaktighet	20 minuter
Material	• Blädderblock • Pennor • Pappersark
Resurser	• M5_uppvärmning_1_ordlista (ordlista med begrepp relaterade till media), som referenser om det behövs

Instruktioner:

Utbildaren förklarar för deltagarna att de är medlemmar i fokusgrupper, bildade för att generera åsikter om påverkan av media, digitala medier och sociala nätverk. Ett särskilt fokus ligger på konspirationsteorier. Utbildaren ber deltagarna om deras bedömning av medias och sociala nätverks påverkan på spridningen av konspiratoriska föreställningar och/eller motverkandet av dem.

Steg I: Personliga åsikter (10 minuter)

- Utbildaren delar in deltagarna i grupper om tre eller fyra personer.
- Utbildaren förklarar:
"Ni känner till den formella och vetenskapliga maktodelningsprincipen: lagstiftande, rättslig och verkställande. Ni kanske vet att det finns andra bedömningar och kvalifikationer. Till exempel: journalistik och media kallas den fjärde statsmakten. Offentliga relationer kallas den femte statsmakten. Sociala medier och sociala nätverk beskrivs bildligt talat som en sjätte statsmakt."
 ([M5_uppvärmning_1_ordlista](#), Ordlista med begrepp anknutna till media)
- Deltagarna borde skriva ner sina åsikter och bedömningar till varje enskild fråga på pappret (5 minuter).
 - Instruktion till deltagargrupperna: Vänligen skriv ner era svar på frågorna:
 - Jag accepterar eller accepterar inte att media är en fjärde statsmakt för att... 1-3 argument/anledningar.

- Jag accepterar eller accepterar inte att sociala medier och sociala nätverk är en femte statsmakt för att... Ange 1-3 argument, anledningar, faktorer.

Steg II: Sammanfattning av resultaten (10 minuter)

- Utbildaren sammanfattar gruppernas resultat på varje fråga (argument och motargument) på ett blädderblock.
- Utbildaren sammanfattar vilka åsikter som dominerar i varje grupp samt i hela gruppen. Motiven, anledningarna och faktorerna för påverkan av media och sociala nätverk klargörs.

Övning 1.1: Bli bekant med sociala medier och dess betydelse för konspirationsteorier

Syfte	Syftet med den här enheten är att förmedla kunskap om sociala medier, sociala nätverk och digitala medier, och om medias specifika påverkan på konspiratoriskt tänkande. Den är utformad för att underlätta för utbildare att främja deltagarnas kritiska tänkande och självreflektion.
Varaktighet	1 timme
Material	• Whiteboardtavla eller blädderblock • Pennor • Papper
Resurser	• M5 uppvärmning_1_ordlista (Ordlista med begrepp anknutna till media), som referens om det behövs

Instruktioner:

Steg I: Inledning (15 minuter)

- I början av seminariet ställer utbildaren en rad frågor om sociala medier i en öppen diskussion, som inkluderar alla deltagare:
 - *Vilka sociala medier och sociala nätverk känner du till?*
 - *Hur kommer du att introducera sociala mediers främsta särdrag (t.ex. kommunikation, information, osv.)?*
 - *Vad anser du är likheterna och skillnaderna mellan de olika typerna av media (t.ex. traditionell media, sociala medier)?*
 - *Hur säker känner du dig på sociala medier?*
 - *Hur ofta använder du dem?*
 - *Vilken information litar du på eller misstror, på sociala medier?*
 - *Vilka är anledningarna till att du litar på information på sociala medier?*

Steg II: Introducera likheterna och skillnaderna mellan sociala medier och digitala medier (30 minuter)

- Utbildaren delar in deltagarna i smågrupper om 2-4 personer. Arbetet börjar med idékläckning.
- Alla deltagare i en grupp skapar en tankekarta tillsammans. De kan skriva på pappersarken, en whiteboardtavla eller ett blädderblock. Fokus borde ligga på följande termer: media, digitala medier, sociala medier, bloggar, transmedia, medieekosystem (digitalt ekosystem) osv.

- Alla deltagare följer instruktionen *"Utifrån den allmänna bilden som vi redan har skapat ska vi nu försöka sammanfatta vår kunskap och fördjupa oss i medias makt. Vi ska återigen fortsätta med en gruppdiskussion med er alla"*.
- Deltagarna i grupperna borde presentera vilka typer av media de känner till, och vilka begrepp som inte är bekanta. Alla deltagare borde skriva och förbereda tankekartan och de borde visa och presentera vad de förstår av begreppen och hur de anknyter till den specifika terminologin om media.
- Deltagarna presenter en affisch som de själva har skapat.

Steg III: Reflektion (15 minuter)

- Utbildaren analyserar och kommenterar lagarbetet och resultaten. Utbildaren borde förklara de specifika särdragen för samtliga begrepp och företeelser (utifrån [M5_uppvärmning_1_ordlista](#), ordlista med begrepp kopplade till media)
- Syftet är att presentera kopplingar mellan media och konspirationsteorier. Varje huvudpunkt/slutsats ska diskuteras i förhållande till medias makt och inflytande. Alla deltagare borde också reflektera över huruvida de litar på media.
- Den avslutande diskussionen borde kretsa kring huruvida media har en roll i att motverka eller pådriva konspirationsteorier.

Övning 1.2: Media, desinformation, konspiration

Syfte	Målet med den här övningen är att förmedla några grundläggande kunskaper och insikter om konspirationsteorier som man kan möta på internet. Deltagarna kommer att söka på internet efter inlägg på sociala medier som innehåller konspirationsteorier och själva försöka avslöja dem.
Varaktighet	1 timme
Material	• Whiteboardtavla • Blädderblock • Papper • Märkpennor • Internet • Mobiltelefon med internet, bärbar eller stationär dator
Resurser	• M5_övning_1.2_sammanfattning - instruktioner och tabellmall för sammanfattning

Instruktioner:

Steg I: Förklara övningen (5 minuter)

- Utbildaren delar in deltagarna i smågrupper (3-5 personer per grupp).
- Utbildaren förklarar steget: varje grupp måste hitta en eller två nyheter med konspirationsteoretiskt innehåll från den senaste månaden och hur de hade presenterats i elektroniska medier, digitala medier, bloggar, sociala medier eller andra nätverk genom att göra efterforskningar på internet. Nyheterna måste handla om ett känsligt ämne (till exempel: antivaccination, antisemitiskt eller antifeministiskt innehåll, islamofobiska påståenden osv.).

Steg II: Presentera fallstudien (40 minuter)

- Deltagarna borde använda metoden med fallstudier och noggrant undersöka sökresultaten.
- Därför borde deltagarna skapa en tabell som innehåller följande information om sökresultaten:
 - Typ av media
 - Publiceringsdatum
 - Författare eller avsaknad av författare
 - Officiella källor eller avsaknad av institutionell information

- Ytterligare information om fallet
- Kriterier som kan indikera att sökresultatet presenterar falska nyheter/konspiratoriskt innehåll
- När de väl är klara med sina efterforskningar kommer deltagarna att presentera sina fallstudier.
- I sina redovisningar borde deltagarna inte bara presentera sina tabeller utan i slutet också ge ett sista utlåtande om hur lätt/svårt det var att analysera det valda påståendet/innehållet och sammanfatta stegen som ledde fram till slutsatsen att de tittar på konspiratoriskt innehåll.

Steg III: Sammanfatta resultaten (15 minuter)

- Utbildaren sammanfattar resultaten och förklarar medias roll och hur de kan använda media för att upptäcka en koppling mellan konspirationsteorier, felaktiga upplysningar och desinformation (vilseledande information).

Övning 1.3: Falskt innehåll, falsk information, falska nyheter

Syfte	Syftet med den här övningen är att utveckla färdigheter för att känna igen konspirationsteorier, falskt innehåll och falsk information.
Varaktighet	3 timmar
Material	• Whiteboardtavla • Blädderblock • Papper • Märkpennor • Trådlöst internet • Bärbara eller stationära datorer
Resurser	• M5_övning_1.3_sammanfattning (anvisningar om hur man sammanfattar, inklusive en tabellmall för syftet), för att deltagarna ska kunna förbereda redovisningar och tabeller som sammanfattar resultatet av det enskilda arbetet och grupparbetet.

Instruktioner:

Steg 1: Förhållandet mellan falska nyheter, postsanning och konspirationsteorier (1 timme)

- Utbildaren kan använda följande instruktioner:
Är det någon i det här rummet som alltid/oftast kontrollerar information som han/hon får med en andra källa? [Om personer räcker upp handen ber utbildaren dem att ställa sig i ett av rummets hörn; alla andra stannar kvar där de är].

Nu har utbildaren och alla deltagare en uppfattning om hur de flesta personerna i rummet tar del av information (det är vanligt att de allra flesta inte ägnar tid åt att använda andra källor så länge nyheterna de läser inte väcker misstankar).
- Efteråt uppmanar utbildaren samtliga deltagare att diskutera (vissa av) följande frågor:
 - *Hur får du reda på nyheter och intressanta faktauppgifter?*
 - *Hur verifierar du sanningshalten i den information som du får från internet?*
 - *Hur kontrollerar du källorna till webbsidor, bloggar och information hämtad från sociala nätverk eller digitala medier?*

- *Hur kontrollerar du författarnas personuppgifter?*
- *Söker du efter minst tre andra källor för att ta reda på om det här är sant?*
- *Kontrollerar du länkarna som har föreslagits för att stödja eller ge ytterligare information om konspirationsteorin som du har stött på?*
- Nu delar utbildaren in deltagarna i smågrupper (2-4 personer per grupp). Arbetet i grupperna börjar med idékläckning och skapande av tankekartor. Deltagarna kan skriva på papper på bordet eller på en whiteboardtavla eller ett blädderblock. Följande begrepp står i fokus för idékläckningen och skapandet av tankekartor: *falska nyheter, falska nyheter och information, postsanning, ekokammare och faktagranskning* osv.
- Deltagarna i varje grupp borde framföra sina personliga intryck av falska nyheter och konspirationsteorier. Deltagarna borde ge exempel på alla typer av mediepåverkan och manipulationer som de känner till (t.ex. rädsla), och vilka begrepp de inte är bekanta med, exempelvis *ekokammare* eller *faktagranskning*.
- Alla deltagare borde skriva och förbereda tankekartan. Tankekartan borde också visa hur de förstår begreppen och hur de är kopplade till varandra.
- Deltagarna presenterar sina affischer (antingen med systematisk information eller med en tankekarta).
- Utbildaren analyserar och kommenterar grupparbetet och resultaten. Han/hon borde förklara de specifika särdragen hos samtliga begrepp och företeelser samt klargöra deras betydelse.

Steg II: Analysera lokala inlägg på sociala nätverk för att hitta konspiratoriska element (70 minuter)

- I helklass (10 minuter)
 - Deltagarna måste presentera nyheter från sin region eller sitt land från den senare veckan eller månaden tillsammans med exempel och argument som stödjer påståendet att nyheterna innehåller eller består av konspiratoriska element. I fall av att konspiratoriska element sprids via offentliga medieföretag, står det dem fritt att ta dessa exempel. Annars kan de helt enkelt välja från blogginlägg eller sociala medieplattformar där exempelvis välkända konspirationsteoretiker från deras land delar med sig av sina åsikter.
 - En del av deras argumentation ska vara vilka kriterier de har tillämpat för att beskriva teorin som en konspiration.

- Utbildaren sammanfattar (och kompletterar) de rapporterade kriterierna, som skrivs ner på blädderblocket och används i individuellt arbete.
- Individuellt arbete (1 timme)
 - I individuellt arbete, ska deltagarna först reflektera över sin förståelse för falska nyheter och postsanning såsom dessa företeelser anknyter till spridning av konspirationsteorier.
 - Sedan ska deltagarna – genom att använda sina digitala enheter – söka efter nyheter från sin region eller sitt land från den senaste veckan eller månaden, och i dem försöka hitta inslag av konspiratoriskt tänkande. Det här kan innefatta antifeminism, antivaccination, coronaviruset, farmaci, korruption, inrikespolitik, internationella händelser, institutioner, individuella personer osv. Deltagarna borde försöka hitta bevis eller argument för att nyheterna som de har hittat innehåller konspiratoriska element

Steg III: Redovisning av resultaten (20 minuter)

- Deltagarna presenterar resultatet av det individuella arbetet. Utbildaren sammanfattar och kommenterar resultat och personliga insatser, och leder diskussionen. Framförallt borde han/hon kommentera bevisen som förts fram för de konspiratoriska elementen som identifierades i nyheterna.

Steg IV: Analysera påverkan av digitala och sociala medier gällande faktagranskning och tendensen att publicera falsk information och/eller konspirationsteorier (1 timme)

- Utbildaren delar in deltagarna i smågrupper (3-5 personer per grupp) och uppmanar dem:
 - Deltagarna behöver välja en av konspirationsteorierna från den föregående aktiviteten som fångade deras intresse
 - Att reflektera över frågan om var media eventuellt skulle kunna agera som ekokammare.
 - Att undersöka verktyg för att kunna faktagranska information på internet.
 - Att förklara hur de hittar ytterligare information och hur de verifierar faktauppgifter från olika källor, däribland institutionella webbsidor, pressmeddelanden, nyhetsbrev, artiklar osv.

- Att beskriva hur de kan förstå vad desinformation eller vilseledande information är och vad som är ett sant faktum.
- Deltagarna presenterar resultatet av sitt analytiska grupparbete i form av en redovisning, en affisch eller en visuell representation (tabell/diagram).
- Utbildaren sammanfattar de viktigaste punkterna gällande konspirationer och yttringar av konspirationsteorier och hur de spelar en roll i det moderna samhället via media.

Avslutning 1: Kort reflektion

Syfte	Deltagarna begrundar vad de har lärt sig under dagens möte. De reflekterar över vad de kan göra för att övervinna negativ påverkan och budskap i media kopplade till konspirationsteorier.
Varaktighet	30 minuter

Instruktioner:

Steg I: Individuell reflektion (10 minuter)

- Utbildaren ber samtliga deltagare att kortfattat reflektera över vad de har lärt sig: hur de kan känna igen och hjälpa till att övervinna falsk information och negativa föreställningar publicerade och delade på sociala medier med anknytning till konspirationsteorierna.

Steg II: Reflektion i par (20 minuter)

- Utbildaren sätter en alarmklocka på två minuter. Deltagarna söker upp en partner vardera och arbetar i par.
- Under de två minuterna beskriver partner A för partner B vad han/hon har lärt sig och hur han/hon kommer att implementera detta under den kommande månaden i sitt yrkesutövande och i sitt privatliv. Efteråt byter A och B roller, och B beskriver detta för A. Varje deltagare måste prata med tre andra deltagare.

Dag 2

Uppvärmning 2: En sanning och två lögner

Syfte	Syftet med det här steget är att göra deltagarna medvetna om sina informationsluckor gällande olika konspirationsteorier.
Varaktighet	20 minuter

Instruktioner:

- Utbildaren förklarar för deltagarna att de kommer att spela ett spel som handlar om att gissa sanningen. Efteråt ger utbildaren deltagarna tre faktauppgifter eller påståenden som anknyter till olika konspirationsteorier – en/ett av dessa är korrekt och de andra är falska.
- Exempel:
 - Vaccinering i Europa är obligatoriskt.
 - I Kanada blir antivax-demonstranter misshandlade av polisen.
 - Malta tillåter bara vaccinerade personer att resa in i landet.
- Deltagarna håller upp ett finger för det första påståendet, två fingrar för det andra och tre fingrar för det tredje om de anser att påståendet är sant.
- Utbildaren frågar deltagarna:
 - *Varför ansåg du att den här informationen (eller påståendet) var sann?*
 - *Vad hjälpte dig att bestämma dig?*
 - *Hur kan du verifiera påståendets sanningshalt?*
- I slutet sammanfattar utbildaren huvudpunkterna relaterade till faktagranskning.

Övning 2.1: Förbättrad känslighet för delade videoklipp och kortfilmer

Syfte	Målet med den här övningen är att förbättra deltagarnas känslighet för information i videoklipp om ämnen som är föremål för konspirationsteorier, vilken information som anses vara korrekt och vilka verifieringsmetoder de använder.
Varaktighet	130 minuter
Material	• Bärbar dator • Internet • Blädderblock • Märkpenna, pennor
Resurser	• M5_övning_2.1_PPT_granska_videoklipp_bilder (PPT-bildspel) • Lämpliga Youtubeklipp. Videoklippen som det hänvisas till nedan är exempel, du kan använda andra videoklipp för konspirationsteorier. Nyckelordssökning: <i>vaccin, antiromska konspirationsteorier, hemliga sällskap, förutsägelser, hjärnkontroll, 5G-nätverk</i> osv • Ett intressant exempel skulle kunna vara videoklipppet: "Does Wearing a Face Covering Really Stop COVID-19?". Åtkomst kan också fås genom att besöka YouTube och skriva in titeln i sökrutan.

Instruktioner:

Steg I: Exempel på konspiration (30 minuter)

- Utbildaren ber deltagarna att föreslå ett exempel på YouTube på ett videoklipp med sann information om ett ämne som är föremål för konspirationsteorier (t.ex. coronaviruset, vaccin, antiromska konspirationsteorier, hemliga sällskap, förutsägelser, hjärnkontroll, 5G-nätverk osv.).
- Utbildaren ber deltagarna att bevara följande frågor:
 - *Hur fastställde du att informationen i klippet var korrekt eller inte?*
 - *Hur verifierar du informationens äkthet?*
 - *Vilka källor använder du för att kontrollera informationen?*

Steg II: Verktyg för att verifiera ett videoklipps äkthet (1 timme)

- Utbildaren presenterar för deltagarna ett Youtubeklipp om ett ämne som är föremål för konspirationsteorier. Utbildaren borde använda en film som är relativt ny, så att förhoppningsvis ingen av deltagarna är bekant med klippet..

- Exempel:
 - Video: Alex Jones Of 'Infowars,' Conspiracy Theories, And Trump Campaign (Full) | Megyn Kelly | NBC News (8:50 – 11:00 minuter)
 - Video: Does Wearing a Face Covering Really Stop COVID-19? - YouTube (3 minuter)

Steg III: Presentation av bildrutorna 2-4 (20 minuter)

- Utbildaren ger en presentation av hur man kontrollerar vissa typer av information (metadata) i visuellt material på internet (bilder, videoklipp). Utbildaren baserar sin föreläsning på PPT-bildrutorna [M5_övning_2.1_PPT_granska_videoklipp_bilder](#).
- Utbildaren ber deltagarna att besvara följande frågor:
 - *Vilken information fick du från det här videoklippet?*
 - *Anser du att klippet innehåller sann information om ämnet?*
 - *Hur vet du om informationen är sann eller falsk?*
 - *Vad kände du medan du tittade på det här klippet?*
 - *Vad säger din magkänsla?*
- Utbildaren ber varje deltagare att skriva ner sina argument på ett papper och efteråt föra fram argumenten i en öppen diskussion.

Steg IV: Bemöta motargument (20 minuter)

- Utbildaren delar in deltagarna i grupper om 3-5 personer beroende på svaren.
- Grupperna bildas av deltagarna med lika eller nära åsikter. Varje grupp kan sammanfatta sina argument i den första kolumnen på ett blädderblockspapper, indelat i två delar vertikalt (kolumn A och kolumn B).
- Utbildaren byter blädderblockspapper mellan grupperna så att varje grupp får pappret tillhörande en annan grupp med motsatt åsikt.
- I den andra kolumnen skriver varje grupp ner motargument till den andra gruppens svar, och försöker vederlägga dem med fakta. (Om alla deltagare är eniga om en åsikt, ber utbildaren dem att lämna in sina argument.)
- Besluten redovisas och en diskussion tar vid.
- Utbildaren frågar deltagarna:
 - *Har du kontrollerat videoklippets källa?*
 - *Har du kontrollerat vem dess innehållsskapare är?*
 - *Har du sökt efter information om innehållsskaparen på sociala medier eller på hans/hennes videokanal?*
 - *Finns det några andra liknande videoklipp på internet?*

- *Har du kontrollerat informationen på andra sociala nätverk och digitala medier?*
- *Finns det en koppling mellan de olika källorna?*
- *Använde du specialiserad mjukvara eller en verifieringswebbsida (t.ex. Extract Meta Data ([amnestyusa.org](https://www.amnestyusa.org)), Google Videos, osv.)?*
- *Om du har missat några av verifieringsverktygen, vänligen använd dem.*
- *Vilken ytterligare information fick du genom dina efterforskningar?*

Övning 2.2: Skapa videoinspelningar

Syfte	Syftet med den här övningen är att låta deltagarna uppleva hur påverkan på folkopinionen fungerar, och varför det fungerar. Det här är en indirekt spegling av vad som gör information tillförlitlig eller attraktiv för allmänheten. Deltagarna skapar korta videoinspelningar (med sina mobiltelefoner) om ett ämne som också är föremål för konspirationsteorier. De väljer nyckelord för att fånga publikens uppmärksamhet och de presenterar ämnet i ett kort videoklipp med sann eller falsk information och sanna eller falska påståenden.
Varaktighet	3 timmar
Material	• Kontorsmaterial (skrivpapper, färgat papper, pennor, tuschpennor, saxar, lim, pappersark, pennor) • Mobiltelefoner (för att spela in videoklippen) • Stationär/bärbar dator för internetsökningar

Instruktioner:

Steg I. Skapa videoinspelningar (1,5 timmar)

- Utbildaren ber deltagarna att skriva ett kort manus för en videoinspelning om ett valfritt ämne. Det borde vara ett ämne som är föremål för konspirationsteorier (till exempel covid-19, 9/11-attackerna, hemliga sällskap, 5G-nätverk, romer, hjärnkontroll, profetior osv.). De borde använda de uppseendeväckande orden *chock*, *skräck*, *sensation*, *ovanliga nyheter*, *du kommer inte att tro det*, *sanningen ljuger*, *nya upptäckter* osv. Videoklipppet borde presentera information som anknyter till ämnet. Informationen kan vara sann eller falsk, vilket gruppen än föredrar. (Till exempel coronaviruset, vaccin, antiromska konspirationsteorier, hemliga sällskap, förutsägelser, hjärnkontroll, 5G-nätverk osv.).
- Det står deltagarna fritt att välja en genre: intervju, kort rapport, bildserie osv.
- När manusen väl är klara gör deltagarna en videoinspelning av scenariot med hjälp av sina mobiltelefoner.

Steg II: Redovisning av videoinspelningarna (30 minuter)

- Videoinspelningarna presenteras för gruppen på bärbara datorer eller andra enheter.

- Medan de tittar på videoinspelningarna skriver deltagarna ner sina intryck på ett pappersark. De borde verifiera faktauppgifternas sanningshalt med användning av verktygen som de blev bekanta med i föregående steg och presentera sina åsikter, stödda av relevanta argument för eller emot.
- Utbildaren ber deltagarna att besvara följande frågor:
 - *Vad fick du för intryck av informationen som presenterades av grupperna?*
 - *Vilka verifieringsverktyg skulle du använda om du stötte på den videoinspelningen?*
 - *Har din åsikt ändrats efter granskningen?*
- I slutet ber utbildaren deltagarna att dela med sig till gruppen – på en minut besvarar alla:
 - *Vad har du lärt dig?*
 - *Hur ska du använda din nya kunskap i ditt dagliga arbete/ditt yrkesområde?*
 - *Med vem ska du dela din kunskap?*
 - *Varför tror du att människor tror på sådana videoklipp?*
 - *Anser du att det finns mer sårbara grupper?*

Steg III: Faktagranskning (1 timme)

- Varje grupp väljer en videoinspelning gjord av en annan grupp och börjar göra någon form av snabb faktagranskning (genom att använda internet).
- Utbildaren frågar deltagarna:
 - *Har du kontrollerat videoinspelningens källa?*
 - *Har du kontrollerat vem dess innehållsskapare är?*
 - *Har du sökt efter information om innehållsskaparen på sociala medier eller på hans/hennes videokanal?*
 - *Finns det några andra liknande videoklipp på internet?*
 - *Har du kontrollerat informationen på andra sociala nätverk och digitala medier?*
 - *Finns det en koppling mellan de olika källorna?*
 - *Använde du specialiserad mjukvara eller en verifieringswebbsida (t.ex. Extract Meta Data (amnestyusa.org), Google Videos, osv.)?*
 - *Om du har missat några av verifieringsverktygen, vänligen använd dem.*
 - *Vilken ytterligare information fick du genom dina efterforskningar?*
- Gruppen diskuterar resultaten i helklass.

Övning 2.3: Färdigheter i faktagranskning

Syfte	Syftet med den här övningen är att deltagarna ska få öva på sina faktagranskningsfärdigheter genom att granska korta videoklipp publicerade eller delade på sociala nätverk.
Varaktighet	1 timme
Material	• Bärbar dator • Pappersark • Pennor • Grönt och rött papper
Resurser	Videoklipp: Du borde alltid arbeta med högaktuella exempel. Det är möjligt att videoklippen som vi presenterar kommer att vara borttagna från plattformen när du väl når dem. Du kan alltid hitta videoklipp som passar övningen genom att göra en snabb sökning på internet innan aktiviteten äger rum. Märk väl att exemplen som vi presenterar inte bara visar konspiratoriskt innehåll, utan innehåller också konfirmeringsbias, för att göra viss självreflektion över den egna uppfattningen. Videoklippen kan nås via länkarna som anges, eller genom att helt enkelt skriva in titlarna i sökrutan på YouTube: • How do Covid-19 vaccines work? Animation. • Proof That 5G Is Going To Make Us All Sick? • Nobel Laureate clSyftes 'vaccinated people will die in 2 years': Fact check. Oneinida News • The 5G mass-experiment: Big promises, unknown risks

Instruktioner:

Steg I: Faktagranskning (30 minuter)

- Utbildaren delar in deltagarna i 4 grupper.
- Varje grupp tittar på en kort videoklipp publicerat på ett socialt nätverk. Videoklippen är olika, men alla relaterar till ett ämne som också är föremål för konspirationsteorier. Hälften av dem presenterar sann information, och den andra hälften innehåller falsk information.
- Exempel:
 - Sann information:
 - How do Covid-19 vaccines work? Animation. – YouTube
 - Proof That 5G Is Going To Make Us All Sick? – YouTube
 - Falsk/inte helt sann information:

- Nobel Laureate c/Syftes 'vaccinated people will die in 2 years': Fact check | Oneindia News – YouTube
- The 5G mass-experiment: Big promises, unknown risks – YouTube
- Utbildaren ber grupperna att kontrollera huruvida videoklipppet som de har fått presenterat för sig innehåller sann information. Använd följande frågor och steg:
 - *Vilken information innehåller videoklipppet?*
 - *Vilket är syftet med videoklipppet (att informera, underhålla, skapa rädsla eller hat, osv.)?*
 - *Vem är innehållsskapare till videoklipppet?*
 - *Sök efter information om innehållsskaparen – socialt nätverkskonto, YouTube-kanal, bloggar, inlägg, nätverksinformation osv.*
 - *Är den här innehållsskaparen trovärdig? Är han/hon en expert på ämnet?*
 - *Vilken är videoklippets källa?*
 - *Finns det liknande videoklipp på internet om samma ämne?*
 - *Finns det en koppling mellan de enskilda videoklippen på det här ämnet – en gemensam innehållsskapare, en gemensam källa osv.?*

Steg II: Presentation (30 minuter)

- Utbildaren ber deltagarna att använda specialiserad mjukvara eller en verifieringswebbsida (Extract Meta Data (amnestyusa.org), Google Videos, osv.).
- Efter kontrollen ber utbildaren deltagarna att formulera en åsikt om sanningshalten på informationen i videoklipppet och att spara den på datorn/i telefonen (beroende på vilken enhet som används) tillsammans med argument för att stödja deras påstående.
- Varje grupp väljer en talesperson, och talespersonen presenterar videoklipppet och gruppens åsikt och argument för resten av klassen. Beskriv verifieringsverktygen som har använts av gruppen.
- Efter varje presentation röstar deltagarna i de andra grupperna (förutom deltagarna i presentatörens grupp), och varje person har en röst. Om de håller med om den uttryckta åsikten håller de upp en grön papperslapp; om de inte håller med håller de istället upp en röd papperslapp.
- Frågor till deltagare som inte håller med gruppens åsikt:
 - *Varför håller du inte med?*
 - *Vilka misstag anser du gjordes under granskningen?*
 - *Har du några andra förslag?*
 - *Vad mer skulle du göra?*

Avslutning 2: Verifiering av information

Syfte	Den här aktiviteten ger möjlighet till självreflektion: i vilken utsträckning deltagarna har bemästrat färdigheter i att verifiera sanningshalten i presenterad information, och i att hantera olika specialiserade program för faktagranskning.
Varaktighet	30 minuter
Förberedelser	Du kommer att behöva de producerade resultaten från övningarna 1, 2 och 3.
Material	• Pappersark • Pennor

Instruktioner:

- Utbildaren ber deltagarna att ta sina producerade resultat från övningarna 1, 2 och 3, och att markera argumenten som de anser är mest relevanta för att avgöra huruvida informationen är sann eller falsk.
- För varje argument måste deltagarna specificera vilka verifieringsverktyg som de anser är mest effektiva.
- Utbildaren ber varje deltagare att beskriva hur de här verktygen kan användas för att motverka deltagares övertygelser och göra dem kritiska istället för benägna att helt enkelt acceptera och sprida konspirationsteorier.

Dag 3

Uppvärmning 3: Självreflektion och hantering av konspirationsteorier

Syfte	Syftet med det här steget är förberedelse för enheten "Självreflektion och hantering av konspirationsteorier", som tar en dag och som kan framföras som en fristående enhet eller tillsammans med resterande enheter i modul 3. Uppvärmningen är kopplad till den avslutande delen och är en preliminär del för självbedömningen och rollspelet.
Varaktighet	25 minuter
Förberedelser	Skriv ut tillräckligt många TEACH-enkäter (se Resurser) så att samtliga deltagare får varsin.
Material	• Pennor till alla deltagare
Resurser	• M5_uppvärmning_3_enkät (Enkät till TEACH-undersökningen), som ska skrivas ut till alla deltagare

Instruktioner:

[M5_uppvärmning_3_enkät](#) (Enkät till TEACH-undersökningen), som ska skrivas ut till alla deltagare. Följande instruktioner kan hittas på enkäten.

Övning 3.1: Redovisning av enkätresultaten

Syfte	Syftet med den här enheten är tvåfaldigt: förberedelse för rollspelet (övning 3.2) och att förmedla information och kunskap om konspirationsteorier, vilket främjar kognitiv reflektion.
Varaktighet	1,5 timmar
Förberedelser	Bli bekant med presentationen.
Material	• Multimedia • Bärbar dator • Blädderblock • Post it-lappar • Märkpenna, pennor
Resurser	• M5_övning_3.1_PPT_resultat_TEACH_enkät (PPT-presentation med resultaten av TEACH-undersökningen) • M5_övning_3.1_blädderblock_utformning (utformningar av blädderblock)

Instruktioner:

Steg I: Presentation (15 minuter)

- Utbildaren presenterar resultaten från TEACH-undersökningen med användning av presentationen [M5_övning_3.1_PPT_resultat_TEACH_enkät](#), ger en grundläggande uppfattning om konspiratoriska övertygelser och jämför resultaten från varje land för alla komponenter av undersökningen.

Steg II: Diskussion om resultaten bland deltagarna (30 minuter)

Det här steget syftar till att uppmuntra deltagarna att fundera på och komma på sina egna svar (emotionella reaktioner och erfarenheter) och huruvida de överlappar eller inte med resultaten från studien. Diskussionen är relaterad till ett upplevelsebaserat lärandeparadigm.

- Utbildaren delar in deltagarna i smågrupper om 3-5 personer.
- Varje grupp ger sina förslag på bakomliggande orsaker till poängen med beaktande av det egna landets särdrag.
- Frågorna som ska föreslås och kompletteras av utbildaren:
 - *Vad får folk att tro på dessa teorier?*
 - *Är de tveksamma till officiell information?*
 - *Är de benägna att vara kritiska till nyheter och konspiratoriska påståenden?*
 - *Vad får personer att känna sig hotade?*

- *Finns det någon uppfattad orättvisa i världen?*
- *Någonting annat?*
- Varje grupp förbereder en sammanfattning (15 minuter)
- Efteråt presenterar varje grupp sin sammanfattning, och alla förklaringar, förslag och resultat borde sättas upp på en vägg (eller skrivas upp på ett blädderblock) av utbildaren som generaliserade exempel på faktorer som föranleder konspiratoriska övertygelser (15 minuter).
- De sista 15 minuterna ägnas åt gruppgeneralisering av slutsatserna i två huvudgrupper av variabler för att välja de som bäst anknyter till konspirationsteorier.
- Utbildaren frågar deltagarna:
 - *Vilka åtgärder i ditt sinne kan främja kritiskt tänkande?*
 - *Vilka handlingar och åtgärder tror du kan vara till hjälp i sökandet efter emotionell trygghet?*
 - *Hur kan sådana handlingar och åtgärder implementeras och hanteras i syfte att förebygga spridningen av konspirationer i ditt dagliga arbete i klassrummet? (Med användning av resursen [M5_övning_3.1_PPT_resultat_TEACH_enkät](#), Resultat av TEACH-undersökningen).*

Övning 3.2: Hur man kan utvärdera personer och deras beteende i fall av otillräcklig information

Syfte	Syftet med den här övningen är tvåfaldigt: • Deltagarna ska förstå problemen kopplade till otillräcklig information och godtyckliga, förhastade tolkningar av situationer och händelser som framkallar uppkomsten av stereotyper och fördomar. • Deltagarna ska utveckla färdigheter för förebyggandet av okritisk tillit och beslutsfattande utan att ha all information eller vetskap om olika perspektiv och synsätt.
Varaktighet	2 timmar
Material	• Affischer • Blädderblock • Märkpennor
Resurser	• M5_övning_3.2_berättelse -- Berättelse om Maria och Peter • M5_övning_3.2_rankningstabell - Rankningstabell • M5_övning_3.2_karaktärer - Karaktärerna i berättelsen

Instruktioner:

Fokus för den här aktiviteten ligger på att lära sig om förhållandet mellan stereotyper och förväntningar. Stereotyper och fördomar har en adaptiv kraft. De accepteras med lätthet, även i brist på objektiv information. Det här spelet visar att människor enkelt kan vilseledas och ofta inte inser faktum eller uppmärksammar de sanna orsakerna.

Det här sker också när du stöter på konspirationsteorier, som vilseleder med lättbegripliga men förenklade förklaringar som många människor tror på.

Vi möter vilseledande information/felaktiga upplysningar eller ofullständig information hela tiden, inte bara på internet utan även i verkliga livet. Vad vi kan göra är att vara mer självreflekterande och uppmärksamma.

Utbildaren måste ge vägledning för att söka ytterligare information för att hjälpa oss att undvika att fatta felaktiga eller dåliga beslut.

Steg I: Introduktion (10 minuter)

- Deltagarna delas in i smågrupper (mellan 5 och 7 personer).

- Utbildaren läser upp berättelsen högt. ([M5_övning_3.2_berättelse](#), text att läsa)

Steg II: Bedöma karaktärer i grupper (60 minuter)

- Efter att ha läst texten presenterar utbildaren nästföljande steg:
 - Placera och utvärdera karaktärerna utifrån preferens, beroende på vem du anser är mest positiv eller mest negativ!
 - Värderingar borde inte upprepas!
- Varje deltagare bedömer karaktärerna självständigt, och därefter diskuteras bedömningarna i smågrupper. I diskussionen borde alla ha minst tre argument för varför de gjorde det här valet och den här rankningen.
- Varje grupp gör en gemensam bedömning, som uppnås genom överenskommelse.
- Gruppens rankning skrivs ner på ett blädderblockspapper.
- Resursen [M5_övning_3.2_rankningstabell](#) borde användas och sedan överförs till whiteboardtavlan av utbildaren
- Följande är en diskussion om orsakerna, med särskilt fokus på ytterkanterna på graderingsskalan: 1 och 5.

Steg III: Avslöja uppfattningarna om karaktärerna och diskussion (10 minuter)

- Efter diskussionen läser utbildaren upp texttillägget högt ([M5_övning_3.2_karaktärer](#)).
- Deltagarna får möjligheten att kommentera sina rangordningar och huruvida de skulle ändra någonting efter att ha tagit del av den nya informationen.

Avslutning 3: Nyttan av lärdomar

Syfte	Deltagarna reflekterar över sitt upplevelsebaserade lärande och funderar på hur de kan tillämpa sina nya kunskaper i verkliga livet, och på hanteringen av personliga erfarenheter och kommunikation med andra.
Varaktighet	40 minuter
Material	• Affischer • Blädderblock • Märkpennor
Resurser	• M5_uppvärmning_3_enkät (Självbedömningsverktyg från uppvärmningen, med frågor från TEACH-undersökningen)

Instruktioner:

- Utbildaren ber deltagarna att reflektera över den personliga upplevelsen av utbildningen:
 - *Vilka av de diskuterade teorierna och ämnena är starkast kopplade till deras vardagsupplevelser?*
 - *Hur ska de under kommande vecka implementera sin kunskap om de två huvudområdena: kognitivt och emotionellt övervinande av konspiratoriskt tänkande; och övertygelser och extremistiska påståenden?*
- Utbildaren ber samtliga deltagare att dela med sig till gruppen vad de har lärt sig (på 1 minut, max 3 meningar) och var/hur de kommer att tillämpa sin nyförvärvade kunskap i sitt yrkesområde (på 1 minut, max 3 meningar).
- Utbildaren ber deltagarna att skriva ner dessa meningar på självbedömningsverktyget från uppvärmningsövningen, som är tänkt att tjäna som ett upplevelsebaserat "ankare".
- Innan deltagarna lämnar rummet bildar de en cirkel, och i tur och ordning antar de rollen som orkesterledare och gör en rörelse/gest som visar hur de nu känner inför att bemöta människor som tror på konspirationsteorier. Detta repeteras individuellt av samtliga deltagare.

Bilagor

Extramaterial Modul 1: Antisemitiska konspirationsteorier

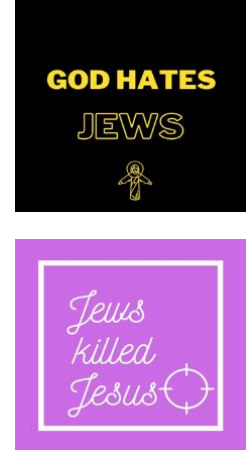
Innehåller extramaterial för:

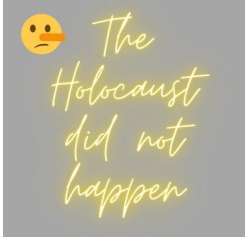
Uppvärmning 1
Övning 1.1
Uppvärmning 2
Övning 2.1
Övning 3.1
Övning 3.2
Avslutning 3

Uppvärmning 1: Museivandring i den judiska konspirationen

M1_uppvärmning_1_förklaring

	Affischnen "Gud hatar judar" och "Judar dödade Jesus": Myten att judar gemensamt mördade Jesus, också hänvisat till som "gudamord" (deicide)", har använts för att rättfärdiga våld mot judar i århundraden. Det judiska gudamordet är en historisk övertygelse, ursprungligen formaliserad som en teologisk ståndpunkt i tidig kristendom, som hävdade att det judiska folket var kollektivt ansvarigt för Jesus död. Med tiden lade den antijudiska anklagelsen att judarna var kristusmördare grunden för kristen antisemitism, och den här brännmärkningen uppmuntrade en folkhop (mob) att använda den som förevändning för våld mot judar, vilket har bidragit till många århundraden av blodiga förföljelser och mördandet av judar under korstågen, den spanska inkquisitionen och förintelsen.
	Det här är ett typiskt nynazistiskt uttalande. "Judar kommer inte att ersätta oss" är skapat för att utmåla judar som främmande inkräktare som måste utplånas. Slagordet är en hänvisning till den populära vit makt-övertygelsen att den vita rasen riskerar att dö ut på grund av en flodvåg av icke-vita som kontrolleras och manipuleras av judar.
	En allmänt utspridd form av uttryck för Israelrelaterad antisemitism är anklagelsen att judar är mer lojala mot Israel än mot staten i vilken de bor, och att Israel därför är deras riktiga hem. Den "dubbla lojaliteten" och anklagelsen att judar inte går att lita på eftersom att deras sanna lojalitet är gentemot deras religion (och Israel är den judiska staten), snarare än gentemot landet som de bor i går tillbaka flera tusentals år.

	Det här är en variant av övertygelsen att judar vill dominera världen. Ett känt dokument kallat "Sions vises protokoll" påstås vara protokollet från ett möte under vilket judiska ledare diskuterar planer för världsdominans. Trots att dokumenten snabbt visade sig vara falska, förblev de populära bland antisemiter. Den judiska världskonspirationen hade stort inflytande på många människor, däribland Adolf Hitler och andra ledande nazister, och sedermera banade den vägen för folkmordet på europeiska judar. Eftersom att många människor har fördomar om ekonomiska epicenter, såsom Wall Street, fick fördomen snabbt stort genomslag här också, tillsammans med föreställningen om att alla judar har djupa rötter i finansvärlden (för mer information, se Artikel A i den här handboken).
	Självförklarande
	Självförklarande

[Affischer framtagna av TEACH-gruppen i projektsyfte]

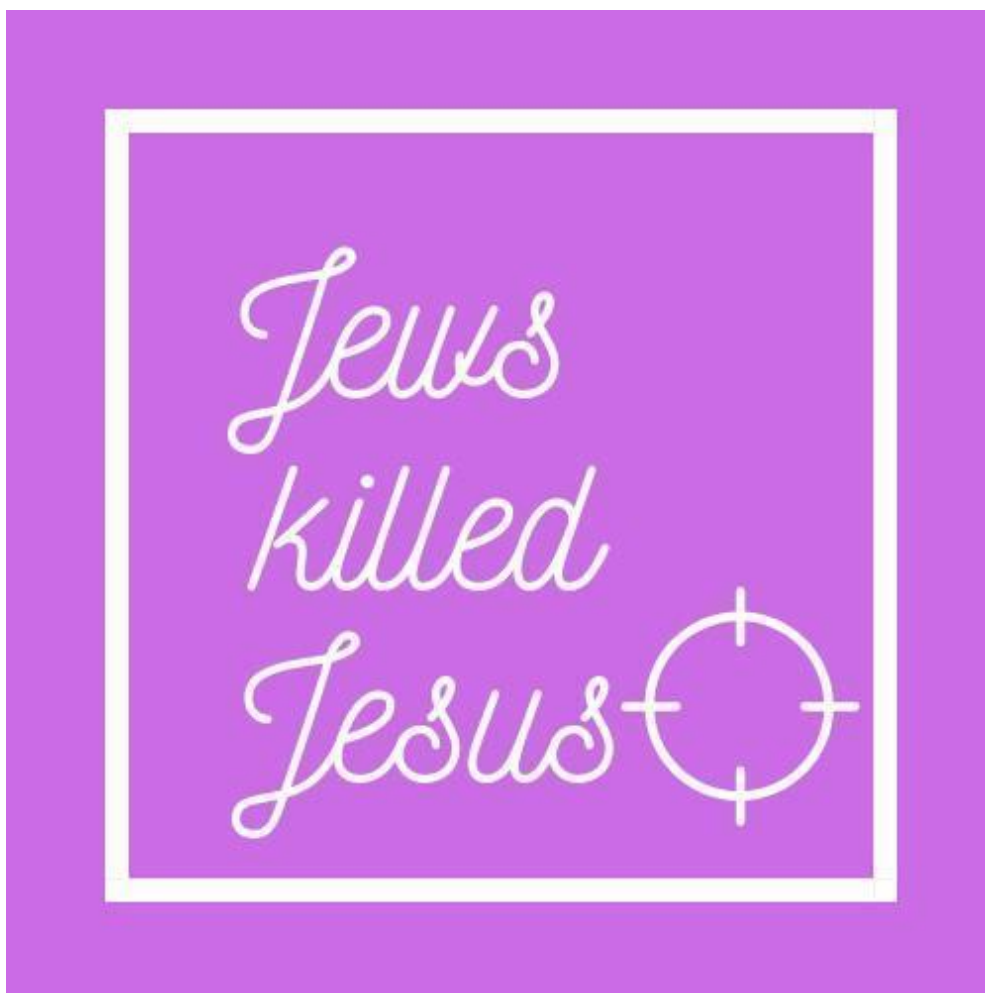
Uppvärmning1: Museivandring i den judiska konspirationen

M1_Uppvärmning_1_bildA

Uppvärmning1: Museivandring i den judiska konspirationen

M1_Uppvärmning_1_bildB

Uppvärmning1: Museivandring i den judiska konspirationen

M1_Uppvärmning_1_bildC

Uppvärmning1: Museivandring i den judiska konspirationen

M1_Uppvärmning_1_bildD

Uppvärmning1: Museivandring i den judiska konspirationen

M1_Uppvärmning_1_bildE

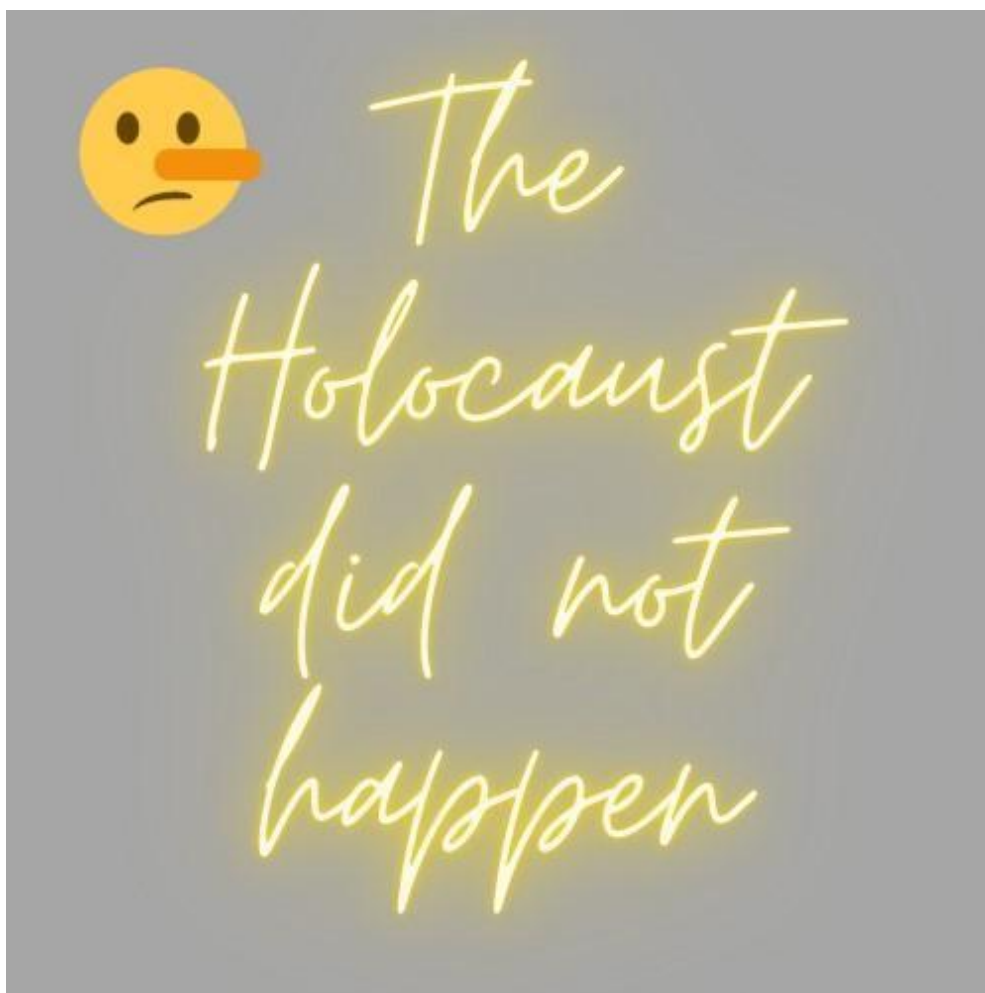
Uppvärmning1: Museivandring i den judiska konspirationen

M1_Uppvärmning_1_bildF

Uppvärmning1: Museivandring i den judiska konspirationen

M1_Uppvärmning_1_bildG

Övning 1.1: Lära känna den judiska världsmakten – Konspiratoriskt tänkesätt

M1_övning_1.1_överblick

Överblick: Antisemitiska konspirationsteoriers dragningskraft i dagens samhälle

De dramatiska förändringarna i vardagslivet för människor runtom i Europa under coronavirus-pandemin gav upphov till en uppsjö av konspiratoriskt tänkande som har fått vidare stöd av internet och sociala medier. Många av de konspirationsteorier som nyligen har ökat i popularitet skapar samband mellan pandemin och judar. Tyvärr är det inte förvånande att judar beskylls för allmänt spridda olyckor och missöden, men den här tendensen sträcker sig bakåt till århundraden av antisemitiska konspirationsteorier. Konspirationsteorin QAnon, som blev populär i och med presidentvalet i USA 2020 och som sedan spreds till Europa, hävdar att liberala ledare är pedofiler. Härmed – i det konspiratoriska tänkesättet – anses makthavarna vara representanter för den judiska gemenskapen. Det är ett exempel på en nutida konspirationsteori som tydligt kan kategoriseras som antisemitisk eftersom att judar såsom George Soros eller familjen Rothschild är återkommande identifierade som konspiratörer. Vidare använder teorin antijudiska motiv som går tillbaka till medeltiden. Det är viktigt att notera att inte alla konspirationsteorier är antisemitiska. Däremot är samtida antisemitism nästan alltid konspiratoriskt laddad²⁷. Att sätta in fenomenet i en bredare historisk kontext underlättar en förståelse för dagens samband mellan konspiration och antisemitism.

Som en religiös minoritet i ett huvudsakligen kristet Europa, förklarades judarna under medeltiden och efteråt ansvariga för händelser som framstod som oförklarliga. Digerdöden-pandemin (1348-1349), under vilken halva Europas befolkning dog, och den franska revolutionen (1789-1799) är exempel på stora historiska händelser som judar anklagades för. Dessa anklagelser ledde i sin tur till massakrer och blodiga förföljelser av den judiska minoriteten. Ett av de centrala inslagen i antisemitiska konspirationsteorier är blodsanklagelsen²⁸. Enligt den här

²⁷ Butter, M., (2020): Antisemitische Verschwörungstheorien in Geschichte und Gegenwart. Hämtad från: <https://www.bpb.de/politik/extremismus/antisemitismus/321665/antisemitische-verschwörungstheorien>

²⁸ Gerstenfeld, M., (2020): Anti-Jewish Coronavirus Conspiracy Theories in Historical Context. Begin-Sadat Center for Strategic Studies.

legenden, som spreds av benediktinmunken Thomas of Monmouth omkring 1150, mördade judar en liten pojke för mystiska rituella syften. Kopplingen mellan judar och spridningen av sjukdomar är den andra typen av antisemitiska konspirationsteorier. En tredje central variant är övertygelsen om att judar vill styra världen²⁹. Den här senare varianten kan kopplas ihop med tragiska händelser under andra världskriget. Ett känt dokument som går under namnet "Sions vises protokoll" påstås vara protokollet från ett möte under vilket judiska ledare diskuterar planer för världsdominans. Trots att dokumenten snabbt visade sig vara falska, förblev de populära bland antisemiter. Den judiska världskonspirationen hade stort inflytande på många människor, däribland Adolf Hitler och andra ledande nazister, och sedermera banade den vägen för folkmordet på europeiska judar³⁰.

Dagens antisemitiska konspirationsteorier använder gamla symboler, stereotyper och teorier, trots att deras antisemitiska ursprung inte alltid är tydligt urskiljbart³¹. Dock understryker exempel såsom QAnon-anhängare som stormade Kapitolium i Washington D.C., antisemitismen bland antivaccin-grupper, eller sist men inte minst, de senaste coronavirus-konspirationerna, deras fortsatta popularitet och visar deras möjlighet till våld även i dagens samhälle.

²⁹ Ibid.

³⁰ Butter, M. (2020): Antisemitische Verschwörungstheorien in Geschichte und Gegenwart: <https://www.bpb.de/politik/extremismus/antisemitismus/321665/antisemitische-verschwörungstheorien>

³¹ Ibid.

Övning 1.1: Lära känna den judiska världsmakten – Konspiratoriskt tänkesätt

M1_övning_1.1_artikelA

Samma men olika: Tre antisemitiska konspirationsteorier

Familjen Rothschild - Konspirationsteori:

Rothschild är familjenamnet på en judisk familj och på en bankdynasti som ägde världens största bank under större delen av det långa 1800-talet. Vid 1860 var firman N. M. Rothschild & Sons organiserad som en grupp av företag med fem oberoende filialer. Namnet House of Rothschild, som används av såväl familjemedlemmar som deras samtida under 1800-talet, indikerar den nära förbindelsen mellan företagets historia och familjens historia.

Familjen Rothschild var bland de största finansiärerna av de nybildade järnvägsföretagen under 1800-talet. Dessutom var familjen Rothschild involverad i handel med ädla metaller, valutatransaktioner och kapitalförvaltning för välbärgade privata klienter.

Sedan familjen Rothschild blev en faktor att räkna med i den europeiska ekonomin har dess medlemmar varit föremål för otaliga karikatyrer och satirteckningar, och även för smutskastning och konspirationsteorier. Än idag fyller namnet Rothschild funktionen av att skapa en skenbar allmakt över global ekonomi. Under den ekonomiska krisen föll det sig naturligt att internet blev den självklara spridningsplattformen för att ge fria tyglar åt motsvarande antisemitiska fantasier.

Dessa fantasier präglas oftast av en ibland dold, ibland uppenbar, antisemitism. Namnet Rothschild används ofta som en synonym till judar och som en symbol för sionism och för att illustrera judarnas påstådda världsmakt över internationell ekonomi och politik. Ett nyare exempel är konspirationsberättelsen som fick en framträdande roll på internet att Emmanuel Macrons snabba väg till posten som Frankrikes president förklarades av att han är "Rothschilds docka", här med den judiska bankfamiljen som ställföreträdare för "judarna".

Georg Soros – Konspirationsteori:

Georg Soros föddes 1930 i Budapest i en judisk familj. Soros överlevde förintelsen gömd i sin hemstad Budapest och flyttade till London och sedan New York, där han inledde en framgångsrik karriär på Wall Street som ägare av hedgefonder. Inom finansvärlden är han framförallt känd för vad som kallas Svart onsdag, när han framgångsrikt satsade mot, eller kortslöt, det brittiska pundet 1992. Soros arbete inom finans väljs ofta som en måltavla för antisemitiska konspirationsteorier, medan det i andra konspirationsteorier felaktigt hävdas att han var en person som samarbetade med nazisterna snarare än att han var en överlevare från förintelsen.

Samtidigt som Soros lever ett filantropiskt liv, och är mest känd som en finansiär som har tjänat miljarder genom investeringar och valutaspekulationer, och som en filantrop som har försökt sprida sin vision om ett liberalt "öppet samhälle" internationellt, och som har donerat miljarder dollar till en mängd olika välgörande ändamål, har han också blivit den ledande måltavlan som ställföreträdare för den uråldriga antisemitiska bilden av den rika judiska finansiären som styr politiker och politiska rörelser bakom kulisserna.

Men konspirationsteorier om Soros och hans styre har inte stannat vid samhällets ytterkanter. De senaste åren har konspirationer om Soros framhävts av offentliga personer såsom president Donald Trump, Ungerns premiärminister Viktor Orban och Yair Netanyahu, son till Israels premiärminister.

I Europa var myten om "Soros plan" framträdande i anslutning till flyktingkrisen 2015. I Ungern sändes till och med TV-reklam mot Soros. En av de reklamfilmerna sade någonting i stil med, "Flera miljoner immigranter har nyligen kommit till Europa. Men stängslet som har byggts vid den ungerska gränsen stoppar dem. Enligt George Soros borde detta avverkas, och ytterligare miljontals människor från Afrika och Mellanöstern borde få bosätta sig. Det är farligt! Det är därför Soros plan borde stoppas! Stoppa Soros! Å regeringens vägnar." Bakgrunden var en text som Soros hade publicerat 2015 med den icke-statliga organisationen "Project Syndicate". "EU måste förvänta sig en miljon asylsökande årligen tills vidare och fördela dem bland medlemsstaterna", skrev Soros då. Om man ska tro på den ungerska regeringen, däremot, har Soros så stort inflytande att han skulle kontrollera praktiskt taget alla dess kritiker: flyktingaktivister, ungerska

oppositionspolitiker, europeiska domstolar – alla påstås vara medbrotslingar i den så kallade "Sorosplanen" från 2015³².

Den judiska "saknade lojaliteten"

En allmänt utspridd form av uttryck för Israelrelaterad antisemitism är anklagelsen att judar är mer lojala mot Israel än mot staten i vilken de bor, och att Israel därför är deras riktiga hem. Den "dubbla lojaliteten" och anklagelsen att judar inte går att lita på eftersom att deras sanna lojalitet är gentemot deras religion (och Israel är den judiska staten), snarare än gentemot landet som de bor i går tillbaka flera tusentals år.

Varför det påståendet visar en fientlighet gentemot judar kommer kortfattat att förklaras i det som följer. Den judiska förskingringen³³ går tillbaka till 587 f.Kr. Sedan dess har judar levt på olika platser bland olika gemenskaper. Anklagelsen om en "dubbel lojalitet" föddes under medeltiden, där judar var stämplade i sina gemenskaper som ofrånkomligt opålitliga och misstänkta, inkapabla att vara lojala mot sin härskare på grund av deras band till andra judar runtom i världen³⁴.

Sedan den tiden har stereotypen att judar inte är lojala mot vare sig regeringen eller majoritetssamhället runtomkring dem levt kvar. Till exempel: Stalin anspelade på samma uppfattning genom att attackera judiska författare och skribenter som "rotlösa kosmopoliter" som inte var helt lojala mot Sovjetunionen. Det sporrade nazisterna i 30-talets Tyskland, när de anklagade judiska personer för att vara förrädare och använde anklagelser om illojalitet för att rättfärdiga deras fängslande, förföljelse och massmord.

Samma uppfattning användes av alla andra länder som var involverade i förföljelsen av judar. I en intervju av New York Times history, hävdade den amerikanska historie- och förintelseforskaren professor Deborah Lipstadt att när

³² Gevedarica, S. (2020). Verschwörungsmythen statt Glückwünsche. Hämtad från: <https://www.tagesschau.de/faktenfinder/soros-ungarn-orban-101.html>

³³ Den judiska diasporan är utspridningen av judar som fortsätter än idag. Det började med den första babyloniska erövringen av Juda rike 587 f.Kr., under vilka många judeaner landsförvisades till Babylon.

³⁴ Davis, J.H. (2019) The Toxic Back Story to the Charge That Jews Have a Dual Loyalty. New York Times. Hämtad från: <https://www.nytimes.com/2019/08/21/us/politics/jews-disloyal-trump.html>.

nazisterna började svartmåla judar och felaktigt anklaga dem för att ha förrått sitt land och underminerat dess säkerhet, var människor villiga att tro på det. "Den falska uppgiften om dubbel lojalitet som har plågat judar är den bördiga jorden i vilken århundraden av dessa stereotyper har rotat sig och vuxit" sade hon³⁵.

Efter Israels grundande, var anklagelsen att judar var mer lojala mot Israel, den judiska staten, än mot sina egna länder. Smutskastningen lever kvar i olika former även i våra dagar: det upprepas ofta av vit makt-anhängare som hävdar att det finns en hemlig komplott ledd av judar för att ersätta vita människor genom massinvandring och rasmässig integration.

³⁵ Ibid.

Övning 1.1: Lära känna den judiska världsmakten – Konspiratoriskt tänkesätt

M1_övning_1.1_artikelB

Varför tror man på antisemitiska konspirationsteorier?

I Europa är antisemitiska konspirationsteorier oftast nära förknippade med den målriktade spridningen av antisemitiska myter och anklagelser under nationalsocialismens tid, i vilken antisemitism tjänade nationalsocialisterna som ett förklaringsmönster för alla nationella, sociala och ekonomiska missöden som hade drabbat tyskarna sedan de förlorade det andra världskriget. Det så kallade "Sions vises protokoll", ett omfattande dokument som sprider falska anklagelser om ett fiktivt möte mellan judiska ledare som kommer överens om hur de ska få världsmakt, blev också en känd konspirationsteori när den togs upp av Adolf Hitler i hans "Mein Kampf".

Men låt dig inte vilseledas av intrycket att antisemitism och antisemitiska konspirationsteorier är någonting som utrotades under nazisterna och att det idag är ett fenomen som bara finns i utkanten av 2000-talets samhälle.

Som en intervjuserie gjord av NBC News om judiska tonåriga TikTok-användare påpekar, försvann inte antisemitiska konspirationsteorier med nazistregimen, utan är fortfarande väldigt populära bland alla åldersgrupper. Ett halvdussin judiska tonåringar på TikTok sade att de möter antisemitism nästan varje gång de publicerar innehåll på plattformen, oavsett om innehållet handlar om judendom och deras judiska tro eller inte. Ibland antar det formen av att förneka förintelsens förekomst eller allvar; vid andra tillfällen antar det formen av att likställa judar som folkslag med den israeliska regeringens handlingar³⁶.

Enligt COMPACT-forskningsgruppen³⁷ fyller konspirationsteorier i allmänhet en viktig funktion i anhängarnas liv:

- Konspirationsteorier tillfredsställer behovet av en enkel förklaring när verkligheten är svår, de kräver förnekandet av många faktauppgifter för att bibehålla sin interna logik och enhetlighet. De bortser från kaos och

³⁶ NBC News. (2020): Jewish teens say life on TikTok comes with anti-Semitism. Hämtad från: <https://www.nbcnews.com/news/us-news/jewish-teens-say-life-tiktok-comes-anti-semitism-n1241033>

³⁷ COMPACT Education Group. (2020). *Guide To Conspiracy Theories*. Cost.

sammanträffanden samtidigt som de tillhandahåller enkla, tillgängliga förklaringar. De är en strategi för att hantera osäkerhet och undanröja tvetydigheter.

- Konspirationsteorier beskyller människor snarare än abstrakta krafter för politiska händelser och samhällsutvecklingar. "Vi mot dem"-dynamiken är en vanlig form av "de andra": att dra en gräns mellan en "ingrupp" och en "utgrupp", och att associera utgruppen med all ondska i samhället.
- Konspirationsteorier befriar de som tror på dem från ansvar. Eftersom att mäktiga konspiratörer beskylls för allting som händer, kan inte anhängarna själva ha haft någon påverkan på händelser och utvecklingar.
- Konspirationsteorier tillåter de som tror på dem att utmärka sig själva från folkmassan. Personer som lystrar till sådana teorier försöker ofta få respekt som de kanske inte kan få på andra sätt.

Vissa konspirationsteorier beskyller "judarna" för att i hemlighet kontrollera olika samhällssektorer och för att styra dessa mot sina särskilda intressen snarare än allmänhetens bästa, och därmed skada samhället på ett nedbrytande sätt. Judar är också syndabockar för katastrofer och beskylls för saker som går fel³⁸, vilket helt nyligen sågs under covid-19-pandemin, där antivax-grupper och coronaskeptiker riktade anklagelser mot judar och sionister (som antas ha ett intresse i det icke-judiska samhällets massdöd).

Just antisemitiska konspirationsteoriernas anklagelser är en central egenskap som utgör en tydlig skillnad mellan antisemitism och andra former av diskriminering. I jämförelse med andra minoriteter uppfattas inte judar som undergivna eller underlägsna, utan som mäktiga och inflytelserika. Detta är vad som legitimerade antisemiternas förakt mot judar, eftersom att judar inte är de som behöver hjälp, utan anses vara en kontrollerande kraft.

Antisemitiska konspirationsteorier innehåller ofta vissa av följande inslag:

- Judar porträtteras som ett hot mot samhället.
- Judar anklagas för att tillämpa dolda och vidriga metoder.
- Judar definieras som en främmande kropp ("Den andra") som eftersträvar inflytande och försöker åsamka skada.

³⁸ ODIHR/Vad Vashem. (2007): Addressing Anti-Semitism: Why and How? Hämtad från: <https://www.jewishproject.org/sites/default/files/2017-01/Addressing%20Anti-Semitism%20-%20Guide%20for%20Educators.pdf>

- Judars lojalitet till sin egen stat och människor tillhörande andra religioner ifrågasätts³⁹. (Detta innefattar också anklagelsen att judar är mer lojala mot staten Israel än mot länderna som de faktiskt lever i).
- Alla former av omskrivning och förnekelse av förintelsen.

Kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR) i samarbete med Vad Vashem (Israels myndighet, monument, arkiv och forskningscentrum för "hågkomst av Förintelsens offer och hjältar") pekade ut orsaken till varför det är så viktigt att ta antisemitiska konspirationsteorier på allvar och att behandla dem i utbildningsmiljöer:

"En anledning att bemöta konspirationsteorier är att de skadar inte bara de som hålls ansvariga för konspirationen, utan de har också en negativ påverkan på de som tror på dem: konspirationsteorier närs av en känsla av utanförskap och tenderar att betona individens maktlöshet. Genom att tillhandahålla förenklade svar, avskräcker konspirationsteorier människor från att ta itu med komplexa frågor. Till grund för många konspirationsteorier ligger rädslan för det okända och det mäktiga, oförmågan att förstå större händelser, och en känsla av att saker är bortom ens kontroll. Konspirationsteorier kan tolkas som en psykologisk strategi för att återta kontrollen över en skrämmande verklighet som trotsar förståelse, och de är också ett sätt att ge röst åt frustrationen över att känna sig överväldigad. Alla dessa frustrationer, rädslor och behov borde tas på allvar."⁴⁰

³⁹ Ibid.

⁴⁰ Ibid.

Övning 1.1: Lära känna den judiska världsmakten – Konspiratoriskt tänkesätt
M1_övning_1.1_soros

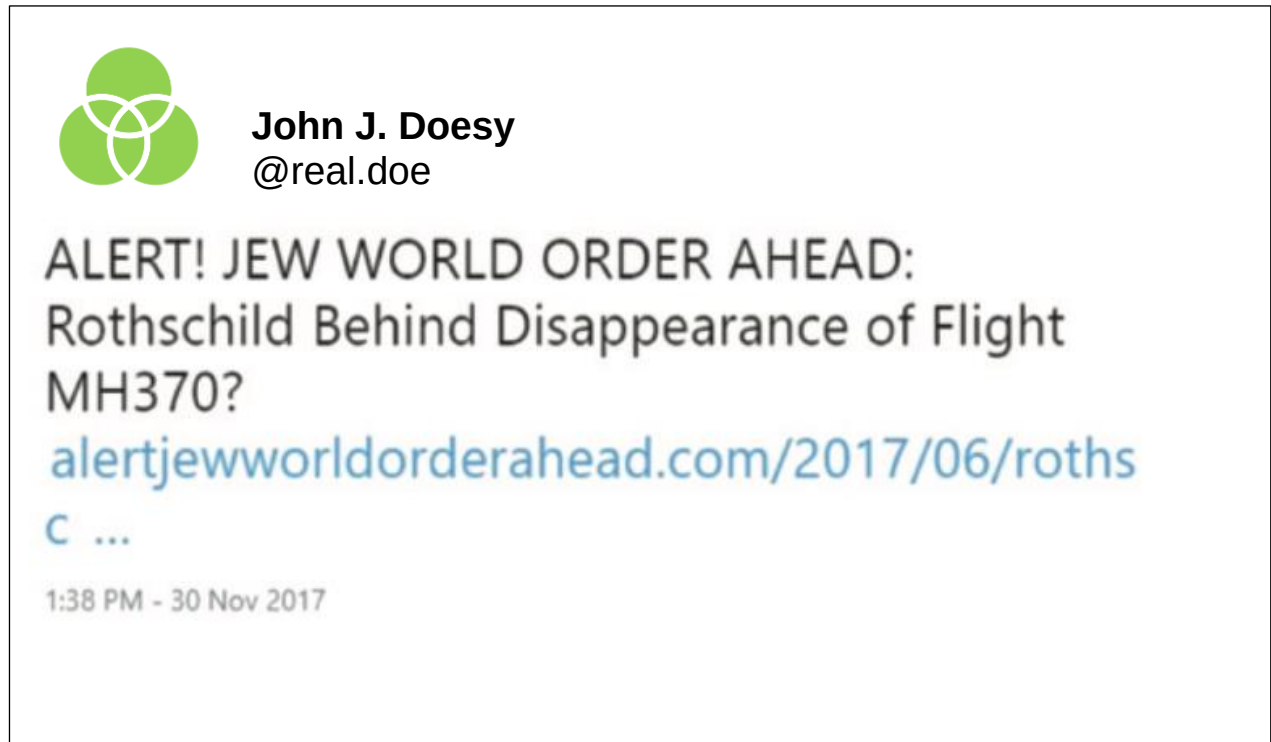

41

⁴¹ Genom tillmötesgående av ADL: <https://www.adl.org/blog/the-antisemitism-lurking-behind-george-soros-conspiracy-theories> (TEACH-gruppen har tillåtelse att använda bilden)

Uppvärmning 2: Twitterpausen

M1_uppvärmning_2_twitterinlägg

42

⁴² Anpassad från: ADL (2018): Quantifying Hate – A year of Anti-Semitism on Twitter. Hämtad från <https://www.adl.org/resources/reports/quantifying-hate-a-year-of-anti-semitism-on-twitter>

Övning 2.1: "Barbara Streisand är ansvarig för den omfattande bidöden!" ... Va?

M1_övning_2.1_kännetecken

Kännetecken för antisemitiska konspirationsteorier

1. Det finns alltid någon som konspirerar bakom din rygg!

Konspirationsteorier hävdar att en grupp människor eller en organisation i hemlighet konspirerar tillsammans för att missleda och eventuellt skada den "ovetande" allmänheten, och den påstådda sammansvärjningen har viss politisk eller samhällsrelevans.

Exempel: Populära exempel på den här typen av konspirationsteorier är påståenden att attacken mot World Trade Center och andra byggnader i USA i september 2001 (känt som 9/11) på något sätt var organiserat av den amerikanska regeringen, eller genomfördes av Mossad, den israeliska underrättelsetjänsten.

2. Det goda mot det onda

Konspirationsteoretiker presenterar en till synes stängd syn på världen, den ensidiga behandlingen av fakta och motsägelser, skapandet av grupper med sig själv och andra, och kopplingen till föreliggande förakt och fördomar.

Exempel: Ett tydligt exempel på detta är konspirationsteorier som kretsar kring "traditionella medier" (public service, radio- och TV-företag som står i allmänhetens tjänst). Genom att utmåla dem som de onda falska nyheter-medierna som inte rapporterar trovärdigt om offentliga händelser som inträffar, skapar konspirationsteoretiker fiendskap mellan vi (medborgarna) och dem (media).

3. En enkel förklaring till en komplex värld och känslan av att tillhöra de "vetande"

En speciell attraktionskraft och funktion av sådana teorier utgörs av, bland annat, det faktum att de verkar kunna förklara händelser och kopplingar som inte är begripliga eller som är svåra att se igenom, och därmed ger dem mening. Känslan av att ha genomskådat det som är dolt och att nu tillhöra kretsen av de "vetande" leder till en omvärdering av ens egen person och ger individen en förmodad känsla av trygghet.

Exempel: Det här fenomenet presenterades senast under coronapandemin. Pandemin, det ökade och minskade antalet smittade samt vaccinationsprocessen var komplicerad, skrämmande och komplex. Istället gav förklaringen "coronaviruset är inte farligare än säsongsinfluensan" en viss trygghet, ett "välkänt" och icke-skrämmande sjukdomsmönster i en svår krissituation.

Övning 2.1: "Barbara Streisand är ansvarig för den omfattande bidöden!" ...

Va?

M1_övning_2.1_konspirationsbiljetter

Bermuda- triangeln	Klimat- förändringar	YouTube
Kanye West	Bidöden	WhatsApp
Skolor	Motorvägar	Freddy Mercury
Wikipedia	Masker	Flöde

[Framtaget av TEACH-gruppen i projektsyfte]

Övning 2.1: "Barbara Streisand är ansvarig för den omfattande bidöden!" ...

Va?

M1_övning_2.1_konspirationsbiljetter

JUDAR	MOSSAD (Den israeliska underrättelsetjänsten)
Judiska ledare	En framstående judisk offentlig person (En politiker, en skådespelare, en författare, en sångare...)

[Framtaget av TEACH-gruppen i projektsyfte]

Övning 3.1: "Normala saker på internet" (?)

M1_Övning_3.1_karikatyreA

Analysera karikatyren som demonstrerar antisemitiska konspirationsteorier

Steg:

1. För dina efterforskningar: Ta din telefon (eller bärbara dator osv.) och sök efter målningen "Le roi Rothschild" av Charles Lucien Léandre.
2. Varje gruppmedlem borde se målningen och studera den ingående för en stund.
3. Analysera karikatyren utifrån frågorna nedan. Skriv ner dina resultat på de tillhandahållna indexkorten. Använd ett indexkort per punkt.

Frågor för analysen:

1. Vilka föremål, gestalter eller symboler används för att göra referenser till judar?
2. Vilka typer av mekanismer för konspirationsteorier framträder i karikatyren?
3. Hur får karikatyren dig att känna?
4. Vilken antisemitisk konspirationsberättelse uttrycks i karikatyren?
5. Vilka är farorna med antisemitiska konspirationsteorier?

Övning 3.1: "Normala saker på internet" (?)

M1_Övning_3.1_karikatyreB

Analysera karikatyren som demonstrerar antisemitiska konspirationsteorier

Steg:

1. För dina efterforskningar: Ta din telefon (eller bärbara dator osv.) och skriv in orden "*David Dees, fängelse*" i en sökmotor.
2. Du borde hitta en illustration av den amerikanska konstnären "David Dees" där flera fängelseceller och fångar framträder. Fångvaktarna bär en uniform med davidsstjärnan och bokstaven "Z" tryckt på den. Varje gruppmedlem borde se illustrationen och studera den noggrant för en stund.

Alternativt, om du inte kan hitta illustrationen i fråga, kan du söka på "David Dees, antisemitisk" och granska några av illustrationerna. Försätt sedan med nästa steg.

3. Analysera illustrationen utifrån frågorna nedan. Skriv ner dina resultat på de tillhandahållna indexkorten. Använd ett indexkort per punkt..

Frågor för analysen:

1. Vilka föremål, gestalter eller symboler används för att göra referenser till judar?
2. Vilka typer av mekanismer för konspirationsteorier framträder i karikatyren?
3. Hur får karikatyren dig att känna?
4. Vilken antisemitisk konspirationsteori uttrycks i karikatyren?
5. Vilka är farorna med antisemitiska konspirationsteorier?

Övning 3.1: "Normala saker på internet" (?)

M1_Övning_3.1_karikatyreC

Analysera karikatyren som demonstrerar antisemitiska konspirationsteorier

Steg:

1. För dina efterforskningar: Ta din telefon (eller bärbara dator osv.) och skriv in orden "*David Dees, Mossad, Rotschild, Paris*" i en sökmotor.
2. Du borde hitta en illustration av den amerikanska konstnären "*David Dees*" där attackerna "*Syrien 2015*" och "*Paris 13/11*" framträder. Ovanför dem finns en grupp med svartmaskerade människor som verkar kontrolleras av någon i bakgrunden. Varje gruppmedlem borde se illustrationen och studera den noggrant för en stund.

Alternativt, om du inte kan hitta illustrationen i fråga, kan du söka på "*David Dees, antisemitisk*" och granska några av illustrationerna. Försätt sedan med nästa steg.

3. Analysera illustrationen utifrån frågorna nedan. Skriv ner dina resultat på de tillhandahållna indexkorten. Använd ett indexkort per punkt..

Frågor för analysen:

1. Vilka föremål, gestalter eller symboler används för att göra referenser till judar?
2. Vilka typer av mekanismer för konspirationsteorier framträder i karikatyren?
3. Hur får karikatyren dig att känna?
4. Vilken antisemitisk konspirationsberättelse uttrycks i karikatyren?
5. Vilka är farorna med antisemitiska konspirationsteorier?

Övning 3.1: "Normala saker på internet" (?)

M1_Övning_3.1_karikatyreD

Analysera karikatyren som demonstrerar antisemitiska konspirationsteorier

Steg:

1. För dina efterforskningar: Ta din telefon (eller bärbara dator osv.) och skriv in orden "*Antisemitisk, konspirationsteori, karikatur, corona*" i en sökmotor.
2. Du borde hitta många illustrationer som hävdar att judarna bär ansvaret för coronaviruset. Varje gruppmedlem studerar dessa illustrationer noggrant för en stund.
3. Analysera illustrationerna (du kan välja en eller två) utifrån frågorna nedan. Skriv ner dina resultat på de tillhandahållna indexkorten. Använd ett indexkort per punkt.

Frågor för analysen:

1. Vilka föremål, gestalter eller symboler används för att göra referenser till judar?
2. Vilka typer av mekanismer för konspirationsteorier framträder i karikaturen?
3. Hur får karikaturen dig att känna?
4. Vilken antisemitisk konspirationsberättelse uttrycks i karikaturen?
5. Vilka är farorna med antisemitiska konspirationsteorier?

Övning 3.1: "Normala saker på internet" (?)

M1_Övning_3.1_karikatyreE

Analysera karikatyren som demonstrerar antisemitiska konspirationsteorier

Stegs:

1. För dina efterforskningar: Ta din telefon (eller bärbara dator osv.) och skriv in orden "*The wire-puller* (person som håller i trådarna), *affisch*, *antisemitisk*" i en sökmotor.
2. Du borde hitta en affisch som avbildar en antisemitisk karikatyr av en jude med en manipulativ personlighet, som manar arbetare att rösta på nationalistpartiet. Varje gruppmedlem borde studera den noggrant för en stund.
3. Analysera illustrationerna (du kan välja en eller två) utifrån frågorna nedan. Skriv ner dina resultat på de tillhandahållna indexkorten. Använd ett indexkort per punkt.

Frågor för analysen:

1. Vilka föremål, gestalter eller symboler används för att göra referenser till judar?
2. Vilka typer av mekanismer för konspirationsteorier framträder i karikatyren?
3. Hur får karikatyren dig att känna?
4. Vilken antisemitisk konspirationsberättelse uttrycks i karikatyren?
5. Vilka är farorna med antisemitiska konspirationsteorier?

Övning 3.1: "Normala saker på internet" (?)

M1_Övning_3.1_karikatyrenF

Analysera karikatyren som demonstrerar antisemitiska konspirationsteorier

Steg:

1. För dina efterforskningar: Ta din telefon (eller bärbara dator osv.) och skriv in orden "*David Dees, Pacman, Europa*" i en sökmotor.
2. Du borde hitta en illustration av den amerikanska konstnären "*David Dees*" där ett stort monster försöker svälja den europeiska kontinenten. Varje gruppmedlem borde se illustrationen och studera den noggrant för en stund.

Alternativt, om du inte kan hitta illustrationen i fråga, kan du söka på "*David Dees, antisemitisk*" och granska några av illustrationerna. Försätt sedan med nästa steg.

3. Analysera illustrationen utifrån frågorna nedan. Skriv ner dina resultat på de tillhandahållna indexkorten. Använd ett indexkort per punkt.

Frågor för analysen:

1. Vilka föremål, gestalter eller symboler används för att göra referenser till judar?
2. Vilka typer av mekanismer för konspirationsteorier framträder i karikatyren?
3. Hur får karikatyren dig att känna?
4. Vilken antisemitisk konspurationsberättelse uttrycks i karikatyren?
5. Vilka är farorna med antisemitiska konspirationsteorier?

Övning 3.1: "Normala saker på internet" (?)

M1_Övning_3.1_kännetecken

Kännetecken för antisemitiska konspirationsteorier

Varför är de så tilltalande?⁴³

- De tillhandahåller enkla lösningar på komplexa problem och tillfredsställer behovet av ett tillgängligt förklaringsmönster.
- De kan verka förklara händelser och samband som inte är förstådda eller som är svåra att se igenom, och därmed ger dem mening.
- Känslan av att ha sett igenom vad som är dolt och att nu tillhöra kretsen av de "vetande" leder till en omvärdering av ens egen person och förser individen med en förmodad känsla av trygghet.

Vilka vanligt förekommande föremål, gestalter eller symboler används för att göra referenser till judar inom ramen för antisemitiska konspirationsteorier?⁴⁴

- Djur, såsom en bläckfisk, en råtta eller insekter
- Religiösa symboler, såsom Davidsstjärnan
- En krokig näsa
- Det allseende ögat: En symbol som avbildar ett öga, ofta inneslutet i en triangel och omgivet av solstrålar (avbildad på den amerikanska dollarsedeln)
- Koder eller ordvitsar såsom: "I hate juice" ("Jag hatar juice") eller ZOG (sionistisk ockupationsregering)
- Referenser till framstående och rika judiska familjer eller personer, såsom familjen Rothschild, George Soros osv.

Vilka är mekanismerna för antisemitiska konspirationsteorier?⁴⁵

1. De delar in världen i två grupper: Manipulatorerna (judarna) och de manipulerade. Majoriteten av människor vet inte om att de är manipulerade, till skillnad från den hemliga minoriteten som vet.
2. De förenklar komplexa problem avsevärt och erbjuder en lösning på varje problem.

⁴³ Amadeu Antonio Stiftung (Hg.): No World Order. Wie antisemitische Verschwörungsideologien die Welt verklären. Berlin 2015, s.6.

⁴⁴ Ibid., s. 46ff.

⁴⁵ Ibid.

3. Judarna bär ansvaret för all ondska och tillgodoser hellre sina egna intressen än allmännyttan.
4. Judarna kontrollerar i hemlighet olika samhällssektorer och följer en hemlig plan. Konspirationsteorierna avslöjar dessa hemligheter.
5. Judarna manipulerar och vilseleder allmänheten medvetet.
6. Judarna har hantlangare som utför deras "onda planer"
7. Konspirationsteorierna ger sken av att vara "vetenskapligt" bevisade. Människor använder mängder av källor för att bevisa konspirationen.

Vad finns det för populära exempel på antisemitiska konspirationsteorier?⁴⁶

- Judarna härskar över internationella finansinstitut.
- Judarna kontrollerar hela planeten i hemlighet.
- Judarna är inblandade i 9/11.
- Den israeliska staten är ansvarig för att i hemlighet döda och äta barn.
- Förintelsen inträffade inte.

Vilka känslor gentemot judar främjas genom antisemitiska konspirationsteorier?

- Många extremt negativt konnoterade känslor: rädsla, motvilja, hat, ilska osv.

Vilka är farorna med antisemitiska konspirationsteorier?⁴⁷

- Antisemitiska konspirationer är ogrundade anklagelser mot en grupp i vårt samhälle.
- Antisemitiska konspirationer är ett hot mot judar genom ökade antisemitiska attityder och risken för diskriminering.
- Antisemitiska konspirationsteorier kan användas för att rättfärdiga våldshandlingar mot judar.
- Förnekandet av förintelsen är olaglig enligt europeisk rätt.

⁴⁶ Amadeu Antonio Stiftung (2021). „Ich habe ja nichts gegen Juden, aber...“. Hämtad från: <https://nichts-gegen-juden.de/>.

⁴⁷ Amadeu Antonio Stiftung (2021.): No World Order. Wie antisemitische Verschwörungsideologien die Welt verklären. Berlin 2015, 6f.

Övning 3.1: "Normala saker på internet" (?)

M1_Övning_3.1_frågesport

Frågesport: Upptäck konspirationen!

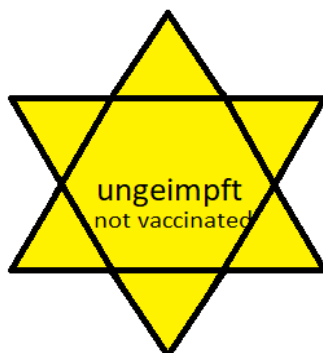
1. Föreställ dig följande situation:

Du promenerar på gatan och framför dig ser du en person som bär en svart bandtröja. På den finns en bild av en man som dricker ett glas öl. Under bilden finns en slogan som förkunnar: "I love beer, I hate juice" ("Jag älskar öl, jag hatar juice".)

Är det någonting som fångar din uppmärksamhet??

2. Föreställ dig följande situation:

Du promenerar genom staden och plötsligt märker du att en demonstration pågår. Många människor bär ett bandage runt överarmen med följande illustration på:

Är det någonting som fångar din uppmärksamhet??⁴⁸

⁴⁸ Skapad av TEACH-konsortiet med paint.

3.

49

Är det någonting på den här dollarsedeln som fångar din uppmärksamhet?

4. Föreställ dig följande situation:

Du lyssnar på radion och hör en rad från en låttext.

Det låter som: *"My body is more defined than those of Auschwitz inmates."* ("Min kropp är mer definierad än de hos Auschwitzfångar.") (Textraden är hämtad från låten "0815" från de tyska rapparna Kollegah and Farid Bang)

Vad tycker du om detta?

5. Föreställ dig följande situation:

Du lyssnar på Jay-Zs nya låt "The Story of O.J.".

Han rappar *"You wanna know what's more important than throwin' away money at a strip club? Credit/ You ever wonder why Jewish people own all the property in America? This how they did it."* ("Vill du veta vad som är viktigare än att kasta bort pengar på en strippklubb? Kredit/ Har du någonsin undrat hur det kommer sig att judiska personer äger alla fastigheter i Amerika? Det är så här de gjorde det.")

Vad tycker du om detta?

⁴⁹ Från: Pixabay. Hämtad från <https://pixabay.com/de/photos/dollar-banknote-usa-1-januar-dollar-1161782/>.

[Framtaget av TEACH-gruppen i projektsyfte]

Övning 3.1: "Normal stuff on the Internet" (?)

M1_Övning_3.1_lösningar_frågesport

Rätta svaren på läxförhöret

1.

Det här slagordet "I hate juice" ("Jag hatar juice") är en homofon till "I hate Jews" ("Jag hatar judar"). Det är inte en konspiration, men uppenbart antisemitiskt. Väldigt ofta är gränserna mellan antisemitism, högerradikalism och antisemitiska konspirationer inte helt tydliga. Ett högerpopulistiskt rockband tryckte det här slagordet på sina handelsvaror.⁵⁰

2.

Den här ikonen är uppenbart antisemitisk, och den sammankopplar antisemitism, covid-19-konspirationer och vaccinkonspirationer. Liknande ikoner ses vid demonstrationer mot covid-19-åtgärder från regeringen i Tyskland. Människor bär Davidsstjärnan på ett bandage virat runt överarmen. Under nazisterna var judarna tvungna att bära "Judestjärnan" (ett bandage med davidsstjärnan). Den användes för att stigmatisera, förödmjuka och segregera judar, och för att bevaka och kontrollera deras rörelser. "Judestjärnan" förenklade också utvisning.

Människor som bär det här bandaget i samband med demonstrationer mot covid-19 gör en jämförelse mellan situationen för de stigmatiserade judarna och personer som inte vill bli vaccinerade. Den här jämförelsen förlöjligar brotten som begicks mot judar under nazisterna.⁵¹

3.

Det här är en bild på den amerikanska dollarsedeln. Inga referenser till antisemitiska konspirationer görs. Däremot är "Det allseende ögat" en symbol som ofta associeras med Illuminati och Frimurarna (ytterligare grupper som associeras med konspirationer). Rasistiska konspirationsteoretiker har också länge hävdad att

⁵⁰ Das Versteckspiel (2021): Antisemitische Verschlüsselungen. Hämtad från: <https://dasversteckspiel.de/die-symbolwelt/antisemitismus/antisemitische-verschluesselungen-133.html>.

⁵¹ Rafael, S. (2020): Warum ist es Antisemitisch, wenn sich „Impfgegner*innen“ einen Davidstern mit „ungeimpft“ an die Brust stecken? Hämtad från: <https://www.belltower.news/erklart-warum-ist-es-antisemitisch-wenn-sich-impfgegnerinnen-einen-davidstern-mit-ungeimpft-an-die-brust-stecken-99575/>, 12.05.2021.

judar kontrollerar frimurar-nätverket. Därför kan det allseende ögat användas för antisemitiska konspirationer i vissa kontexter.⁵²

4.

Den textraden innefattar inte en antisemitisk konspiration, men den är antisemitisk. De två rapparna kritiserades hårt för att de jämförde sig själva med fångar i det nazistiska koncentrationslägret Auschwitz. I en tidningsartikel hävdar skribenten att judiska grupper hade fördömt textraden som antisemitisk. "Överlevare från Auschwitz upplever att texten [...] inte bara är grov och opassande, utan också att den nedvärderar dem och deras mördade släktingar," berättade Christoph Heubner från den internationella Auschwitzkommittén för den tyska tidningen Daily Bild. "Medkänsla och empati är tydligen främmande för Freestylebattle. Inte heller ökar de försäljningen."⁵³

5.

Det här utdraget från Jay-Zs låt är också föremål för diskussion. Vissa personer hävdar att hela låten handlar om överdrivna stereotyper och att det inte var Jay-Zs avsikt att främja antisemitism. Däremot hänvisar texten till antisemitiska stereotyper om den "judiska" rikedom och makten. I vissa kretsar råder uppfattningen att judar "äger all egendom" i USA och att de har använt kredit för att få ett ekonomiskt försprång.⁵⁴

⁵² Segalov, M. (2018): If you can't see antisemitism, it's time to open your eyes, Hämtad från: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2018/mar/28/antisemitism-open-your-eyes-jeremy-corbyn-labour>, 12.05.2021.

⁵³ Ott, S. (2018): Auschwitz lyrics triggers anti-Semitism outcry in Germany, Hämtad från: <https://www.handelsblatt.com/english/politics/rap-battle-auschwitz-lyric-triggers-anti-semitism-outcry-in-germany/23581798.html?ticket=ST-2535766-P7bVYYLjx4verEenKUF1-ap4>

⁵⁴ Rubin, R. (2021): Anti-Defamation League Criticizes Jay-Z Over 'Story of O.J.' Lyrics. Hämtad från: <https://variety.com/2017/music/news/anti-defamation-league-condemns-jay-z-anti-semitic-444-lyrics-1202489018/>

Övning 3.2: Scenariospel: Konspirationsteorifabriken

M1_övning_3.2_scenario

Blodiga floder översvämmar planeten!? - Konspirationsfabriken

55

Scenario:

Det är år 2050 och det är regnsäsong i Indonesien. Det här året är dock vattenmängden ovanlig stor. Stora floder översvämmar små indonesiska öar. Men det mest påtagliga och skrämmande faktumet är att floderna är röda och liknar blod. Ett fåtal människor har redan dött, men ingen kan säga om det helt enkelt berodde på de stora floderna eller om vattnets röda färg har någonting med det att göra. Allra först rapporterades scenariot på Java. Nu är det inte ett isolerat fall längre. Inom två veckor rapporterades det om blodiga floder på närliggande öar i Indonesien: Bali, Lombok, Sumatra, Sulawesi... Det som först framstod som ett lokalt problem verkar ha spridit sig runtom i Indonesien.

Från: pixabay. Länk: <https://pixabay.com/de/photos/lagune-einbaums-paddeln-kanu-2349401/> vidare redigerad av innehållsskaparen.

Från: pixabay. Länk: <https://pixabay.com/de/photos/das-flache-meer-das-wasser-schuppen-2261726/> vidare redigerad av innehållsskaparen.

⁵⁵ Från: Google Maps, redigerad av TEACH-gruppen.

Därför är regeringen varnad och sammankallad till ett särskilt möte med partierna som sitter i parlamentet. Varje parti förväntas undersöka den konstiga situationen och komma på en förklaring och en möjlig lösning. Vid mötet borde partierna presentera sina förklaringar och diskutera varandras idéer och förslag. Slutligen måste regeringen fatta ett beslut om vilken förklaring och strategi som är den mest logiska och lämpliga, och sedan förverkliga den.

Övning 3.2: Scenariospel: Konspirationsteorifabriken

M1_övning_3.2_partiA

Floderna:

Från: pixabay. Länk: <https://pixabay.com/de/photos/das-flache-meer-das-wasser-schuppen-2261726/> vidare redigerad av innehållsskaparen.

Från: pixabay. Länk: <https://pixabay.com/de/photos/das-flache-meer-das-wasser-schuppen-2261726/> vidare redigerad av innehållsskaparen.

Steg:

1. Kom på ett *namn* på ditt parti.
2. Använd den angivna informationen (nedan) om ditt parti för att skapa en passande *konspirationsteori*. Du kan vara väldigt kreativ. Den angivna informationen borde utgöra grunden för din konspiration och kan ses som en utgångspunkt för din egen konspirationsteori. Ju mer absurd din teori är, desto bättre. Du kan antingen skriva och skapa dina egna källor eller använda internet för att få tag på material som bevisar din konspirationsteori. Du kan använda stencilen från övning 1 (M2: Kännetecken för konspirationsteorier). Var redo att försvara din teori på det kommande specialmötet. Förutse kritiska frågor och försök att utveckla övertygande argument. (1 timme)

Notera:

Trots att det här seminariet berör konspirationsteorier, ska inga antisemitiska eller andra former av rasistiska, sexistiska eller liknande konspirationsteorier skapas. Se till att din konspirationsteori är för långt ifrån verkligheten för att skada någon i verkliga livet.

3. Förbered ett *pressmeddelande* för att presentera din teori för de andra partierna och för regeringen. Försök att vara väldigt övertygande. Du kan utforma en affisch eller ett slagord för att öka din trovärdighet. Presentationen av din konspirationsteori borde inte ta mer än *tre minuter*. Du kan använda tiden till att vidareutveckla din teori och komma på en "beredskapsplan". (1 timme)
4. Presentera ditt pressmeddelande. Regeringen kommer att informera dig om när det är dags för det.
5. Efter att alla partier har presenterat sina teorier, är det regeringens plikt att starta och leda det speciella mötet. Partierna borde diskutera varandras beredskapsplaner kritiskt och försöka avslöja de andra teorierna. (45 minuter)
6. När tiden är slut måste regeringen komma överens om en teori. (5 minuter)

Din konspirationsgrund:

Du tror att de röda floderna är en utländsk attack mot Indonesien. Den röda färgen är giftig och kommer att ta död på hela befolkningen efter en viss tid om ingen reagerar. Endast en liten grupp, bestående av de "utvalda" människorna, kommer att överleva attacken.

Från: pixabay. Länk:
<https://pixabay.com/de/photos/sport-freizeit-tauchen->

[Framtaget av TEACH-gruppen i projektsyfte]

[Framtaget av TEACH-gruppen i projektsyfte]

Övning 3.2: Scenariospel: Konspirationsteorifabriken

M1_övning_3.2_partiB

Floderna

Från: pixabay. Länk: <https://pixabay.com/de/photos/das-flache-meer-das-wasser-schuppen-2261726/> vidare redigerad av innehållsskaparen.

Från: pixabay. Länk: <https://pixabay.com/de/photos/das-flache-meer-das-wasser-schuppen-2261726/> vidare redigerad av innehållsskaparen.

Steg:

1. Kom på ett *namn* på ditt parti.
2. Använd den angivna informationen (nedan) om ditt parti för att skapa en passande *konspirationsteori*. Du kan vara väldigt kreativ. Den angivna informationen borde utgöra grunden för din konspiration och kan ses som en utgångspunkt för din egen konspirationsteori. Ju mer absurd din teori är, desto bättre. Du kan antingen skriva och skapa dina egna källor eller använda internet för att få tag på material som bevisar din konspirationsteori. Du kan använda stencilen från övning 1 (M2: Kännetecken för konspirationsteorier). Var redo att försvara din teori på det kommande specialmötet. Förutse kritiska frågor och försök att utveckla övertygande argument. (1 timme)

Notera:

Trots att det här seminariet berör konspirationsteorier, ska inga antisemitiska eller andra former av rasistiska, sexistiska eller liknande konspirationsteorier skapas. Se till att din konspirationsteori är för långt ifrån verkligheten för att skada någon i verkliga livet.

3. Förbered ett *pressmeddelande* för att presentera din teori för de andra partierna och för regeringen. Försök att vara väldigt övertygande. Du kan utforma en affisch eller ett slagord för att öka din trovärdighet. Presentationen av din konspirationsteori borde inte ta mer än *tre minuter*. Du kan använda tiden till att vidareutveckla din teori och komma på en "beredskapsplan". (1 timme)
4. Presentera ditt pressmeddelande. Regeringen kommer att informera dig om när det är dags för det.
5. Efter att alla partier har presenterat sina teorier, är det regeringens plikt att starta och leda det speciella mötet. Partierna borde diskutera varandras beredskapsplaner kritiskt och försöka avslöja de andra teorierna. (45 minuter)
6. När tiden är slut måste regeringen komma överens om en teori. (5 minuter)

Din konspirationsgrund:

Du tror på en vetenskaplig förklaring till de röda floderna och på en rad ofördelaktiga händelser. Mängden regn var ovanligt stor det här året och orsakade floderna. Vattnet är rött på grund av den höga järnhalten i marken vilket vattnet har sköljt bort.

[Framtaget av TEACH-gruppen i projektsyfte]

Från: pixabay. Länk:
<https://pixabay.com/de/photos/wissenschaft-wissenschaftler-1336664/>.

Övning 3.2: Scenariospel: Konspirationsteorifabriken

M1_övning_3.2_partiC

Floderna:

Från: pixabay. Länk: <https://pixabay.com/de/photos/das-flache-meer-das-wasser-schuppen-2261726/> vidare redigerad av innehållsskaparen.

Från: pixabay. Länk: <https://pixabay.com/de/photos/das-flache-meer-das-wasser-schuppen-2261726/> vidare redigerad av innehållsskaparen.

Steg:

1. Kom på ett *namn* på ditt parti.
2. Använd den angivna informationen (nedan) om ditt parti för att skapa en passande *konspirationsteori*. Du kan vara väldigt kreativ. Den angivna informationen borde utgöra grunden för din konspiration och kan ses som en utgångspunkt för din egen konspirationsteori. Ju mer absurd din teori är, desto bättre. Du kan antingen skriva och skapa dina egna källor eller använda internet för att få tag på material som bevisar din konspirationsteori. Du kan använda stencilen från övning 1 (M2: Kännetecken för konspirationsteorier). Var redo att försvara din teori på det kommande specialmötet. Förutse kritiska frågor och försök att utveckla övertygande argument. (1 timme)

Notera:

Trots att det här seminariet berör konspirationsteorier, ska inga antisemitiska eller andra former av rasistiska, sexistiska eller liknande konspirationsteorier skapas. Se till att din konspirationsteori är för långt ifrån verkligheten för att skada någon i verkliga livet.

3. Förbered ett *pressmeddelande* för att presentera din teori för de andra partierna och för regeringen. Försök att vara väldigt övertygande. Du kan utforma en affisch eller ett slagord för att öka din trovärdighet. Presentationen av din konspirationsteori borde inte ta mer än *tre minuter*. Du kan använda tiden till att vidareutveckla din teori och komma på en "beredskapsplan". (1 timme)
4. Presentera ditt pressmeddelande. Regeringen kommer att informera dig om när det är dags för det.
5. Efter att alla partier har presenterat sina teorier, är det regeringens plikt att starta och leda det speciella mötet. Partierna borde diskutera varandras beredskapsplaner kritiskt och försöka avslöja de andra teorierna. (45 minuter)
6. När tiden är slut måste regeringen komma överens om en teori. (5 minuter)

Din konspirationsgrund:

Du tror att de röda floderna är ett villospår. Textilindustrin har tillgång till stora mängder röd färg och färgade vattnet med avsikt. Det borde provocera fram ett undantagstillstånd vilket i sin tur borde leda till att regeringen avgår.

Från: pixabay. Länk:
<https://pixabay.com/de/photos/farbe-pinsel-spritzen-rote-farbe-5699263/>.

[Framtaget av TEACH-gruppen i projektsyfte]

Övning 3.2: Scenariospel: Konspirationsteorifabriken

M1_övning_3.2_partiD

Floderna:

Från: pixabay. Länk: <https://pixabay.com/de/photos/das-flache-meer-das-wasser-schuppen-2261726/> vidare redigerad av innehållsskaparen.

Från: pixabay. Länk: <https://pixabay.com/de/photos/das-flache-meer-das-wasser-schuppen-2261726/> vidare redigerad av innehållsskaparen.

Steg:

1. Kom på ett *namn* på ditt parti.
2. Använd den angivna informationen (nedan) om ditt parti för att skapa en passande *konspirationsteori*. Du kan vara väldigt kreativ. Den angivna informationen borde utgöra grunden för din konspiration och kan ses som en utgångspunkt för din egen konspirationsteori. Ju mer absurd din teori är, desto bättre. Du kan antingen skriva och skapa dina egna källor eller använda internet för att få tag på material som bevisar din konspirationsteori. Du kan använda stencilen från övning 1 (M2: Kännetecken för konspirationsteorier). Var redo att försvara din teori på det kommande specialmötet. Förutse kritiska frågor och försök att utveckla övertygande argument. (1 timme)

Notera:

Trots att det här seminariet berör konspirationsteorier, ska inga antisemitiska eller andra former av rasistiska, sexistiska eller liknande konspirationsteorier skapas. Se till att din konspirationsteori är för långt ifrån verkligheten för att skada någon i verkliga livet.

3. Förbered ett *pressmeddelande* för att presentera din teori för de andra partierna och för regeringen. Försök att vara väldigt övertygande. Du kan utforma en affisch eller ett slagord för att öka din trovärdighet. Presentationen av din konspirationsteori borde inte ta mer än *tre minuter*. Du kan använda tiden till att vidareutveckla din teori och komma på en "beredskapsplan". (1 timme)
4. Presentera ditt pressmeddelande. Regeringen kommer att informera dig om när det är dags för det.
5. Efter att alla partier har presenterat sina teorier, är det regeringens plikt att starta och leda det speciella mötet. Partierna borde diskutera varandras beredskapsplaner kritiskt och försöka avslöja de andra teorierna. (45 minuter)
6. När tiden är slut måste regeringen komma överens om en teori. (5 minuter)

Din konspirationsgrund:

Du tror att de röda floderna är en komplott mot Indonesiens ekonomiska system. På grund av katastrofläget kommer ekonomin (butiker, fabriker osv.) att stängas. Det här är chansen att eliminera Indonesiens ekonomi och därmed eliminera en mäktig motståndare.

Från: pixabay. Länk:
<https://pixabay.com/de/photos/armdr%C3%BCckenwette-monochrom-sport-567950/>.

[Framtaget av TEACH-gruppen i projektsyfte]

Övning 3.2: Scenariospel: Konspirationsteorifabriken

M1_övning_3.2_partiE

Floderna:

Från: pixabay. Länk: <https://pixabay.com/de/photos/das-flache-meer-das-wasser-schuppen-2261726/> vidare redigerad av innehållsskaparen.

Från: pixabay. Länk: <https://pixabay.com/de/photos/das-flache-meer-das-wasser-schuppen-2261726/> vidare redigerad av innehållsskaparen.

Steg:

1. Kom på ett *namn* på ditt parti.
2. Använd den angivna informationen (nedan) om ditt parti för att skapa en passande *konspirationsteori*. Du kan vara väldigt kreativ. Den angivna informationen borde utgöra grunden för din konspiration och kan ses som en utgångspunkt för din egen konspirationsteori. Ju mer absurd din teori är, desto bättre. Du kan antingen skriva och skapa dina egna källor eller använda internet för att få tag på material som bevisar din konspirationsteori. Du kan använda stencilen från övning 1 (M2: Kännetecken för konspirationsteorier). Var redo att försvara din teori på det kommande specialmötet. Förutse kritiska frågor och försök att utveckla övertygande argument. (1 timme)

Notera:

Trots att det här seminariet berör konspirationsteorier, ska inga antisemitiska eller andra former av rasistiska, sexistiska eller liknande konspirationsteorier skapas. Se till att din konspirationsteori är för långt ifrån verkligheten för att skada någon i verkliga livet.

3. Förbered ett *pressmeddelande* för att presentera din teori för de andra partierna och för regeringen. Försök att vara väldigt övertygande. Du kan utforma en affisch eller ett slagord för att öka din trovärdighet. Presentationen av din konspirationsteori borde inte ta mer än *tre minuter*. Du kan använda tiden till att vidareutveckla din teori och komma på en "beredskapsplan". (1 timme)
4. Presentera ditt pressmeddelande. Regeringen kommer att informera dig om när det är dags för det.
5. Efter att alla partier har presenterat sina teorier, är det regeringens plikt att starta och leda det speciella mötet. Partierna borde diskutera varandras beredskapsplaner kritiskt och försöka avslöja de andra teorierna. (45 minuter)
6. När tiden är slut måste regeringen komma överens om en teori. (5 minuter)

Din konspirationsgrund:

Du tror att de röda floderna är ett heligt budskap från himlen. Världens undergång har kommit. Det uppfattas som en stor ära att vara det första landet som får ta emot det här budskapet.

Från pixabay. Länk: <https://pixabay.com/de/photos/fantasie-licht-stimmung-himmel-2861107/>.

[Framtaget av TEACH-gruppen i projektsyfte]

Övning 3.2: Scenariospel: Konspirationsteorifabriken

M1_övning_3.2_regeringen

Floderna:

Från: pixabay. Länk: <https://pixabay.com/de/photos/das-flache-meer-das-wasser-schuppen-2261726/> vidare redigerad av innehållsskaparen.

Från: pixabay. Länk: <https://pixabay.com/de/photos/das-flache-meer-das-wasser-schuppen-2261726/> vidare redigerad av innehållsskaparen.

Steg:

1. Du behöver inte komma på en konspirationsteori, men det är ditt ansvar att anordna och leda det speciella mötet. Först och främst måste du tänka på *mötets allmänna struktur*. Varje parti har två timmar på sig att utveckla en konspirationsteori, en beredskapsplan och att förbereda ett pressmeddelande. Därefter kommer det speciella mötet att hållas i 45 minuter och under den tiden ska den mest övertygande konspirationsteorier hittas.

För att göra det, behöver du prata med de andra partierna enskilt medan de arbetar med sina konspirationsteorier för att få en uppfattning om vad du kommer att ställas inför under diskussionen. Fundera på svåra frågor att ställa till partierna senare under mötet.

Ni i regeringen kan dela upp er för det här steget och utse varje regeringsmedlem till en expert på ett parti. Gör vissa efterforskningar på internet för att få mer kunskap och för att kunna ställa kritiska frågor. Det är upp till dig att avgöra vilket partis teori som bara är en konspirationsteori och vilket parti som kan ha rätt. (1 timme, 45 minuter)

2. Fundera över hur beslutet kommer att fattas. Har partierna också tillåtelse att rösta eller bara regeringen? (5 minuter)

3. Förbered rummet för det speciella mötet. Ställ iordning stolar, bord osv. (10 minuter)

Notera:

Eftersom att du är ledare för dagens speciella möte är det också ditt ansvar att hålla koll på tiden. Påminn partierna när det är dags att presentera pressmeddelandet och se till att de håller sig till sin tilldelade talartid.

Trots att det här seminariet berör konspirationsteorier, ska inga antisemitiska eller andra former av rasistiska, sexistiska eller liknande konspirationsteorier skapas. Se till att konspirationsteorierna är för långt ifrån verkligheten för att skada någon i verkliga livet.

[Framtaget av TEACH-gruppen i projektsyfte]

Avslutning 3: Tyst konversation

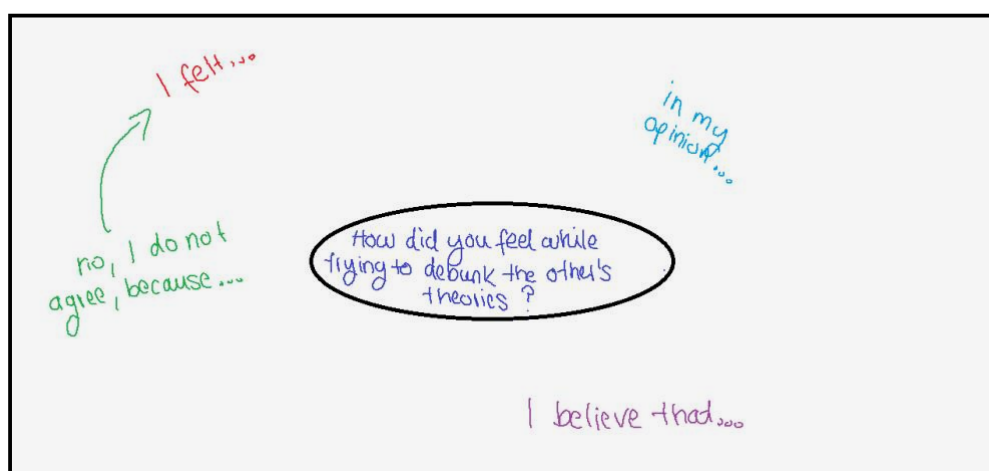
M1_avslutning_3_tyst_konversation

M7: Tyst konversation

Steg:

Välj 4-6 frågor (beroende på gruppstorleken, du behöver en fråga per grupp) och skriv ner varje fråga på ett enskilt pappersark. Nedan följer en rad olika frågor, men du kan också komma på dina egna frågor för reflektionen.

- Märkte du några likheter mellan övningen och verkligheten?
- Vilka antisemitiska teorier påminde de påhittade konspirationerna dig om och varför?
- Hur kändes det att försöka avslöja de andras teorier? Vilka strategier fungerade bra och vilka fungerade inte alls?
- Vilka användbara strategier kan du införa i ditt arbetsliv?
- Hur kändes det att ha rollen som avslöjare/konspiratör?
- Varför är antisemitiska konspirationer så attraktiva för vissa människor?
- Varför är antisemitiska konspirationer fortfarande så allmänt spridda?
- Varför är antisemitiska konspirationer farliga?

Exempel /skapat med: paint/

Extramaterial Modul 2: Antifeministiska konspirationsteorier

Innehåller extramaterial för:

Uppvärmning 1

Övning 1.1

Övning 1.2

Övning 1.3

Uppvärmning 2

Övning 2.2

Övning 2.3

Introduktion: Presentation av modulen och terminologin

M2_Introduktion_presentation

Åtkomlig som presentation via www.teach-erasmus.eu och tillgänglig på Canva:
[klicka här](#)

Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?

M2_uppvärmning_1_kännetecken

Kännetecken för antifeministiska konspirationsteorier

Antifeministiska konspirationsteorier kombinerar konspirationsteoretiska och antifeministiska aspekter. Kärnan i alla konspirationsteorier är att konspirationsteoretikerna antar en hemlig konspiration. Konspiratörerna eftersträvar en plan att stärka sina egna intressen – på allmänhetens bekostnad. Enligt antifeministiska konspirationsteorier är antingen (populära) feminister konspiratörerna, eller så är feministrörelsen instrumentaliserad (använd som redskap) av vissa institutioner eller grupper (t.ex. judar, politiker) för att de ska kunna uppnå sina egna mål.

En övertygelse om en hemlig konspiration särskiljer antifeministiska konspirationsteoretiker från antifeminister. Antifeministiska konspirationsteoretiker antar ofta att feminister vill undertrycka män för att främja sina egna intressen. Detta ska uppnås genom en radikal samhällsförändring som endast gynnar kvinnors intressen eller intressena hos en grupp av hemliga ledare. Antifeministiska konspirationsteorier överlappar ofta med andra former av konspirationsteorier. Det här motsvarar ett viktigt kännetecken för konspirationsteorier: allting har ett samband med allting.

Till exempel: vissa antifeministiska konspirationsteoretiker fruktar att feminismen och kvinnors frigörelse kommer att leda till lägre födelsetal. Det tros att när födelsetalen minskar, kommer den inhemska befolkningen att ersättas av muslimer (överlappar med islamofobiska konspirationsteorier).

Framförallt verkar högerextremister sprida den här typen av konspirationsteorier för att uppnå sina egna syften och attrahera likasinnade människor eller nya väljare. De bortser ofta från konstruktiv kritik. Istället ses en nackdel för män, till exempel, i samtliga mål för feminismen. Antifeministiska konspirationsteoretiker inte bara kritiserar feminism, som – likt alla samhällsproblem – kan verka logiskt. I varje feministisk strävan misstänker de att målet är att undertrycka andra – framförallt män. På grund av den här inbillade fiendebilden är en konstruktiv diskussion oftast inte möjlig.

Sammanfattningsvis:

- Feminister som konspiratörer eller feminism som verktyg för andra konspirationsgrupper
- Överlappar ofta med andra konspirationsteorier
- Undertryckande av män
- Konspirationsteoretiker: olika, framförallt högerextremister

Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?

M2_uppvärmning_1_bilder1

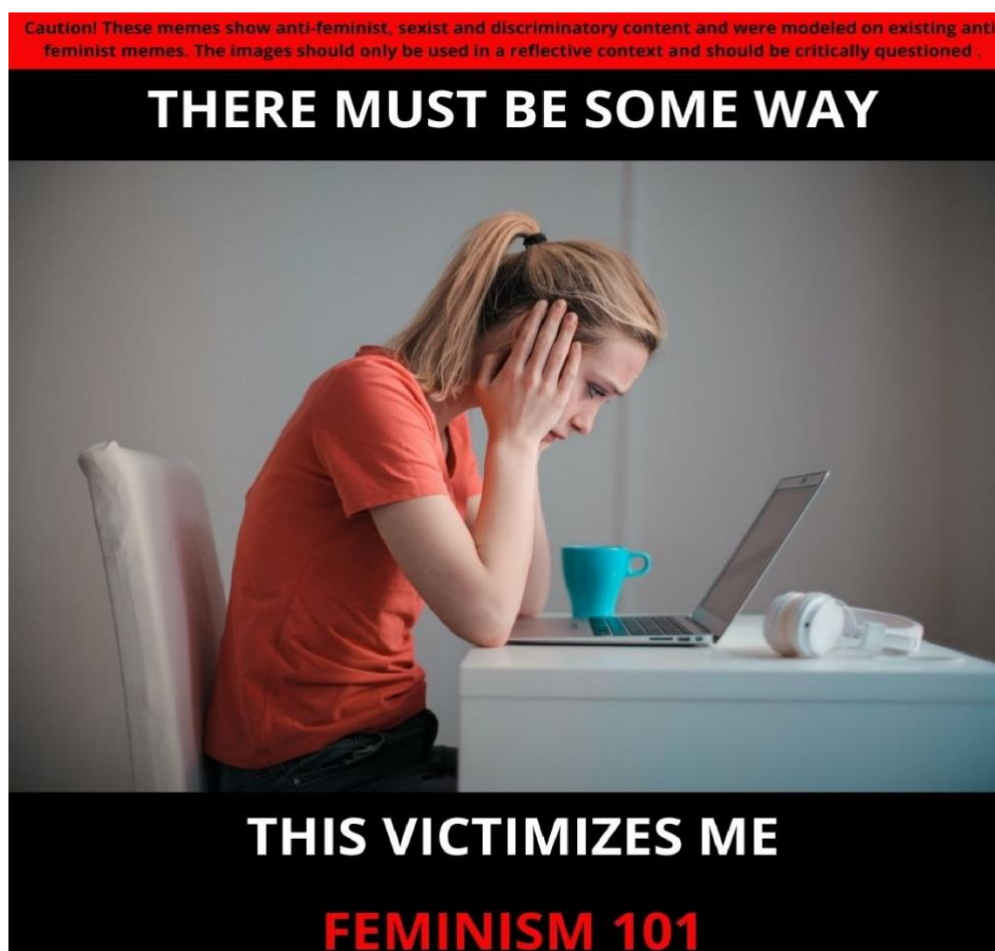
Caution! These memes show anti-feminist, sexist and discriminatory content and were modeled on existing anti-feminist memes. The images should only be used in a reflective context and should be critically questioned.

[Allt visuellt material har skapats av TEACH-konsortiet]

Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?

M2_uppvärmning_1_bilder2

Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?

M2_uppvärmning_1_bilder3

Caution! These memes show anti-feminist, sexist and discriminatory content and were modeled on existing anti-feminist memes. The images should only be used in a reflective context and should be critically questioned.

**Discrimination against
women is wrong**

**Discrimination against
men is equal opportunity**

Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?

M2_uppvärmning_1_bilder4

Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?

M2_uppvärmning_1_bilder5

Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?

M2_uppvärmning_1_bilder6

Caution! These memes show anti-feminist, sexist and discriminatory content and were modeled on existing anti-feminist memes. The images should only be used in a reflective context and should be critically questioned.

Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?

M2_uppvärmning_1_bilder7

Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?

M2_uppvärmning_1_bilder8

Caution! These memes show anti-feminist, sexist and discriminatory content and were modeled on existing anti-feminist memes. The images should only be used in a reflective context and should be critically questioned.

Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?

M2_uppvärmning_1_bilder9

Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?

M2_uppvärmning_1_bilder10

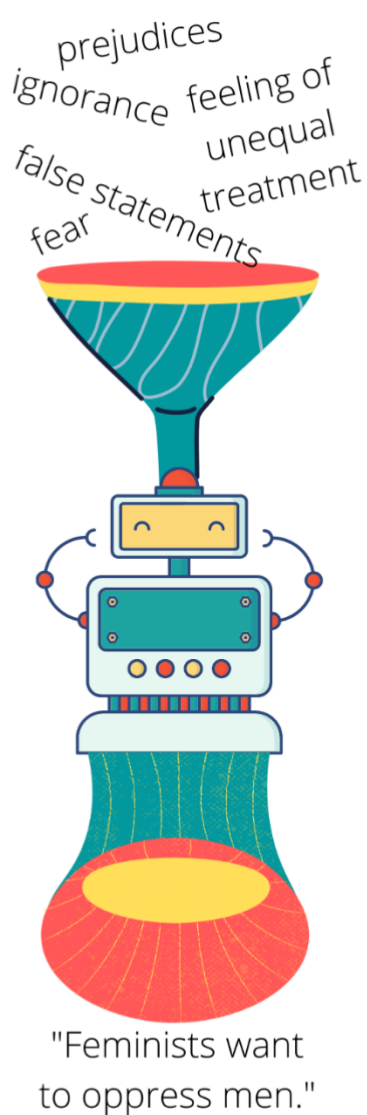
Uppvärmning 1: Vänta... Vad är antifeministiska konspirationsteorier?

M2_uppvärmning_1_bilder11

Övning 1.1: Känner du till kännetecknen för antifeministiska konspirationsteorier?

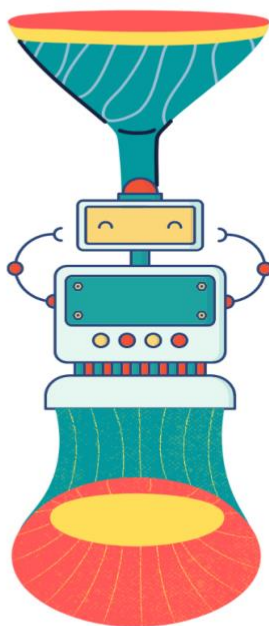
M2_övning_1.1_maskin

[Skapad av TEACH-konsortiet], kan också laddas ner här: [Länk till bild](#)

Övning 1.1: Känner du till kännetecknen för antifeministiska konspirationsteorier?

[M2_övning_1.1_maskin](#)

[Skapad av TEACH-konsortiet], kan också laddas ner här: [Länk till bild](#)

Övning 1.1: Känner du till kännetecknen för antifeministiska konspirationsteorier?

M2_övning_1.1_påståenden

Arbetsblad "Antifeministiska påståenden"

Är det en konspirationsteori eller "bara" ett antifeministiskt/diskriminerande eller ogenomtänkt påstående?

Påstående	Konspirations-teori? Ja/Nej	Varför är det här en konspirationsteori (eller varför inte)?
De aktuella politiska insatserna syftar till att aktivt försvaga männens ställning.		
Kvinnor hör hemma vid spisen och är ansvariga för att uppfostra barn.		
Judar försöker främja feminism för att gynna sina egna intressen.		
Kvinnor borde vara återhållsamma/förteguna, män borde vara dominanta.		
Den aktuella diskursen i Sverige gällande kön håller på att bryta samman.		
Feminism leder till färre födslar, vilket i sin tur leder till massinvandring från muslimska länder.		
Feminister kontrollerar media, andra åsikter är censurerade eller trycks inte.		
Feminister vill förstöra den traditionella kärnfamiljen.		

Feminister vill förtrycka män.		
I det tjugoförsta århundradet finns det inte längre något behov av feminism. Kvinnor har redan samma rättigheter som män.		
Fördelningskvoter för kvinnor är onödiga och orättvisa.		

Ibland är det väldigt svårt/omöjlighet att ingripa, och ibland kan det vara till hjälp att fråga högre auktoriteter hur en viss situation ska hanteras. Varje fall är unikt, men det är viktigt att du är medveten om riskerna/fallgroparna och om påståenden som går över gränsen.

Övning 1.2: Hur du analyserar antisemitiska konspirationsteorier – i din klass!

M2_övning_1.2_överblick_historia_text

Överblick Antifeminism

Feministiska rörelser i västvärlden kan delas in i tre vågor. Den första vågen ägde rum omkring 1900. Särskild vikt lades vid lika rösträtt för alla, för att i många länder runtom i världen hade kvinnor rätt att rösta först från den första halvan av 1900-talet – i vissa länder senare eller fortfarande inte. Den andra vågen ägde rum från 1960-talet fram till 1980-talet. Den här rörelsen fokuserade främst på lika juridiska och sociala rättigheter. I allt högre utsträckning motsatte sig kvinnor antagandet att kvinnor endast kan finna tillfredsställelse i att uppfostra barn och sköta hushållet. Den tredje vågen började på 1990-talet och tar vid efter den andra feministvågen. Den här vågen är också en reaktion mot bakslaget som uppkom under den andra vågen. Vissa aspekter av den andra vågen kritiserades, eftersom att de främst riktades mot vita övre medelklasskvinnor. Den tredje vågen tar också intersektionalitet i beaktande. Intersektionalitet omfattar överlappande former av diskriminering utifrån kön, ras och/eller religion.⁵⁶

Under den andra feministvågen delades rörelsen in i två delar, eftersom att det fanns olika åsikter om vissa punkter gällande sexualitet. Bland annat fick den här meningsskiljaktigheten vissa människor, såsom högerpopulistiska politiker, att tro (eller bara påstå) att feminism är emot heterosexualitet, män och sex.⁵⁷

Antifeministiskt bakslag har hittills främst uppkommit när feministiska rättigheter kunde ha stärkts (fler kvinnor i mansdominerade yrken, lagar för att skydda våldtäktsoffer osv.). För varje ny rättighet och förändring som har vunnits, följer antifeministisk kritik och försök att begränsa kvinnors rättigheter. På det här sättet eftersträvar antifeminister målet att juridiskt och biologiskt diskriminera och begränsa kvinnor.⁵⁸

⁵⁶ Drucker, S.A. (2018): Betty Friedan: The Three Waves of Feminism, Hämtad från: <http://www.ohiohumanities.org/betty-friedan-the-three-waves-of-feminism/>.

⁵⁷ Snyder-Hall, R. C. (2008): The Ideology of Wifely Submission: A Challenge for Feminism? I: Politics & Gender.

⁵⁸ Van Wormer, K. (2008): Anti-Feminist Backlash and Violence against Women Worldwide. I: Social Work & Society 6/2, 324-337, s. 324-325.

Det finns olika orsaker och metoder som tillämpas av antifeministiska konspirationsteoretiker. Olika argumentationsstrategier uppstår. Några viktiga sådana presenteras nedan:

1. Kön avfärdas och erkänns inte som en social konstruktion: jämställdhetsintegrering förstås som en ideologi som är påtvingad på andra. Jämställdhetspolitik ska främjas genom jämställdhetsintegration.⁵⁹
2. Sexuell mångfald avfärdas, endast heterosexualitet erkänns.
3. Diskursen om jämställdhet ses som en konspiration och en ideologi: "Makten" skapar en konspiration och eftersträvar sina egna mål genom feminism på befolkningens bekostnad. I det här sammanhanget talas det ofta om "en ny världsordning" som de mäktiga i världen eftersträvar. (Här ser vi en överlappning med antisemitiska konspirationsteorier om "den nya världsordningen".)
4. Fara för barnets välfärd: tidig sexualisering, rädsla för att "göra gay", mobbning i skolan när man uppmuntrar barn om de vill gå emot traditionella könsroller (t.ex. leka med "otypiska" leksaker)⁶⁰
5. Inbördes relationer: En koppling ses mellan överstatliga organisationer (t.ex. EU), globala företag och spridningen av könsideologier. Det antas att organisationer och instanser från olika områden skulle samarbeta för att gynnas av det. Det här uppfyller också ett centralt inslag i konspirationsteorier: allting har ett samband med allting.⁶¹
6. Indoktrinering genom feminism, vilket tvingar samhället att använda ett nytt språk och som därmed "vanställer" språket.⁶²

⁵⁹ Kovats, E. (2018): Conservative Counter-Movements? Overcoming Culturalising Interpretations of Right-Wing Mobilizations Against 'Gender Ideology'. I: *Femina Politica* 1, s. 79.

⁶⁰ Bergert, I./Rasskopf, A./Neurath, L./Schmidt, K. (2018): Antifeminismus in der Wissenschaft. Eine vergleichende Diskursanalyse zu Ulrich Kutschera, Axel Meyer, Hanna-Barbara Gerl-Falkovitz und Manfred Spieker. Hämtad från: <https://www.uni-marburg.de/de/genderzukunft/publikationen/online-publikationen/diskursanalyse-antifeminismus-in-der-wissenschaft.pdf>, s. 84.

⁶¹ Kovats, E. (2018): Conservative Counter-Movements? Overcoming Culturalising Interpretations of Right-Wing Mobilizations Against 'Gender Ideology'. I: *Femina Politica* 1, s. 81.

⁶² Bergert, I./Rasskopf, A./Neurath, L./Schmidt, K. (2018): Antifeminismus in der Wissenschaft. Eine vergleichende Diskursanalyse zu Ulrich Kutschera, Axel Meyer, Hanna-Barbara Gerl-Falkovitz und Manfred Spieker. Hämtad från: <https://www.uni-marburg.de/de/genderzukunft/publikationen/online-publikationen/diskursanalyse-antifeminismus-in-der-wissenschaft.pdf>, s. 77.

Det här motivet eftersträvas inte i alla länder och språk, men det diskuteras exempelvis i Sverige, Tyskland och Österrike. Feminister förespråkar ett könsneutralt språk. I vissa språk (som tyska) används endast den maskulina pluralformen för en grupp bestående av både män och kvinnor – trots att det även finns en feminin pluralform. Feminister använder både maskulina och feminina former för att prata om dessa grupper – eller så använder de en blandad form av den feminina och den maskulina formen.

De här argumentationsstrukturerna kan tillskrivas olika varianter av antifeminism. Den tyska sociologen Rebekka Blum namnger följande varianter:

- Antipolitisk korrekthet
- Mansfokuserad antifeminism
- Familjefokuserad antifeminism
- Antigenus antifeminism

Antifeminister är inte en homogen grupp. De har olika metoder, mål och argumentationsstrategier. Rebekka Blum försöker kategorisera antifeminister utifrån följande klassifikation:

- Kristna rättigheter: motsätter sig ofta abort och därmed kvinnans rätt till självbestämmande
- Extremhöger: rädslan för "det stora befolkningsutbytet", strävar efter drömmen om en nationell gemenskap
- Maskulinism: ofta av pick up-artister (män som är skickliga på att träffa, attrahera och förföra kvinnor) eller män som hänvisar till sig själva som incel (i ofrivilligt celibat)

Antifeministiska konspirationsteorier har ofta gemensamt att de uttrycker en önskan om avtraditionalisering. Den här önskan verkar bli allt viktigare, framförallt i kristider. Det här kan också ses, till exempel, under coronapandemin.

En farlig egenskap hos antifeministiska ideologier och konspirationsteorier är att de ofta fungerar som "dörröppnare" för ideologier och gör dem mottagliga för andra konspirationsteorier (t.ex. rasistiska eller antisemitiska ideologier). Vidare utgår antifeminister från ett binärt sätt att tänka (man-kvinna, naturlig-onaturlig osv.), vilket minskar den faktiska komplexiteten gällande kön/genus och vår verklighet. En önskan om förenkling och tydlighet kan uppfattas hos många konspirationsteoretiker. De hittar ofta tydliga och enkla svar i

konspirationsteorier, och vetenskaplig kunskap och fakta ignoreras eller fördöms. De här aspekterna är också väldigt vanliga i högerextremistiska konspirationsteorier.⁶³

Vad är... en incel?

En incel är en person, oftast en man, som lever i ofrivilligt celibat. En egenskap hos incels är deras uttalade kvinnohat. Kvinnor och preventivmedel beskylls för att hindra vissa män från att ha sex, vilket innebär att kvinnor är "skyldiga" män det. På digitala forum för incels ges ofta uttryck för fantasier som glorifierar våld. Det finns vissa likheter med vit makt eftersom att de delar liknande hatobjekt (kvinnor, framförallt attraktiva kvinnor, och attraktiva män). Vissa av de högerextremistiska massskjutningarna runt om i världen har baserats på den här specifika typen av kvinnohat och antifeminism.⁶⁴

⁶³ Blum, R. (2019): Angst um die Vormachtstellung: Zum Begriff und zur Geschichte des deutschen Antifeminismus. Hamburg: Marta Press.

⁶⁴ Williams, Z. (2018): 'Raw hatred': why the 'incel' movement targets and terrorizes women. Hämtad från: <https://www.theguardian.com/world/2018/apr/25/raw-hatred-why-incel-movement-targets-terrorises-women>

Övning 1.2: Hur du analyserar antisemitiska konspirationsteorier – i din klass!

M2_övning_1.2_metoder_avslöja

Metoder du kan använda för att avslöja en konspirationsteori

Omvänd bildsökning: Genom att använda Googles omvända bildsökning kan du kontrollera huruvida bilden togs ur sitt ursprungliga sammanhang, om det bara är en bild detalj urklippt från ett större foto eller om den är redigerad (t.ex. med Photoshop) på något sätt. Ett alternativ till Googles omvända bildsökning är webbsidan TinEye.

Typen av språk: Försök att ifrågasätta typen av språk som används för att beskriva en fråga eller ett ämne. Om språket är emotionellt laddat kan det ge dig en anledning att analysera huruvida textens innehåll är presenterat på ett objektivt sätt. Vidare kan det vara till hjälp att kontrollera huruvida stilfigurer och talesätt används för att skapa en viss typ av bild. Var uppmärksam på vilka adjektiv som används för att beskriva frågan eller ämnet.

Avslöjande webbsidor: Det finns några webbsidor som du kan använda för att avslöja en konspirationsteori, t.ex. Mimikama (tyska språket), SOMA (Socialt observatorium för desinformation och sociala medier-analys; EU), factcheck.org, RAND (en digital databas som tillhandahåller information om verktyg för att rikta in sig på desinformation på internet), osv. De här webbsidorna eftersträvar att avslöja falska rapporter, identifiera desinformation och peka ut manipulation. Deltagarna kan studera en avslöjande webbsida från sina egna länder.

Bakgrundskontroll: Om du ser en text, ett foto eller ett videoklipp och du inte är säker på innehållets trovärdighet, försök då att undersöka innehållsskaparen och webbsidan som innehållet är publicerat på. Ta reda på vad innehållsskaparen mer har publicerat. Är han/hon en expert på ämnet? Finns det en profil för innehållsskaparen (LinkedIn, Facebook, något CV osv.)? Var finns webbsidans domän registrerad? Genom vilken kanal publicerandes innehållet ursprungligen? Kontrollera källans impressum (ett lagstadgat uttalande om ägande och författare till ett dokument). Till experterna: Om du hittar en adress i detta impressum kan du söka efter den via Google Maps Street View. Ibland visar det sig att adressen eller kontorsbyggnaden inte existerar.

Dubbelkontrollera innehållet: Om du fortfarande är osäker på innehållet, försök då att dubbelkontrollera informationen som du möts av på trovärdiga webbsidor. Vad är trovärdiga webbsidor? För att säkerställa att du befinner dig på en trovärdig webbsida kan du göra en bakgrundskontroll av innehållsskaparen och själva webbsidan (se bakgrundskontroll). Finns det några källhänvisningar? Om så är fallet, försök att hitta den ursprungliga källan, för innehållet kan vara taget ur ett annat sammanhang. Dessutom kan det vara till hjälp att kontrollera informationen på flera andra webbsidor. Därmed kan du säkerställa att informationen från flera källor överensstämmer.

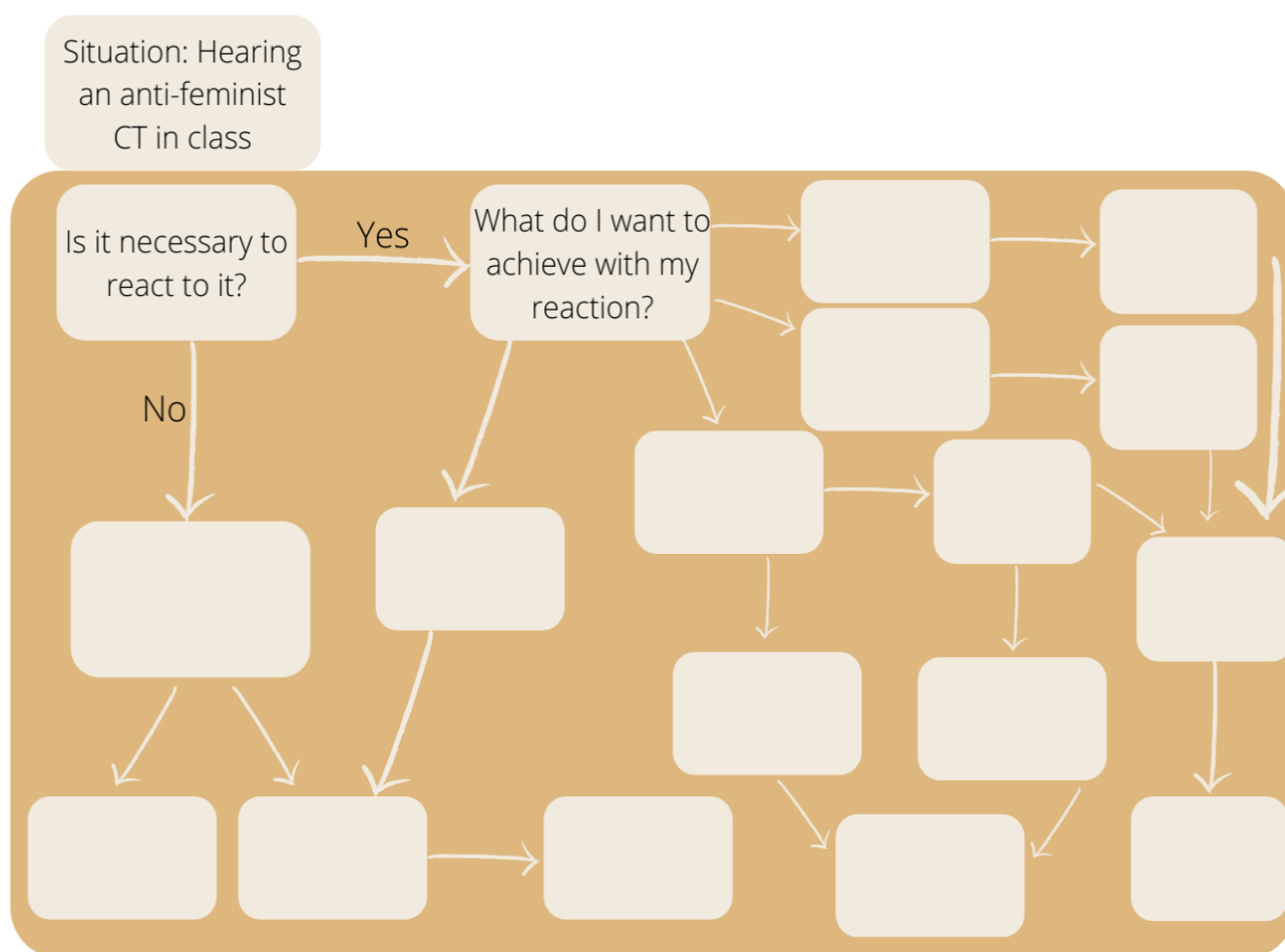
Hur är det med upphovsrätt? Om du ställs inför ett videoklipp, en bild, en text eller ett inlägg, se till att ta reda på vem som ursprungligen publicerade innehållet. Endast med den här informationen är du utrustad för att göra en bakgrundskontroll av innehållsskaparen. Om ett videoklipp är upplagt på YouTube kan du använda Amnesty International YouTube Data Viewer för att verifiera ett videoklipps datum och klockslag. Dessutom skapar Data Viewer miniatyrbilder (thumbnails) som du kan göra en omvänd bildsökning på.

Fiender: Var uppmärksam på vilka fiendebilder som används och vad de föreslår eller antyder. Finns det någon form av diskriminering eller finns det några fördomar som används som en del av logiken som innehållsskaparen försöker förmedla? Antisemitiska, islamofobiska eller antifeministiska påståenden kan ge dig en indikation om att det är nödvändigt att göra vidare efterforskningar.

Geolokalisering: Gällande bilder och videoklipp kan det vara bra att använda geolokaliseringsverktyg, såsom Google Maps. Genom att använda 3D-läget på Google Maps kan du kontrollera huruvida en plats eller en byggnad liknar den som är avbildad i videoklippet/på bilden som du ställs inför.

M2_övning_1.3_mall_riktlinjer

Mall för riktlinjer

[Skapad av TEACH-konsortiet], kan också laddas ner här: [Länk till bild](#)

Uppvärmning 2: Låt oss komma igång och hitta samband!

M2_uppvärmning_2_bingo

Begrepp för bingospel

Falska nyheter	Utbyte (av europeiska folkslag)	Jämställdhetsintegrering	Mossad	Judar
Konspiration	Hets	Etablerade medier	Indoktrinering	Förtryck
De mäktiga	Elit	Könsroller	Regering	Globalisering
Vakna!	Vanställning av språket	Män som... inte är riktiga män	Otänkbart	Tänk på barnen!
Okvinnlig	Lobbyister	Målriktade	Onaturlig	Dölja / nedtysta
Influera	Falska nyhetsmedier	Det ligger i kvinnans natur...	Sprida rädsla	Underrättelsetjänst

Övning 2.2: Antifeministiska konspirationsteorier – Ett hot mot demokratin? (Svaret är ja.)

[M2_övning_2.2_antifeminism_demokrati_text](#)

Demokrati och antifeministiska konspirationsteorier

En viktig del av demokratiska samhällen är att minska ojämställdhet och att ge alla människor lika möjligheter i olika områden av livet. Det här är inte bara förankrat i de nationella konstitutionerna, utan är också ett krav i den europeiska konventionen om mänskliga rättigheter.

Ett stort problem med antifeministiska konspirationsteorier, och därmed en viktig anledning till att medborgerlig utbildning borde ägna sig åt det här ämnet, är att konspirationsteorier ofta ifrågasätter grunden för demokratiska och mänskliga rättigheter. Därmed äventyrar de ansträngningar att uppnå jämställdhet mellan män och kvinnor, vilket är viktigt för demokratin.

Det här ifrågasättandet eller avfärdandet av den demokratiska ordningen och mänskliga rättigheter har extremistiska aspekter och är extremt problematiskt med tanke på principerna för ett demokratiskt samhälle. För att lösa 2000-talets problem och för att vårt samhälle ska kunna utvecklas, måste ojämlik behandling vidkännas och lösningar måste eftersträvas.

Målet med vidareutbildning för medborgare inom ramen för personlighet och kompetensutveckling och det tillhörande aktiva och självbestämda deltagandet i det politiska, kulturella och sociala livet är en grundförutsättning för ett demokratiskt samhälle. Dock kan den här kompetensutvecklingen äventyras allvarligt av konspirationsteoretiska diskurser.

Konspirationsteorier skapar ofta misstroende för konventionella "etablerade medier" och de som har påverkats tror ofta endast på alternativa medier. Misstro till media är ofta kopplat till olika typer av konspirationsteorier, däribland antifeministiska ideologier och antifeministiska konspirationsteorier.

"Alternativa medier", å andra sidan, följer sällan journalistiska kvalitetskriterier, utan innehåller ofta falska rapporteringar eller är presenterade väldigt ensidigt för att väcka känslor och därmed få en större spridning. De här felaktiga upplysningarna står i vägen för en konstruktiv diskussion och banar också väg för konspirationsteorier.

Som en konsekvens av detta ignoreras och förnekas ojämställd behandling eller så delegitimeras (ogiltigförklaras) feministiska försök till jämställdhet.

Övning 2.3: Argumentationsstrategier och möjligheter till åtgärder

M2_övning_2.3_argumentationsstrategier

Kort med argumentations- och kommunikationsstrategier

<u>Auktoritet</u> Hänvisa till allmänt erkända profiler, experter.	<u>Logik</u> Hänvisa till "tankelagar" (logiska principer såsom orsakssamband, slutgiltighet osv.)	<u>Erfarenhet</u> Hänvisa till personliga erfarenheter.
<u>Frekvent användning av ordet "nej"</u> Om du bemöter ett argument från den andra personen, börja med "nej" för att göra det tydligt att du är emot det.	<u>Förolämpande ("obehaglig effekt")</u> Försök att fördöma interlokutören (deltagaren i samtalet) och upphöja dig själv.	<u>Normer</u> Hänvisa till rådande värderingar i samhället, lagar (normer).
<u>Fakta</u> Hänvisa till verifierbara forskningsresultat, statistik.	<u>Gör den andra personer till åtlöje</u> Delegitimerar den andra personens ståndpunkt och åsikter, förnekar hans/hennes allvarlighet.	<u>Upprepa den andra personens påståenden med dina egna ord</u> Säkerställer att du förstår den andra personen. Den andra personen har möjligheter att göra rättelser.
<u>Uppskattning</u> Förmedla till den andra personen att du uppskattar honom/henne trots att du inte håller med honom/henne.	<u>Ignorerande</u> Ignorera påståenden som du inte håller med om.	<u>Betona likheter</u> Påpeka liknande värderingar eller mål. Förmedla att du inte är den andra personens fiende bara för att du har en annan åsikt.

Övning 2.3: Argumentationsstrategier och möjligheter till åtgärder

M2_övning_2.3_antifeministiska_påståenden

Exempel på antifeministiska konspirationsteoretiska påståenden

De aktuella politiska insatserna syftar till att aktivt försvaga männens ställning.	Kvinnor hör hemma vid spisen och är ansvariga för att uppfostra barn.	Feminister kontrollerar media, andra åsikter är censurerade eller trycks inte.
Feminister vill förstöra den traditionella kärnfamiljen.	Judar försöker främja feminism för att gynna sina egna intressen.	Fördelningskvoter för kvinnor är onödiga och orättvisa.
Feminister vill förtrycka män.	Kvinnor borde vara återhållsamma/förteguna, män borde vara dominanta.	Feminism leder till färre födslar, vilket i sin tur leder till massinvandring från muslimska länder.
I det tjugoförsta århundradet finns det inte längre något behov av feminism. Kvinnor har redan samma rättigheter som män.	Den aktuella diskursen i Sverige gällande kön håller på att bryta samman.	

Extramaterial Modul 3: Antimuslimska konspirationsteorier

Innehåller extramaterial för:

Övning 1.1

Övning 1.2

Övning 1.3

Uppvärmning 2

Övning 2.1

Övning 2.2

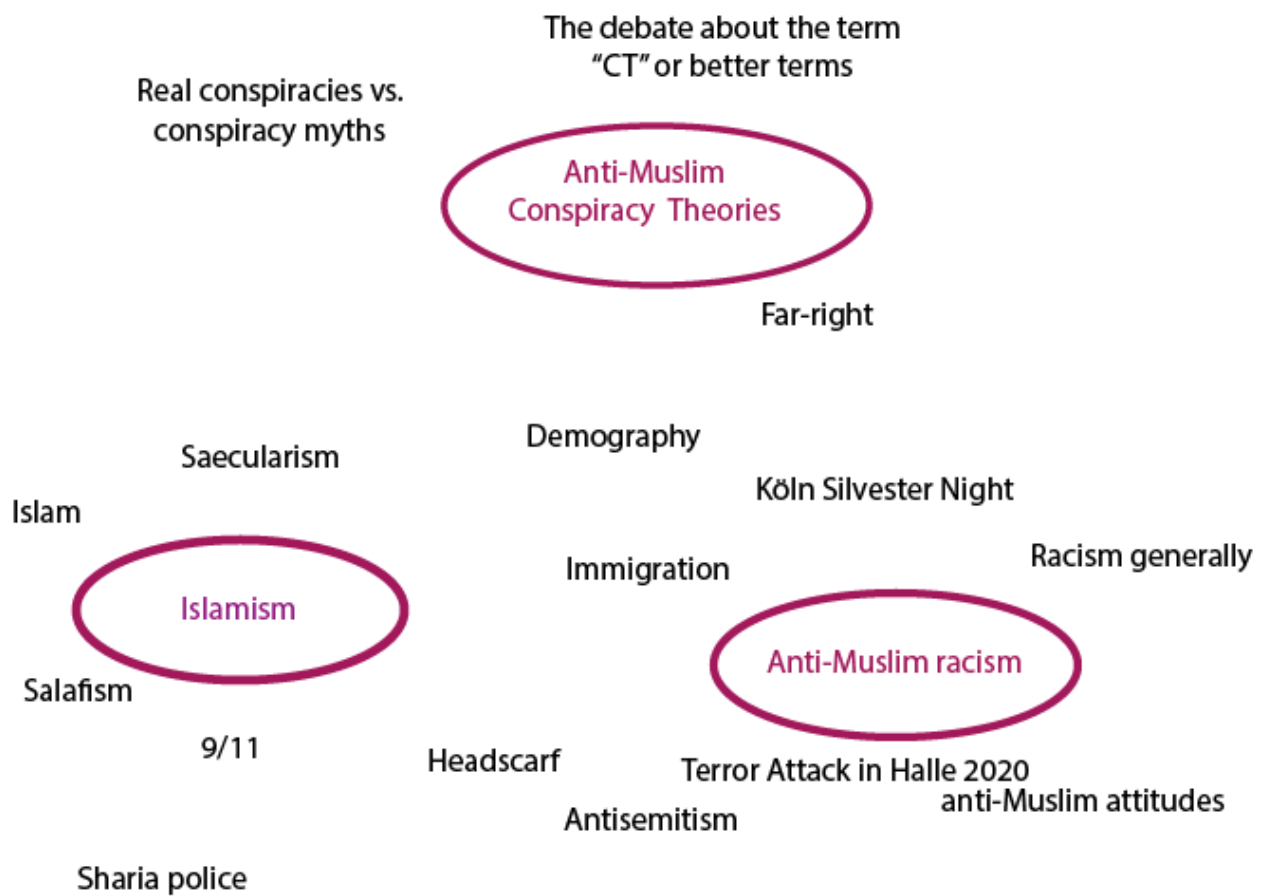
Övning 2.3

Ytterligare/valfri övning

Övning 1.1: Utforskning: Antimuslimska konspirationsteorier och närliggande koncept

M3_övning_1.1_prov_whiteboardtavla

[Framtaget av TEACH-gruppen i projektsyfte]

Övning 1.1: Utforskning: Antimuslimska konspirationsteorier och närliggande koncept

M3_övning_1.1_uppsats

Teori, berättelse, myt, tänkesätt... Vad är det?

Begreppet "konspirationsteori" är inte obestridd. Det pågår en diskussion om huruvida andra begrepp skulle vara mer passande för fenomenet. Svaren skiljer sig åt i olika länder och språkgemenskaper.

Vi kan inte erbjuda en uttömmande diskussion om begreppsfrågan här, och ännu mindre ge ett slutgiltigt svar. Men för att hjälpa läsare (och seminarieledare) att ge sig in i den här delen av diskussionen, presenterar vi här åsikterna och synpunkterna från en namnkunnig konspirationsteoriexpert från Tyskland, Pia Lamberty. Texten är ett avsnitt från hennes bok "Verschwörungserzählungen".⁶⁵ Nedan hittar du en något förkortad översättning gjord av TEACH-gruppen.

Notera att Lambertys åsikt är just det: en åsikt. Andra människor har andra åsikter som är lika understödda av argument. Och du har all rätt att anta din egen ställning till ämnet med dina egna argument.

Notera också att Lamberty skrev sina yttranden med den tyska användningen av begreppet "konspirationsteorier" (Verschwörungstheorien) i åtanke. Användningen av och associationerna till begreppet och dess alternativ kan skilja sig åt i olika språk. Ändå kan du använda hennes yttringar för att starta en diskussion.

Mellan teorier och myter: en kortfattad konceptuell klassificering

Under en lång tid var fenomenet till övervägande del behandlat som en **konspirationsteori**. Men de senaste åren har vetenskapen och samhället i allt högre utsträckning diskuterat huruvida begreppet är så korrekt. Enligt den tyska ordboken Duden är en teori ett "system av vetenskapligt grundade påståenden för att förklara vissa faktauppgifter eller fenomen och lagarna på vilka de är baserade". En sådan teori läggs fram av forskare (oftast efter år av forskning) och testas sedan mot verkligheten. Till exempel, om någon lägger fram hypotesen att en pizza alltid är rund, men sedan upptäcker att det också finns fyrkantiga pizzor, så måste teorin ändras eller till och med avfärdas.

⁶⁵ Lamberty, Pia (2020): *Verschwörungserzählungen*. Informationen zur politischen Bildung aktuell: 35. Bundeszentrale für politische Bildung: Bonn. (16ff.)

Men det här är precis vad som inte händer med "konspirationsteorier". Deras anhängare fortsätter ofta att hålla fast vid sina föreställningar även när de faktiskt skulle kunna få tillräckliga motbevis för att börja tänka om. Låt oss ta exemplet med den platta jorden. Människor som vill tro att jorden är platt vill bevisa igen och igen att den inte kan vara en glob.

För att deras experiment ska bevisa den påstått platta jorden, använder de t.ex. laserstrålar och objekt (såsom stolpar) uppsatta på en angiven altitud (t.ex. 5 meter) ovanför ytan på en stor, lugn vattenmassa (t.ex. en väldigt lång kanal). Liknande experiment (inte med lasrar, men med teleskop) har genomförts sedan 1830-talet. När de utförs korrekt avslöjar de alla att jorden faktiskt har en kurva. Ända sedan dess har bevisen för att jorden är platt misslyckats (när experiment var genomförda på rätt sätt) igen och igen. Men istället för att omvärdera sin egen åsikt och acceptera att jorden trots allt inte är platt, fortsätter anhängare av teorin om jordens platthet att hålla fast vid sin föreställning. Det är just det här som är motsatsen till vetenskapligt teoretiserande, vilket måste styrkas eller revideras av motsvarande upptäckter och resultat.

Myter, mentaliteter och andra koncept

Experter diskuterar för närvarande olika begrepp som ett alternativ till "konspirationsteori". Sociologen Armin Pfahl-Traughber, till exempel, skiljer mellan konspirationsideologier, konspirationsmyter och konspirationsteorier, medan religionsforskaren Michael Blume endast pratar om konspirationsmyter. Begreppen definieras också olika i varje enskilt fall och betyder inte alltid samma sak.

Ett annat alternativ är att skilja mellan konspirationsmyter, berättelser och konspirationsmentaliteten. En **myt** är en berättelse som människor antar är sann och som ofta är djupt och långvarigt förankrad i respektive samhälle. Därmed beskriver en myt hur personer tolkar och förstår omvärlden. En konspirationsmyt är inte så mycket det konkreta antagandet att, till exempel, Hitler levde på månens baksida. Snarare handlar det om en fundamental berättelse som förenar många enskilda konspirationsberättelser.

En **konspirationsberättelse**, å andra sidan, hänvisar till en konkret redogörelse för saker som händer i världen. Ofta, dock, uppstår inte sådana konspirationsberättelser ur tomma intet, utan är historiskt och kulturellt

inkapslade. Många konspirationsberättelser närs därför av ganska abstrakta myter, såsom myten om en judisk världskonspiration. Ekon av det här kan ses, till exempel, i konspirationsberättelser om den amerikanska affärsmannen och filantropen George Soros.

Andra konspirationsberättelser i det här sammanhanget kretsar kring Bilderberggruppen, ett årligt möte med inflytelserika personer från industri, finans, militären och media, som äger rum i relativ avskildhet, efter vad som påstås med syftet att skapa en världsdiktatur. Ett annat exempel är Illuminati, som ofta anses vara föregångaren till Bilderberggruppen, ett hemligt sällskap under 1700-talet som fortfarande sägs bära ansvar för avgörande händelser i världshistorien, såsom den franska revolutionen, och vars fortsatta existens är omtvistad.

För psykologer är en konspirationsberättelse ett antagande att individer eller grupper som uppfattas som mäktiga påverkar viktiga händelser i världen och således medvetet skadar människor samtidigt som de håller befolkningen ovetandes om sina mål.

I psykologisk forskning är det mindre fokus på den konkreta konspirationsberättelsen och mer på det bakomliggande personlighetsdraget, **konspirationsmentaliteten** eller **konspirationsideologin**. Detta ger information om hur mycket människor i allmänhet tror på konspirationer. Personer med en stark konspirationsmentalitet är fördomsfulla mot alla som de uppfattar som mäktiga. Inom psykologin förstås den här världsbilden som ett stabilt karaktärsdrag, som ett sätt att tolka världen. Det är alltså ett fundamentalt karaktärsdrag hos en person som kan förändras över tid (till exempel på grund av drastiska händelser), men som i grunden är relativt motståndskraftigt mot förändring.

Övning 1.2: Antimuslimska konspirationsteorier – en översikt

M3_övning_1.2_Introduktion

Introduktion till Modul 4

Antimuslimska konspirationsteorier

Antimuslimska konspirationsteorier är ett komplext ämne. Utöver de mer symboliska och oftast harmlösa konspirationsteorierna såsom att jorden är platt, den falska månlandningen eller reptiloider (ödlemänniskor), behandlar antimuslimska konspirationsteorier historia, internationella relationer och yttringarna av islam som en religion och kulturell bakgrund för 1,8 miljarder människor i världen, och är därmed svårare att hantera. Dessutom är de djupt rotade i den politiska extremhögerens tänkande.

Den här introduktionen skrevs för att hjälpa de som förbereder ett seminarium på ämnet i fråga att skaffa sig grundläggande information om konspirationstänkande antimuslimska berättelser.

Ämnets relevans

2019 och 2020 utfördes två terroristattacker motiverade av en radikal högerideologi i Tyskland. Den 9 oktober 2019 gjorde en ung man vid namn Stephan B. ett misslyckat försök att få åtkomst till en synagoga i Halle och utföra en masskjutning med improviserade vapen, direktsänd på internet. Eftersom att dörren till synagogan stod emot, dödade han istället en slumpmässig förbipasserande och en man som åt lunch på en turkisk snabbmatsrestaurang. B. – uppenbart inspirerad av attacken i Christchurch som skedde i mars samma år – motiverade sin terrorishandling med ett manifest genomsyrat av antisemitiska ställningstaganden, i vilket han beskylldes den "sionistiska ockupationsregeringen" för Tysklands och den vita rasens fränfalle och död.⁶⁶

Den 19 februari 2020 dödade en annan man, Tobias R., tio personer i två Shisha-barer i staden Hanau, Tyskland, och tog sedan sitt eget och sin mors liv. Tobias R. var övertygad om att Tyskland och Europa utsattes för onda intriger och konspirationer av en hemlig organisation och att rasmässigt underlägsna delar av samhället hade förgiftat mänskligheten och förhindrat civilisationens framsteg.

⁶⁶ Bundeszentrale politische Bildung. (2020). Der Anschlag von Halle. Hämtad från: <https://www.bpb.de/politik/hintergrund-aktuell/316638/der-anschlag-von-halle>

Hans manifest, ett hobbyhantverk bestående av självbiografiska redogörelser, science fiction-fantasier och direkt rasism, delar den konspiratoriska världsåskådningen med hans föregångare i terror: onda makter är på väg att avsiktligt ersätta det tyska folket, och därmed är motstånd (och i utsträckning dödligt våld) motiverat.⁶⁷

Terroristmanifesten från Halle och Hanau är båda inspirerade av föreställningen om konspirationsteorin "det stora befolkningsutbytet". Bara några år innan attackerna, utarbetade medlemmar i den identitära rörelsen sin strategi att begreppet "Det stora befolkningsutbytet" uppfyllde ett flertal kriterier för framgångsrik mobilisering både digitalt och i verkliga livet. 2016 presenterades verken av Renaud Camus, dess franska skapare, för de tysktalande läsarna av det högerpopulistiska bokförlaget Antaios med boken "Revolte gegen den Großen Austausch" ("Revolt mot det stora befolkningsutbytet"), som pläderar skenbart för förekomsten av "vitt folk mord" och omvänd kolonisering.

Samtidigt publicerade Antaios också en pocketbok som snabbt hamnade på hyllorna: Umvolkung: "Wie die Deutschen still und leise ausgetauscht werden" ("Återbefolkning: Hur tyskarna ersätts i tysthet"), riktad till en annan, mindre kräsen publik som var van vid modiga, ogrundade påståenden och grovt språk. Dess författare var Akif Pirinçci, en tysk medborgare med en turkisk familjebakgrund som tidigare hade blivit populär för en serie kriminalromaner bestående av katter som detektiver.⁶⁸

Förhållandet mellan sådana utlopp av kognitiv radikaliserings och faktiskt radikaliserat terroristvåld i Tyskland under 2019 och 2020 har ännu inte utforskats i detalj⁶⁹. Däremot menar den svenska sociologen Anders Önnerfors, som har blivit expert på att analysera texter från extremhögern, att läsandet av Pirinçcis bok "Umvolkung" kan förklara hur den mentala grunden lades för de här terroristattacker. Faktiskt så finns det indikationer på att Pirinçcis bok

⁶⁷ Manifesten är vanligtvis inte tillgängliga för allmänheten, inte minst för att inte inspirera följare. Dessutom är de oberäkneligt strukturerade och svåra att läsa. Vi baserar vår introduktion här på arbetet av Andreas Önnerfors vid Uppsala universitet, som har publicerat akademiska studier på dessa och andra terroristmanifest. Delar av formuleringarna här är också hans.

⁶⁸ Den här introduktionen är inspirerad av (och följer texterna i) Andreas Önnerfors (2021 ännu opublicerade) artikel om högerextremistiska manifest. Texten var delvis reviderad, förkortad och viss information lades till där det var lämpligt för syftet här.

⁶⁹ Säger Önnerfors 2021.

instrumentaliserades i mordet på Walter Lübcke, en tysk politiker som mördades av högerextremister som såg Lübckes liberala politik som ett hot.⁷⁰

Terroristattackerna i Hall och Hanau, samt massmorden i Christchurch (Nya Zeeland) i mars 2019 och avrättningen av politikern Walter Lübcke i Tyskland i juni 2019, är alla konkreta exempel som ligger till grund för ämnet antimuslimska konspirationsteorier.

Antimuslimska konspirationsteorier i TEACH-undersökningen

Bland de olika konspirationsteorierna som har blivit kända i Europa under de senaste åren, finns det en typ som fokuserar på att göra antaganden om islam och att framställa islam – eller muslimer – som ett medvetet organiserat hot mot den västerländska civilisationen.

I TEACH-undersökningen⁷¹ täckte vi in islamofobiska konspirationsteorier med påståenden såsom:

- "Organiserad muslimsk immigration leder till utrotandet av det europeiska folket."
- "Konventionella västerländska politiker är ansvariga för det faktum att Europa i allt högre utsträckning håller på att bli en muslimsk kontinent."
- "Ett omfattande utbyte av den inhemska befolkningen och muslimska immigranter pågår i Europa."

Det här är påståenden såsom de kan hittas i offentlig diskurs, i privata samtal, säkerligen i utgivningar av extremhögern osv. i praktiskt taget alla europeiska länder.

Vissa av dessa påståenden var anpassade efter länderna som deltog i undersökningen eftersom att vi under förberedelserna fann att vissa påståenden om islam var mer relevanta i vissa länder, och andra påståenden i andra länder. Till exempel:

⁷⁰ Iskander, K/ Schwan, H./ Steppat, T. (2020). Wie Stephan E. sich jahrelang radikalisierte. Frankfurter Allgemeine Zeitung. Hämtad från: <https://www.faz.net/aktuell/feuilleton/thema/akif-pirinci>.

⁷¹ Se TEACH-konsortiet (2021): Manual for Managers of Adult Education Institutions. (Besök: www.teach-erasmus.eu)

- "Tyskland [eller: Österrike, Sverige osv.] riskerar att bli en islamisk stat."
- "Svenskar [eller: österrikare, tyskar osv.] riskerar att bli andra klassens medborgare."
- "Muslimer islamiserar Sverige genom att föda många barn."
- "Islam" är det största hotet mot Sverige idag."
- "Sverige koloniserar av muslimer via ekonomiskt stöd från rika muslimska länder."

Som vi ser handlar påståendet om ett pågående utbyte av den "europeiska" befolkningen mot den "muslimska" befolkningen, och konspirationsteorier varierar ifråga om vem de presenterar som drivkraft bakom utvecklingen. Påstådda syndare (de skyldiga) är antingen "muslimerna", fientliga tredjeländer (utvecklingsländer) som skickar muslimer till Europa för att kuva det, eller vissa mäktiga och rika eliter som organiserar islamiseringen av Europa för att uppnå sina egna syften. (Steget att explicit beskylla "judarna" tas ibland, ibland inte.)

Antimuslimska konspirationsteorier är ett brett fenomen, och de utvecklas olika i olika länder beroende på lokala omständigheter såsom vilken erfarenhet lokalbefolkningen har av faktiska muslimer, vilken historia immigration har haft i landet (Tyskland med Gastarbeiter (gästarbetare) från Turkiet som bjöds in i landet på 1960-talet, Frankrike med människor från forna kolonier som har beviljats medborgarskap), eller om det till exempel har funnits en autokton (inhemsk) muslimsk befolkning som i Bulgarien, där ungefär 10 procent av befolkningen utgörs av traditionella muslimer idag (och desto fler innan första världskriget).

Typer av antimuslimska konspirationsteorier

Konspirationsteorier med specifik antimuslimsk bakgrund förekommer i en rad olika former. En bra överblick över de mest framträdande konspirationsteorierna som kretsar kring islam presenteras i extramaterialet: [M3_övning 1.2](#).

Antimuslimska konspirationsteorier som uttryck för antimuslimsk rasism⁷²

Ämnet antimuslimska konspirationsteorier kan inte betraktas utan att referera till det bredare fenomenet antimuslimsk rasism. Det är därför vi ger en kort introduktion till antimuslimsk rasism här. Det behöver inte nödvändigtvis diskuteras med seminariets deltagare (även om det kan), men det borde ligga till

⁷² Avsnitt inspirerat av förordet till: Bressau et al (2016): Pädagogischer Umgang mit antimuslimischem Rassismus", Sersheim. Större delar av det här förordet har använts här med enbart små förändringar för översättningen till engelska.

grund för den allmänna attityden som tas på seminariet, framförallt gällande synen på "den andra".

Antimuslimsk rasism innefattar former av rasism riktad mot människor kategoriserade som muslimer. I regel spelar det ingen roll huruvida de så kategoriserade personerna faktiskt är muslimer eller beskriver sig själva som sådana. Kategoriseringen som "muslim" är en tillskrivning utifrån, vanligtvis baserad på yttre kännetecken såsom en familjs födelseland. Alltså skapas en uppfattad grupp, och homogeniserande bilder av "islam" appliceras på den gruppen – bilder som presenteras som oföränderliga.

I den stereotypa synen på antiislamism är islam skapat som motsatsen till "västvärlden": Islam betraktas som bakåtsträvande, arkaiskt och våldsamt, patriarkalt och kvinnohatande, och dess medlemmar framställs som föremål för restriktiva religiösa lagar och regler. "Västvärlden", å andra sidan, framställs som progressivt, upplyst, liberalt och jämlikt, ett samhälle där autonoma och frigjorda medborgare fattar beslut på eget bevåg – i korthet en spegelbild av hur islam uppfattas.

Den här sociala "kunskapen" om "de andra", om "muslimerna", är oerhört mäktig. Eftersom att det är vida spritt och delat som den mest framstående "kunskapen" i diskurser och debatter, framstår det som självklart och därmed som "sant". Det finns alltid att tillgå för att tolka situationer eller för att rättfärdiga handlingar. Det genomsyrar hela samhället.

Övning 1.2: Antimuslimska konspirationsteorier – en översikt

M3_övning_1.2_det_stora_befolkningsutbytet

Det stora befolkningsutbytet

Det **stora befolkningsutbytet** är en konspirationsteori som hävdar att vissa "eliter" försöker byta ut den traditionella befolkningen i Europa med icke-européer, framförallt muslimer från Mellanöstern, och från andra delar av världen. Teorin är populär bland högerextremistiskt orienterade delar av befolkningen i många länder.

Begreppet "Det stora befolkningsutbytet" som sådant är äldre, men en författare som medverkade speciellt till dess popularisering var den franska författaren Renaud Camus (*1947) i boken "Le Grand Remplacement" från 2011, där han skapar en bild av den pågående förstörelsen av fransk kultur. Camus är dock bara en särskilt framträdande person som spred tanken. En inflytelserik författare var också den amerikanska nynazisten David Lane med sitt manifest rörande vitt folkmord från 1995. Mycket större betydelse bland den tyska allmänheten fick Thilo Sarrazin, en (konstigt nog) socialdemokratisk politiker från Berlin som 2010 publicerade boken "Deutschland schafft sich ab" ("Tyskland avskaffar sig självt"), vilket blev en bästsäljare på marknaden (1,2 miljoner exemplar 2012) och som köptes av en avsevärt stor allmänhet.

Sarrazin försökte upprepa sin stora ekonomiska framgång genom att 2018 publicera uppföljaren "Feindliche Übernahme" ("Fientligt övertagande"), som faktiskt nådde bästsäljarstatus i september 2018. Fenomenet är dock inte begränsat till Tyskland. Den franska författaren Michel Houellebecq blev känd genom sin dystopiska roman "Submission" ("Underkastelse") från 2015, som bidrog till populariseringen av känslan av ett "islamiskt hot" i samhället i stort. Tesen om en smygande "islamisering" genom den "demografiska faktorn" (konstant ökning av den muslimska befolkningen i europeiska länder) förespråkades också 2004 av den italiensk-libanesiska bästsäljande författaren Oriana Fallaci i hennes bok "The Power of Reason" ("Förnuftets makt"). Boken såldes i över 800,000 exemplar i Italien och skapade stor uppståndelse.

Föreställningen om "Det stora befolkningsutbytet" är särskilt populär inom den så kallade identitära rörelsen, en högerextremistisk rörelse som ursprungligen uppkom i Frankrike, men som nu också har vuxit sig stark i Tyskland och Österrike. Identitärer propagerar vad de kallar "etnopluralism", ett koncept som andra har kallat "rasism utan raser". Tanken är att hålla isär "etniska" grupper, för deras

välbefinnande. Föreställningen om ett "stort befolkningsutbyte" (Großer Austausch) är också en viktig del av den identitära ideologin, eftersom att identitärer föreställer sig själva som en "motståndsrörelse".

[Text skriven för TEACH:s seminarieserie, 2021]

Övning 1.2: Antimuslimska konspirationsteorier – en översikt

M3_övning_1.2_eurabien

Eurabien

En annan del av konspiratoriskt tänkande är känd som "Eurabien". Begreppets popularitet kan spåras tillbaka till en bok som publicerades 2005 av författaren Gisèle Littman (under pseudonymen Bat Ye'or), "Eurabia: The Euro-Arab Axis". Vissa personer anser att hennes bok var inspirerad av Renaud Camus (se ovan). Grundtesen i boken "Eurabia" är att europeiska och arabiska ledare, av olika anledningar, konspirerar för att skapa en politiskt, ekonomiskt och kulturellt enhetlig region, "Eurabia", genom att förena regionerna norr och söder om medelhavet. Enligt Littmans synsätt kommer detta leda till utrotningen av kristen kultur i Europa genom immigration, högre födelsetal bland muslimer och européers villighet att ge upp sin kultur. Littman hävdar att islam, antiamerikanism och antisemitism håller makten över europeisk kultur och politik som ett resultat av samarbete mellan radikala araber och muslimer på ena sidan, och fascister, socialister, nazister och antisemitiska europeiska ledare på den andra sidan.

[Text skriven för TEACH:s seminarier, 2021]

Övning 1.2: Antimuslimska konspirationsteorier – en översikt

M3_övning_1.2_kalergiplanen

Kalergiplanen

Populär bland extremhögern är konspirationsövertygelsen om en så kallad **Kalergiplan** för att – påstås det – ersätta den europeiska befolkningen med en blandad "ras" (européer och afrikaner).

Richard Nikolaus Graf Coudenhove-Kalergi (1894-1972) var en österrikisk kosmopolit och intellektuell, uppvuxen i en aristokratisk familj av habsburgska statsmän (hans far var Habsburgs ambassadör i Japan och talade 16 språk). Richard Coudenhove-Kalergi var en tidig och väldigt aktiv förespråkare för föreställningen om ett europeiskt samarbete. Påverkad av det första världskriget populariserade han föreställningen om en europeisk federation i boken "Pan-Europa" från 1922; 1923 grundade han den Paneuropeiska unionen, en förening bestående av högt rankade (främst konservativa) personligheter från hela Europa, och han började ge ut en tidskrift med samma namn. Under nationalisternas styre i Europa levde han i exil, främst i USA där han arbetade som historieprofessor. Efter andra världskriget blev han en av drivkrafterna bakom såväl Europarådet som organisationerna som senare ledde till den europeiska unionen. Han var konsult till europeiska statsmän såsom Charles de Gaulle, Georges Pompidou och Konrad Adenauer, och han belönades med flera höga utmärkelser, bland vilka han blev den första mottagaren av Karlspriset 1950.

Flera årtionden senare formade national-socialistisk propaganda mot Coudenhove-Kalergi och hans strävan efter fri, tolerant samexistens i Europa en rasistisk konspirationsteori känd under namnet "Kalergiplanen". Det är en högerextremistisk, antisemitisk, vit makt-konspirationsteori som hävdar att det finns en sammansvärjning för att blanda vita européer med andra "raser" genom immigration. Konspirationsteorin hävdar att sådana planer utarbetades av Coudenhove-Kalergi och främjades i aristokratiska europeiska kretsar. Konspirationsteorin är mest populär bland högerpopulistiska grupper och partier i Europa, men har också spridits till USA. En viktig roll i att sprida konspirationsteorin hade den österrikiska författaren och nynazisten Gerd Honsik (1941-2018) med sin bok "Kalergi Plan" (2005).

[Text skriven för TEACH:s seminarieserie, 2021]

Övning 1.2: Antimuslimska konspirationsteorier – en översikt

M3_övning_1.2_love_jihad

Love Jihad

Jihad är ett grundläggande koncept inom islam. Det arabiska ordet betyder ordagrant helt enkelt "att sträva" eller "att vara hängiven", men begreppet har ett stort antal ytterligare och mer specifika betydelser. I populär västerländsk uppfattning, framförallt i media, är den mest framstående tolkningen den om ett "heligt krig" mellan muslimer och icke-muslimer. Det här, däremot, om det tolkas som den enda eller den huvudsakliga betydelsen av ordet, är en orättvis representation av den islamiska tanken där Jihad också betyder saker så abstrakta och neutrala som allmän hängivenhet till islams ideal.

Ändå, för de flesta människor i västvärlden som bara är allmänt bekanta med islam, har Jihad bara den här betydelsen av religiös krigsföring. Och det är utgångspunkten när man pratar om **Love Jihad**, ett annat framstående koncept inom den muslimhatande konspirationsideologin. Love Jihad är en konspirationsteori som har använts för att åberopa fördomar om muslimer genom att påstå att muslimska män riktar in sig på kvinnor tillhörande andra religiösa grupper för konvertering till islam genom medel såsom förförelse, falsk kärlek, vilseledning, kidnappning och äktenskap, som del av ett större "krig" lett av muslimer för att erövra världen och också en organiserad internationell konspiration, för dominans genom demografisk tillväxt och ersättning.

De flesta författare spårar föreställningen om Love Jihad tillbaka till Indien och dess hinduiska nationaliströrelse (Hindutva) där föreställningen om Love Jihad i massiv utsträckning uppmärksammades av den hinduiska allmänheten 2009 genom olika hinduiska nationalistiska publikationer. Sedan dess har den spridits till flertalet andra östasiatiska länder (med delvis muslimsk befolkning), inte minst Myanmar där den har spelat en viktig roll i de militära insatserna mot rohingyerna. 2018 uppkom anklagelser av liknande natur i Storbritannien gällande den påstådda exploateringen av unga sikhiska kvinnor i konverteringssyfte, baserat på en äldre tradition av "teorier om påtvingad omvändelse" i den brittiska sikhiska diasporan. Rapporter av det här slaget avslöjas och motbevisas oftast väldigt snabbt. – Konceptet Love Jihad borde inte förväxlas med Sex Jihad, vilket är ett begrepp för idén att sunnimuslimska kvinnor som sympatiserar med Salafi Jihadism reser till krigszoner såsom Syrien för att erbjuda sig själva att "gifta sig"

med jihadistiska militärer, ofta upprepade gånger och i tillfälliga äktenskap, för att stärka soldaternas moral.

[Text skriven för TEACH:s seminarieserie, 2021]

Övning 1.2: Antimuslimska konspirationsteorier – en översikt

M3_övning_1.2_sharia

Shariakonspirationen

Konspirationsteorin kring Sharia är ett påstående att muslimer inte följer sekulära lagar utan "bara" sharialagar och att "deras" syfte är att göra sharialagarna till de enda lagarna som är tillämpliga i ett visst land. Den ignorerar det faktum att muslimer i praktiskt taget alla länder följer sekulära lagar, och att sharialagarna har en väldigt sekundär funktion, mer förknippade med religionsutövande.

Det finns två fall i världen där auktoritära regimer har valt att implementera inslag av sharialagarna även i den statliga lagstiftningen: Saudiarabien och Iran. Men att hävda att detta är "syftet" för muslimer överallt skulle vara fel. Snarare tvärtom, visar studier att exempelvis troende muslimer i västländer är ännu mer stödjande av demokrati som regeringsform än icke-religiösa muslimer.

[Text skriven för TEACH:s seminarieriserie, 2021]

Övning 1.2: Antimuslimska konspirationsteorier – en översikt

M3_övning_1.2_hemliga_muslimer

Hemliga muslimer

En mindre viktig kategori av antimuslimskt konspirationstänkande i Europa, men framträdande i USA, är föreställningen om att människor är **"hemliga muslimer"**, med särskilt avseende på USA:s tidigare president, Barack Obama. Påståendet att Obama i hemlighet var en muslim var – och är fortfarande 2021 – vardagsmat i vad högerpopulistiska webbsidor, chattrum och videokanaler sprider. Flera studier har visat, exempelvis en från 2012, att 30 procent av de amerikanska republikanerna (och 8 procent av de amerikanska demokraterna) trodde att Barack Obama var muslim. Tankefiguren bakom konceptet "hemliga muslimer" är den om essentialism: att vara muslim är inte någonting som en person kan välja eller ändra. En gång muslim, alltid muslim, även om du tar avstånd från det.

[Text skriven för TEACH:s seminarieriserie, 2021]

Övning 1.2: Antimuslimska konspirationsteorier – en översikt

M3_övning_1.2_islamofobi

Islamofobi

Fenomenet **Islamofobi** i allmänhet beskriver den negativa attityden gentemot islam och muslimer, eller mer precist: rädsla för, hat mot, eller fördomar om muslimer eller islam. Begreppet Islamofobi som sådant är problematiskt av två anledningar. För det första, med fobi nämner det rädsla, medan det ofta inte finns någon rädsla utan hat eller andra negativa eller aggressiva attityder. För det andra, är den negativa attityden inte nödvändigtvis gentemot islam, utan kan också vara gentemot muslimer, vilket är en skillnad. Vissa forskare – framförallt i andra språk såsom tyska – har därför föreslagit att använda andra begrepp för fenomenet, vart och ett av dem med sin egen specifika nyans av betydelse. Det är därför det i många språk finns långa listor med begrepp för olika former och fientlighet eller reservationer mot islam, som exempelvis översätts till fientlighet mot islam, fientlighet mot muslimer, antimuslimsk rasism (återigen ett svårt begrepp eftersom att "ras" knappt är en kategori som kan tillämpas på människor), förkastande av muslimer, kritik mot islam, kritik mot muslimer. Andra begrepp som också används är antimuslimska fördomar, antimuslimsk bigotteri, demonisering av muslimer, intolerans mot muslimer osv. Vart och ett av dessa har sina fördelar och nackdelar.

Från ett historiskt perspektiv är det intressant att fenomenet "islamofobi" framträder på bred front i centrala Europa först i mitten av 1400-talet, i nära relation till både den första belägringen av Wien av den ottomanska sultanen, och till populariseringen av tryckpressen.

En allmänt accepterad definition av "Islamofobi" myntades i en rapport från 1997 av en kommission för att studera fenomenet i Storbritannien, Runnymede Trust. Där definieras islamofobi som "en syn eller världsbild som innefattar en ogrundad fruktan för och motvilja mot muslimer, vilket leder till exkludering och diskriminering."

Frågan är, borde vi försöka särskilja islamofobi från antimuslimsk rasism? Rasism är en attityd till att tilldela människor särskilda gruppegenskaper, oftast för att presentera dem som mindre värdefulla. Argumentet att ett begrepp såsom "antimuslimsk rasism" är bristande logik eftersom att "vara muslim" inte är en ras, är sant å ena sidan; å andra sidan är begreppet "ras" som sådant inte applicerbart

på människor. Det finns inga distinkta "raser" bland människor. Vi kan, naturligtvis, försöka använda ordet "rasism" på ett abstrakt sätt, och definiera det som "grupprelaterat hat" och se hatet här riktat mot muslimer.

[Text skriven för TEACH:s seminarieserie, 2021]

Övning 1.2: Antimuslimska konspirationsteorier – en översikt

M3_övning_1.2_kontrajihadism

Kontrajihadism

Kontrajihadism, även känt som den **kontrajihadistiska rörelsen**, är en självbetitlad politisk strömning som löst består av författare, bloggare, tankesmedjor, gaturörelser och kampanjorganisationer som alla förenas av apokalyptiska övertygelser som betraktar islam inte som en religion utan som en världsåskådning som utgör ett existentiellt hot mot den västerländska civilisationen. Till följd av detta betraktar kontrajihadister alla muslimer som ett potentiellt hot, framförallt när de redan lever inom västerländska gränser. I enlighet med detta är västerländska muslimer porträtterade som "den femte kolumnen", som gemensamt strävar efter att destabilisera västerländska nationers identitet och värderingar till förmån för en internationell islamisk rörelse med avsikt att etablera ett kalifat i västerländska länder. Den kontrajihadistiska rörelsen har beskrivits som antiislamistisk, islamofobisk, som uppviglare till hat mot muslimer, och som högerextremistisk. Inflytelserika personer inom rörelsen inkluderar de högerpopulistiska antimuslimska konspirationsteoretikerna Pamela Gelle och Robert Spencer.

Medan rörelsens ursprung går tillbaka till 1980-talet, fick den inte någon stor genomslagskraft förrän efter attackerna i USA den 11 september 2001 och bombdådet i London den 7 juli 2005. Rörelsen fick stor uppmärksamhet efter attackerna utförda av högerextremisten Anders Behring Breivik, vars manifest uttryckligen återgav skrivelser av framstående kontrajihadistiska bloggare, och efter framväxten av framstående gaturörelser såsom English Defence League (EDL). Rörelsen har anhängare både i Europa och i Nordamerika. Den europeiska falangen är mer fokuserad på det påstådda kulturella hotet mot europeiska traditioner som härstammar från invandrande muslimska befolkningsgrupper, medan den amerikanska falangen betonar ett påstått yttre hot, huvudsakligen terroristhot.

Den "kontrajihadistiska scenen" kan beskrivas som en där "Europa och USA hotas av en aggressiv och politiserad islamisk värld som försöker ta makten över Europa via en process av "islamifiering" med det eventuella syftet att införa sharialagar. I den här processen kännetecknas hotet av det uppfattade borttagandet av kristna eller judiska symboler, införandet av islamiska traditioner och skapandet av förbjudna områden för icke-muslimer. Byggandet av moskéer i synnerhet ses som

en fortsatt förstärkning av den muslimska befolkningens separation från den bredare befolkningen. Lika starka som muslimernas hotande verksamhet i beskrivningar av kontrajihadism är bilder på ett kraftlöst Europa i nedgång och förfall, oförmöget att stå emot ett islamistiskt övertagande. Föreställningen om att europeisk kultur i synnerhet befinner sig i nedgång, samtidigt som ett spirituellt starkt öst representerat av islam är på frammarsch i medborgarsamhället, är en vanlig känsla och uppfattning i vissa kretsar.”⁷³

[Texten är baserad på en Wikipediaartikel, med flertalet ändringar gjorda av TEACH-gruppen]

⁷³ Lee, B. J. (2015): "A Day in the "Swamp": Understanding Discourse in the Online Counter-Jihad Nebula, i: Democracy and Security. 11. Jg., 248–274.

Övning 1.3: Anhängare av "det stora befolkningsutbytet" i praktiken

M3_övning_1.3_videoklipp

TV-dokumentär "Austausch" - om teorin "Det stora befolkningsutbytet" - allmän information

Det här är en TV-dokumentär av Carla Reveland och Tobias Zwior, publicerad i mars 2020. Videofilmen finns tillgänglig på YouTube (2021).

STRG-F är en YouTube-kanal som publicerar professionella journalistiska dokumentärer från Tyskland, som främst utreder journalistik.

Uppgifter

- Videoklipp på internet: Geheimplan "Bevölkerungsaustausch": Was ist dran? | STRG_F ([klicka här](#)) (eller gå till YouTube och sök efter titeln).
- Om du vill titta på dokumentären med undertexter, ställ in undertexter på ditt föredragna språk.

Uppvärmning 2: 1 - 2 - 4 - alla!

M3_uppvärmning_2

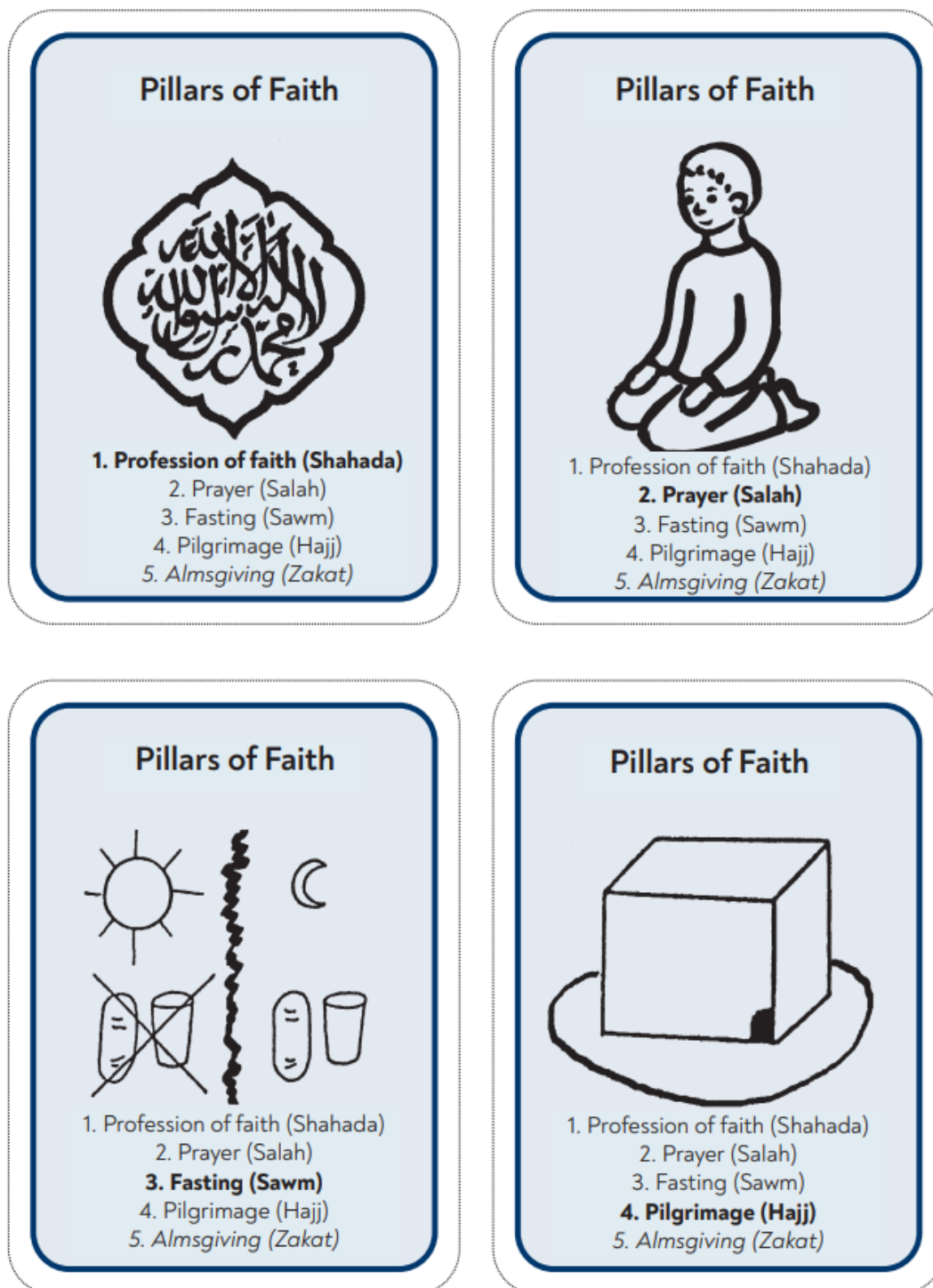
Utformning av blädderblock för att introducera 1-2-4-alla-metoden

1-2-4-all

Self-reflection	1 min.
Pairs	2 min.
Fours	4 min.
All	5 min.

Övning 2.1: Närma sig islam på det lekfulla sättet

M3_övning_2.1_spelkort⁷⁴

⁷⁴ Spelkort anpassade från en version publicerad i Islam. Politische Bildung und interreligiöses Leben by Bundeszentrale für politische Bildung, Bonn 2005. Publicerade med deras medgivande. Översättning till engelska av TEACH-projektet 2021.

Arab

1. Alif
2. Ba
3. Ta
4. Tha

Arab

1. Alif
2. **Ba**
3. Ta
4. Tha

Arab

1. Alif
2. Ba
3. **Ta**
4. Tha

Arab

1. Alif
2. Ba
3. Ta
4. **Tha**

Prophets

1. Ibrahim
2. Musa
3. Isa
4. Mohammed

Prophets

1. Ibrahim
2. Musa
3. Isa
4. Mohammed

Prophets

1. Ibrahim
2. Musa
3. Isa
4. Mohammed

Prophets

1. Ibrahim
2. Musa
3. Isa
4. Mohammed

Prayer

- 1) Purification
- 2) Carpet
- 3) Bowing
- 4) Towards Mecca

Prayer

- 1) Purification
- 2) Carpet**
- 3) Bowing
- 4) Towards Mecca

Prayer

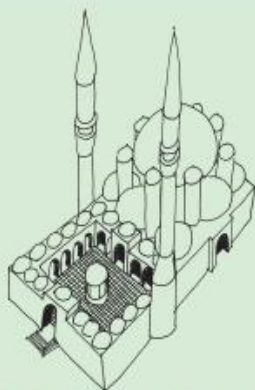
- 1) Purification
- 2) Carpet
- 3) Bowing**
- 4) Towards Mecca

Prayer

- 1) Purification
- 2) Carpet
- 3) Bowing
- 4) Towards Mecca**

Mosque

1. Mosque (Masjid)
2. Niche (Mihrab)
3. Pulpit (Minbar)
4. Koran (Qur'an)

Mosque

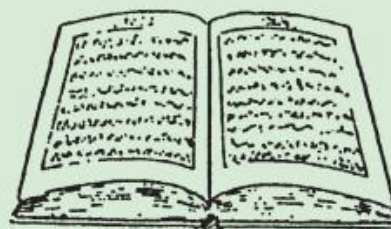
1. Mosque (Masjid)
- 2. Niche (Mihrab)**
3. Pulpit (Minbar)
4. Koran (Qur'an)

Mosque

1. Mosque (Masjid)
2. Niche (Mihrab)
- 3. Pulpit (Minbar)**
4. Koran (Qur'an)

Mosque

1. Mosque (Masjid)
2. Niche (Mihrab)
3. Pulpit (Minbar)
- 4. Koran (Qur'an)**

Imam	What direction do Muslims face when praying?
God	What is in the prayer room on the floor?
Mekka	How is the tower called that often is part of a Mosque?
Carpets	Who is the most important prophet in Islam?
Minaret	In what language is the Quran written?
Mohammed	How is the niche in the Mosque's wall called (in Arabic)?
Arabic	With whom does every Muslim have to share their wealth?
Mihrab	What is the Arabic name for the religion Muslims?
the poor	How is a Muslim called who has visited Mekka?
Islam	Where was Mohammed born?
Hajji	What does "Allah" mean in English?
Mekka	What is the most holy place in Mekka called?

Kaaba	How is Jesus named in the Quran?
Quran	How many times should Muslims pray per day?
Isa	What has a Muslim to do before prayer? (2 things)
five times	How are the chapters of Quran called?
1) wash themselves 2) take off their shoes	Wie heit die Kanzel im Gebetsraum auf Arabisch?
Surah	What is the prayer leader called?
Minbar	How is the house of prayers called?
Alcohol	In which month do Muslims their fasting?
Mosque	Who does not have to fast during Ramadan?
Ramadan	How is the holy book of Muslims called?
Chilren, the elderly, the sick, the pregnant, the travelling	What are Muslims not allowed to drink?

Where was Mohammed born?	What is Mohammed for Muslims?	What does "God" mean in Arabic?	What is the name of the holy place in Mekka?
Mecca	Prophet	Allah	Kaaba
Who spoke to Mohammed on Mount Hira?	What is the holy book of Islam called?	With which event does the calendar of Islam begin?	In what language is the Quran written?
Archangel Gabriel	Quran	Emigration from Mecca to Medina in 622	Arabic
How are the followers of Islam called?	How many duties are there in Islam?	Where do Muslims pray, learn, and celebrate?	Who built the Kaaba?
Moslems	Five	Mosque	Abraham and Ismail
In which direction do Muslims pray?	What should Muslims avoid when eating and drinking?	How are the chapters of Quran called?	How often do Muslims pray a day?
Mecca	Alcohol and pork	Surah	Five times
What is the month of fasting called?	Which rules must be observed when fasting?	How is the tower of a Mosque called?	Which day of the week is the most important for praying?
Ramadan	Do not eat and drink during daytime	Minaret	Friday

Övning 2.2: Kasta sig in i den galna världen av "Det stora befolkningsutbytet" på sociala medier

M3_övning_2.2_strategier

Sökstrategier på Telegram

Steget är, för grupperna, att utveckla strategier för att hitta kanaler eller grupper på Telegram som innehåller antimuslimska konspirationsteorier.

Sådana strategier kan vara, bara för att ge några exempel:

- Använd sökord såsom "Eurabien", "Det stora befolkningsutbytet". (Problemet med den här strategin är att få träffar kommer att framträda.)⁷⁵
- Tänk på populära förespråkare för antimuslimska konspirationsövertygelser (konspirationsspridare) och prenumerera på deras kanaler och grupper. Sådana personer/sökord kan t.ex. vara (för den engelsktalande världen) Alex Jones, QAnon, David Icke, Marjorie Taylor Greene osv.
- Skapa en lista på lovande ämnesord att söka på, såsom "muslim", "icke-muslim", "Jihad", "immigration" osv. som kanske kan leda till konspirationsspridande kanaler.
- Börja med en kanal som har antimuslimskt innehåll och ta reda på vems inlägg de vidarebefordrar. Prenumerera på de kanalerna.
- Var också uppmärksam på kommentarer under inläggen. Ofta finns det stötande innehållet snarare i kommentarerna.

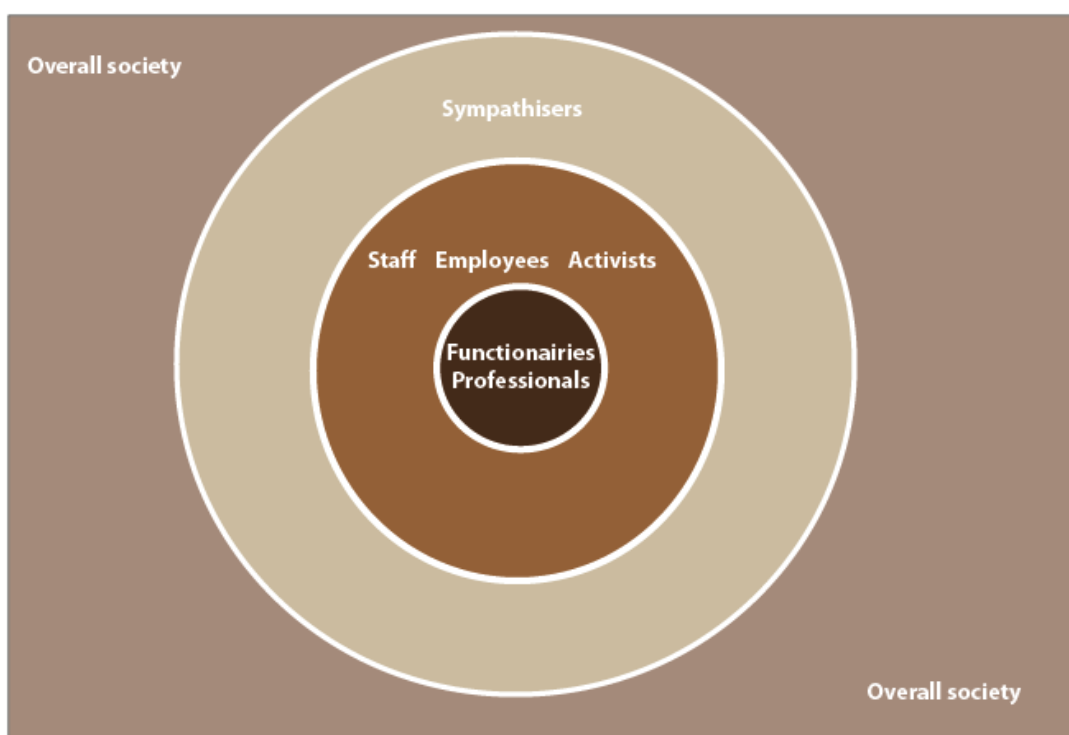
⁷⁵ Ett litet men användbart konto är "Opposing the Great Replacement "

Övning 2.3: Koncept för att hantera antimuslimska konspirationsteoretiker

M3_övning_2.3_intressentmodellen

Intressentmodellen

Vem har du att göra med?⁷⁶

Circular model of stakeholders in ideological beliefs. Whom does it make sense to debate with?
(Model following Gundlach 2020 p. 56)

Om även erfarna, väl förberedda journalister och politiker kan gnissla tänder på vissa personer i ideologiska debatter (t.ex. om konspirationsteorier) – varför skulle du lyckas bättre, framförallt i en oförberedd situation? Diskussioner om innehåll (här: konspiratoriska påståenden) är desto mer poänglösa ju närmare din motståndare är i den inre cirkeln av sitt trossystem (se illustration ovan). Du kan knappast diskutera demokratiskt med personer som har ett stängt sinne, som representerar och sprider en öppet högerextremistisk ideologi eller en konspirationsteori, som är aktiva, högt rankade medlemmar i sådana grupper eller partier. Ideologier kan inte avfärdas med argument; deras anhängare har inga argument, bara övertygelser. Om du ger dig in i en debatt med fanatiker, ger

⁷⁶ Texten är ett anpassat avsnitt från Gundlach 2020, s. 56-57. H. B. Gundlach är en erfaren utbildare i medvetenhet om antidiskriminering.

du dem mest bara en plattform, framförallt om tredje parter är närvarande. Men det betyder inte att du inte kan göra någonting. (Tänk på metoder för att distansera dig själv, och för att exkludera eller marginalisera konspirationsspridare). Det är inte ditt ansvar att återföra varje fanatisk anhängare av en ideologi eller konspirationsovertygelse tillbaka till mittpunkten i vårt samhälle.

Om din motpart däremot står längre ut (dvs. i utkanten av samhället), har du större möjlighet att nå fram till honom/henne beträffande innehåll. De här människorna är ofta osäkra, har låg självkänsla, och de imponeras av personer som framstår som tydliga och bestämda. Och det är just det som representanter för konspirationsteorier gör: de erbjuder enkla svar på komplexa (riktiga eller inbillade) problem och frågor. Var tydlig och bestämd, fråga om behov (deras dolda psykologiska motiv) och ha argument nära till hands.

Vid kontakt med din motpart, kom ihåg att även bisittare kan tillhöra den här obestämda gruppen. Du når dem indirekt genom ditt ställningstagande, genom dina argument, genom ditt beteende – även om du inte pratar direkt med dem.

Frågan "Vem har du att göra med?" kan också omvändas. Du kommer ofta att höra diskriminerande slagord i situationer när "de andra" som blir trakasserade inte är närvarande. Ta en medveten titt omkring dig för att se vem som faktiskt är där. Syftet är inte att prata med de som ägnar sig åt hatspråk, att övervinna fördomar eller att lära känna varandra, utan att hitta eventuella "vapenbröder" mot dessa. Om, å andra sidan, representanter för gruppen som utsätts för hatspråk är närvarande själva, kan talare oftare hålla tillbaka och kan framstå som vänliga eller säga att det inte handlar om de som är närvarande. De säger ofta: "De här individerna är okej. Men..." Det här är tänkt som en komplimang. Faktum är att det är arrogant att bedöma vem som tillhör "de goda" som ett undantag och vilka som inte gör det.

Alla som är kända för ett resolut demokratiskt ställningstagande och som tydligt representerar det offentligt eller bland bekanta är också i mitten av en cirkel med sina övertygelser. En sådan person är ofta mindre benägen att ställas inför diskriminerande eller hatiska slagord, eftersom att det är alltför uppenbart att han/hon inte kan "omvändas". Istället faller de här personerna ofta offer för anonyma hatstormar eller andra former av våld.

Frågor till gruppen

Följande frågor kan hjälpa dig att diskutera modellen i din arbetsgrupp.

- Håller du med modellen?
- Kan du komma på situationer där du själv har behövt hantera konspirationsteorier? Hjälper modellen dig i sådana situationer?
- Ser du några brister eller svagheter med modellen?
- Hur kan du använda modellen för att konfrontera muslimsk fientlighet?

Visualisera dina tankar och diskussioner på affischer!

Övning 2.3: Koncept för att hantera antimuslimska konspirationsteoretiker

M3_övning_2.3_orsaker_fiendskap

Varifrån kommer antimuslimska tänkesätt?

Ett antal teorier från socialpsykologin⁷⁷

I flera år har forskare undersökt orsakerna bakom grupprelaterade hatiska föreställningar (som innefattar antimuslimska konspirationsteorier). Olika teorier har utarbetats. Nedan följer en kortfattad översikt över några av dem:

Teorin om relativ deprivation kopplar ett upplevt och faktiskt ekonomisk underläge (berövande) till främlingsfientliga, rasistiska attityder. Det antas att konkurrens mellan lokalbefolkningen och immigranter om materiella och socioekonomiska resurser (jobb, utbildning osv.) kan leda till en ökad nedvärdering av immigranter av lokalbefolkningen, i och med att immigrationen ökar. En nackdel för lokalbefolkningen kan finnas eller kännas individuellt (sin egen arbetslöshet eller rädsla för att förlora sitt jobb) eller kollektivt (individen kan klara sig bra ekonomiskt, men är orolig för samhällsgemenskapen, vars välbefinnande uppfattas som hotat av immigration).

Teorin om auktoritarianism antar att personer med låg självkänsla (orsakad, till exempel, av en uppväxt som undertrycker personlighetsutveckling, avsaknad av utbildning eller dåliga karriärmöjligheter) tenderar att stödja auktoritära ledare eller partier som representerar sådana åsikter och attityder för att kunna ta del av den makt som de känner att de har rätt till men nekats. Genom att växa upp i en auktoritär miljö (familjehem, politiskt system) kan auktoritära strukturer bli internaliserade vid en tidig ålder och sedan stödjas desto lättare senare.

Teorier om bildandet av grupper och den medvetna separationen mellan ingrupper och utgrupper (sin egen grupp och främmande grupper) hävdar att andra grupper nedvärderas för att höja värdet på sig själv och sin egen grupp.

Teorier om terrorism utgår ifrån att övertygelsen om "högre mål" är passande för att främja exkluderande attityder gentemot personer som inte tillhör ens egen grupp. Samtidigt kan den här övertygelsen instrumentaliseras av en själv och andra för att legitimera förakt och, som en konsekvens, alltmer radikala attityder och handlingar som en form av uppfattat rättfärdigat "defensivt beteende". Detta

⁷⁷ Det här materialet är baserat (men inte enbart) på Gundlach 2020, s. 20ff.

innefattar, bland annat, att förespråka våld för att "försvara kristna värderingar", även om man själv annars inte är särskilt kristen.

Kontakthypotesen behandlar fenomenet att det inte är ovanligt att de som är särskilt intensiva i sitt motstånd mot immigranter faktiskt inte känner immigranter personligen. De saknar personliga kontakter och erfarenheter, och de undviker dem också, så att det inte finns någon "tillvänjningseffekt".

Teorin om social spridning innebär att människor tenderar att anpassa sina attityder och beteenden efter de mönster och normer som råder runtomkring dem, dvs. att bli mer som sina medmänniskor, som systemet som omger dem. De som arbetar och, framförallt, lever, tänker, talar, agerar och röstar i en högerpopulistisk, antimuslimsk miljö, är mer benägna att göra samma sak. Beteendet överförs som en gruppnorm.

Medieteorier pekar på mediernas roll, i synnerhet sociala medier. Dessa medier föreslår en egen verklighet, men medverkar också till ensamhet och färre verkliga, mellanmänniskliga kontakter och relationer, samt till bildandet av homogena "filterbubblor". Samtidigt, av anonymitet, tjänar de som ett språkrör för alla samtidigt som de garanterar höga nivåer av allmän uppmärksamhet och därmed höga nivåer av (själv)bekräftelse.

Däremot rekommenderas också försiktighet: precis som att en person inte ofrånkomligen måste följa högerextremistiska politiker för att han/hon växte upp i en auktoritär familj, till exempel, behöver inte de andra teorierna som nämns ovan, som beskriver en primitiv logik mellan rädslor, behov eller prekära sociala situationer och framväxandet av högerextremistiska (och antimuslimska) föreställningar, gälla som automatismer.

Ett problem är att det ibland ägnas mer uppmärksamhet åt att förstå högerextremistiska och främlingsfientliga tänkares beteenden än åt orsakerna bakom, till exempel, prekära socioekonomiska situationer. Vidare kan anhängare av högerextremistiska (och antimuslimska) föreställningar hittas i alla samhällsskikt. Det är inte alls så att de alla är utbildade och bara intresserade av konspirationsteorier för att hitta enkla lösningar. I en konkret situation kan det vara bra att försöka känna igen motiven hos personer som skanderar slagord, men utan att acceptera deras föreställningar som en skenbart logisk konsekvens av särskilda levnadsförhållanden. Å andra sidan, om vi avfärdar rättfärdigade (eller till och med bara inbillade) rädslor som överdrivna, irrelevanta eller subjektiva och

deklarerar personer med sådana rädslor som naiva, kanske till och med korkade fånar – dvs. om vi inte tar de personerna på allvar – är det förståeligt att dessa människor till slut söker upp någon som tar dem på allvar.

Frågor för ditt grupparbete:

- Vad tycker du om de olika teorierna?
- Är listan komplett? Har du förslag eller exempel på ytterligare teorier för att förklara antimuslimska tänkesätt?
- Tänk på situationer där du konkret möter antimuslimska tänkesätt och/eller antimuslimska konspirationsteorier. Kan du tillämpa teorierna på de fallen? Är teorierna användbara?
- Försök att rita stapeldiagram för att indikera hur mycket (procentuellt) du anser att de olika teorierna är troliga i dina konkreta fall av antimuslimska attityder.

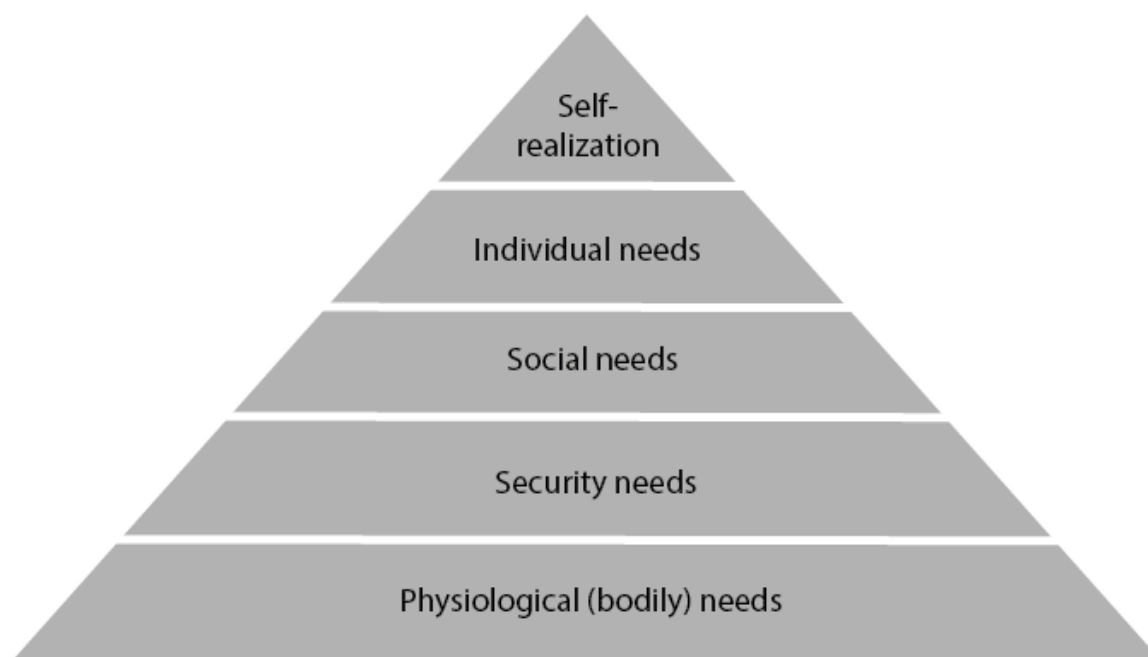
Övning 2.3: Koncept för att hantera antimuslimska konspirationsteoretiker

M3_övning_2.3_behovstrappan

Behovstrappan

Framförallt om du arbetar som handledare eller terapeut, kommer du att vara medveten om att problemen som uttrycks och beteendena som uppvisas av dina klienter ofta är ett uttryck för andra subliminala (omedvetna) "störningar" såsom ouppfyllda behov. Så, att uttrycka antimuslimska (eller annars misantropiska och radikala högerextremistiska) slagord kan också ha andra orsaker än explicita högerextremistiska eller antimuslimska attityder. Att reflektera över ens egna behov och att identifiera och namnge de hos någon annan kan ha en nedtrappande effekt, och i bästa fall även nå fram till själva kärnpunkten.

En populär modell för olika behovs struktur och hierarki är den så kallade behovstrappan (se figur).

Pyramid model of human needs

Steg 1: Fysiologiska (grundläggande) behov

Lider din motpart av sömnbrist? Skjut i sådana fall upp samtalet om det är möjligt. Eller har din motpart inte ätit på ett tag? Erbjud honom/henne någonting. Hur banalt det än låter, kommer du direkt att uppleva en annan atmosfär som kan göra ett samtal lättare.

Steg 2: Behov av trygghet

Rädsla för sin trygghet, till exempel på grund av påstådd ökande brottslighet bland immigranter, är ofta självuttryckt och tjänar som en legitimering av sina egna tankar och handlingar. Det är här du kan börja: fråga om personliga bekymmer, kontrollera fakta osv.

Steg 3: Sociala behov (behov av kärlek och gemenskap)

Kanske eftersöker din motpart inte alls ett argumenterande utbyte, utan gemenskap, dvs. någon som kan vara solidarisk med honom/henne i att bli upprörd över ett ämne. Om du säger emot, kommer det här behovet inte att uppfyllas. (Det här är en annan anledning till varför vissa personer bara besöker webbsidor som bekräftar deras egna förväntningar – så kallad bekräftelsefördom). Det skulle därmed vara tänkbart att börja genom att övergå till ett allmänt ämne, till exempel: "Vet du vad som irriterar mig ännu mer just nu? Den usla fotbollsmatchen i helgen" (om din motpart är en fotbollsentusiast), innan du tar ställning till hans/hennes högerextremistiska eller antimuslimska påståenden i någon form.

Steg 4: Individuella behov (behov av uppskattning)

Se till att din motpart känner sig uppskattad och inte är utsatt, framförallt inför eller i närvaron av tredje parter. Behov måste efterfrågas och uttryckas precist i respektive kontext. Generaliseringar såsom "Jag vill ha min frid!" hjälper inte, för alla definierar frid olika. (Din motpart: frid utan immigranter. Du: frid tillsammans med immigranter). Att svara på behov och visa empati betyder inte att du håller med i frågan. Det här är viktigt för ens eget klargörande, men också för den andra personen: "Jag förstår/delar ditt behov, men din strategi oroar mig/jag delar inte din metod."

Frågor till arbetet i smågrupperna

- Anser du att trappmodellen för mänskliga behov är realistisk? Är det någonting som saknas? Är den för enkel? Varför?
- Tänk på situationer där du konfronteras i verkliga livet med teorier som "Det stora befolkningsutbytet". Skulle modellen ha hjälpt dig att hantera den här typen av situationer?
- Skriv ner några sådana situationer på en affisch (kanske som en teckning) så att du senare kan rapportera till andra som besöker din station.

Övning 2.3: Koncept för att hantera antimuslimska konspirationsteoretiker

[M3_övning_2.3_katalog_över_alternativ](#)

Bemöta konspirationsspridare – Vad har du för möjligheter?

Förslag från antidiskrimineringscoachen Helga B. Gundlach

Föreställ dig att en konspirationsanhängare kommer fram till dig och börjar prata med dig med stor entusiasm. Vad ska du göra? Direkt börja gräla med honom/henne? Gör inte det! Framförallt inte om din motpart är en tränad propagandist för en konspirationsteori och du blir överrumplad, för då är du praktiskt taget dömd att förlora.

Därför är det första du ska göra att överväga dina alternativ. "Vad vill jag verkligen göra?" På de följande sidorna diskuterar vi några möjligheter som du har.

Det här är inga recept på lämpliga reaktioner på konspirationsteorier. Men det är bra att vara medveten om dem för att kunna se situationen i ett större perspektiv.⁷⁸

1) Var uppmärksam på de fyra nivåerna av ett budskap

Från kommunikationspsykologi känner du säkert till den fyrsidiga kommunikationsmodellen, även kallad "kommunikationskvadraten"⁷⁹:

- 1) **Saklig information:** direkt innehåll, uppgifter (data), fakta, nyheter...
- 2) **Självupptäckande** (eller **självutlämnande**): vad talaren berättar om sig själv, sina motiv, värderingar, önskningar...
- 3) **Förhållande:** hur sändaren kommer överens med mottagaren och vad han/hon tycker om honom/henne
- 4) **Vådjan:** vad sändaren vill att mottagaren ska göra; råd, instruktioner, effekter...

Du kan försöka gissa vad din motpart faktiskt vill när han/hon pratar med dig. Är det en önskan att bli accepterad (förhållande)? Att vara betydelsefull

⁷⁸ Det här är en sammanfattning av rekommendationerna från Helga B. Gundlach (mångfaldscoach): Gundlach, H.B. (2020). Rechten Parolen kompetent begegnen", Kapitel 1.3.

⁷⁹ Såsom populariserad av Friedemann Schulz von Thun, och en utökad version av den tresidiga Organonmodellen av Karl Bühler.

(självutlämnande)? Vill han/hon att du ska sprida vidare konspirationsteorin (vädjan)?

2) Att observera kontra att döma

När vi observerar någonting, dömer vi alltid, även när vi inte är medvetna om det. Observation är: "Vad som händer". Bedömning är: "Vad jag tänker om det eller vad jag känner för det."

Du kommer inte kunna sluta döma. Men du kan åtminstone vara medveten.

Försök att inte konfrontera din motpart med din bedömning eller kritik. Om du säger: "Du är väldigt aggressiv", är du dömande. Din motpart kan svara: "Jag är inte aggressiv!" Men om du istället erbjuder din observation: "Jag märker att du trummar med fingrarna på bordet", så gör du honom/henne medveten om sitt beteende.

3) Gör hypoteser

När vi observerar, skapar vi alltid hypoteser. Till exempel: "Min motpart uttrycker antimuslimska paroller för att han/hon är rädd för att förlora sitt jobb."

Vi kan inte sluta skapa hypoteser, men vi kan ta oss själva till en annan nivå med det genom att fråga oss själva varför vi kom fram till just den här hypotesen och inte till någon annan.

Vi kan också avslöja vår hypotes för motparten. Det här kan vara till hjälp om vi faktiskt bestämmer oss för att diskutera ämnet i fråga med honom/henne.

4) Lyssna

Att lyssna är nyckeln. Som en lärare eller utbildare vet du det här. Endast med äkta intresse och ärlig uppskattning av din motpart kan du få reda på hans/hennes verkliga motiv och behov. Men när du ställs inför konspirationsteorier är det här ofta svårt att uppnå. Ändå borde du försöka. Försök att vara en aktiv lyssnare, genom att fråga din motpart om du har förstått hans/hennes tes korrekt, inte bara ifråga om "sakligt" innehåll utan också hur han/hon känner för det.

I gengäld kan du kräva att din motpart lyssnar lugnt och sansat på vad du säger.

Om din motpart misstolkar dina ord (kanske medvetet), avbryt då honom/henne på ett vänligt sätt och klargör vad du faktiskt sade.

Var medveten om att det finns två typer av avbrytande i konversationer: avbrytande för att klargöra innehåll eller en attityd, och avbrytande enbart för att störa.

5) Fråga

Det är lika enkelt som det är effektivt: när en person överrumplar dig med konspirationsteoretiskt innehåll kan du svara med frågor.

Fråga "varför" eller "hur kom du fram till den här åsikten" och tvinga därmed din motpart att vara mer precis i sitt ställningstagande. Det här kan också besvara eller hämma honom/henne. Hur som helst så ger det dig lite mer tid.

När din motpart citerar påstådda faktauppgifter, be då om detaljer: "Var läste du det?", "Var kan jag hitta mer information om det här?"

Om motparten använder fraser såsom "De gör X" eller "Vi vill ha X", fråga vilka "vi" och "de" är.

När påståenden är väldigt generella kanske du vill att din motpart ska prata om hur han/hon påverkas (eller inte): "Vad har du för egna erfarenheter av det här?"

När du har ett faktiskt samtal kan du använda en cirkulär frågeteknik: Hur tror du att din kollega X kände idag när du pratade om att muslimer försöker erövra Europa?" (X är muslim).

6) Vinn tid

Du vill reagera, men du behöver tid för att utveckla din strategi, eftersom att din motpart är väl förberedd och det är inte du. Du kan skjuta upp diskussionen på ett hövligt sätt.

Lovorda ämnet men skjut därefter upp det! Det här är en teknik som används ofta av politiker i TV-samtal: "Det du sade är väldigt intressant; det här handlar absolut om helheten. Ändå, innan vi kommer till det, skulle jag vilja prata med dig om vårt nuvarande projekt."

Avbryt situationen: "Det du säger är intressant, men innan vi fortsätter vill jag gå och hämta en kopp kaffe. Ska jag ta med en till dig också?"

Vinn tid genom att ställa frågor om detaljer.

Skjut upp för en längre period: "Det här är absolut ett omfattande ämne. Jag tror att det är bäst att prata om det nästa fredag när jag har mer tid för det."

7) Avgränsning/marginalisering/exkludering

Om ett ämne är väldigt problematiskt kan du också ge en tydlig signal om att du inte vill diskutera det: Till exempel, säg – tydligt hörbart även för de kringstående: "Tyvärr, du har mött fel person. Det du hävdar går tydligt emot våra gemensamma demokratiska värderingar och är också en konspirationsteori. Jag vill inte ha någon fortsatt diskussion om den saken". Eller mildare uttryckt: "Jag har helt andra åsikter i den här frågan. Låt oss byta ämne. Låt oss nu fortsätta med att diskutera vårt projekt". Eller tydliggör helt enkelt var dina gränser går: "Jag vill be dig att avstå från sådana påståenden i fortsättningen. Annars måste jag avsluta vårt samarbete."

8) Använd personliga referenser

Det kan vara bra att prata om personliga erfarenheter. Orerar din motpart om muslimer? Du kan prata om dina positiva erfarenheter av muslimer som du känner, men förklara först och främst, med jag-meddelanden (påståenden om känslor, övertygelser, värderingar osv. hos den som talar), någonting om dig själv: Hur det var för dig när du kom till staden för många år sedan, hur det var när du började på ditt nya jobb, att många saker var nya för dig, vem och vad som hjälpte dig att minska fördomar.

9) Små hjälpredor med din attityd

Du känner säkert till de här, men i spända situationer kommer du oftast inte ihåg dem. Därför kommer här en lista för att påminna dig:

- Ta ett djupt andetag och fokusera främst på att andas ut.
- Tänk "om"-mantrat som du känner till från meditation.
- Var uppmärksam på din hållning. Sätt dig upprätt och se till att båda fötterna har markkontakt. Det här stabiliserar också din röst. Eller så kanske du vill signalera lugn och överhöghet genom att luta dig bakåt och sträcka ut dina ben.
- Kontrollera ditt ansiktsuttryck. Titta på din motpart stadigt och vänligt, även om det är svårt för dig.

- Prata lugnare, tydligare och möjligtvis med en lägre röst och långsammare än din motpart.
- Försök att vara objektiv. Sänk inte dig själv till din motparts nivå. Undvik att föreläsa för din motpart. Fortsätt att ha ögonkontakt. Fortsätt att vara hövlig.
- Förvänta dig inte för mycket av dig själv. Kom ihåg: demagoger (personer som argumenterar utifrån slående men osakliga argument) och konspirationsspridare försöker att framstå som övertygande genom konstant repetition. Men det här fungerar även för dig: det kommer att få effekt om du är konsekvent i ditt beteende och gör återkommande försök att nå någon. Varje liten handling räknas, och ditt samtal, framförallt när du behåller lugnet, kommer att få emotionella effekter.

9) Irritationer

Konspirationsspridare förväntar sig oftast att du ska reagera med ett vederläggande av innehållet. Ibland kan det vara till hjälp att överrumpla den andra personen. Gör någonting som din motpart inte förväntar sig. Gör någonting irriterande, använd humor och paradoxala ingripanden:

- Börja le och nicka med huvudet om än så lite för att signalera medkänsla.
- Fråga vad klockan är och klag på din trasiga klocka.
- Gäspa regelbundet.
- Res dig upp och koka kaffe till er både med entusiasm.
- Börja gnugga på en osynlig fläck på din tröja med stor koncentration.
- Var tyst och fixera blicken på personen som du pratar med.
- Börja flytta bordet. Be din motpart att hjälpa till.
- Lovorda din motparts satiriska förmåga. Säg att du verkligen tyckte om skådespelet. Har han/hon funderat på att ställa sig på scenen? Du skulle kunna lyssna i flera timmar, men först måste ni två utföra ert arbete.

Alla de här sakerna visar din motpart att du inte är intresserad av ämnet som han/hon orerar om. Du borde se till, även om du avbryter bryskt, att ni slutligen skiljs åt med hedern i behåll.

10) Faktagranskning

Om du ger dig in i en diskussion om konspirationsteoriers innehåll är faktagranskning en viktig komponent. Konspirationsspridare kommer med många olika typer av påståenden, och ofta kan de motbevisas relativt enkelt, men

problemet är att det här är tidskrävande om du inte är en expert på ämnet. Du borde också vara medveten om att konspirationsspridare tenderar att snabbt växla mellan olika ämnen.

11) Argumentation

Om situationen känns okej för dig, vill du kanske ge dig in i en diskussion om ämnet. Men var medveten om "kretsen av intressenter". Framträdande förespråkare för en konspirationsteori kommer inte vara villiga att lyssna på dina argument, och det finns ingen mening med att debattera mot dem – om du inte gör det för de kringstående som är osäkra och som kommer att bli imponerade av din raka attityd eller av dina argument.

Inled din argumentation med ett starkt påstående: "Fredlig samlevnad mellan alla människor är det allra viktigaste". Upprepa det här ofta, framförallt när din motpart försöker vrida dina ord.

Använd inte för många argument, eftersom att det översköljer din motpart och snarare skapar motstånd. Sortera dina argument genom att börja med det näst starkaste, sedan det svagaste, och slutligen det starkaste. (Som på en konsert: när du går därifrån kommer du ihåg finalen.)

Uppmärksamma att din motpart kommer att ignorera dina argument, vrida eller trimma dem, för det du säger skapar kognitiv dissonans för honom/henne.

Var förberedd med en mening för att avsluta samtalet på ett hövligt sätt: "Det är okej för mig att vi inte är överens på alla punkter."

12) Använd tillgängligt understöd

Om ditt möte med konspirationsteoretiker sker t.ex. på arbetsplatsen, finns det oftast olika former av institutionellt stöd som du borde vara medveten om: utbildningsinstitutioner har ofta uppdrags- och visionsbeskrivningar, företagsavtal, arbetsordningar, mångfaldsprinciper osv. Du borde känna till dem. De kommer att vara till stöd i dina försök att motsätta dig konspiratoriska tänkesätt.

Din institution kanske har ett arbetsråd. Du kanske kan få hjälp av ledningen.

När du förbereder evenemang kan du koordinera med dina kollegor hur ni ska bemöta problematiska personer ur allmänheten. Var medveten om att institutionen har befogenheten att utöva arbetsordningen och avlägsna personer från evenemang som inte följer reglerna.

Steg för grupparbete

- Gå igenom de tolv möjligheterna och försök att komma på exempel där du kan tillämpa dem.
- Kanske använder du dem redan i ditt vardagsliv?
- Försök att illustrera de 12 möjligheterna på bordsduken (med skisser, ord, bildmanus osv.)
- Alternativt kan du försöka uppföra 1-2 möjligheter som små sketcher som du sedan kan visa upp för de andra.

Extramaterial Modul 4: Antivetenskapliga konspirationsteorier

Innehåller extramaterial för:

Övning 1.1

Uppvärmning 2

Övning 2.1

Övning 1.1: Argumentationsfällor
M4_övning_1.1_argumentationsfällor

Argumentation traps

Argumentum ad populum
Populum = the people
Since so many people believe in one thing it must be true.
For example:
"So many countries are stopping the vaccinations with the Astra Zenica vaccine - it must be really dangerous".

The slippery slope
If something is going in a certain direction you think it will continue and become more and more extreme.
For example:
"Now that Covid-19 vaccinations has started we will soon be vaccinated against every small flu virus out there".

Argumentum ad hominem
Hominem = person
Personal attack, someone rejects or criticizes another person's view on the basis of personal characteristics, background, physical appearance, or other features irrelevant to the argument at issue.
For example:
"Bill Gates is a multi millionaire, clearly he wants to control everyone with the vaccinations to make more money".

Post hoc ergo propter hoc
It happens afterwards therefore it must be the reason of..
For example:
"My son got the MMR vaccination and shortly after got the diagnosis autism - it must be related".

Appeal to ignorance
Arguments about something being true because it has not yet been proven false or vice versa - false because it has not yet been proven true.
For example:
"You can not say with certainty that the Covid-19 virus was not man made in a laboratory in Wuhan".

[Framtaget av TEACH-gruppen i projektsyfte]

Argumentation traps

Hasty Generalizations

Making to big generalizations and conclusions from a situation or event.

For example:

"It was a record cold winter this year, obviously there is no global warming".

False dichotomy

Posing something as only having two options even though there are more.

For example:

"One person got an allergic reaction from the vaccination - vaccinations are unsafe".

False analogy

If something appears similar you believe it works in the same way.

For example:

"The vaccination against the swine flu caused people to get narcolepsy. Surely we will see some terrible side effects of the Covid-19 vaccinations".

Cheery picking

Only choosing to present scientific findings/texts that support your claim even if the majority of scientist argue on the contrary.

For example:

"Andrew Mortens PhD in economics proves that climate change is a hoax".

[Framtaget av TEACH-gruppen i projektsyfte]

Uppvärmning 2: Konspirationsteorimemory

M4_uppvärmning_2_memory. [Framtaget av TEACH-gruppen i projektsyfte]

Climategate

1

In late November 2009, more than 1,000 e-mails between scientists at the Climate Research Unit of the U.K.'s University of East Anglia were stolen and made public by an hacker. Climate skeptics are claiming that they show scientific misconduct that amounts to the complete fabrication of man-made global warming

1

Green scam

2

Another conspiracy theory argues that because many people have invested in renewable-energy companies, they stand to lose a lot of money if global warming is shown to be a myth. According to this theory, environmental groups therefore bribe climate scientists to doctor their data so that they are able to secure their financial investment in green energy

2

Chemtrails

3

The conspiracy theory that airplanes release pollutant chemicals that can be seen by the white lines after airplanes in the sky. There are many different CTs about why the so called chemtrails are being released. One explanation is that chemtrails control the weather and the climate.

3

4

A photo from 1898 of a girl that resembles the Swedish environmental activist Greta Thunberg. Conspiracy theories sees this photo as proof that she in fact is a time traveler.

4

Increasing global temperature is the result of the "little-ice-age" ending

5

The conspiracy theory claims that recent global warming trends are just continuations of the natural process that ended the "little ice age" that lasted between 1450-1850.

5

Climate change is not man made

6

The conspiracy theory claims that recent global warming trends are not the effect of carbon-dioxide emission and pollution from humans but are instead part of a natural fluctuation that has always happens with warmer periods followed by colder periods.

6

Climate change denial

7

Climate change denial, or global warming denial is denial, dismissal, or unwarranted doubt that contradicts the scientific consensus on climate change, including the extent to which it is caused by humans, its effects on nature and human society, or the potential of adaptation to global warming by human actions.

7

Anti-vaxxers

8

A reluctance or refusal to be vaccinated or to have one's children vaccinated against contagious diseases. Stretches from outright refusal to vaccinate, delaying vaccines, accepting vaccines but remaining uncertain about their use, or using certain vaccines but not others.

Arguments against vaccination are contradicted by overwhelming scientific consensus about the safety and efficacy of vaccines

8

Vaccines cause autism

9

In 1998, Andrew Wakefield, a former medical doctor, suggested a possible link between the MMR vaccination and autism in children. It was later shown that this study had deliberate frauds. Despite this, the scandal led to a drop in MMR vaccinations that remains today.

There is still no scientific study showing a link between MMR and autism.

9

Vaccine overload

10

Conspiracy theories using this non-medical term and claims that giving many vaccines at once may overwhelm or weaken a child's immature immune system and lead to adverse effects.

10

Bill Gates microchipping people

11

Is the conspiracy theory that the Corona virus pandemic is a cover for a plan to implant trackable microchips via global vaccination campaigns. The myth also blames the Microsoft co-founder Bill Gates for being behind this plan.

11

Big Pharma pushes vaccines for monetary gain

12

The conspiracy theory claiming that pharmaceutical companies can't be trusted. It is believed that pharmaceutical companies only want to sell their products, regardless of the impact on the people who use them. Vaccination campaigns are seen as a way for big pharma to make huge money and therefore should not be trusted.

12

Ingredients in vaccines are harmful

13

The conspiracy theory claiming that vaccines contains dangerous ingredients such as "antifreeze" which is intent to harm the population. Other ideas is that some ingredients that sometimes are in vaccines, such as small doses of aluminum, are harmful even though it has no impact on health in such small doses.

13

"Natural immunity"

14

There are many different conspiracy theories claiming that we do not need vaccinations. One such myth claims that vaccination suppress our natural immune system and if we would let people be exposed to the viruses we vaccinate against the immune system would become resilient and stronger.

14

5G and Covid-19

15

There are a couple of conspiracy theories that link the 5G technology to the Coronavirus. Some argue that the Coronavirus was created to ensure people stayed in their homes while the 5G technology was rolled out, while others state that radiation waves emitted from 5G weakens people's immune systems – making them more vulnerable to infection. Other theorists claim that 5G directly transmitted the virus

15

Covid-19 was created in a laboratory in China

16

Because the Coronavirus first emerged in Wuhan, China, President Donald Trump and others have claimed, without evidence, that it started in a lab there, and some conspiracy theorists believe it was engineered as a bioweapon.

16

Covid-19 is not worse than a regular flu

17

Is the conspiracy theory that the Covid-19 virus is not worse than a regular seasonal flu and that the pandemic is a hoax. It is further believed that there are not more people dying from Covid-19 than from the seasonal flu.

17

Covid-19 does not exist

18

According to some conspiracy theorists like InfoWars' far-right conspiracy theorist Alex Jones, COVID-19 doesn't actually exist at all. They claim that the pandemic is merely a ploy by governments to rob citizens of their freedoms.

18

Covid-19 vaccines change DNA

19

Is the conspiracy theory that the vaccine against Covid-19 has been developed "too fast" and using new techniques that are unsafe and will permanently change and damage your DNA.

19

Alternative treatments for Covid-19

20

There has been a lot of suggestions of alternative "treatments" for Covid-19 such as injecting hand sanitizer in the blood stream and using hydroxychloroquine and colloidal silver. Conspiracy theorist sometimes argues that the government and/or big pharma is on purpose holding back "useful" treatments from the population.

20

21

21

Övning 2.1: Presentation av konspirationsdetektorn

M4_övning_2.1_PPT_konspirationsdetektor

Åtkomlig som presentation via www.teach-erasmus.eu

Övning 2.1: Konspirationsdetektor

M4_övning_2.1_lista_konspirationsdetektor

THE CONSPIRACY THEORY DETECTOR

- ☐ Proof of the conspiracy supposedly emerges from a pattern of “connecting the dots” between events that need not be causally connected. When no evidence supports these connections except the allegation of the conspiracy or when the evidence fits equally well to other causal connections—or to randomness—the conspiracy theory is likely to be false.
- ☐ The agents behind the pattern of the conspiracy would need nearly superhuman power to pull it off. People are usually not nearly so powerful as we think they are.
- ☐ The conspiracy is complex, and its successful completion demands a large number of elements.
- ☐ Similarly, the conspiracy involves large numbers of people who would all need to keep silent about their secrets. The more people involved, the less realistic it becomes.
- ☐ The conspiracy encompasses a grand ambition for control over a nation, economy or political system. If it suggests world domination, the theory is even less likely to be true.
- ☐ The conspiracy theory ratchets up from small events that might be true to much larger, much less probable events.
- ☐ The conspiracy theory assigns portentous, sinister meanings to what are most likely innocuous, insignificant events.
- ☐ The theory tends to commingle facts and speculations without distinguishing between the two and without assigning degrees of probability or of factuality.
- ☐ The theorist is indiscriminately suspicious of all government agencies or private groups, which suggests an inability to nuance differences between true and false conspiracies.
- ☐ The conspiracy theorist refuses to consider alternative explanations, rejecting all disconfirming evidence and blatantly seeking only confirmatory evidence to support what he or she has a prior determination to be the truth.

<https://www.scientificamerican.com/article/the-conspiracy-theory-detector/>

[Framtaget av TEACH-gruppen i projektsyfte]

Extramaterial Modul 5: Konspirationsteorier och (sociala) medier

Innehåller extramaterial för:

Uppvärmning 1
Övning 1.2
Övning 1.3
Uppvärmning 3
Övning 3.1
Övning 3.2
Övning 3.3
Övning 3.4

Uppvärmning 1: Media och konspirationsteorier

M5_uppvärmning_1_ordlista

Media och konspiration

Media

Begreppet media refererar till nya yttringar gällande informerandet och utsändningen av nyheter. Här följer en definition av "media": Vad är media? Definition och betydelse.

Begreppet media, som är pluralformen av medium, hänvisar till de kommunikationskanaler genom vilka vi sprider nyheter, musik, filmer, utbildning, reklamutskick och andra uppgifter. Det innefattar fysiska och digitala nyhetstidningar och tidskrifter, TV, radio, telefon, internet, fax och reklamtavlor.

Det beskriver de olika sätten via vilka vi kommunicerar i samhället, för det refererar till alla kommunikationsmedel – alltifrån ett telefonsamtal till kvällsnyheterna på TV kan kallas media.

När vi pratar om att nå ut till ett exceptionellt stort antal människor säger vi massmedia. Lokala medier hänvisar till, exempelvis, din lokala nyhetstidning eller dina lokala/regionala TV- och radiokanaler.⁸⁰

Medieekosystem

För våra syften är ett medieekosystem (ett digitalt ekosystem) lokalt i sin analysnivå, det omfattar institutionella former (vanligtvis nyhetstidningar, radio och TV), mesoformer (kommunikation inom sammankopplade icke-hierarkiska nätverk, i grannskap och i bredare samhällsskikt) och mikroformer (t.ex. sociala medier och interpersonella nätverk) av kommunikation, och är den främsta kontexten i vilken medborgare påverkas av politik, vardagshändelser, samhällsfrågor och större händelser såsom naturkatastrofer.

Vidare kan ett medieekosystem definieras av tydliga oberoende och beroende variabler, som tillåter oss att besvara frågor såsom hur tillgängligheten till och kvaliteten på lokala nyheter överensstämmer med kunskapsnivåer om lokalpolitik, medborgardeltagande, bostadsägande eller känslan av tillhörighet. I synnerhet

⁸⁰ MBN (2021): What is Media? Definition and meaning. Hämtad 30 november 2021 från: <https://marketbusinessnews.com/financial-glossary/media-definition-meaning/>

kan ett medieekosystem, när det definieras av tydliga oberoende variabler, jämföras med andra medieekosystem, så att den relativa betydelsen av de oberoende variablerna för de önskvärda resultaten kan bedömas.⁸¹

Tvärmedia (även kallat transmedia)

Definitioner av tvärmedia:

Begreppet "tvärmedia" förklaras ofta som någonting som innefattar distributionen av innehåll (t.ex. musik, text, bilder, videofilmer osv.) bland olika medier. En kombination som ofta används är TV, nyhetstidningar/tidskrifter, mobila enheter och internet.

Tvärmedia ses ofta som användningen av traditionella medier tillsammans med varandra på ett nyskapande sätt. Dock kan begreppet användas på olika sätt: tvärmediala koncept är inte enbart skapade i ett kommersiellt syfte (innefattande reklamkampanjer och sändningsarrangemang), utan kan också bero på konsumenternas privatliv. I det befintliga medieklimatet är det konsumenterna som styr användningen av media; de bestämmer när och var de önskar få tillgång till specifika medier och specifikt innehåll. Den tvärmediala sektorn i sig själv definierar begreppet som följande:

"Den tvärmediala sektorn tillhandahåller multimediala varor och tjänster genom att använda radio, TV, internet, mobila enheter, tryckalster (publikationer, tidningar, tidskrifter) och evenemang tillsammans samtidigt."

Det här antyder att samarbetet mellan företag och specialister också är en del av konceptet tvärmedia.⁸²

Digitala medier

Begreppet digitala medier hänvisar till moderna uttryck av media. Det finns en terminologisk mångfald, men vi instämmer i följande definition:

"Digitala medier är det begrepp som ofta används för att hänvisa till nya medieformat som innefattar interaktivt deltagande. Ofta delas utvecklingen av

⁸¹ Rutgers School of Communication and Information (2021). Hämtad 30 november 2021 från: <http://wp.comminfo.rutgers.edu/mpii-new/the-parameters-of-ecosystem-analysis/>

⁸² Sam (2021): What is Cross Media? Hämtad 30 november 2021 från: <https://cmidm4.wordpress.com/research-2/what-is-cross-media/>

media in i två olika tidsåldrar: den utsändande tidsåldern och den interaktiva tidsåldern. I den utsändande tidsåldern var medierna nästintill helt centraliserade där en enhet – såsom en radio- eller TV-station, ett tidningsföretag eller ett filmbolag – distribuerade information och meddelanden till många människor. Återkoppling till medieföretag var ofta indirekt, fördröjd och opersonlig. Förmedlad kommunikation mellan individer skedde vanligtvis på en betydligt mindre nivå, oftast via personliga brev, telefonsamtal, eller ibland i en något större skala via medel såsom fotokopierade familjenhetsbrev.⁸³

Sociala medier

Termen sociala medier hänvisar till olika yttringar: Facebook, Instagram, Twitter, YouTube, Google+, TikTok, LinkedIn, MySpace osv. Sociala medier omfattar såväl webbsidor och utformning (design) som navigering och innehåll.

”Sociala nätverkstjänster. Facebook och andra sociala nätverkstjänster är nästan allestädes närvarande i modern kultur. Även de som väljer att inte skapa en digital profil och delta kommer ofta att höra från andra information som har nåtts via sådana sociala plattformar. Ett centralt kännetecken som utgör en social nätverkstjänst är listan över andra användare som man ansluter till, vanligtvis grundad på vänskap, familj, arbetsrelationer eller till och med svaga anknytningsband. Till en början var sociala nätverkstjänster fantastiska sätt att träffa nya människor, och trots att det fortfarande är möjligt, avråder nu många sociala nätverkstjänster människor från att lägga till kontakter som de inte känner. Den offentliga karaktären av information som publiceras på sociala nätverkstjänster skapar ofta ett utrymme för sociala och politiska åsikter och synsätt att framträda, trots att forskning tyder på att mycket av den här politiska aktiviteten förstärker redan existerande övertygelser – framförallt eftersom att människor tenderar att vara vänner på internet med de personer som är mest lika de själva.”⁸⁴

Vad är sociala medier?

Sociala medier är en samling av digitala kommunikationskanaler där gemenskaper interagerar, delar innehåll och samarbetar. Webbsidor och applikationer avsedda

⁸³ Manning, J. (2014): Definition and Classes of Social Media. I: Encyclopedia of Social Media and Politics. Sage Publications.

⁸⁴ Ibid. s. 1160

för socialt nätverkande, mikrobloggande, forum, sociala bokmärken, wikiwebbplatser och social kuratering (en process för att upptäcka, selektera, kommentera och dela information genom sociala medier) är exempel på några typer av sociala medier. De mest kända sociala nätverksföretagen är Facebook, Twitter, Google+ och Instagram.⁸⁵

Media som fjärde statsmakten

Föreställningen om media som en fjärde statsmakt uppkom för omkring 200 år sedan i den anglosaxiska världen – "Fjärde ståndet", "Statsmaktens fjärde gren". I andra kulturer är betydelsen och förståelsen av media som en nödvändig maktfaktor överförd från de här demokratierna. Metaforen med informationsmakten som den fjärde är laddad med funktionerna att (oberoende) övervaka de andra tre makterna – dömande, lagstiftande och verkställande. Som sådan garanterar den deras oberoende från varandra och deras kraft, deras funktionalitet. I demokratiska konstitutioner är den här rollen fastställd i formeln för att garantera press- och åsiktsfrihet. Begreppet "fjärde makten" användes i Frankrike i Dreyfusaffären. Efter kriget mellan Frankrike och Tyskland 1870-1871, anklagades den högt rankade franska officeren Alfred Dreyfus för att vara en tysk spion och för att ha överlämnat hemligstämplade dokument till tyskarna från generalstaben, och därmed bidragit till Frankrikes förlust. Dreyfus blev hastigt dömd, utesluten ur armén och landsförvisad till Guyana. Endast tack vare journalistiska utredningar och mediakampanjen mot rättegången, organiserad och bekostad av franska intellektuella och medlemmar ur allmänheten, förklarades Dreyfus oskyldig. Det finns bara en orsak till den iscensatta hysterin och rättegången: Dreyfus är jude. Medierna är de som avslöjar det här fallet. "Turligt nog finns det en fjärde makt," skriver Émile Zola, "som har förmågan att upptäcka och rätta till misstagen gjorda av de tre sekulära makterna...".⁸⁶

Blogg

Begreppet blogg presenteras av forskare och utövare som ett socialt medium:

⁸⁵ MBN (2021): What is Media? Definition and meaning. Hämtad 30 november 2021 från: <https://marketbusinessnews.com/financial-glossary/media-definition-meaning/>

⁸⁶ Se: <https://svobodazavseki.com>

”Bloggar. Ordet blogg härleder från ordet webblogg. En blogg är en webbsida där en individ eller grupp kan dela information eller idéer med en stor grupp människor via internet. Det är inte ovanligt för en person att starta en blogg och sedan aldrig uppdatera den igen. Vissa av de mest framgångsrika bloggarna uppdateras regelbundet så att de som följer bloggen vet när de kan förvänta sig nya inlägg. Bloggar omfattar en rad olika ämnen, däribland politiska frågor i alla dess former. Ett vanligt inslag i bloggar är ett kommentarsfält där, efter att ha läst ett inlägg, personer kan interagera både med bloggförfattaren och med andra som har kommenterat. Många traditionella mediekanaler har anammat bloggliknande inslag digitalt för att locka läsare att hålla sig till deras nyheter eller nöjesutbud. Till exempel avslutas många nyhetsartiklar med möjligheter för läsare att dela sina tankar eller kommentarer om ett aktuellt ämne. De här nyhetshändelserna – framförallt när de berör heta eller särskilt partiska (ensidiga) politiska frågor – kan leda till allvarliga debatter.”⁸⁷

Falskt innehåll, falsk information, falska nyheter

Grundläggande begrepp

Nyheter

Definition av nyheter: Begreppet ”nyheter” har definierats olika av olika experter. Vissa av definitionerna anges nedan:

- Nyheter är allting utöver det vanliga.
- Nyheter är den ovanliga bilden av livet.
- Nyheter är allting som människor pratar om; ju mer det engagerar, desto större värde.
- Nyheter innefattar alla aktuella händelser som är av allmänt mänskligt intresse och de bästa nyheterna är de som intresserar flest läsare.
- Allting som tillräckligt många människor vill läsa är nyheter förutsatt att det inte kränker normerna för god smak eller bryter mot lagen om ärekränkning.
- Nyheter är rapporteringen av en händelse som är ny, ovanlig och som är intressant för ett stort antal människor.

En definition av nyheter kan hittas här: [klicka här](#)

⁸⁷ Manning, J. (2014): Definition and Classes of Social Media. I: Encyclopedia of Social Media and Politics. Sage Publications. s. 1159-1160

(Mass Communication Talk (2011): Definition of News)

Falskt innehåll – falsk information – falska nyheter

Falsk information kontra falska nyheter

Numera avråder experter från att använda begreppet "falska nyheter", eller åtminstone att begränsa dess användning, eftersom att begreppet "falska nyheter" är nära anknytet till politik, och den här associationen kan på ett ofördelaktigt sätt begränsa det som står i centrum för diskussionen. Begreppet "falsk information" är att föredra eftersom att det kan hänvisa till en rad olika ämnen som omfattar desinformation, såsom hälsa, miljö och ekonomi bland alla plattformar och genrer, medan "falska nyheter" förstås i snävare bemärkelse som politiska nyhetshändelser.

Vad är falsk information?

Falsk information är nyheter, historier eller skämtartiklar skapade för att medvetet ge felaktiga upplysningar eller för att vilseleda läsare. Vanligtvis är de här historierna skapade antingen för att påverka människors åsikter, driva en politisk agenda eller skapa förvirring, och de kan ofta vara en lönsam verksamhet för digitala utgivare. Falsk information kan vilseleda människor genom att efterlikna betrodda webbsidor eller använda liknande namn och webbadresser som hedervärda nyhetsorganisationer.

Enligt Martina Chapman (mediekompetensexpert) finns det tre element som utgör falska nyheter: "misstroende, vilseledande information och manipulation".

Uppkomsten av falsk information

Falsk information är inte någonting nytt, men däremot har det varit ett hett ämne sedan 2017. Traditionellt sett fick vi våra nyheter från betrodda källor, journalister och mediekanaler som måste följa strikta riktlinjer och uppförandekoder. Dock har internet möjliggjort ett helt nytt sätt att publicera, sprida och konsumera information och nyheter med väldigt lite reglering och få redaktionella normer och principer.

Idag får många människor sina nyheter från sociala nätverkstjänster och sociala nätverk, och det kan ofta vara svårt att avgöra huruvida historierna är trovärdiga

eller inte. Informationsöverflöd och människors allmänna bristande förståelse för hur internet fungerar har också bidragit till en ökning av falska nyheter eller bluffhistorier. Sociala nätverkstjänster kan spela en viktig roll i att öka spridningen av den typen av historier.

En definition av falska nyheter kan hittas här: [klicka här](#) (Webwise.ie (2021). Explained: What is False Information?)

Postsanning

Postfaktisk kommunikation – ett slagord som har blivit viralt så snabbt förtjänar sannerligen särskild uppmärksamhet och en tydligare definition, framförallt om vi inte ska bli förvirrade av ett globalt fenomen som föresätter sig att göra just det.

Vi kan säga att "postsanning" inte bara är motsatsen till sanning, hur det än definieras; det är mer komplicerat. Det beskrivs bättre som ett samlingsbegrepp, ett ord för kommunikation som omfattar eller är en sammansättning av olika men sammankopplade fenomen.

Dess oroande makt i det offentliga livet flödar från dess hybridegenskaper, dess kombination av olika element på sätt som trotsar förväntningar och förvirrar dess mottagare.

Postsanning har rekombinanta egenskaper. Till att börja med är det en typ av kommunikation som innefattar gammalmodigt ljugande, där människorna säger saker om sig själva och om sin omvärld som strider mot intryck och övertygelser som de när i sina sinnen.⁸⁸

Ekokammare

En definition av ekokammare är:

"En ekokammare är en miljö/omgivning där en person bara tar del av information eller åsikter som speglar och förstärker ens egna. Ekokammare kan ge upphov till

⁸⁸ The Conversation (2018). Post-truth politics and why the antidote isn't simply 'fact-checking' and truth. Hämtad 30 november 2021 från: <https://theconversation.com/post-truth-politics-and-why-the-antidote-isnt-simply-fact-checking-and-truth-87364>

felaktiga upplysningar och förvränga en persons perspektiv så att han/hon har svårt att överväga ett motsatt perspektiv och att diskutera komplicerade ämnen.”⁸⁹

Faktagranskning

En definition av faktagranskning är:

”Faktagranskning är processen att försöka verifiera eller motbevisa påståenden gjorda i tal, tryckta medier eller digitalt innehåll. Denna praxis är väsentlig för integritet inom alla områden där påståenden görs, däribland regering, journalistik och företag.

Felaktiga påståenden kan anta flera olika former. En säljare kan, till exempel, komma med falska påståenden om sin egen produkt eller försöka underminera förtroendet för en konkurrerande teknik genom att sprida rädsla, osäkerhet och tvivel (FUD) om den. De felaktiga upplysningarna kan vara en överdrift av fördelarna med säljarens egen produkt eller ogrundade spekulationer om risker förenade med konkurrentens produkt. Faktagranskning, i det här sammanhanget, innebär att söka stöd eller garantier för att stödja alla eventuella påståenden innan ett beslut fattas.”⁹⁰

⁸⁹ GCF Global (2021). What is an echo chamber? Hämtad 30 november 2021 från: <https://edu.gcfglobal.org/en/digital-media-literacy/what-is-an-echo-chamber/1/>

⁹⁰ Wigmore I. (2017). Fact Checking. Hämtad 30 november 2021 från: <https://edu.gcfglobal.org/en/digital-media-literacy/what-is-an-echo-chamber/1/>

Övning 1.2: Media, desinformation, konspiration

M5_övning_1.2_sammanfattning

HUR DU SAMMANFATTAR RESULTATEN AV DITT ARBETE

Följ de här stegen.

Steg ett: Hitta ett inlägg om en artikel publicerad på sociala medier eller på en hemsida/blogg osv. Det som är viktigt att du har en stark föräning om att innehållet inte presenterar korrekt information, utan information med konspirationsteoretiskt innehåll.

Steg två: Fyll i den första och andra raden i tabellen.

Steg tre. Fyll i den tredje raden i tabellen. Hitta belägg eller bevis för att nyheten innehåller inslag av en konspirationsteori. Vänligen välj nyheter som innehåller information utvärderad av dig som en konspirationsteori (vaccin, pandemi, ekonomisk kris, konflikter mellan länder, agendasättande, icke-statliga organisationers roll i politiken, skuggföretag, korruption, finans, uppstartsbolag, regionala konflikter osv.). Visa författaren till publikationen eller om du inte kan hitta författaren, informera om det. Deltagaren borde hitta svaren på följande frågor:

- Varför undviker media att visa författaren?
- Citerar media den officiella källan eller föredrar media flytande eller allmän information?
- Presenterar media olika ståndpunkter för att endast använda en källa och officiell ställning?
- Inkluderar media källan till informationen som är publicerad digitalt eller informerar om att det här är internetnyheten?

Steg fyra: Besvara den fjärde frågan. Verktyg för att övertyga om att det är en konspirationsteori. Deltagarna kan hitta den övergripande konspirationsteorin samtidigt som de kan hitta teorierna i den nationella kontexten. De borde kortfattat presentera vem som tog initiativ till informationen, vem som är offentlig källa eller talare. De borde hitta fler källor och jämföra faktauppgifter som presenteras i olika källor. Nästa steg innefattar analyserna och slutsatsen att

informationen relaterade till välkända konspirationsteorier eller andra som har yttringar i den nationella kontexten.

Media	Medienyhetsens titel, genre och författare	Medienyhetsens ämne och innehåll	Bevis på att medienyhetsen innehåller konspirationsteoretiska inslag	Verktyg för att övertyga om att det är en konspirationsteori
Digitala medier				
Blogg				
Facebook				
Twitter				

Övning 1.3: Falskt innehåll, falsk information, falska nyheter

M5_övning_1.3_sammanfattning

SAMMANFATTA RESULTATEN

Följ de här stegen.

Steg ett. Börja diskutera tabellen som är presenterad för dig.

Steg två. Fyll i den första och den andra raden.

Steg tre. Besvara den tredje frågan. Jämför svaren och skriv en sammanfattning på 2-3 meningar i slutet med beaktande av konspirationsteorier. Välj en av de två ståndpunkterna. Vänligen ge argument som stödjer påståendet att det finns en koppling mellan falska nyheter och konspirationsteorier. Vänligen ge argument som stödjer påståendet att det inte finns en koppling mellan falska nyheter och konspirationsteorier.

Steg fyra. Besvara den fjärde frågan. Jämför svaren och skriv en sammanfattning på 2-3 meningar i slutet med beaktande av konspirationsteorier. Utvärdera sociala mediers roll i spridningen av konspirationsteorier.

Media	Har media rollen som en ekokammare?	Använder media metoder eller digitala verktyg för faktagranskning?	Samband mellan falska nyheter och konspirationsteorier	Samband mellan postsanning och konspirationsteorier
Digitala medier				
Blogg				
Facebook				
Twitter				

Övning 2.1: Presentation om hur man granskar videoklipp och bilder

M5_övning_2.1_PPT_granska_videoklipp_bilder

Åtkomlig som presentation via www.teach-erasmus.eu.

Uppvärmning 3: Självreflektion och hantering av konspirationsteorier

M5_uppvärmning_3_enkät

Kära deltagare,

Era svar är endast till för era egna överväganden. Ni kommer inte att dela dem med gruppen. Vänligen tänk på era dagliga erfarenheter och besvara alla frågor sanningsenligt.

Om du tänker tillbaka på det senaste året, hur ofta har du hört följande påståenden från deltagare på dina lektioner?

Nr.		Väldigt ofta	Ofta	Ibland	Sällan	Aldrig
1	Folkmordet på de europeiska judarna ägde aldrig rum.	☐	☐	☐	☐	☐
2	Judarna har för stort inflytande på ekonomin.	☐	☐	☐	☐	☐
3	Judar härskar över internationella finansinstitut.	☐	☐	☐	☐	☐
4	Judar har för mycket makt i världspolitiken.	☐	☐	☐	☐	☐
5	Judar visste på förhand om attackerna mot World Trade Centre den 11 september 2001 (9/11).	☐	☐	☐	☐	☐

Om du tänker tillbaka på det senaste året, hur ofta har du hört följande påståenden från deltagare på dina lektioner?

Nr.		Väldigt ofta	Ofta	Ibland	Sällan	Aldrig
1	Vårt land riskerar att bli en islamisk stat snart.	☐	☐	☐	☐	☐
2	Organiserad immigration leder till utrotningen av europeiska folkgrupper.	☐	☐	☐	☐	☐
3	Ett stort befolkningsutbyte mellan den inhemska befolkningen och	☐	☐	☐	☐	☐

	muslimska immigranter pågår i Europa.					
4	Konventionella västerländska politiker är ansvariga för det faktum att Europa håller på att bli en muslimsk kontinent i allt större utsträckning.	☐	☐	☐	☐	☐

Om du tänker tillbaka på det senaste året, hur ofta har du hört följande påståenden från deltagare på dina lektioner?

Nr.		Väldigt ofta	Ofta	Ibland	Sällan	Aldrig
1	Media vilseleder allmänheten medvetet.	☐	☐	☐	☐	☐
2	Media rapporterar inte trovärdigt om terroristhotet i ditt land.	☐	☐	☐	☐	☐
3	Media döljer systematiskt brotten som begås av flyktingar.	☐	☐	☐	☐	☐
4	Konventionella politiska partier verkar för en mer öppen migrationspolitik för att stärka sitt politiska stöd.	☐	☐	☐	☐	☐
5	Media rapporterar inte tillförlitligt om antalet flyktingar som kommer till ditt land.	☐	☐	☐	☐	☐

Om du tänker tillbaka på det senaste året, hur ofta har du hört följande påståenden från deltagare på dina lektioner?

Nr.		Väldigt ofta	Ofta	Ibland	Sällan	Aldrig
1	De nuvarande politiska insatserna syftar till att aktivt försvaga männens ställning.	☐	☐	☐	☐	☐

2	Den aktuella diskursen i ditt land gällande kön är på väg att gå överstyr.	☐	☐	☐	☐	☐
3	Feminism leder till färre födselar, vilket leder till massinvandring från muslimska länder.	☐	☐	☐	☐	☐
4	Feminister vill förstöra den traditionella familjen.	☐	☐	☐	☐	☐

Om du tänker tillbaka på det senaste året, hur ofta har du hört följande påståenden från deltagare på dina lektioner?

Nr.		Väldigt ofta	Ofta	Ibland	Sällan	Aldrig
1	Människan är inte orsaken bakom klimatförändringarna.	☐	☐	☐	☐	☐
3	Global uppvärmning finns inte på riktigt.	☐	☐	☐	☐	☐
4	Klimataktivism är resultatet av ekonomiska intressen.	☐	☐	☐	☐	☐

Om du tänker tillbaka på det senaste året, hur ofta har du hört följande påståenden från deltagare på dina lektioner?

Nr.		Väldigt ofta	Ofta	Ibland	Sällan	Aldrig
1	Vaccinationernas effektivitet har aldrig bevisats.	☐	☐	☐	☐	☐
2	Vaccin ger upphov till allergier.	☐	☐	☐	☐	☐
3	Vaccin medför allvarliga risker, däribland farliga biverkningar.	☐	☐	☐	☐	☐
4	Den främsta drivkraften bakom vaccinationer är läkemedelsindustrins affärsintressen.	☐	☐	☐	☐	☐

Om du tänker tillbaka på det senaste året, hur ofta har du hört följande påståenden från deltagare på dina lektioner?

Nr.		Väldigt ofta	Ofta	Ibland	Sällan	Aldrig
1	Den amerikanska regeringen iscensatte månlandningen.	☐	☐	☐	☐	☐
2	Kemikalier släpps från flygplan för att skada befolkningen.	☐	☐	☐	☐	☐
5	Den amerikanska regeringen var inblandad i 9/11.	☐	☐	☐	☐	☐

Vi skulle vilja veta om deltagarna på dina kurser nyligen har konfronterat dig med följande uttalanden?

Nr.		Väldigt ofta	Ofta	Ibland	Sällan	Aldrig
1	SARS-CoV-2-viruset (covid-19) skapades i ett laboratorium.	☐	☐	☐	☐	☐
2	Bill Gates använder SARS-CoV-2-viruset (covid-19) för att injicera mikrochip i människor.	☐	☐	☐	☐	☐
3	SARS-CoV-2-viruset (covid-19) används för att tvinga oss alla att få en obligatorisk vaccination.	☐	☐	☐	☐	☐

Vänligen ange i vilken utsträckning du personligen håller med om följande påståenden:

Nr.		Håller helt med	Håller med	Varken håller med eller tar avstånd	Tar avstånd	Tar starkt avstånd
1	Media vilseleder allmänheten medvetet.	☐	☐	☐	☐	☐

2	De aktuella politiska insatserna syftar till att aktivt försvaga männens ställning.	☐	☐	☐	☐	☐
3	Judar har för mycket makt i världspolitiken.	☐	☐	☐	☐	☐
4	Politiker från västländer hjälper till att islamisera Europa.	☐	☐	☐	☐	☐

Tack för dina svar. Vänligen ägna några minuter att gå igenom svaren utifrån en utomståendes perspektiv. Tänk på den allmänna bilden av dina egna erfarenheter – finns det några "heta" ämnen eller mer känsliga frågor?

Efteråt kan du lägga enkäten i din väska.

Övning 3.1: Redovisning av resultaten av TEACH-enkäten

M5_övning_3.1_PPT_resultat_TEACH_enkät

Åtkomlig som presentation via www.teach-erasmus.eu.

Övning 3.1: Redovisning av enkätresultaten

M5_övning_3.1_bladderblock_utformning

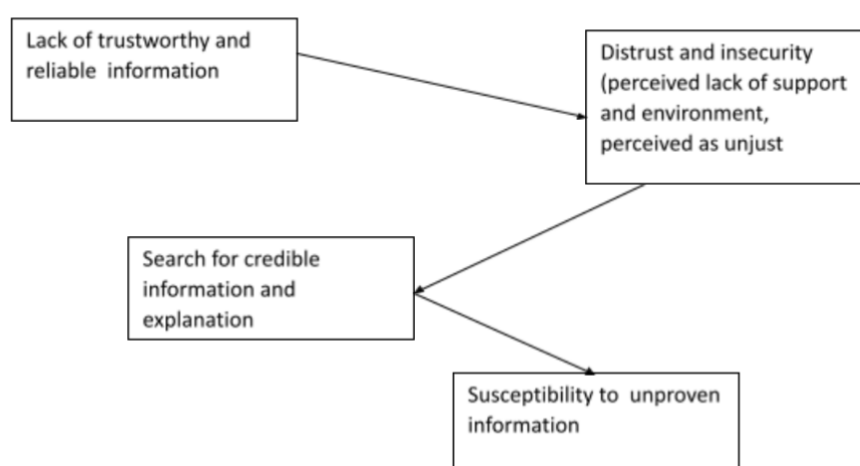
Sammanfattning av gruppens idéer och förslag (bladderblock)

Utformning av bladderblocket

Misstro mot officiella myndigheter och media	Känslomässig otrygghet

Nytt bladderblock (eller bildruta)

New flipchart (or slide)

[Framtaget av TEACH-gruppen i projektsyfte]

Övning 3.2: Hur man kan utvärdera personer och deras beteende i fall av otillräcklig information

M5_övning_3.2_berättelse

Berättelse

Maria bor på en flodbank som har uppstått av skyfallen och som bara kan korsas med båt. Hon är en sjuttonårig tjej och hon är galet förälskad i Peter, som bor på andra sidan floden.

Maria är angelägen om att träffa mannen som vann hennes hjärta, och därför vill hon åka till honom. Trots att Tom har tid och en båt så vill han inte transportera Maria över floden. Men hon ger inte upp och går istället till Hassan och ber honom att föra henne till andra sidan floden. Hassan går med på det, men säger att han inte tänker göra det förrän nästa morgon om hon spenderar natten med honom.

Och så skedde det. Maria ville träffa Peter till varje pris, så hon spenderade natten med Hassan och nästa morgon transporterade han henne över floden. Maria skyndade till sin älskare, och hon talade om för honom hur svårt det var för henne att komma till honom, men Peter avvisade henne.

Maria gick bedrövad längst floden och kunde knappt hålla tillbaka tårarna tills hon mötte John. John frågade varför hon var ledsen, och Maria berättade sin historia för honom. John gick till Peter och slog honom två gånger i ansiktet utan att säga ett ord.

M5_övning_3.2_rankningstabell

Rankningstabell

1 2 3 4 5

Mest negativ Mest positiv

	Maria	Peter	Tom	Hassan	John
Grupp 1					
Grupp 2					
Grupp 3					
Grupp 4					

Övning 3.2: Hur man kan utvärdera personer och deras beteende i fall av otillräcklig information

M5_övning_3.2_karaktärer

Ytterligare information om karaktärerna

Maria är en sjuttonårig gymnasieelev som är förälskad i Peter, som är hennes geografilärare, lyckligt gift med två barn.

Tom undervisar på samma skola och är en kollega till Peter.

Hassan är Marias farfar, som inte har sett sitt älskade barnbarn under en lång tid, och som hon dricker te tillsammans med och pratar hela natten.

John är en återfallsförbrytare med mentala störningar och en tendens att bli våldsam. Han släpptes nyligen ut ur fängelset. Vad som verkligen är tur är att han bara slog Peter i ansiktet.

TARGETING EXTREMISM AND CONSPIRACY THEORIES

Leibniz
Universität
Hannover

Institut für
Didaktik der
Demokratie

Folkuniversitetet

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union